

Møte torsdag den 5. oktober 2006 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 1):

1. Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. S. nr. 1 (2006-2007))
2. Innstilling fra valgkomiteen om suppleringsvalg til Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet (Innst. S. nr. 2 (2006-2007))
3. Hans Majestet Kongens tale til det 151. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring
4. Referat

Presidenten: Fra Senterpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Eli Sollied Øveraas fra og med 5. oktober og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Oddbjørn Vatne, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Oddbjørn Vatne er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt. Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Statsråd Sylvia Brustad overbrakte følgende kgl. proposisjoner:

1. Kgl. proposisjon om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og SACU-statene og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og SACU-statene, begge av 26. juni 2006.
2. Kgl. proposisjon om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 67/2006 av 2. juni 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsforordninger angående et felles europeisk luftrom.

Presidenten: Proposisjonene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil framsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:04:56]: På vegne av representanten Dagfinn Høybråten og meg sjøl har jeg gleden av å overlevere Stortinget et forslag om at personer som anses som unge uføre, kan beholde tilleggspensjonen ved flytting til utlandet.

Presidenten: Representanten Kari Kjønås Kjos vil framsette et representantforslag.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:05:28]: På vegne av Kenneth Svendsen, Robert Eriksson og meg selv har jeg gleden av å fremme et forslag om å fjerne begrensningen for unge uføre til å beholde tilleggspensjonen under lengre opphold i utlandet.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen vil framsette et representantforslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:05:51]: Jeg har den store gleden å fremme et forslag på vegne av representantene Tord Lien, Torbjørn Andersen, Robert Eriksson, Gjermund Hagesæter og meg sjøl om å halvere merverdiavgift på strøm og fjerne elavgift.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. S. nr. 1 (2006-2007))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 109)

S a k n r . 2

Innstilling fra valgkomiteen om suppleringsvalg til Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet (Innst. S. nr. 2 (2006-2007))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 109)

S a k n r . 3

Hans Majestet Kongens tale til det 151. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring

Presidenten: Debatten åpnes med et innlegg fra statsministeren på inntil 20 minutter. Deretter får hvert av opposisjonspartiene et innlegg på inntil 10 minutter. Etter disse innleggene gis det adgang til replikkrunder på inntil fem replikker. Fem statsråder gis en taletid på inntil 5 minutter med etterfølgende replikkrunde på inntil tre replikker.

Dessuten fordeles 49 innlegg på inntil 5 minutter på gruppene som følger:

Arbeiderpartiet 18 innlegg, Fremskrittspartiet 11 innlegg, Høyre 7 innlegg, Sosialistisk Venstreparti 4 innlegg, Kristelig Folkeparti 3 innlegg, Senterpartiet 3 innlegg og Venstre 3 innlegg.

Etter inntil to av femminuttersinnleggene fra hver gruppe gis det adgang til replikkrunde på inntil tre replikker.

Videre foreslår presidenten at de som tegner seg på talerlisten utover de fordelte innlegg, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Til slutt vil presidenten minne om at replikkrunder utvikles fra talerstolene som står nede på gulvet. Taleren som skal svare på replikker, gjør det fra den talerstolen som står foran presidenten, mens replikantene bruker den talerstolen som står foran statsrådsbenken.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:17]: Denne regjeringen har en veldig klar og veldig konkret oppgave, og det er å gjøre det vi sa vi skulle gjøre før valget, gjennomføre de løftene vi gav velgerne. Det betyr at vi skal gjennomføre Soria Moria-erklæringen, at vi skal gjennomføre det som står i vår politiske plattform.

Det viktigste målet på om Regjeringen lykkes, er i hvor stor grad vi greier å si: Dette lovet vi, dette står i vår plattform, og dette har vi gjennomført når fire år har gått og vi skal legge fram et politisk regnskap for velgerne. Imens vil det være mye diskusjon, mange ulike meninger, også internt i regjeringspartiene, om hvordan vi skal løse oppgavene, og hvordan vi skal nå de målene vi har nedfelt i Soria Moria-erklæringen. Den debatten trenger vi både med opposisjonen og med partene i arbeidslivet, og i den allmenne samfunnsdebatten, og vi trenger diskusjon i våre egne partier så lenge det ikke svekker Regjeringen og Stortingets evne til å gjennomføre den politikken vi gikk til valg på, og de løftene vi har gitt. Nettopp derfor er det gledelig å se at Regjeringen, som har sittet i snart ett år, er godt i gang med å gjøre det som er dens oppgave, nemlig å gjennomføre Regjeringens program. Vi har lyktes med det viktigste, nemlig å snu retningen for samfunnsutviklingen, vi har greid å legge til grunn andre verdier for den politikken som føres, og vi har greid å vise at det er mer enn tomme ord når vi sier at vi ønsker et samfunn der vi satser på mer fellesskap istedenfor på privatisering av grunnleggende velferdsgoder som skole og omsorg. Vi sier at vi skal bruke de store pengene på de store oppgavene. Vi bruker dem på omsorg, på arbeid og på utdanning istedenfor på store skattelettelser til mennesker som har mer enn nok fra før av. Den grunnleggende kursendringen er rettferdig fordeling og mer fellesskap, og den er Regjeringen godt i gang med etter snart ett år i posisjon. Vi har tre år igjen på å gjennomføre det vi har lovet. Derfor vil jeg gjerne starte med bare å vise til noen – ikke alle, men noen – av de områdene der Regjeringen nå konkret gjør det den sa den skulle gjøre, der vi innfrir valgløfter i et høyt tempo, og samtidig peke på hvordan vi skal gå videre på noen av disse viktige områdene.

Ett veldig konkret løfte var full barnehagedekning. Vi har satt ny rekord i barnehageutbygging. Ni av ti som ønsker det, får plass i barnehage, men fortsatt er det barnehagekø. Derfor er det slik at vi nå har invitert til nasjonal dugnad, med kommuner, med foreldre og med barnehageutbyggere, for å sørge for at vi når målet om full barne-

hagedekning, og at vi greier å si at det var dette stortinget og denne regjeringen som endelig greide å sørge for at alle som ønsker det, får plass i barnehage. Det er spesielt i storbyene vi nå sliter med å få full barnehagedekning. Derfor har vi en spesiell innsats for og et spesielt samarbeid med disse, og vi kommer til å innføre et nytt tilskudd neste år, et tilskudd til midlertidige plasser, slik at vi skal få fart på barnehageutbyggingen også i de store byene. I Tromsø har de greid full barnehagedekning, i Trondheim sier de at de vil greie det i løpet av høsten, og da må det også være mulig å få det til i de andre storbyene. Da vil et avgjørende skritt være tatt for å lykkes med full barnehagedekning, barnehage til alle som ønsker det.

Det andre gjelder skole. Fordi kommunene har fått betydelige ekstra inntekter, er det slik i Kommune-Norge at nå pusses skolebygg opp, svømmebasseng fylles med vann, og det ansettes flere lærere. Norsk skole er i en situasjon der en altså kan plusse på istedenfor å bygge ned, slik vi så i veldig mange kommuner under den forrige regjeringen. Men vi er heller ikke på dette området fornøyd. Derfor vil vi videre. Neste år vil vi investere godt over 1 milliard kr i å heve kvaliteten i skolen. Vi vil gjennomføre Kunnskapsløftet som vi lovet. Det betyr over 900 mill. kr til etter- og videreutdanning av lærere, mer kvalitet i skolen gjennom bedre lærere. Det betyr flere hundre millioner kroner til nye lærebøker i grunnskolen, og det betyr at vi neste år tar det første skrittet: Det første klassetrinnet i den videregående skolen får gratis læremidler – et viktig valgløfte. Vi satte i gang arbeidet i 2000, men det ble avvirket av den forrige regjeringen. Nå er vi igjen i gang og sørger for at vi tar det første skrittet til gratis læremidler allerede neste år.

Helse og omsorg: Det har aldri vært bevilget mer penger til helse og omsorg. Vi har aldri behandlet flere pasienter. Ventelistene er redusert. Ventetidene er redusert. Likevel er vi ikke fornøyd. Det må investeres mer i helse og omsorg. Spesielt må vi trappe opp innenfor psykiatrien, og vi vet at vi er nødt til å organisere helsevesenet bedre, slik at vi sikrer lokalsykehus, og slik at vi får mer helse igjen for de store investeringene vi gjør i Helse-Norge. Fordi vi styrket kommuneøkonomien, er vi i rute når det gjelder målet om 10 000 nye hender i eldreomsorgen, dvs. 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen, noen flere hender. Vi er i rute, fordi vi har sørget for at kommunene har fått ekstra inntekter. De har fått 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen. Det betyr mer kvalitet, mer nærhet, mer varme og mer trygghet for mennesker som trenger det. Det betyr en mer verdig alderdom, og det betyr at også unge mennesker som trenger omsorg, får et bedre tilbud. Heller ikke her er vi i mål, men vi er godt i gang. Vi er i rute når det gjelder å styrke omsorgen her i landet.

Vi investerer mer i vei og bane. Vi ser behovet for det, både for å bedre framkommeligheten og for å styrke miljøet, men ikke minst som et viktig bidrag til næringsutvikling i landet vårt.

Og så tar denne regjeringen et ansvar for en stor og vanskelig utfordring landet står overfor, og det er hvordan vi skal sikre to viktige hensyn: tilstrekkelig tilgang på elektrisk strøm og at vi samtidig overholder våre interna-

(Statsminister Stoltenberg)

sjonale miljøforpliktelser. Vi kan ikke velge det ene eller det andre. Vi kan ikke si at vi skal ta vare på miljøet og derfor ikke greier å sørge for at husholdninger og bedrifter får tilstrekkelig tilgang på strøm. Vi kan heller ikke si det motsatte, at vi bare er opptatt av kraftforsyning og derfor ikke kan ta vare på miljøet. Denne regjeringen har som mål, slik det står i Soria Moria-erklæringen, å greie begge deler, forene vekst og vern, energi og miljø.

Det gjør vi for det første ved at vi har satt av 20 milliarder kr til et fond som skal finansiere ny fornybar energi. Det er mer enn noen regjering noen gang før har gjort, og det betyr mer penger til vindmøller, til bioanlegg, til småkraftverk og til andre fornybare nye energikilder. Så hører jeg at man mener at man trenger enda mer, men altså 20 milliarder kr er mye penger – mer enn en dobling på to år er en kraftig økning. Også her er vi godt i gang. Det andre vi gjør, er å bidra mer til energisparing, fornuftig bruk av strøm og energi. Det tredje vi gjør, er å ta i bruk gassen på en miljøvennlig måte. Bygging av gasskraftverk på Kårstø er i gang. Men det er også investeringer i arbeidet med å få på plass CO₂-håndtering, og vi forhandler og er i dialog med andre selskaper om å forsøke å realisere gasskraft på en miljøvennlig måte innenfor Kyotoavtalen, innenfor våre internasjonale miljøforpliktelser, og basert på det som står i Soria Moria-erklæringen, at nye konsesjoner skal basere seg på CO₂-håndtering. Det er en krevende oppgave, men det er en mulig oppgave. Vi er også i gang med den, fordi vi trenger strøm, og fordi vi trenger å ta vare på miljøet og unngå global oppvarming. De representanter i Stortinget som mener at vi ikke skal bry oss om drivhuseffekten, tar en veldig alvorlig sjanse. Det betyr også at Norge bryter ut av et internasjonalt samarbeid som har vært viktig for å få på plass et internasjonalt regelverk for å begrense utslippene av klimagasser.

Vi satser på kultur. Vi går løs på fengselskøene. Vi styrker innsatsen i Distrikts-Norge. Vi gjeninnfører redusert arbeidsgiveravgift i utkantene, og vi gjør mange andre ting på veldig mange andre områder. Vi øker bistanden og gjør en innsats for å vaksinere verdens barn.

Men kanskje det viktigste enkeltområdet som kommer til å avgjøre om denne regjeringen lykkes, er om vi lykkes med å skape arbeid for alle. Da mener jeg arbeid for alle, ikke bare i den tradisjonelle betydningen av ordet, nemlig at vi får ned arbeidsløsheten, den registrerte arbeidsløsheten. Jeg mener også arbeid for alle i en ny og utvidet betydning av ordet, nemlig at vi i større grad greier å få alle de som er stengt helt ute av arbeidsmarkedet, de som verken er i jobb eller er på arbeidskontoret – det er over 600 000 mennesker – helt eller delvis tilbake i jobb. Da handler det om å få arbeidsløsheten ned. Der går utviklingen i riktig retning. Ledigheten er redusert med 36 000 det siste året. Arbeidsløsheten går ned, sysselsettingen går opp. Aldri før har flere mennesker vært i jobb i Norge enn i dag. Det er gledelig.

Vi kan ikke lene oss tilbake og si at vi er fornøyd selv om ledigheten er lav og sysselsettingen er høy, dels fordi det går 58 000 mennesker registrert arbeidsløse her i landet. Derfor sier denne regjeringen ja til en aktiv arbeids-

markedspolitikk, ja til en inntektspolitikk og ja til en ansvarlig økonomisk politikk for å sikre bedriftenes konkurransekraft, for å sikre lav kostnadsvekst og gjennom en arbeidsmarkedspolitikk sikre at de som nå sliter med å få jobb, kan hjelpes inn i arbeidslivet.

Men så gjør vi mer enn det. I løpet av høsten kommer vi til å fremme en stortingsmelding om inkludering og arbeid. Den tar opp bl.a. det mest fundamentale spørsmål denne nasjonen står overfor, og det er spørsmålet om hvorfor det er så mange som stenges ute. Det er for det første viktig fordi det at flere skal kunne leve av egen inntekt, det at flere skal kunne være i jobb, er det viktigste bidraget til å redusere sosial ulikhet. Den viktigste årsaken til sosial ulikhet, til fattigdom, er at folk er stengt ute og ikke kan ta sine evner og anlegg i bruk. Den andre grunnen til at det er viktig, er jo at nøkkelen til om vi skal greie de store velferdsoppgavene, er at flere mennesker kan bidra til fellesskapet. Og i den stortingsmeldingen vil vi lansere nye ideer om hvordan denne jobben skal gjøres, hvordan vi skal samarbeide med bedriftene og med dem som er stengt ute, for å få dem tilbake slik at de kan få økt inntekt, bruke sine evner og anlegg. Ikke 100 pst. arbeid 100 pst. av tiden for alle, men noe mer for mange flere. Da er det det gamle budskapet om å «gjøre din plikt og kreve din rett» som gjelder. Vi har hentet inspirasjon fra introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere, der vi har stilt krav om samfunnskunnskap mot at de får noe ekstra støtte. Samme tenkning vil vi nå gjøre gjeldende for en større del av arbeidsmarkedet, slik at vi stiller krav om at man skal kvalifisere seg, at man skal bidra på en eller annen måte, men samtidig skal man ha rett til støtte, tjenester, fra samfunnet for å hjelpes inn i arbeidslivet. Det er bra for den enkelte, men det er ikke minst bra for samfunnet, for da sikrer vi økt verdiskaping, økt evne til å løse store oppgaver enten det er i eldreomsorgen, i helsevesenet, i skolen eller på andre områder.

Det er i dette lyset også diskusjonen om sykelønnen må ses, for når vi inngikk en avtale med partene i arbeidslivet om inkluderende arbeidsliv, var det dels for å øke den faktiske pensjoneringsalderen, dels for å få flere funksjonshemmede inn i arbeidslivet, men det som hadde størst oppmerksomhet, var å redusere sykefraværet med 20 pst. Det er mange gode resultater av den avtalen på mange viktige områder, og mange bedrifter og mange mennesker gjør en fantastisk innsats. Likevel er det slik at resultatene så langt ikke er gode nok. Og etter at vi reforhandlet avtalen – vi inngikk en fornyet avtale i fjor høst – så har sykefraværet økt med om lag 5 pst. Det har økt i alle bransjer, i offentlig sektor og i privat sektor. Det har økt både i bedrifter som er med i IA-avtalen, og i dem som ikke er med i IA-avtalen. Det er et problem, fordi det først og fremst er et uttrykk for at arbeidslivet ikke er tilpasset enkeltmenneskene. Korttidsfraværet er så godt som uendret. Det er stabilt. Det er langtidsfraværet som øker, og det er et bilde på et arbeidsliv der for mange mennesker støtes ut der det ikke er tilrettelagt nok for den enkelte.

Den andre grunnen til at det er et alvorlig problem, er nettopp at det bidrar til å gjøre tilgangen på arbeidskraft som vi trenger til verdiskaping til velferd, mindre. Det er

omtrent 120 000 årsverk som går tapt gjennom sykefravær. Bare i løpet av det siste året utgjør økningen 13 000 årsverk, mens vårt mål for antall nye årsverk i eldreomsorgen er 10 000. Bare økningen i sykefraværet er altså mer enn det vi har ambisjon om å få til i eldreomsorgen på ti år. Så dette er en oppgave det er bred enighet om at vi må gjøre noe med.

Det tredje er selvfølgelig at det bidrar til høye utgifter, penger vi kunne ha brukt til andre formål.

Derfor har Regjeringen fremmet et forslag om å utvide arbeidsgivernes ansvar for sykepengeutgiftene. Vi har samtidig fremmet omfattende kompensasjons- og skjermingsordninger. Vi har redusert antall dager arbeidsgiverne har 100 pst. ansvar for, fra 16 til 14 dager og skjermet kreftsyke, kronikere, folk på attføring, gravide og veldig mange andre grupper som vi erfaringsmessig vet har høyt sykefravær. Det forslaget mener vi bidrar til å redusere sykefraværet og gir arbeidsgiverne, enten det er et kommunalt sykehjem eller det er en privat bedrift, motiver for å anstrenge seg mer – ringe hjem, tilrettelegge – for dem som går langtidssykmeldte.

Forslaget har møtt mye kritikk både for sitt innhold og ikke minst når det gjelder prosessen som ledet fram til det. Derfor er jeg glad for at vi nå har en dialog med arbeidslivets parter basert på avtalen, der det i punkt 6 står at hvis utviklingen går i gal retning, skal myndighetene ta opp nye forslag til virkemidler og drøfte disse med partene. Det er det vi nå gjør. Og grunnlaget for de drøftingene er at dersom det er mulig å komme fram til enighet om forslag som gir tilsvarende reduksjon i sykefraværet og i statens kostnader til sykepenger innenfor folketrygdens rammer, er Regjeringen beredt til å fremme de forslagene. Det avgjørende for oss er at det kommer tiltak som gir tilsvarende effekt på sykefraværet som de forslagene vi selv har kommet med.

Pensjon er også en nøkkel til spørsmålet om hvordan vi kan sikre arbeid til alle, et arbeidsliv for alle og arbeidskraft som vil løse våre felles oppgaver. Derfor vil Regjeringen på grunnlag av det arbeidet som startet med Pensjonskommisjonen i 2000, og det pensjonsforliket som man oppnådde enighet om i Stortinget våren 2005, fremme flere dokumenter til Stortinget i løpet av perioden. Det første vil komme nå i høst med forslag til en ny modell for folketrygden. Det vil selvsagt basere seg på det som ligger inne i pensjonsforliket, men det er bare noen rammer og retningslinjer. Det som gjenstår, er forslag til konkret modell og utformingen av den.

Vårt utgangspunkt er at dagens pensjonssystem er urettferdig. Dagens folketrygd er en urettferdig ordning. Mange som hadde fortjent høyere pensjon, får lav pensjon. Ordningen bidrar i for liten grad til at det lønner seg å stå i jobb. Den er urettferdig fordi veldig mange kvinner som har hatt et langt yrkesliv, jobbet deltid og betalt inn til folketrygden over mange år, ender som minstepensjonister. Det vil Regjeringen gjøre noe med. De som jobber deltid og har lave inntekter, skal få tilleggspensjon. Den andre grunnen til at den er urettferdig, er at de som har hatt et langt yrkesliv, sliterne, ikke får pensjon for alle årene de har jobbet. De siste årene kuttes bort. Vi ønsker et

pensjonssystem der sliterne får full uttelling for alle de årene de har jobbet, og for alle de årene de har betalt inn til folketrygden. Vi ønsker et pensjonssystem der det er vesentlig lettere å kombinere arbeid og pensjon, trygd og arbeid.

Vi ønsker altså et pensjonssystem som er vesentlig mer rettferdig, ikke så vilkårlig som dagens pensjonssystem er, og et pensjonssystem der det er mulig å kombinere arbeid og trygd. Vi skal også sikre en tidligpensjon for alle i folketrygden fra 62 år. Slik er det ikke i dag. Samtidig skal vi videreføre avtalefestet pensjon, men avtalefestet pensjon skal tilpasses det nye pensjonssystemet, og også det skal skje gjennom en bred dialog med partene i arbeidslivet.

Dette er kanskje den største og viktigste enkeltsaken dette stortinget skal håndtere i denne perioden, og som angår flest mennesker. Det er 1 million mennesker som har folketrygden som sin hovedinntektskilde. Det som er det mest avgjørende både når det gjelder spørsmålet om rettferdig fordeling og verdiskaping og vår evne til å skape og dele, er hvordan vi håndterer folketrygden, pensjonssystemet vårt.

Jeg er glad for at Stortinget greide å inngå et bredt forlik i 2005, og derfor inviterer Regjeringen til et bredt forlik også i den videre oppfølgingen og gjennomføringen av pensjonsreformen. Det er en viktig oppgave for oss.

Det siste eksemplet på betydningen av arbeidskraft er arbeidsinnvandring. Norge kan være glad for at mange har ønsket å flytte til Norge og jobbe i Norge. Det har styrket norsk økonomi. Det har styrket norsk velferd. Men det viser også at Norge er en del av et stort internasjonalt samfunn. Beslutningen om å inkludere det tidligere Øst- og Sentral-Europa i et utvidet EU, har hatt stor betydning for Europa, men det har også hatt stor betydning for Norge. Det betyr at hva som skjer utenfor våre grenser, enten det er utvidelse av EU med Romania og Bulgaria eller det er det arbeidet vi nedlegger i FN, eller det arbeidet vi gjør for å sikre freden i Afghanistan, er ting som er av stor betydning for Norge, også når det gjelder å sikre vår egen velferd og vår egen trygghet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [10:28:37]: Jeg lyttet meget grundig til statsministerens innlegg, og jeg tror veldig mange av oss som satt i salen, i det alt vesentlige var enig i mye av det statsministeren sa. Nettopp derfor lurer jeg litt på hvorfor statsministeren varsler en radikal kursendring når nesten ingenting av det han nå sa, vitner om det. Det han sa, vitner om en videreføring av den brede enigheten som denne sal har, satsing på eldreomsorg, satsing på skole, satsing på helse, satsing på veier, satsing på mange viktige oppgaver. Men statsministeren unngikk behendig å snakke om de to tingene som han fremhevet mest i fjor. Det ene var verdien av å ha en flertallsregjering. Den har det siste året fremstått kun som kaos, kun som intern uro, kun som intern krangel. Det presenterte statsministeren nå som et behov for interne diskusjoner. Det andre han snak-

ket om i fjor, var å invitere opposisjonen til samarbeid. Når har statsministeren tenkt å gjøre alvor av det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:29:50]: For det første er det helt feil å si at det er enighet om de prioriteringene jeg nå redegjorde for i mitt innlegg. Det er jo slik at i de budsjettene Fremskrittspartiet vedtok sammen med den forrige regjeringen, valgte man nettopp store skattemottelseter. Det man brukte aller mest penger på, var å redusere skatten til dem som har mest fra før. Derfor måtte den forrige regjeringen, med støtte fra Fremskrittspartiet, f.eks. kutte i arbeidsledighetsstrygden for de arbeidsløse, øke egenandelene, som vi nå har fjernet, og sørge for at kommuner hadde så lite penger at det ble kutt i skolene, færre lærere og trangt i eldreomsorgen. Hvis representanten Siv Jensen ikke har oppfattet at det er en dramatisk forskjell på å bruke milliarder av kroner på å redusere skatter i stedet for å sørge for at kommunene har nok penger til eldreomsorg, til skoler og til å ha vann i bassengene, er det et uttrykk for manglende evne eller vilje til å se store og viktige politiske endringer som har skjedd i Norge i løpet av det siste året. Jeg er sikker på at de arbeidsløse som får økt trygd, og at lærere og andre som får nye jobber, ser den forskjellen, selv om representanten Jensen ikke ser den.

Erna Solberg (H) [10:31:10]: Nå er det slik at den forrige regjeringen brukte de store pengene på å skape en økonomisk vekst som gjør at vi har en god velferd, og som gjør at vi har sikret arbeidsplassene fremover, og det er jeg faktisk stolt av at vi gjorde.

Statsministeren gav mange valgløfter. Et av de mest «innstendige» var løftet om at flertallsregjeringen skulle fjerne kaoset i norsk politikk – ikke det at vi andre hadde oppdaget så mye av det kaoset, men vi har heller ikke oppdaget så mye av at det er fjernet. Et eksempel på dette, som til stadighet har vært trukket frem, er budsjettforhandlingene på Stortinget. De to siste årene med den forrige regjeringen brukte man fem dager på å gjøre ferdig budsjettforhandlingene. Nå kommer statsministeren til å sitte og lede et utvalg som skal forhandle med partene om budsjettet i seks uker etter at budsjettet er fremlagt. Betyr det at Regjeringen i morgen legger frem et budsjett de ikke selv mener alvor med, eller har de satt i gang en prosess med partene som de heller ikke mener alvor med?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:19]: Som jeg var inne på i mitt innlegg, er det viktigste målet på om en regjering kan styre, det viktigste målet på om en regjering har handlegkraft, det viktigste målet på om man har evne til å ta beslutninger, om man oppnår de resultatene man har satt seg. Det er slik at denne regjeringen kan dokumentere at på mindre enn ett år er vi veldig godt i gang. Vi tar beslutninger, vi gjennomfører reformer, og vi gjør det vi sa vi skulle gjøre. Vi innfrir valgløfter.

Når det gjelder budsjettet, er grunnlaget for det arbeidet som der skal skje, at vi skal ha tilsvarende reduksjoner i sykefravær og i statens kostnader til sykepengene innenfor folketrygdens rammer, slik at budsjettet selvsagt står

og rammene selvsagt ligger. Det er ikke noe nytt at en regjering drøfter ting med partene i arbeidslivet som har betydning for budsjettet. Det gjaldt f.eks. avtalefestet pensjon og avtalen om inkluderende arbeidsliv, der man forhandlet med partene og ble enige om en ramme på i overkant av 1 milliard kr i året, og så gikk man til Stortinget. Det er ikke noe nytt, men rammene i budsjettet ligger fast. Det er også grunnlaget for dialogen med partene i arbeidslivet.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:33:32]: Det nye er vel at Regjeringen først sier at den har flertall og derfor blir dette gjennomført, og deretter setter i gang drøftinger med partene i arbeidslivet, men jeg skal la det ligge.

Jeg skal la statsministeren snakke om noe som jeg vet han er engasjert i, og som han bare nevnte med en bisetning i innlegget sitt, nemlig bistand. Trontalens forpliktelser når det gjelder innsatsen for verdens aller fattigste, er vagere enn Soria Moria-erklæringen. Det har vært skapt usikkerhet i den offentlige debatten om Regjeringen virkelig står ved sine djerne målsettinger i Soria Moria-erklæringen.

Jeg vil derfor gi statsministeren anledning til å svare klart og tydelig på følgende spørsmål: Kan statsministeren garantere at Regjeringen i denne stortingsperioden innfrir løftet om at bistanden skal opp i over 1 pst. av bruttonasjonalinntekten? Og selv om bistanden ikke når 1 pst. allerede i 2007, kan statsministeren likevel bekrefte at man med budsjettet som legges fram på fredag, fortsatt nærmer seg målet og ikke går i feil retning?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:34:32]: Det jeg kan bekrefte, er at Soria Moria-erklæringen står ved lag, at vi er godt i gang med å innfri den, og at selvsagt står også målet om å øke bistanden til minst 1 pst. av BNI ved lag.

Jeg kommer ikke til å si noe om budsjettet. Det kommer i morgen, men representanten Høybråten kan jo – for å si det slik – glede seg til budsjettet! Jeg synes også det er bra at representanten Høybråten tar opp spørsmålet om bistand, fordi det er en av de viktigste oppgaver i vår tid, og det er viktig at regjering og storting diskuterer hvordan vi ikke bare skal øke bistanden, men også gjøre bistanden bedre.

Så vil jeg si litt om «garantere». Jeg valgte i valgkampen å ikke bruke det ordet. Det var bevisst, fordi jeg mener at det er veldig vanskelig å garantere ting 100 pst. Men det jeg sa til velgerne før valget, var at hvis vi fikk flertall og dannet regjering med de to andre partiene, så skulle vi gjøre alt vi kunne for å nå de målene vi hadde i våre programmer. Det er det vi er i gang med. Det viktigste er at når vi møter velgerne etter fire år, skal vi vise at vi har innfridd fullt og helt på mange områder. Og så er det helt sikkert noen områder der vi ikke har nådd helt fram, men da skal vi gi gode grunner for det, eller være langt på vei.

Lars Sponheim (V) [10:35:59]: Jeg forstod at statsministeren eller regjeringen ikke ville si noe om budsjettet før morgendagen. Det minner meg om sitatene fra gårdsda-

gens NOKAS-rettssak, hvor tiltalte Toska gav uttrykk for at de hadde delt ut alle pengene. Det har jeg også inntrykk av at Regjeringen allerede har gjort før morgendagen! (Munterhet i salen)

Ellers må jeg få gi uttrykk for at jeg synes vi har en offensiv og optimistisk statsminister, og det synes jeg er bra. Det er bra for landet, det er bra for politikken, og det er også bra for opposisjonen. Det er ikke åpenbart at det ville være slik når vi har sett turbulensen den siste tiden, og at Regjeringens innsats det første året har bidratt til kanskje den største høyredreining målt i meningsmålinger for våre to største høyrepartier noensinne.

Spørsmålet mitt gjelder statsministerens og Regjeringens forhold til Stortinget. Det ble ikke nevnt noe i trontalen. Det ble ikke nevnt noe i dette innlegget nå. Det la statsministeren avgjørende vekt på i sin regjeringserklæring og i debatten om regjeringserklæringen for ett år siden. Står statsministeren fast ved sine ambisjoner han nevnte i fjor om forholdet til Stortinget og betydningen av det, slik også presidenten minte oss på under trontaleseremonien, og kan vi vente oss en forbedring?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:05]: Jeg synes det er en glede å se representanten Sponheim igjen. Han utstråler optimisme og pågangsmot, og at han har hatt en god og velfortjent sommerferie.

Lars Sponheim (V) [10:37:18]: Det kan jeg bekrefte!

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:22]: Det er flott i fjellet!

Så vil jeg si at det selvsagt står ved lag at vi også ønsker samarbeid med opposisjonen i Stortinget. Jeg nevnte kanskje den viktigste saken, nemlig pensjonsreformen, folketrygdens framtid. Der har vi hatt dialog og ønsker mer dialog med opposisjonen i Stortinget. Vi har også sagt at f.eks. hele stat-kirke-spørsmålet er en slik viktig sak. Men generelt vil jeg oppfordre til – og det har jeg gjort klart for mine statsråder i Regjeringen – at det også i en lang rekke mindre saker enn de store reformene bør være så mye kontakt som mulig med de andre partiene på Stortinget. Men forskjellen mellom nå og tidligere er jo at prosessene i veldig stor grad må avklares før forslagene fremmes av Regjeringen. Derfor er jeg opptatt av å ha dialog, i store og små saker, med alle partier på Stortinget før sakene legges fram av Regjeringen.

Per Sandberg (FrP) [10:38:21]: Jeg registrerte at statsministeren behendig unngikk å svare på representanten Siv Jensens spørsmål når det gjelder det som var det store temaet og det statsministeren fokuserte på i fjor, at vi skulle få en flertallsregjering som skapte ro og var forutsigbar, uten spill for samfunnet. Jeg vil gjerne ha statsministeren til å svare på hvorvidt han selv føler at det nå har blitt ro, og at man har fått forutsigbarhet med en flertallsregjering.

Mitt andre spørsmål går på at statsministeren bruker mye tid på at alle skal ha arbeid. Det synes jeg er litt merkelig, i og med at det første denne regjeringen gjorde, var å reversere alle mulige fleksible ordninger som den for-

rige regjeringen, sammen med Fremskrittspartiet, åpnet for, slik at man kunne åpne døren for dem som hadde problemer med å komme seg inn i arbeidslivet. Blant annet reverserte man ordningen for midlertidig ansettelse, som kanskje var den største forutsetningen for at de svake skulle komme inn i arbeidslivet. Det henger jo heller ikke sammen med alle disse forslagene som nå skal komme fra Regjeringen.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:26]: Det jeg har gjort klart for flere representanter i løpet av dagen, er følgende: Vi har den roen og den forutsigbarheten vi trenger for å gjennomføre vårt politiske program. Det er den roen en regjering trenger. Det er sikkerhet for at vi får gjort det vi lovet velgerne, og der er vi veldig godt i gang. Men vi trenger en uro når det gjelder diskusjonen om hvordan vi skal nå dit, om nye saker og nye virkemidler. Der trenger vi en diskusjon så lenge den diskusjonen ikke svekker vår evne til å gjennomføre våre politiske mål. Kombinasjonen av en sunn, konstruktiv uro med fasthet og ro til å gjennomføre konklusjonen når den er trukket, er en veldig inspirerende situasjon å være i, og som denne regjeringen befinner seg i. Det er en ny og interessant opplevelse.

Presidenten: Etter dette replikkordskiftet må presidenten kunne slå fast at ingen har grunn til å føle seg som innsatt i denne salen, iallfall ikke på samme måte som de tiltalte i NOKAS-saken.

Siv Jensen (FrP) [10:40:57]: Når man uttrykker seg i så generelle vendinger som i trontalen og som statsministeren nå gjorde, er det lett for Stortinget å være enig i behovet for en bedre eldreomsorg, en bedre skole, bedre satsing på helsevesenet, osv. Det som blir interessant, og som først vil vise hvorvidt det er en reell og radikal kursendring fra denne regjeringens side, er når de konkrete sakene kommer til Stortinget. Det er når statsbudsjettet kommer i morgen, vi vil se om det er en reell forskjell i prioriteringene og hvilken kurs man har for politikken.

Jeg har lyst til å fremheve noe som var positivt fra trontalen. Det er positivt når Regjeringen varsler at de nå vil komme med en tannhelsereform. Det har altfor lenge vært slik at tennene våre har vært løsrevet fra resten av kroppen. Det er ikke rimelig i et finansieringsperspektiv. Det er mange mennesker som synes det har vært kostbart og ubehagelig å måtte betale svært dyrt for tannoperasjoner når resten av kroppen vår blir sett på som en helhet.

Det er også positivt når Regjeringen fremhever at de vil satse mer på integrering og mer på kriminalitetsbekjempelse. Det som gjenstår å se, er hvordan Regjeringen har tenkt å gjennomføre disse løftene.

Det som dessverre ikke ble nevnt med ett eneste ord, verken av statsministeren nå eller i trontalen, er hvordan Regjeringen har tenkt å få kontroll på asylpolitikken. Det ble varslet fra Regjeringens side en noe sterkere fokusering på å bekjempe veksten av identitetsløse asylsøkere i Norge og på mennesker som er her uten å ha lovlig opphold. Vi har derfor tillatt oss å fremme et forslag i salen i

dag om å be Regjeringen sikre bedre kontroll med utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge. Det håper jeg at Regjeringen vil ta alvorlig. Dette er et økende problem fordi det genererer mer kriminalitet og utrygghet for vanlige borgere i dette landet.

Det andre som var helt fraværende, var iveren etter å fortelle om flertallsregjeringens fortrefelighet. Jeg synes statsministeren omgikk dette meget behendig i sitt innlegg ved å snakke om at det var behov både for intern diskusjon mellom regjeringspartiene, med partene i arbeidslivet og med opposisjonen. Det er for så vidt helt sant, men det er jo ikke slik Regjeringen har fremstått. Regjeringen har fremstått som et kaosprosjekt som ikke klarer å være enige om noen verdens ting, hvor det ene regjeringspartiet etter det andre gjør stor retrett i mange politiske saker som de lovet velgerne å gjennomføre før valget. I energipolitikken har vi f.eks. sett SV gjøre tidenes retrett ved nå å akseptere et helt annet syn i gasskraftpolitikken enn det som har vært deres angjeldende politikk. Jeg synes det er veldig bra, men det er bare så synd at Regjeringen ikke er villig til å gå langt nok for å få fortgang i bygging av gasskraftverk i Norge.

Statsministeren fremhevet for et par dager siden eldreomsorgen som kanskje den viktigste saken for denne regjeringen. Det er bra. Men det som ikke er bra, er at den eneste løsningen Regjeringen så langt har presentert, er mer penger til kommunene. Det er altså et faktum at det er et stort underskudd på sykehjemsplasser i Norge. Det betyr at det må et mye større og mer aktivt samarbeid til mellom staten og kommunene, slik at man nå får bygd et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser for de syke, eldre menneskene som ikke har noe sted å gjøre av seg. Det er vel og bra å gi mer penger til kommunene, men hvis Regjeringen ikke sender ut noen kraftfulle signaler om at rekruttering av helsepersonell også til eldreomsorgen betyr en økning i lønn til hjelpepleiere og sykepleiere, vil rekrutteringen til disse viktige yrkene avta. Det vil skape problemer både for dagens eldre og for fremtidens eldre hvis man ikke er villig til å sende et signal om at dette er yrkesgrupper som har en betydelig verdi for vårt samfunn.

Trontalen hadde en halv setning om sykehusene. En av de største utfordringene for landets sykehus er at dagens finansieringsstruktur overhodet ikke hensyntar bygningsmasse, fornyelse av utstyr og generelt vedlikeholdsbehov. Det betyr at vi har en stor utfordring innenfor finansieringssystemene våre med å legge forholdene til rette for at sykehusene rundt omkring i landet ikke blir straffet økonomisk hvis de pusser opp bygningene sine, fornyer bygningsmassen eller erstatter gammelt utstyr med moderne. Det må kompenseres. Det må kompenseres på en slik måte at det faktisk lønner seg å investere i nytt og moderne utstyr, slik at man kan behandle pasienter raskere og med mer effektivt og riktig medisinsk utstyr, noe som kanskje gjør at folk raskere blir friske og kan komme seg ut av helsekøene. Og det vil jeg gjerne utfordre statsministeren på. Når har i så fall Regjeringen tenkt å gjøre noe med dette, og hva vil de gjøre med finansieringssystemet slik at også bygningsmassen og utstyrsbehovet ved landets sykehus blir ivaretatt på en bedre måte enn i dag?

Det er mange viktige spørsmål som kan drøftes i en trontaledebatt. Samtidig vet vi at statsbudsjettet kommer i morgen, og der vil vi se om denne regjeringen faktisk kommer med innrømmelser i forhold til alle de løftene som de har gitt i løpet av en lang valgkamp og det siste året.

Energipolitikken er et slikt område. Det er mange av landets innbyggere som nå frykter vinteren fordi vi nok en gang har kommet i den meget spesielle situasjonen at vi ikke har nok energi, noe som gjør at befolkningen risikerer å måtte betale svært dyrt for strømmen. Det er nødvendig å bygge ut de ressursene som Norge har rikelig tilgang på, og som i seg selv vil være noe av verdens mest miljøvennlige produksjon, uten at vi engang hensyntar diskusjonen om CO₂-håndtering.

Dette dreier seg først og fremst om vår evne til å være fremtidsrettet. Det vi som nasjon har gjort i Nordsjøen gjennom de siste tretti årene, har jo i seg selv vært en god måte å fornye miljøet på ved at mens vi har bygget ut, har man hele tiden utviklet ny teknologi som har gjort produksjonen av olje og gass i Nordsjøen mer og mer miljøvennlig – ja nå så miljøvennlig at det knapt er utslipp å spore. Akkurat det samme ville skjedd med gasskraftverkene. Hvis vi nå tillater bygging av gasskraftverk med den teknologien vi i dag kjenner, er det helt åpenbart at man i kraft av å bygge dem ut også vil utvikle ny teknologi i årene som kommer, noe som vil bidra til at også den produksjonen blir mer og mer miljøvennlig i tiden som kommer. Men hvis man lar være å gjøre det fordi man skal sette miljøsymbolene foran behovet for sikker energiforsyning til husholdningene, og også til kraftkrevende industri, som er en viktig del av norsk næringsliv, da gambler man. Og det gjør dessverre denne regjeringen, akkurat på samme måte som den forrige regjeringen gjorde. Miljøsymbolene blir viktigere enn energiproduksjonen, og det er innbyggerne og kraftkrevende industri som må betale regningen for det. Det er ikke rimelig.

Vi kan gjøre to ting. Det ene vi kan gjøre nå, er umiddelbart å halvere momsen og ta bort elavgiften, slik at man kan hjelpe husholdningene i forhold til økte strømpriser. Men det gir ikke mer energi. Det betyr at vi samtidig må sette i gang ny produksjon. Stortingsflertallet har gjennom de siste ti årene systematisk stemt ned ethvert forslag om utbygging av ny vannkraftproduksjon i Norge, til tross for at det må regnes som den mest miljøvennlige kraftproduksjonen av alle. Hvorfor i all verden kan det stortingsflertallet sitte og være fornøyd med at man har sagt nei til produksjon av verdens reneste energi, som Norge egentlig har rikelig tilgang på?

Helt avslutningsvis skal jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag som er omdelt i salen.

Jeg har også lyst til å utfordre statsministeren på én ting som han egentlig ikke har svart på, og det går på forholdet til Stortinget. Noe av det første statsministeren sa da hans regjering tiltrådte, var at han ønsket å ha god dialog og godt samarbeid med Stortinget og med opposisjonen. Så langt har det samarbeidet vært helt fraværende. Jeg synes det er litt underlig, for det var altså noe av det første statsministeren inviterte Stortinget til. Men det er

antakelig fordi man har hatt mer enn nok med å holde orden på egne rekker så langt i sin regjeringstid.

Presidenten: Representanten Siv Jensen har tatt opp de forslagene hun viste til.

Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A) [10:51:15]: Jeg regner med at det fortsatt er trygt å føle fremskrittspartiformannen på tennene. (Munterhet i salen)

Selv om representanten Jensen stadig sier at det er umulig å se endringer i politikken etter regjeringsskiftet, er jeg ganske sikker på at Fremskrittspartiets formann har oppdaget at partiet selv ikke lenger har hånden på rattet slik de hadde i forrige periode. Da er mitt spørsmål: Har Fremskrittspartiet virkelig ikke lagt merke til at den svekelsen av arbeidsmiljøloven som de selv stemte for i forrige periode, er stanset? Har de ikke lagt merke til at privatisering av skole og omsorg, som Fremskrittspartiet var enig i i forrige periode, er stanset? Har de ikke lagt merke til at de store pengene ikke lenger deles ut i skattelettelser til de rikeste, men går til skole og omsorg rundt om i kommunene? Har man ikke sett det, eller vil man ikke se det?

Siv Jensen (FrP) [10:52:03]: Nå har jo ikke Regjeringen akkurat bidratt til å gjøre arbeidsmiljøloven bedre, snarere tvert imot bare bidratt til å gjøre arbeidslivet mer usikkert og mindre fleksibelt. Men det får Regjeringen svare for selv. Det Regjeringen også har bidratt til, er å redusere valgfriheten for vanlige innbyggere i dette landet når det gjelder hva slags skole barna deres skal gå på, og hva slags omsorg vi ønsker for våre pårørende og for oss selv i hverdagen. Der er det et kursskifte, men det er veldig lite synlig for øyeblikket, og det skyldes jo selvfølgelig at det har vært veldig liten vekst både i endring av skolen og i omsorgsutbyggingen.

Så må Regjeringen gjerne fortsette med å snakke om skattelette til de rike og styrking av fellesskapet. Men det de overhodet ikke sier noen ting om, det er jo at dette landet, kanskje verdens rikeste land, som går med enorme overskudd hvert eneste år, ikke klarer å omsette det på en slik måte at det kommer innbyggerne til gode, men bruker skattesystemet helt konsekvent i stedet for å la innbyggerne generelt få beholde mer av sin egen inntekt.

Inge Ryan (SV) [10:53:17]: I radioen i dag sa Siv Jensen at hun ikke ser noen forskjell på politikken som Bondevik-regjeringa førte, og den som dagens regjering legger opp til å føre. Jeg ønsker å stille Siv Jensen, som jeg anser som en oppegående politiker, to spørsmål som jeg ønsker to klare svar på:

Registrerer ikke Siv Jensen at vi har fått en stopp i privatiseringa av norske skoler ved at man har stoppet det enorme fokuset som Bondevik-regjeringa hadde på at man skulle få flere private skoler?

Ser ikke Siv Jensen at satsinga på skattelette er stoppet opp, og at man i stedet ønsker å bruke de pengene til fellesskapsløsninger?

Siv Jensen (FrP) [10:54:04]: Når det gjelder skatt, bør Inge Ryan være litt forsiktig all den tid en finansminister fra SV faktisk gav tidenes skattelette også til dem med store inntekter. Men det er altså en nødvendighet i forhold til det skattesystemet vi har.

Det man heller burde begynne å prioritere, det er å gi skattelette til helt vanlige og midlere inntekter i dette landet, slik at flere av landets innbyggere kan leve av egen inntekt og slippe å være avhengige av politikernes prioriteringer til enhver tid.

Når det gjelder privatisering av skolen: De som i så fall har merket dette, er jo alle de elevene som ønsker seg et alternativ til den offentlige skolen. Det er ikke så mange av dem, men de få elevene som ønsker seg den valgfriheten, de skal altså ikke få den lenger, fordi SV plutselig har kommet i regjering og fått det for seg at den valgfriheten er skadelig for innbyggerne i Norge. Jeg synes det er synd at man har så liten tillit til befolkningen at man ikke lar dem få lov å ta reelle valg når det gjelder helse, skole og omsorg, som kanskje er det aller, aller viktigste vi driver med i hverdagen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [10:55:27]: Framstegspartiet er det største opposisjonspartiet. Det er oppsiktsvekkende at Framstegspartiet på viktige område ikke er synlige i det heile i det offentlige rom, i den offentlige debatten. Lat meg ta to eksempler:

Regjeringa har teke initiativ til eit breitt og djupt ordskifte om forholdet mellom stat og kyrkje – ein viktig verdidebatt, ei sak som folk flest er opptekne av, fordi det bl.a. gjeld viktige merkesteinar i folk sine liv: dåp, giftermål, gravferd og jul. Framstegspartiet er fråverande.

Regjeringa har òg utvida og utvikla den norske europapolitikken: stortingsmelding, ny giv, tidlegare inn, meir offentlegheit. Ein aktiv politikk på dette feltet er viktig i forhold til Noreg sine interesser. Igjen er Framstegspartiet fråverande.

Det er lett å jamføra Framstegspartiet si opposisjonsrolle med ein sveitserost, kjenneteikna ved lett synlege høl.

Mitt spørsmål er: Kvifor er Framstegspartiet så taust på desse to sentrale områda?

Siv Jensen (FrP) [10:56:38]: Det er jo ikke riktig. Fremskrittspartiet har jo gått i bresjen gjennom mange, mange år for å få opp debatten om et skille mellom kirke og stat. Og det er nettopp fordi vi mener at man ikke nødvendigvis får en bedre kirke eller føler mer tilhørighet til Den norske kirke ved at staten skal ha full kontroll over den. Den debatten har vi ønsket velkommen i mange, mange år, og nå er den der. Ja, nå er den der til og med på Kirkens premisser, og det er en interessant debatt, som vi har ønsket velkommen svært lenge.

Når det gjelder europapolitikken, tar også Magnhild Meltveit Kleppa feil. Fremskrittspartiet deltar jo i debatten om Norges plass i forhold til våre naboland i Europa hele tiden. Det dreier seg om hvilket styrkeforhold som er oss imellom, det dreier seg om hvordan vi skal ivareta vår

suverenitetshevdelse i nordområdene, det dreier seg om leveranse av olje og gass, det dreier seg om fiskeripolitikk. Ja, det dreier seg om en rekke forhold hele tiden, og i alle disse debattene er Fremskrittspartiet svært aktivt.

Laila Dāvøy (KrF) [10:57:39]: Jeg hadde gleden av å få delta på helse- og omsorgskomiteens reise til USA i forrige uke. Der hadde vi interessante møter om bioteknologi med både fagfolk, etikere og politikere.

En av de vanskeligste etiske sakene Stortinget skal behandle i denne sesjonen, er forslag til ny lov om bioteknologi. I USA fikk vi høre at det på private klinikker for prøverørsbefruktning drives utstrakt forskning på og sortering av befruktede egg, og denne sorteringen skjer både ut fra sykdommer og ut fra kjønn. Kristelig Folkeparti frykter utviklingen innenfor dette feltet ved at grensen for hva som oppfattes som etisk forsvarlig, stadig flyttes. Vi er også opptatt av signaleffekten av å sortere bort befruktede egg med alvorlige arvelige sykdommer overfor kronisk syke og mennesker med funksjonshemninger.

Fremskrittspartiet har vært en sterk pådriver for å få endret bioteknologiloven i liberal retning. Mitt spørsmål er: Hvilke grenser har Fremskrittspartiet for hvilken sortering som kan tillates – eller sagt på en litt annen måte: Hvordan definerer Fremskrittspartiet alvorlig arvelig sykdom?

Siv Jensen (FrP) [10:58:50]: Jeg tror alle politiske partier har hatt meget grundige overveielser når det gjelder hvor de etiske grensene skal gå i forhold til bioteknologiutviklingen.

Selv om Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet her er uenige om hvor langt vi skal gå, så tror jeg ikke det er noen uenighet om at det i disse spørsmålene går etiske grenser som vi hele tiden må ta alvorlig. Men jeg synes det er forskjell på å ønske bioteknologisk utvikling velkommen fordi det kan bidra til å redde liv, fordi det kan bidra til at vi kan leve lenger og være friskere, og å sette det opp mot en utvikling i retning av at dette ene og alene vil bidra til et sorteringssamfunn.

Jeg tror ingen av oss ønsker et sorteringssamfunn, men det at vi får ny teknologi som kan bringe oss fremover og berike oss, ja, det synes jeg vi skal ønske velkommen så lenge vi hele tiden tar diskusjonen om dette innen etiske rammer som er forsvarlige. Her er kanskje Kristelig Folkepartis og Fremskrittspartiets grenser forskjellige, men det betyr ikke at Fremskrittspartiet ikke har etiske avveininger i forhold til dette, og at (presidenten klubber) bare Kristelig Folkeparti har det.

Presidenten: Presidenten må bite fra seg når det gjelder å overholde taletiden.

Odd Einar Dørum (V) [11:00:15]: Fremskrittspartiet har i mange sammenhenger tatt på seg en ombudsrolle, f.eks. for å bekjempe diskriminering av eldre, og skal ha ros for det.

I går fikk vi en innstilling som går på ombudsrollen til alle oss i denne salen på vegne av våre etterkommere. Vi

fikk innstillingen fra det såkalte Lavutslippsutvalget om klimapolitikk. Det gjorde inntrykk på meg at denne innstillingen var enstemmig. Det gjorde inntrykk på meg at denne enstemmige innstillingen inkluderte Hydro og Statoil. Det gjorde inntrykk på meg at man sier rett ut at det er mulig i en tidshorisont fram til 2050 å snu, for vi har kommet til et punkt hvor vi ikke lenger kan bestride at vi har kommet for langt. Vi er nødt til å gjøre noe.

Denne enstemmige innstillingen er en invitasjon til alle som vil ta på seg en ombudsrolle – både for dem som lever nå, og for våre etterkommere – til å tenke. Så mitt spørsmål til representanten – gjennom presidenten – er: Gjør denne innstillingen inntrykk på Fremskrittspartiet, og vil den bidra til at Fremskrittspartiet setter klimapolitikk på dagsordenen med den ettertanke og det alvor den innstillingen fremmer?

Siv Jensen (FrP) [11:01:18]: Selv om Fremskrittspartiet tilnærmer seg klima- og miljøpolitikken med et helt annet utgangspunkt enn f.eks. Venstre, betyr ikke det at vi ikke er opptatt av det. Men det betyr at vi har andre løsninger på de utfordringene vi står overfor både nå og i fremtiden, enn mange andre partier har. Vi mener f.eks. at den beste måten å utvikle miljøteknologi på, god fremtidsrettet miljøteknologi, er å la den arbeide seg frem innenfor den teknologien vi i dag kjenner. Vi mener f.eks. at den beste måten å ivareta miljøet på over tid, er å gå inn i samarbeid og dialog med næringslivet, istedenfor det motsatte, som ofte har vært løsningen i miljøpolitikken. Vi mener f.eks. at målrettede avgifter er bedre enn avgifter som har endt opp med å bli fiskale, fordi man skal fylle opp statskassen på egnet måte istedenfor egentlig å oppnå miljøgevinst, som man sier er årsaken til at avgiftene opprinnelig ble innført.

Så vi vil gjerne være med på å diskutere dette, fordi det er viktige spørsmål. Men det må være lov å ha en annen tilnærming enn Venstre.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Erna Solberg (H) [11:02:49]: Verden er i endring, endring som gir håp om en bedre fremtid for flere mennesker. Dette århundre har brakt en ny tid med nye muligheter for mange nye mennesker. Store land som Kina og India har åpnet sine dører for globaliseringen, og millioner av mennesker har fått et bedre liv og mer økonomisk trygghet. De landene som nå har åpnet for globaliseringen, har skjønt én fundamental ting: Vi kan enten la fremtiden forme oss, eller så kan vi forme fremtiden.

I møte med forandring kan vi skape en illusjon av trygghet ved å forsøke å stenge konkurransen ute. Det er å stikke hodet i sanden. Alternativet er å gripe mulighetene. Vi kan ta reelle grep for å møte reelle utfordringer, slik at vi skaper nye og bedre muligheter både for elever og studenter som skal ut i arbeidslivet, et arbeidsliv som er i stadig endring, for alle dem som har falt utenfor arbeidsmarkedet, og som sårt trenger å få en ny sjanse, og for bedriftene som skaper verdiene som vi trenger for å tilby gode offentlige tjenester og et godt velferdssamfunn.

Hvis vi skal bevare og styrke dagens velferdssamfunn, må vi som politikere ønske og evne å prioritere det viktigste først, vise handlekraft og ta tøffe tak og valg for å skape gode arbeidsplasser i dag og bedre arbeidsplasser i morgen. Det er en forutsetning for fremgang, og fremgang er en forutsetning for et samfunn som gir muligheter, ikke bare for noen, men for alle.

Det å regjere er mer enn å styre. Det å regjere er å lede. Det er å stake ut en kurs og vite hva som er viktig, for deretter å gjøre noe med det. Derfor er jeg skuffet over at Regjeringen ikke viser handlekraft der vi trenger handlekraft, at Regjeringen ikke viser evne til prioritering der vi trenger prioritering, og at Regjeringen ikke viser tegn til å ta valg som gir oss trygghet, ikke bare i dag, men også i fremtiden.

Jeg innrømmer gjerne at Regjeringen har mange gode intensjoner. Men mange gode intensjoner på mange områder gir ikke resultater der det virkelig trengs, på de områdene som er viktige for oss alle og for landet. Regjeringen ender opp med å føre en politikk uten vilje og uten profil. Man fører en politikk som er stykkevis og delt istedenfor å styre tydelig og helt. På sikt gir dette en politikk for tapte muligheter.

Høyre ønsker en politikk som skal gi muligheter for alle. I denne sal er vår rolle å vise en alternativ politisk kurs for landet. Og det er altså gode tider i Norge for øyeblikket – ja, gode tider fordi den forrige regjeringen investerte i å skape de gode tidene. Men i gode tider må vi også investere for fremtiden, slik at gode tider fortsetter. En politikk som investerer for fremtiden, utløser også muligheter for alle og muligheter for å satse på velferd. Akkurat nå betyr det å investere for fremtiden å investere mer i mennesker. Det betyr å investere mer i skole og forskning. Det betyr å investere mer i vei. Og det betyr å investere mer i kraft.

NHOs årlige konkurransebarometer viser at vi henger etter de andre landene i Norden. Det er det ingen grunn til at vi skal, og vi kan og bør gjøre noe med det. Høyre vil legge til rette for et aktivt næringsliv gjennom en politikk som aktivt styrer vår konkurransekraft. Regjeringens svar har vært aktiv stat, som er blitt til betydelige mengder av aktiv prat. Vi satte ned skatter og avgifter med 23 milliarder kr da vi satt i regjering. Regjeringens svar nå er å øke skatter og avgifter. Vi økte forskningsbevilgningene med 3 milliarder kr, vi femdoblet størrelsen på Forskningsfondet og foreslo en økning på ytterligere 25 milliarder kr i vårt siste budsjett. Regjeringens svar var å redusere forskningsbevilgningene.

Fremtiden kommer til å belønne de land som satser på mennesker, som satser på kunnskap, og som satser på nye ideer. Forskning kan være utgangspunktet for de nye industrieventyr, de nye arbeidsplasser og et bedre liv. Mindre forskning nå betyr tapte muligheter i fremtiden.

Når det hvert år opprettes 211 000 tonn laks og ørret bare i Nord-Norge, og store deler av dette fraktes ut til kunder i hele Europa med lastebil, vet vi at gode veier er én forutsetning for gode arbeidsplasser. Eller når køen ut av Oslo mot sør er så lang at en lager kø inn i Oslo fra vest, da er det mange arbeidstimer som går tapt i bilkø. Slik kan

vi altså ikke ha det lenger. Arbeidsplasser over det ganske land trenger både mer og bedre asfalt.

Regjeringen har så langt ikke fulgt opp løftene om vei-satsing. Derfor foreslo vi 300 mill. kr mer til vei enn det Regjeringen gjorde i revidert nasjonalbudsjett i vår, og derfor har vi foreslått at det opprettes et veifond på 20 milliarder kr, der avkastningen, 800 mill. kr i året, skal gå til nye og bedre vedlikeholdte veier, ikke som en erstatning for, men som et tillegg til økte veibevilgninger.

Norges befolkning trenger mer strøm. En kraftkrevende industri med fremtiden foran seg trenger mer strøm, og mer strøm får man bare hvis man bygger ut mer kraft. Det er altså så enkelt, mer kraft er også en investering for fremtiden. Hvis vi skal møte fremtiden med lys i de tusen hjem og ha arbeidsplasser å gå til, trenger faktisk Norge nå også gasskraftverk. Det er den mest miljøvennlige løsningen, og den eneste løsningen som virkelig kan bidra til å øke krafttilgangen i Norge. Regjeringen har ikke så langt bidratt til å øke krafttilgangen. Mangel på kraft betyr også tapte muligheter for vårt samfunn.

Vi må ha en bærekraftig energipolitikk. Jeg er enig med statsministeren i at global oppvarming er den største utfordringen verden står overfor. Derfor skal vi være med på å fortsette å arbeide med å fremskaffe nye og renere energikilder, mer forskning på renere drivstoff, bedre håndtering av CO₂ fra næringsliv og husholdninger. Men vi må slutte bare å sende gass sørover og ut av landet for at vi i neste runde skal få strøm nordover og inn i landet. Og vi trenger grønne sertifikater, som gir bedre lønnsomhet til småskala grønn energiproduksjon. Regjeringen har satt en strek over grønne sertifikater, og jeg registrerer en skuffelse nå over de alternative tiltakene som er skissert, fra alle dem som hadde satset på at alternative energikilder virkelig var et satsingsområde.

Svaret på fremtidens utfordringer er altså ikke å styre stykkevis og delt. Det gir tapte muligheter for fremtiden. Det må styres tydelig, og det må styres helt. Høyre vil investere for fremtiden. Vi vil satse på skole, forskning, vei og energi. Det er en politikk som utløser muligheter, og gjør det mulig å løse andre oppgaver i samfunnet.

I India og Kina avslutter 1,2 millioner studenter en universitetsgrad i ingeniør- og vitenskapelige fag hvert eneste år. Det er nesten 300 000 flere enn i EU og USA til sammen. Den globale konkurransen er altså ikke noe som kommer, den er her allerede, og den kommer til å være sterkere. Vi må håndtere utfordringene globaliseringen gir oss, først og fremst ved å sørge for å ha et samfunn som gir muligheter for alle. Det gjør vi best ved å ha tillit til, satse på og investere i mennesker. Det å investere i mennesker – hvert enkelt menneske, hvert eneste menneske – gir oss trygghet. Det gir oss trygghet for at utdannelsen din gir deg kunnskap og setter deg i stand til å realisere de drømmer og de ambisjoner du har, trygghet for å vite at du fortjener og vil få en ny sjanse når du trenger det.

Ingen i denne sal kan være upåvirket av at én av fire i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Det er uakseptabelt. Det er uakseptabelt for alle dem som ønsker å bidra og som kan bidra, men som altså ikke får sjansen, og det er uakseptabelt for landet at så mange mennesker står

utenfor i en situasjon der vi faktisk trenger deres arbeidskraft. Vi har et system som fratar folk selvtilitten som kreves for å klare seg i arbeidsmarkedet. Vi kan diskutere mange tiltak, men det grunnleggende er at vi fratar for mange selvtilitten deres i så måte. Det er det vi må gjøre noe med. Høyre har fremmet en rekke konkrete forslag som vil bidra til at flere får en ny sjanse til å komme tilbake igjen til arbeidslivet fra utenforskapet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hill-Marta Solberg (A) [11:13:09]: Vi har nylig hørt Høyres leder fortelle at å regjere betyr å lede og stake ut en kurs, og så holde retningen. Man må kunne si om det statsråden Solberg hadde ansvaret for i forrige periode, at retningen var klar og tydelig – det var systematisk sulteføring av Kommune-Norge. Nå sier representanten Solberg at velferd er viktig, at skolen er viktig – det må ikke nedprioriteres.

Så sier også representanten Solberg i sitt innlegg at det er viktig å prioritere vei og samferdsel. Da minner jeg om at den forrige regjeringen hevdet at vi stod for overbud da vi mente at man i Nasjonal transportplan prioriterte samferdsel for lavt. Hva har skjedd? I dag er Erna Solberg ute og sier at vi trenger mer penger til asfalt. Så mitt spørsmål er: Er dette egentlig omlegging av politikken fra Høyres side, eller er det slik at vi nå får se de nye opposisjonsklærne til Høyre?

Erna Solberg (H) [11:14:07]: Den viktigste oppgaven den forrige regjeringen måtte starte på, var å sørge for å få bunnplanken i norsk økonomi i orden igjen etter styringen bl.a. under Stoltenberg I-regjeringen. Den bidrog til at finnmarkskysten tapte arbeidsplassene sine, fordi økonomien ikke var styrt på en måte som gav bærekraftige arbeidsplasser. Derfor laget vi en politikk som stimulerte til vekst, og derfor kan vi nå ha en budsjettdebatt som først og fremst kommer til å dreie seg om å fordele de økte skatteinntektene, som den forrige regjeringens økonomiske politikk har gjort det mulig for nåværende regjering å dele ut. Det er det som er historien om forrige periode. Alle historieforslagene til Hill-Marta Solberg ellers er en omskrivning. Kommune-Norge har nå fått mer penger på grunn av økte skatteinntekter enn de fikk på grunn av bevilgninger fra den nåværende regjeringen i inneværende år. Derfor er arbeidsplassene sikrere, økonomien går bedre, og derfor er det også sunnere kommuneøkonomi.

Heikki Holmås (SV) [11:15:24]: En av de aller viktigste reformene som kommer til å merkes i folks hverdag i løpet av disse fire årene, er at vi kommer til å få til full barnehagedekning, og at vi kommer til å få til lavere barnehagepriser for småbarnsforeldre. Dette var SVs aller klareste løfte til folk. Men det var ikke bare et SV-løfte. Det var faktisk en avtale som et samlet storting gikk inn for i forrige periode. Likevel var det slik at i revidert nasjonalbudsjett, som var den første muligheten Høyre hadde til å øke denne småbarnsskatten som ligger på barnefamiliene når de har ungene sine i barnehage, foreslo man å

øke den igjen til 2 750 kr. Jeg bare lurer på om det er slik at dette kommer til å fortsette å være høyresidens politikk. Er det slik at man ikke har noe ønske om å bedre økonomien for småbarnsforeldre, eller er det slik at man ikke har tillit til at de Høyre-styrte kommunene Sandnes, Stavanger, Bergen og Oslo kommer til å klare å innfri barnehageløftet?

Erna Solberg (H) [11:16:28]: Ikke i noen tidsperiode har norske barnefamilier hatt en bedre og mer solid økonomi enn i de forrige fire årene. Så enkelt er det når man holder orden i norsk økonomi. Da sørger man for at renten er lav, og det bidrar til at småbarnsforeldrene får et kjempe-løft.

Så er én ting helt riktig. Høyre har hele tiden sagt at det viktigste er å få til full barnehagedekning. Det viktigste er å sørge for at vi får nok plasser, slik at de som trenger en barnehageplass, kan få en barnehageplass. Det var den forrige regjeringens politikk, og det er fortsatt vårt partis politikk. Vi foreslo derfor i revidert nasjonalbudsjett å bruke mer penger på å likebehandle de private barnehagene. Det ville bidratt til å gi enda større trygghet for de private utbyggerne, som ville bidratt til at det hadde gått fortere med barnehageutbyggingen i flere av de store byene. Vi velger de mekanismene som stimulerer til flere barnehager, mens SV først og fremst frir med lavere priser.

Ola Borten Moe (Sp) [11:17:47]: Aller først til Solbergs historieforståelse av norsk politikk. Hun sa at hovedoppgaven var å rydde opp og få på plass bunnplanken, bl.a. etter alt det ugagn som Stoltenberg I hadde gjort. Nå er det slik at Stoltenberg I bare satt i drøyt ett av de forrige fire årene. Før det var det sentrumsregjering, ledet av Solbergs forrige sjef. Er det slik å forstå at Solberg nå egentlig går inn og retter sterk kritikk mot Bondevik?

Så har jeg lyst til å si at Solberg nå har tatt innover seg behovet for å investere i offentlig infrastruktur, enten det er vei, skole eller miljø – men det er først etter at man har kommet i opposisjon. I sommer foreslo Solberg 20 milliarder kr til vei. De pengene tok hun fra Regjeringens satsing på fornybar energi. Jeg har lyst til å spørre hvordan Solberg kan forsvare at man tar bort vår satsing på fornybar energi og erstatter den med en avgift på strømregningen, som vil føre til ytterligere høyere strømregning til forbruker.

Erna Solberg (H) [11:18:56]: Nå er det slik at vi var i opposisjon til Bondevik I-regjeringen også. Vi var ikke enig i den økonomiske politikken som ble ført på det tidspunktet. Det er en kjent sak. Det er også slik at vi ikke deltok i noe grunnlag for Bondevik I-regjeringen.

Over flere år på slutten av 1990-tallet hadde man en voldsom vekst i etterspørselen etter arbeidskraft og en voldsom økning i offentlige budsjetter. Det bidrog til en ubalanse. Det bidrog til økt kronekurs. Det bidrog til at renten i Norge var dobbelt så høy som renten i EU. Slikt har betydning både for småbedrifter og for familieøkonomi. Det har vi altså rettet opp i.

Så til spørsmålet om grønne sertifikater kontra støtte. Det viktige er jo å få til disse prosjektene, slik at vi får nok kraft og nok strøm. Alle signaler som nå kommer fra næringen, går jo ut på at de er skuffet over de alternative løsningene. Grønne sertifikater ville vært én måte, slik at markedet ryddet de mest effektive og beste prosjektene først. Det er derfor vi har vært tilhengere av et slikt system. Men nå får vi se om de støtteordningene som kommer, i realiteten betyr at masse av det potensialet vi har for grønn kraft, ikke kommer til å bli realisert.

Torgeir Micaelsen (A) [11:20:22]: Representanten Solberg snakket i sitt innlegg om tapte muligheter. Jeg må si for min egen del at ingen ting gjør meg så opprørt som å høre om tapte muligheter. Jeg er glad for at Solberg nå melder seg på i rekka over folk som er opptatt av reelle, like muligheter, muligheter til å påvirke sitt eget liv, også i denne salen. Det er jeg glad for.

Men i dette lyset er det noe som er litt pussig ute i vårt langstrakte land. Nå er det nemlig slik at i flere Høyrekommuner, Drammen, Bergen, Oslo og andre steder, deler altså ordførerne rundhåndet ut penger – de rød-grønne millionene som gikk til de ulike kommunene – til ungdomstiltak, til eldreomsorg, ja, «you name it», over hele linja. Jeg vil spørre representanten Solberg: Er det ikke slik at når disse ordførerne rundhåndet deler ut penger, deler de ut penger de egentlig ikke hadde hatt hvis representanten Solberg hadde styrt landet fortsatt? Mener representanten Solberg at det ville vært færre tapte muligheter for folk i dette landet hvis Høyre fortsatt hadde styrt Norge?

Erna Solberg (H) [11:21:26]: Det viktigste for å sørge for at dette landet bruker mulighetene sine fremover, er å investere i mennesker. I fjor brukte vi 1,6 milliarder kr – jeg hørte statsministeren skrøt av 1 milliard kr til Kunnskapsløftet – på å støtte kvalitetsheving, til flere undervisningstimer for å ta et krafttak i norsk skole. Det er den typen tiltak som bidrar til å gi muligheter fremover. De som går på skole i dag, er de som skal være i arbeidsmarkedet om 20 år, og som forhåpentligvis vil være der i 35–40 år. De skal altså leve i en annen type verden.

Så er det slik at på budsjettet i fjor hadde denne regjeringen en økning i frie inntekter på litt over 1 pst. mer enn det den forrige regjeringen hadde. Det kan kanskje være litt til ettertanke når man skryter så mye av de økte bevilgningene. Skatteinntektene er altså høyere – skatteinntekter som kommer fordi vi har fått orden på norsk økonomi, og som bidrar til at disse kommunene klarer å gi et godt tilbud. Det er like mye fordi de har fått oppleve at økonomien er blitt bedre. Det er blitt lavere arbeidsledighet, og det er blitt mer i skatteinntekter til kommunesektoren.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:22:47]: Hvordan vi ivaretar våre eldste og yngste, er en viktig test på vårt velferdssamfunn. Trygg oppvekst og bedre eldreomsorg er derfor hovedsaker for Kristelig Folkeparti.

Kristelig Folkeparti vil jobbe for at vi skal kunne møte alderdommen med trygghet. Derfor tok vi initiativet til en tverrpolitisk dugnad på dette feltet. Vi må tilby mer enn pleie – vi må også gi en verdig omsorg. Det forutsetter tid til hver enkelt. De som jobber med og for våre eldre, gjør en kjempeinnsats, men vi må gi dem større rom og mulighet til å møte det enkelte menneskets behov.

Rekrutteringen må økes og kompetansen hos helse- og omsorgspersonell styrkes. Kvaliteten i tjenestene må svare til behovet hos den enkelte. Kristelig Folkeparti vil gi eldre større myndighet over sin egen hverdag og legge bedre til rette for frivillig og familiebasert omsorg.

Et løft for eldreomsorgen må også sikre verdighet i livets siste fase. Få ting gjør sterkere inntrykk enn å høre om mennesker som har måttet lide seg gjennom sine siste timer alene. Det må ikke få skje!

Regjeringen har nylig lagt fram en melding om eldreomsorgen. Her skisseres flere gode intensjoner som Kristelig Folkeparti støtter, men vi ønsker en langt mer forpliktende plan. Et nytt kvalitetsløft i eldreomsorgen må bygge på tydelige forpliktelser gjennom et bredt forlik i Stortinget. Kristelig Folkeparti vil fortsatt være en sterk pådriver for at dette skal skje.

Syke mennesker må ha trygghet for å få den behandlingen de har behov for. Fra hele landet meldes det om kutt i sykehustilbudet, også i lokalsykehustilbudet, som Regjeringen har sagt den skal verne. Her må Regjeringen ta ansvar, gi klare signaler og rammer, slik at helseforetakene kan gjøre langsiktige vurderinger og prioriteringer, framfor kortsiktige grep som går ut over pasientene.

Kristelig Folkeparti arbeider for et barnevennlig samfunn, og vi vil føre en bred oppvekstpolitikk, hvor familien står sentralt. Jeg registrerer at Regjeringen knapt nevnte familien med ett ord i Soria Moria-erklæringen. Regjeringen har heller ikke sett behovet for å ha en egen familieminister. Tirsdagens trontale var også kjemisk fri for enhver henvisning til familiens betydning i samfunnet.

Dette sier noe om prioriteringer, og det sier noe om ideologi og samfunnssyn. Kristelig Folkeparti vil som et kristendemokratisk sentrumparti bygge samfunnet nedentru gjennom familier, frivillighet, lokalsamfunn og lokalt næringsliv. Vi vil bygge opp om familien som samfunnets grunnleggende byggestein.

Kristelig Folkeparti vil presentere politiske løsninger som skaper forutsetninger og muligheter for familiene, forutsetninger for tid med barna og forutsetninger for at foreldrene skal kunne velge den omsorgsform de ser er best for sine egne barn. Derfor kontantstøtte. Derfor økt pappapermisjon. Derfor et fleksibelt og rimelig barnehetilbud tilpasset *familiens* behov. En stresset hverdag i skvis mellom arbeidsliv og familieliv må møtes med den ro som valgfrihet og mangfold kan skape.

Når Regjeringen i sitt første budsjett kuttet over 300 mill. kr i kontantstøtten til norske småbarnsfamilier, er det – for å sitere en daværende opposisjonspolitiker – «reverspolitikk» av verste stort. Det er også stikk i strid med løftene fra Soria Moria-erklæringen.

For de aller fleste barn er hjemmet et godt sted å være. Det gjelder likevel ikke alle. Hvert femte norske barn fø-

ler seg utrygt i sitt eget hjem på grunn av foreldrenes voldsbruk, alvorlige psykiske lidelser eller rusmisbruk. Kristelig Folkeparti vil tale saken til disse barna. Vi vil kjempe for økt kompetanse i hjelpeapparatet, styrking av barnevernet og en solidarisk alkoholpolitikk. Det må legges bedre til rette for familiene som påtar seg fosterhjemsoppgaver.

Skolen står sentralt i Kristelig Folkepartis oppvekstpolitikk.

Dessverre tydet trontalen på at Regjeringens resept på en god offentlig skole er å legge hindringer i veien for de 2 pst. av norske skolebarn som går på en friskole. En god offentlig skole handler om noe mye mer. Det handler om tilpasset opplæring, lærere som er trygge i sin rolle, og et godt miljø i klasserommet.

Kristelig Folkeparti ønsker en skole hvor elevene både får kunnskap og trives, en skole i tett samspill med familien og resten av samfunnet, en skole som skaper verdibesthet.

I en meget god og tankevekkende tale ved Stortingets åpning kom Stortingets president inn på Stortingets viktige funksjon også i en situasjon med en flertallsregjering. Også Regjeringens representanter, med statsministeren i spissen, har ved flere anledninger uttrykt at de vil lytte til kloke innspill fra opposisjonen og søke brede løsninger i Stortinget. Jeg tror det er en god intensjon som Regjeringen bør legge mye større vekt på å etterleve enn det som har vært tilfellet så langt. I så måte er statsministerens erklæringer i dag positive.

Regjeringens positive respons på Kristelig Folkepartis initiativ til et nytt løft for eldreomsorgen står som et godt eksempel som vi gjerne kan få flere av. I svært mange andre saker har Regjeringen ikke virket særlig interessert i å lytte til opposisjonens innspill – ja, i enkelte viktige saker virker det som om Regjeringen ikke engang har tatt seg bryet med på forhånd å lytte til sine egne partigrupper.

Kristelig Folkeparti vil være et offensivt, men også konstruktivt opposisjonsparti. Vi vil bidra til brede løsninger i Stortinget i saker hvor det er viktig å sikre løsninger som står gjennom skiftende politiske sammensetninger av nasjonalforsamlingen. Det å få til et bærekraftig pensjonssystem er, som statsministeren var inne på, kanskje det området hvor det er aller viktigst å sikre en slik bred løsning.

Kristelig Folkeparti er et sentrumparti og har fra første stund valgt en annerledes innfallsvinkel til politisk tenkning, ikke med utgangspunkt i spesielle sosiale eller økonomiske interesser, men ut fra menneskesyn og verdier. Vi har forpliktet oss til å kjempe for menneskeverd, radikal nestekjærlighet og for en god forvaltning av ressursene. Kristendemokratiet utgjør på den måten en tredje vei i sentrum av norsk politikk – mellom sosialisme og liberalisme.

Kristelig Folkepartis syn på samfunnet er at det må få vokse fram nedenfra, ikke detaljstyres fra sentralt hold. Det gode samfunn kan bare bygges ved å ta hele landet i bruk. Vi må se mulighetene i, og legge til rette for, lokal næringsutvikling.

Kristelig Folkepartis syn på naturen krever en ansvarlig og miljøvennlig forvaltning av ressursene. Vi må vise mot i en tid av overflod og ikke skyve utfordringene over på våre barn og barnebarn. Mange hadde lenge tro på at SV skulle stå opp for miljøet i regjering. Dessverre har vi sett lite til det. I stedet for å få CO₂-rensing fra dag én, har vi fått kraftsosialisme fra dag én. Og kraftsosialisme med gasskraft er atskillig verre enn kraftsosialisme med vannkraft.

Kristelig Folkepartis syn på mennesket tilsier at hvert menneske er ukrenkelig og har uendelig verdi. Derfor utfordrer vi til kamp for internasjonal rettferdighet. Derfor utfordrer vi til kamp mot å bruke medisinenes nyvinninger til å sortere bort mennesker med sykdom og funksjonshemming.

Fattigdommen krenker menneskeverdet hver eneste dag og holder milliarder av mennesker i lenker. Ingen ting er viktigere for Kristelig Folkeparti enn kampen for de fattigste. Nå har statsministeren i dag erklært at Kristelig Folkeparti kan glede seg til budsjettet kommer når det gjelder det man har fått til på bistandsområdet. Jeg håper statsministeren har rett. Jeg skal gi ham mulighet til å legge fram budsjettet før jeg feller min dom i så måte.

Så sent som i desember i fjor sa statsråd Djupedal om den rød-grønne flertallsregjeringen: «Det vi vil, får vi til.» Dette statsbudsjettet blir en avgjørende prøve på om viljen til å hjelpe de mest utsatte i verdenssamfunnet er til stede i den rød-grønne regjeringen. Men det blir også en prøve på viljen til å hjelpe de fattigste i Norge. Avisen Vårt Land har i dag en oversikt over hva de nåværende regjeringspartiene sa om fattigdom i den forrige stortingsperioden, og skriver: «I morgen kan hun» – finansministeren – «avskaffe fattigdom», for hun har sagt at hvis «jeg hadde tre-fire milliarder, hadde jeg brukt dem til å avskaffe fattigdom blant barn i Norge». Jeg antar at finansministeren har hatt mer enn tre-fire milliarder, og at vi vil få se en offensiv plan for å avskaffe fattigdom blant barn i Norge. Det vil få Kristelig Folkepartis støtte.

Vi ønsker en opptrapping for de fattige. Vi ønsker en opptrapping i rusomsorgen – som er en viktig del av kampen mot fattigdommen, etter mønster fra psykiatriplanen. Vi ønsker at den ledige kapasiteten i de private rusinstitusjoner blir utnyttet bedre, og vi ønsker framfor alt at vi får et konstruktivt samarbeid på tvers av partiene i Stortinget i kampen mot fattigdom. Det er uverdig at vi i dette rike landet skal ha lommer av fattigdom. Og hvis vi ikke sammen kan gjøre noe med det, hjelper det ikke om vi står her og skryter av alt det vi har fått til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A) [11:32:34]: Jeg lyttet godt til Høybråtens innlegg. Jeg synes det var et godt innlegg, som hadde omsorg og trygghet i seg. Tradisjonelt har vi sett at Kristelig Folkeparti har stått sammen med Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i en rekke fordelingspolitiske spørsmål. Jeg er også enig i at kampen framover må rettes inn mot omsorg, utdanning, helse – tryggheten i vårt samfunn. Det er levert en del på disse områdene. Jeg tenker da

både på gjeninnføring av feriepenger for de arbeidsledige, bostøtteordninger osv.

Mine spørsmål til Høybråten er: Vil vi nå framover se Kristelig Folkeparti som en del av samarbeidet mellom Høyre og Venstre i Stortinget – som én blokk? Hvordan ser Høybråten på invitasjonen fra Høyre-lederen Erna Solberg? Vil det bli et tettere samarbeid mellom Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet i tiden som kommer?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:33:41]: Det er riktig, som representanten Nordtun sier, at kristendemokratiet og sosialdemokratiet har mange felles trekk, ikke minst når det gjelder sosial rettferdighet, nestekjærlighet og solidaritet. Det gjør at vi i en del slike velferdspolitiske spørsmål ofte er enige. Men det som er problemet i forhold til Arbeiderpartiet, er at i veldig viktige spørsmål – verdispørsmål for Kristelig Folkeparti – som synet på familien, uttrykt ved kontantstøtten, som synet på valgfrihet i skolen, uttrykt ved synet på friskolene, og som synet på respekten for menneskeverdet, uttrykt ved bioteknologiloven og de spørsmålene som den reiser, er Arbeiderpartiet på kollisjonskurs med Kristelig Folkeparti.

Når det gjelder samarbeidet framover, vil jeg si det slik at man vil se et Kristelig Folkeparti som samarbeider konstruktivt i opposisjon med de andre opposisjonspartiene. Det gjør vi fra sak til sak. Og man vil se et Kristelig Folkeparti som er opptatt av å finne løsninger også med flertallspartiene i denne perioden.

Heikki Holmås (SV) [11:34:52]: Jeg er dundrende enig i den tidligere sosialministerens – og derved den hovedansvarlige for den forrige regjeringens politikk – angrep på den situasjonen vi har i forhold til fattige og urettferdighet i Norge i dag.

Den forrige statsministeren sa at dette har vi gjort for lite med, mens denne regjeringen har avskaffelse av fattigdom som sin målsetting, og det er flott å høre at Dagfinn Høybråten har tenkt å støtte opp under det. Men jeg stusser bare litt, for det viktigste løftet som den forrige regjeringen innfridde, var formidable skatteletter: 23 milliarder kr årlig endte det opp med til slutt, og man gikk til valg med nye 16 milliarder kr i skatteletter som en av sine viktige saker. I løpet av disse fire årene kommer vi til å bruke minst 50 milliarder kr mer på velferd enn det den forrige regjeringen gikk til valg på. Er ikke det en politikk som gjør oss bedre i stand til nettopp kampen for en mer rettferdig fordeling, mot fattigdom, for flere skoler og bedre eldreomsorg, som er alle de viktige sakene som Kristelig Folkeparti tok opp?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:36:08]: Her var det mange tall og en del feil som jeg ikke skal bruke replikksvaret mitt på å rette opp. Jeg vil bare si følgende: Det er helt riktig at vi ikke var fornøyd med resultatene av innsatsen i kampen mot fattigdom i forrige periode – men vi satte i gang! Vi lagde en plan! Vi gjennomførte den planen, og det har gitt mange viktige resultater for tusener av

mennesker. Det synes jeg ikke man bare skal sette en strek over.

Men vi er ikke framme. Det oppsiktsvekkende er at den nye regjeringen, som sa den skulle avskaffe *fattigdommen* – så skulle den avskaffe *fattigdom* og etter hvert har den snakket seg bort fra det også – ikke har fremmet noen nye plan ennå. Den regjerer videre på den fattigdomsplanen som den forrige regjeringen laget. Vi får vente og se om det kommer en ny politikk. Foreløpig har vi sett lite av det, men det jeg kan forsikre om, er at Kristelig Folkeparti vil være en vaktbikkje i Stortinget for de fattige, og vi vil være en samarbeidspartner for alle offensive tiltak mot fattigdom som kommer fra denne regjeringen.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [11:37:15]: Regjeringen har i sin innsats for å avskaffe fattigdom en kritisk og våken støttespiller i Kristelig Folkeparti. Det opplever jeg når jeg hører representanten Høybråtenes innlegg. Og jeg opplever det vel faktisk slik at Kristelig Folkeparti i dette arbeidet mer har sin parallell i regjeringspartiene enn i de andre opposisjonspartiene.

I budsjettet for inneværende år økte Regjeringen fattigdomssatsingen med 493 mill. kr. I revidert nasjonalbudsjett fjernet vi egenandelene på fysioterapi. Vi har i tillegg økt kommunenes inntekter med 3,8 milliarder kr. Mitt spørsmål er: Ser ikke Høybråten dette som en riktig retning, og er det ikke da slik at Regjeringen her spiller på lag med Kristelig Folkeparti i deres ambisjoner på dette området?

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:38:14]: Det er ikke tvil om at mange av de tiltakene som representanten Sundsbø nevner, er gode i forhold til de fattige. Men det som er hovedproblemet, er at til tross for at vi styrker velferden i kommunene, til tross for at vi bevilger stadig mer til de statlige velferdsordningene, er det noen som faller gjennom. Sikkerhetsnettet fungerer ikke. Jeg tror at et svar på det er å sørge for at de tusener av mennesker som står utenfor arbeidslivet og er fattige av den grunn, blir inkludert, og vi må sørge for å ha velferdsordninger som er mer treffsikre enn de brede, generelle ordningene som preger vårt system i dag. Kommer Regjeringen med den type politikk, så har vi noe å snakke om.

Anniken Huitfeldt (A) [11:39:08]: I forrige stortingsperiode bidrog representanten Høybråten til innføringen av Kunnskapsløftet gjennom et godt arbeid i regjering. Det var stor enighet på Stortinget om dette. Men mange av våre lokalpolitikere, fra både Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet, opplevde det som motsetningsfylt at man på den ene siden snakket om kvalitet, mens mange kommuner måtte kutte i sine skolebudsjetter. Av de ekstra pengene som kommunene fikk i fjor høst, gikk ca. 2 milliarder kr til skolene. Det har i vårt fylke, Akershus, bidratt til at Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti har kunnet samarbeide om økt kvalitet i skolen.

Mitt spørsmål til representanten Høybråten er om han mener at de ekstra milliardene til skolene har bidratt til å øke kvaliteten i skolen.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:39:57]: Jeg tror definitivt at mer penger til kommunene, som fører til mer penger til skolene, bidrar til å heve kvaliteten i skolen. Og man finner ikke et eneste eksempel på at Kristelig Folkeparti har beklaget at det ble mer penger til kommunene i inneværende års budsjett. Tvert imot har vi rost Regjeringen for det. Men kvalitet er mye mer enn penger. Det handler om organiseringen av skolen. Det handler om skolens frihet til å utvikle sine lokale tilbud. Det handler om lærernes muligheter til å gjøre en god jobb, og om muligheten til å støtte opp om lærergjeringen, ikke minst om å støtte nye, ferske lærere, som bør få en mentorordning. Og det handler om hvordan vi i tillegg til Kvalitetsløftet også kan få et verdiløft som fokuserer på skolens rolle – skolen skal være et sted hvor det skal være godt å være, et sted å trives, i tillegg til den helt sentrale kjerne-rollen: skolen som et sted å lære.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [11:41:11]: Det er interessant at Kristeleg Folkeparti no ser det som sine viktigaste oppgåver å ta betre vare på dei eldste eldre og på dei yngste. Det signaliserer Kristeleg Folkeparti etter fire år i regjering, som dei altså kan summere opp med 23 milliardar kr i skattelette og med sveltetföring av kommunane – kommunane, som er så sentrale både når det gjeld eldreomsorg og når det gjeld ein god kvardag for dei yngste. Det er det same når det gjeld fattigdom. Der vil Kristeleg Folkeparti no intensivere innsatsen.

Vi i Senterpartiet synest dette er svært positivt, men vi må tolke det slik at Kristeleg Folkeparti på viktige område tek avstand frå det dei var med på i den førre regjeringa, og i staden ynskjer eit nærare samarbeid med dagens regjering, fordi dei ser at det er der dei gode løysingane ligg.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:42:16]: Dette blir snakk om spill og ikke om saker. Det er ikke slik at vi ikke vedstår oss den politikken vi stod for i den forrige perioden. Kommunene fikk tilført betydelig økte ressurser. Det ble tatt et krafttak mot fattigdom. Vi la opp til en planmessig kamp mot fattigdommen i Norge.

Men det er ikke sånn at man med det har gjort jobben. En veldig viktig del av jobben som ble gjort i forrige periode, var å skape orden i norsk økonomi og sørge for den veksten vi nå ser. Statsminister Stoltenberg kan stå her og skryte av at vi har rekordlav arbeidsledighet, nettopp fordi vi la til rette for vekst i økonomien. Det økonomiske grunnlaget som den rød-grønne regjeringen regjerer på nå, er skapt av den politikken som ble ført i forrige periode. Slik er det, og det synes jeg vi skal være romslige nok til å innrømme hverandre. Jeg ser fram til et samarbeid med både opposisjonspartiene her på Stortinget og med Regjeringen, når Regjeringen gjør fornuftige ting.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Lars Sponheim (V) [11:43:47]: En trontaledebatt gir mulighet til å heve blikket litt og se på de store linjene i politikken. Jeg vil gjerne benytte anledningen til å peke på

noen ideologiske poenger og noen av de viktigste utfordringene framover sett fra mitt og Venstres ståsted.

Venstre er Stortingets sosialliberale parti. Det betyr at vi har sterk tro på menneskets frihet, kreativitet og ansvarsfølelse. Det betyr også at vi – som en dansk kronikk-skribent gav uttrykk for siste uke – har den ideologi som sammentenker individ, marked og stat på en mer bæredyktig måte enn de øvrige ideologier.

Det vi kan kalle frihetens infrastruktur, også kalt det liberale system, har fire grunnpilarer: demokratiet, rettsstaten, markedsøkonomien og det uavhengige, sivile samfunn. Det er ved å sikre selvstendigheten og integriteten til hver av disse pilarene, og dermed det beste samspillet mellom dem, at vi får et desentralisert, åpent, dynamisk og mangfoldig samfunn med stor grad av frihet og menneskelig vekst.

Problemet med mye annen tenkning, ikke minst den sosialistiske, er at man ikke forstår og langt mindre respekterer dette systemet og dets krav – og det er det viktige – til balanse mellom disse pilarene. Derfor kan det sivile samfunns uavhengighet trues gjennom overdreven statliggjøring og styring. I fjorårets regjeringserklæring kalte statsministeren det sivile samfunn for et supplement til det offentlige. Denne balansen mangler altså. Derfor forskyves denne maktbalansen mellom det folkevalgte og det korporative system gjennom mangelen på prinsipiell forståelse av arbeidsdeling og avstand mellom parti, stat og fagbevegelse. Derfor trues dynamikken i markedsøkonomien av overivrig – og feilaktig – tro på statens evne til å styre næringsvirksomhetene. Derfor klarer heller ikke sosialistiske systemer å løse fattigdomsproblemene – i sin tro på at det bare dreier seg om mer penger over statsbudsjettet.

Jeg tror noe av det grunnleggende ideologiske problemet for den sittende regjering ligger nettopp her. Regjeringen har ingen klar ideologi, men rives i ulike retninger, av alt fra hva jeg vil kalle moderne, langt på vei liberale, sosialdemokrater, av dypt konservative horn på arbeiderpartiveggen, av dogmatiske sosialister og av dønn konservative senterpartister. I sum er dette en foreldet ideologisk smørje som ikke vil føre Norge framover.

Statsministeren og Regjeringen har spilt seg inn i et hjørne med en høystemt retorikk om «ny kurs» og en helt annen politikk, mens den i realiteten ikke gjør noe særlig nytt i det hele tatt. Og imens øker utålmodigheten blant den konservative ytre venstresiden, som faktisk ønsker et helt annet samfunn – kanskje helt tilbake til 1970-tallet.

«Den tredje vei» var et godt forsøk fra europeiske sosialdemokrater på å tilpasse gamle ideer til en ny tid, jeg vil si i sosialliberal retning. Både statsministeren og utenriksministeren var blant dem som så både nødvendigheten av og fornuften i denne kursendringen. Men det kan de ikke lenger si, dessverre, for nå parkeres «den tredje vei» av avdankede partiledere – og jeg tenker ikke da på presidenten! Det moderne sosialdemokratiet har stoppet opp i sin progressive utvikling og har blitt et venstrekonservert parti for offentlig ansatte – som den nylig avdøde og dypt respekterte Truls Frogner så treffende sa det om Arbeiderpartiet.

Regjeringen gjentar til det kjedsommelige at dens viktigste oppgave er mer fellesskap, men det er bare offentlig sektor som gjelder som dette fellesskapet – og dette fremmes alltid på bekostning av frihet for den enkelte. Det gjelder innenfor utdanningspolitikken, det gjelder foreldrenes valgfrihet ved omsorg for egne barn, det gjelder mangelen på tillit til de ansatte i offentlig sektor og til lokaldemokratiet, og det gjelder ikke minst i næringspolitikken.

Venstre er også for mer fellesskap. Det står ikke i motstrid til mer frihet. Men det betyr ikke at det offentlige byråkratiet skal bli større, eller at mest mulig må gjøres av noen som får sin lønn fra en offentlig etat. Fellesskap er i like stor grad frivillig sektor, det utvidede familiebegrep, venner og sosiale treffpunkt. Det handler selvsagt også om offentlig sektor, men det handler ikke om hvorvidt søppeltømmingen eller husvasken foretas av en kommunalt ansatt eller ikke.

Det er Regjeringens ideologiske sprik som gjør at den blir handlingslammet i utformingen av ny politikk. Vi har vel aldri hatt et år med så få saker til Stortinget, så lite ny politikk, så få visjoner og så mange utsettelse.

Norge er et lykkelig stilt land. Vi har muligheter de fleste andre land bare kan drømme om. Nå er det avgjørende viktig å bruke denne situasjonen til å ta noen viktige grep for framtiden. Det gjelder framfor alt i miljøpolitikken, og det gjelder noe så viktig som å sikre velferden for framtiden gjennom satsing på utdanning, forskning og entreprenørskap.

For det er det nye, kunnskapsbaserte næringslivet som er basisen for framtidens frihet og velferd. Derfor trenger vi en aktiv næringspolitikk som forstår dynamikken i den globaliserte økonomien, og som vet hva som kreves av oss av fleksibilitet, nyskaping og gründerkultur – en politikk som vet hvordan en sterk stat må legge rammer for en vel fungerende markedsøkonomi, som vet hva som kreves av ny giv i hele utdanningssystemet og i forskningen, og som ser de enorme mulighetene som ligger i en framtidsrettet miljøpolitikk.

I går la det såkalte Lavutslippsutvalget fram sine anbefalinger for Regjeringen. Utvalgets helhetsløsning består av i alt 15 ulike tiltak, bl.a. knyttet til utvikling av klimavennlig teknologi, satsing på miljøvennlige biler og drivstoff, bruk av alternative oppvarmingskilder og utbygging av ny fornybar energi, for å nevne noe.

Utvalgets anbefalinger er som å lese en avskrift av Venstres program. Dersom Regjeringen følger opp utvalgets anbefalinger, kan jeg love Venstres helhjertede støtte, men erfaringene så langt er heller at Regjeringen i beste fall er unnfallende i miljøpolitikken. Det så vi i saken om grønne sertifikater, og vi har sett det gjennom en rekke utspill denne sommeren knyttet til manglende vilje til CO₂-rening.

I den innstillingen som ble overlevert i går, slås det fast at det er mulig å redusere klimautslippene med to tredjedeler innen 2050, og uten at det blir altfor dyrt. Hva om vi snur litt på utvalgets konklusjon? Å innfri et ambisiøst klimamål i 2050 kan bli lukrativt for norske bedrifter og det norske samfunn hele veien, fra nå og fram til målet. Muligheten er der, om vi våger og vil. Vil Regjeringen?

Regjeringens trontale var så godt som blottet for gode nyheter for forskningen, for næringslivet og for dem som sysler med tanken om å investere i norsk næringsliv og norske arbeidsplasser. Lekkasjene fra budsjettet, som legges fram i morgen, er vel heller ikke spesielt godt nytt for næringsliv og arbeidsplasser. Statsministeren har i dagens innlegg bekreftet at den mest avgjørende oppgaven for en regjering og for en finansminister, nemlig å saldere budsjettet, er «outsourcet» til partene i arbeidslivet inntil videre.

La meg gi uttrykk for at for Venstre er det avgjørende viktig at vi må få en forpliktende satsing på forskning. Jeg kunne brukt mye tid i løpet av disse korte minuttene på å snakke om vår politikk og vår vilje til å satse på småbedrifter og et forskningsbasert nytt næringsliv, som vi trenger i stort omfang til erstatning for tradisjonell industri og verdiskaping i dette landet. Det skal vi komme tilbake til ved senere anledninger fra denne talerstol.

Jeg har lyst til å si at stortingspresident Thorbjørn Jagland var inne på noe svært viktig da han for to dager siden oppfordret Stortinget til å bli et «talerør» for dem som ikke er godt organisert og tilhører grupper som kan «fakturere sine krav over statsbudsjettet», slik presidenten på en gnistrende måte formulerte det. La meg få gi uttrykk for at vi gjerne tar den utfordringen, med den tradisjon vi har for å være et parti uavhengig av særinteresser. Vi har lang sosial tradisjon for å bruke våre folkevalgte plasser til fordel for dem som trenger det mest, de som liten eller ingen stemme har. Det å ta ombudsrollen i politikken er noe av politikernes viktigste rolle. Dette skal vi bli enda tydeligere på framover.

Tanken om borgerlønn, eller garantert minsteinntekt, har så langt sitt eneste talerør i Venstre, men vi skal vise at dette er en tanke som har framtiden for seg. Så får vi se, da, når morgendagens statsbudsjett legges fram, om vi ser noe av dette, at de som ingen stemme har, de som ikke er vel organisert, har sluppet godt til i Regjeringens kontorer. Jeg frykter at det er de veletablerte partnerne i fagbevegelse og bondelag som har sittet på venteværelset og tatt hele plassen der. Vi får se hva slags skattelette bl.a. som gis i et budsjett som skal øke skattene.

Det er et snaut år til lokalvalget, og jeg synes det er betimelig å reise litt av kommunalministerens viktige saker siden hun er til stede i Stortinget – for jeg deler disse synspunktene med kommunalministeren. Et vitalt lokaldemokrati er viktig, og det har for Venstre alltid vært en hjertesak. Vi vil ha et mangfold av ulike løsninger i ulike kommuner og distrikter, ikke en forvaltningsreform som gjør at kommunene blir statsfilialer, eller at kommunale oppgaver flyttes til regioner av ukjent størrelse.

Venstre ble stiftet i kampen mot embetsmannsstaten. Mye tyder på at denne kampen må gis fornyet kraft. I kommuner, fylker, helseregioner og statlige etater har vi hatt en utvikling i retning av ekspertstyre og administrative fullmakter som har brakt folkestyret farlig nær en illusjon. Dette må det politiske ordskeftet handle om i et år hvor vi skal møtes til lokaldemokratisk valg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A) [11:53:58]: Representanten Sponheim har tydelegvis eitt valspråk: Angrep er det beste forsvar. Han hamrar laus på Regjeringa, og vanlegvis er det storsleggja som blir brukt. I dag tok han ein noko mindre reiskap i handa. Kritikken av Regjeringa er vanlegvis ramsalt: Regjeringa er svak, og situasjonen er kaotisk, hevdar venstreleiaren – ho får visst ikkje til noko som helst.

Eg vil nemne éin illustrasjon. Under den førre regjeringa, som hadde Sponheim som ein viktig pilar, mangla det ikkje på naudrop frå kommunepolitikarar – heller ikkje Venstre-folk. Dei blei svelteføra økonomisk. Alt er ikkje paradisk no, men den pleietrengande kvinna i Oslo, i Hordaland og i Troms får betre omsorg enn i fjor. Kvaliteten i eldreomsorga blir styrkt. Meir pengar til velferd gir flotte resultat. Eg vil spørje representanten Sponheim: Tek lokalpolitikarane feil når dei med brei pensel hevdar at velferda for eldre er blitt betre etter regjeringsskiftet?

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Lars Sponheim (V) [11:55:09]: Ja, et enkelt svar på det siste burde en vel kanskje vente til i morgen med å gi. Da får vi Regjeringens første fullstendige statsbudsjett.

Jeg vil gi uttrykk for, siden regjeringspartiene er opp-tatt av å snakke om historien for de siste fire årene, at de to første årene i Bondevik II-regjeringens tid var veldig krevende. Da skulle vi rette opp en stigende arbeidsledighet og stigende rente fra Stoltenberg I-regjeringen. Det gjorde vi. Det var også tøft for kommunene, som for alle andre. Da viktige deler av den jobben var gjort, så man også en betydelig vekst i kommunenes inntekter de to andre årene. Det er sannheten. Jeg er glad for at Regjeringen har sett seg i stand til å videreføre en vekst. Så får vi da se i morgen om vi er tilbake til Bondevik II-nivå, eller om vi klarer å opprettholde denne engangsdug-naden som Regjeringen lyktes med etter Soria Moria-ru-sen i fjor.

Inge Ryan (SV) [11:56:05]: Representanten Sponheim startet sitt innlegg med å si at man i trontaledebatten bør ta tak i de store linjene i politikken. En av de interessante store linjene i norsk politikk som vi kan se framover, er samlingen på høyresiden i norsk politikk, der vi ser at Høyres leder og Fremskrittspartiets leder prøver å finne sammen.

Representanten Sponheim har mange og store ord når han karakteriserer de andre partiene. Det hadde vært interessant også å få tydelige, store ord fra Sponheim om hvordan Venstre stiller seg til den nye samlingen på høyresiden i norsk politikk. Kan Venstre tenke seg å være en del av en koalisjon sammen med Høyre, og Fremskrittspartiet f.eks., i en framtidig regjering?

Lars Sponheim (V) [11:56:48]: La meg få lov til å si at jeg ser ikke den samme nye samlingen på høyresiden i norsk politikk som representanten Ryan gjerne vil skrem-

me med. Jeg har sett at det har blitt en gryende ny debatt etter valget i Sverige. Det undrer meg litt, for valget i Sverige, som da gav en borgerlig flertallsregjering, tok ikke opp i seg den debatten vi nå har etter ett år med en flertallsregjering med flere partier i Norge – jeg synes ikke det er det flotteste eksperimentet vi noen gang har gjort i norsk politikk så langt. Det andre er at en må ta med seg det som er realiteten i Sverige, nemlig at de der har et modernisert senterparti som er et klart ikke-sosialistisk sentrumparti. I Sverige er det helt annerledes i politikken, og det kan ikke overføres til norske forhold.

Det jeg kan love, er at vi i Venstre kommer til å bruke denne perioden til å få fram vår egen politikk. Vi skal bli et større parti, for det er en forutsetning for å skifte regjering i 2009. Vi har vist tidligere at vi kan samarbeide, men vi ønsker ikke å samarbeide med så stor bredde i noen regjering at det ikke blir en tydelig og klar linje for Venstres politikk.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:58:03]: Venstres leder markedsfører seg med mange store og ofte brutale ord, så også i karakteristikken av trontalen: «Stort verre enn det er i dag, kan det ikke bli.» Det er sterkt, og det er tydelig, men likevel er det tydelig at folk ute forstår lite hva Venstre egentlig vil. For hva har Venstre vist i posisjon i forhold til skole og eldreomsorg, i forhold til kommunikasjoner og i forhold til næringspolitikken? Vi fikk jo nå avklart at en vil komme tilbake til næringspolitikken. For kort tid siden var Sponheim statsråd med ansvar for landbruk – eller bruk av land – og lakmustesten kan da være: Hvordan er det med de store ord kontra handling? Hvordan var det med skogbruket som en langsiktig næring? Hvordan var det med skogfornyelsen?

Vil representanten Sponheim bruke like store ord om sin innsats som skogbruksminister også når han nå ser resultatet av hva han fikk til som statsråd?

Lars Sponheim (V) [11:59:09]: La meg understreke at det sitatet som representanten Lundteigen her bruker, om at stort verre kan det ikke gå, var med hensyn til Regjeringens liv det første året. En kaotisk tilstand, vil de fleste si. Det er sannsynligvis bare å lese ut av meningsmålingene at man har fått den største høyredreiningen i norsk politikk noen sinne, og jeg tror det er som et resultat av en flertallsregjering som har vist et ganske kaotisk bilde når det gjelder styring av landet. I så måte er det mitt ønske at Regjeringen skal få det litt bedre, for det tror jeg politikken er tjent med, og ikke minst at opposisjonen kan få lov til å overta opposisjonsrollen i politikken. Det tror jeg også vi er tjent med.

Jeg er stolt av fire år hvor det ble arbeidet for fornying innenfor landbruket, nødvendig fornying for å møte nye tider. Jeg kunne nesten snudd det rundt og sagt at skulle Senterpartiets – og ikke minst Lundteigens – politikk for bruk av landet, av landbruksarealene, råde, ville det etter mitt skjønn bli en usedvanlig hard smell når en ny WTO-avtale kommer på plass og den nye virkeligheten for landbruket er der. Den omstillingen startet vi, og jeg håper ikke den stopper for mye opp.

Presidenten: Presidenten minner om taletiden: inntil 1 minutt i replikkordskifter.

Gunn Olsen (A) [12:00:33]: Representanten Sponheim taler som om han representerer en stor, samlet opposisjon, og ønsker hele tida å framstille Regjeringa som en regjering med mye uro og rot.

I motsetning til den forrige regjeringa har de rød-grønne tatt fatt i store kontroversielle saker der opposisjonen spriker i alle retninger – og i sin regjeringstid forbigikk sakene i stillhet. Fort kan nevnes: energisituasjonen, forvaltningsplanen for nordområdene, pensjonsreformen.

Synes representanten Sponheim det er merkelig at det er en offentlig debatt i vanskelige saker før Regjeringa trekker sin konklusjon? Representanten Sponheim snakker stadig om mer demokrati. Synes representanten Regjeringa skal legge lokk på debatten i vanskelige saker før den konkluderer?

Lars Sponheim (V) [12:01:30]: Det synes jeg var en underlig replikk til en Venstre-leder med Venstre-tradisjon i denne salen. Er det noen som gjennom tidene har gått inn for offentlige debatter, sett nødvendigheten av å få saker avveid i det offentlige rom før en tar beslutninger, er det definitivt Venstre.

Jeg mener at disse voldsomme angrepene på egenskapene til sammenhengende og homogene mindretallsregjeringer, som vi har ganske mange erfaringer med, er helt urimelige, for de har nettopp bidratt til en type foredling som jeg har savnet i løpet av dette året. Når dagens regjering endelig har filt seg fram til en konklusjon, er det så knapt og så lite å gå på at det ikke er rom for de rette og gode avveiningene – ikke minst i møte med dens egne stortingsgrupper. Det er det jeg synes er viktig å rette oppmerksomheten mot.

Heikki Holmås (SV) [12:02:31]: Representanten Sponheim er jo en grei kar – og han er også raus når det gjelder å karakterisere andres liv. Samtidig er han selv selve legemliggjørelsen av begrepet «tomme tønner rumler mest».

Hvis vi ser på hva Venstre fikk til på miljøfeltet – som er det man snakker om – i den perioden de satt i regjering, er det en eneste lang historie. Vi kommer i løpet av denne perioden til å klare å legge fram et system for omlegging av bilavgifter i mer miljøvennlig retning, som Venstre ikke klarte i den tiden de satt i regjering. Vi kommer til å få til en satsing på CO₂-rensing, en satsing som Lars Sponheim ikke fikk til i den perioden han satt i regjering. Vi kommer til å få til en jernbanesatsing, en satsing Lars Sponheim ikke klarte å få til i den perioden han satt i regjering. Det er faktisk slik at mesteparten av de punktene som kom fra Lavutslippsutvalget, allerede er fanget opp i Soria Moria-erklæringen, mens de aldri ble fanget opp i Sem-erklæringen.

Lars Sponheim (V) [12:03:36]: At Heikki Holmås tør! Først vil jeg få si – hvis vi skal bruke debatten til å diskutere Bondevik II: Var det noe det var ganske samstemt

enighet om, så var det at det ble ført en miljøpolitikk som var god. Vi hadde miljøvernministere som fikk mye ros fordi man fikk gjort mye, ikke minst på verneområdet, som alltid har vært en klassisk god sak for Venstre og – trodde jeg – SV.

Nå opplever vi at SV i løpet av få måneder har gått fra å være mot all type gasskraftverk til knapt å godta gasskraftverk med CO₂-rensing til nå å åpne opp for gasskraftverk uten CO₂-rensing – riktignok med et ønske om parallellitet i utvikling av teknologi, men den er jo der allerede. Det alle sitter og klør seg i hodet for, er økonomien i dette, det er det som er hele utfordringen. Da må altså de som investerer, presses til det. Det er glideflukt.

Jeg leser i avisene at det er vernepause, og at det er veldig få verneforslag som kommer fra denne regjering. Og jeg minner om at det var rekordstor kollektivsatsing under den forrige regjering. Dette er standpunkter Venstre og SV tidligere har delt. Så får vi se i morgen om vi fortsatt deler dem.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hill-Marta Solberg (A) [12:05:00]: «Evnen til både å skape og å dele har gjort Norge til et av verdens beste land å leve i.» Dette er et sitat fra innledningen i årets trontale.

I Norge har vi muligheter til verdiskaping og til rettferdig fordeling som mange misunner oss. Regjeringen vil bruke disse mulighetene her hjemme til å sikre jobb til alle, ha en velferd som er rettferdig fordelt, og som hindrer utstøting og fattigdom. Internasjonalt vil vi bruke våre muligheter til å forsterke arbeidet mot fattigdom og for en fredeligere verden.

På område etter område har Regjeringen vist dette gjennom praktisk politikk. Vi sa i valgkampen at vi skulle stoppe Bondevik-regjeringens forslag om økt liberalisering og brutalisering av arbeidsmarkedet. Noe av det aller første Regjeringen gjorde, var å stanse svekkelsen av arbeidsmiljøloven. Dette er meget viktig for å få en positiv utvikling av norsk arbeidsliv, en utvikling som hindrer ekskludering.

Vi sa i valgkampen at vi skulle bekjempe arbeidsledighet. Det gjør vi. Grunnlaget er en ansvarlig økonomisk politikk som gir økt verdiskaping og økt sysselsetting. Ledigheten er nå lavere enn på mange år.

Vi lovet velgerne at vi skulle stanse privatiseringen av skole og omsorg. Det gjør vi. Vi satser på fellesskapsløsninger, ikke privatisering.

Vi sa også i valgkampen at vi skulle stoppe de borgerliges usosiale skattelettepolitikk. Det gjør vi. Vi satser på velferd framfor skattelettelser til dem som har mye fra før.

Vi ville snu utviklingen og sikre at de store pengene går til de store og viktigste oppgavene. Det har denne regjeringen gjort, og det skal den fortsette med. Gjennom de økte bevilgningene på 5,7 milliarder kr til kommunene i år blir velferds- og omsorgstilbudene rundt om i hele landet kraftig styrket:

(Hill-Marta Solberg)

- Kommunene kan bygge ut eldreomsorgen.
- Det satses mer på skolen.
- Det fylles vann i svømmebassenger som har stått tomme.
- Vi har igjen fått stor fart på barnehageutbyggingen.

Jeg synes det er dristig av Høyre i debatten i dag å forsøke å framstille det slik at dette nærmest er et resultat av økt skatteinngang.

I trontalen varsles det at målet om full barnehagedekning er innen rekkevidde i 2007. Dette er svært gledelig.

Statsbudsjettet kommer i morgen. Det vil være et tydelig rød-grønt budsjett med klare og sterke prioriteringer av velferd, fellesskap og rettferdighet, slik trontalen varslet. Vi vil fortsette satsingen på eldreomsorg, skole, barnehager, samferdsel og kultur, og vi vil satse på internasjonal solidaritet. Uten på noen måte å foregripe presentasjonen av statsbudsjettet, er det et faktum at vi i 2007 kommer til å ha et historisk høyt nivå på bistandsbevilgningen. Det betyr at nye skritt tas for å virkeliggjøre målene i Soria Moria-erklæringen.

Vi har fått en ny regjering med et annet ideologisk grunnlag og andre verdier enn den regjeringen som måtte gå fra borde sist høst. Nå er Regjeringen godt i gang med å snu utviklingen. Gjennom et sterkt fellesskap sikres bedre velferd.

Det er ikke så lett å se hva som er opposisjonens alternativ. Heller ikke i denne debatten har det blitt tydelig på noen måte. Høyres leder, Erna Solberg, som i regjering var ansvarlig for å sulteføre kommunene, er nå blitt *for* mer til velferd og skole. Høyre, som ville brutalisere arbeidslivet gjennom innstramminger i arbeidsmiljøloven, og som tok penger fra de arbeidsledige, er nå bekymret for dem som støtes ut. Og Høyre, som mente at vi drev med overbud på samferdselssektoren da vi hevdet at Nasjonal Transportplan slik den forrige regjeringen la den fram, var for dårlig, står nå fram og krever mer penger til asfalt! Er dette troverdig?

Fremskrittspartiet greier ikke å se noen forskjell etter regjeringsskiftet. En avgjørende og vesentlig forskjell er at Fremskrittspartiet ikke lenger har handa på rattet. Og hva slags hand var det? Jo, det var den handa som ville svekke arbeidsmiljøloven, som ville ha mer privatisering, og som ville dele ut milliarder i skattelettelser til dem som slett ikke trengte det.

Soria Moria-erklæringen er i ferd med å bli gjennomført steg for steg. Det borgerlige alternativet må vel kunne sies å være i det blå. Et mulig samboerskap mellom Høyre og Fremskrittspartiet er varslet, men fortsatt er det uten noen form for velsignelse fra Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [12:10:08]: Jeg registrerer at representanten Solberg ikke har ett ord om samferdsel i sitt innlegg. På samme måte var også statsministeren nesten fraværende i forhold til det løftet som skulle komme fra denne regjeringen når det gjelder samferdsel, og særlig vei. Min utfordring til representanten Solberg går på det

som står i avisene i dag. Jeg forlanger ikke at Solberg skal lekke noe mer fra statsbudsjettet, men det vises til i Soria Moria-erklæringen og det sies i avisene i dag at denne regjeringen skal følge opp forliket i NTP. Slik som det framstår i avisene i dag, og slik lekkasjene også tilsier, skal den satsingen som kommer i 2007, komme på veivedlikeholdssiden. I forliket i NTP skriver imidlertid Arbeiderpartiet at alle disse 10 milliardene – og forliket er ganske klart på det – hele den satsingen som kommer der, skal gå til investeringer på vei.

Mitt spørsmål til representanten Solberg er: Bruker man nå disse 10 milliardene som inngikk i forliket, til veivedlikehold og skyver prosjektering av nye investeringer foran seg?

Hill-Marta Solberg (A) [12:11:20]: Representanten startet med å si at han ikke forventer budsjettlekkasjer, samtidig som han ber om konkrete detaljer omkring innretningen av statsbudsjettet. Det er det selvfølgelig ikke mulig for meg å gi. Det kommer i morgen. Men det jeg kan forsikre representanten Sandberg om, er at den rød-grønne regjeringen er opptatt av å styrke samferdsel. Det betyr uendelig mye for utviklingen av dette landet, ikke minst for næringslivet vårt, og det betyr veldig mye for utviklingen i Distrikts-Norge. Det kommer til å bli et budsjett med en tydelig samferdselssatsing, i tråd med det som har vært våre løfter.

Per-Kristian Foss (H) [12:12:02]: Jeg skal avgrense meg til å spørre om den budsjettlekkasjen som statsministeren selv har stått for, nemlig de 2,5 milliardene som mangler i budsjettinndekning som følge av at et sykelønnsforslag man har trykt i budsjettet, ikke vil bli fremmet, men vil bli drøftet med partene. Jeg skal ikke gå inn på substansen i det, men statsministeren sa da han presenterte dette i sin tale her i dag, at dette var jo ikke noe nytt. Da vil jeg spørre representanten Solberg, som har lang erfaring fra budsjettarbeid i Stortinget, om hun kan huske at man tidligere har fremmet et budsjett på en tilsvarende måte, med en mangel på inndekning på 2,5 milliarder, som så skal drøftes med partene i arbeidslivet og med sentralstyrene i regjeringspartiene, etter det jeg forstår. En slik fremgangsmåte er for meg helt ny, men hvis representanten Solberg kan huske bedre enn meg, vil jeg være veldig takknemlig for å bli minnet på det.

Hill-Marta Solberg (A) [12:12:50]: Jeg skjønner at det er nytt og ukjent for representanten Foss, men jeg husker i hvert fall veldig godt at da den regjeringen han var finansminister i, foreslo endringer i sykelønnsordningen, var det i hvert fall ikke drøftet med noen. Det kom som et sjokk på alle den dagen budsjettet ble lagt fram.

Det jeg kan forsikre om, er at det budsjettet som legges fram i morgen, er et saldert budsjett. Det er et budsjett med et regnskap som går opp. Det som Regjeringen har sagt, og som også statsministeren har sagt i dag, er at man drøfter med partene om det er mulig å komme opp med andre alternative forslag som gir det samme resultatet. Det betyr at budsjettet er saldert når det blir lagt fram i

morgen, og det vil det også være når det blir vedtatt i Stortinget om en del uker.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [12:13:38]: Representanten Solberg var i innlegget sitt inne på behovet for full barnehagedekning. Kristeleg Folkeparti er veldig glad for at ein held fram med det arbeidet vi starta opp for å få full barnehagedekning. Men det som er oppsiktsvekkjande, er at familierpolitikk var fråverande i trontalen. Regjeringa har ingen familieminister. Heldigvis har vi ein familiekomite på Stortinget.

Kristeleg Folkeparti er oppteke av å leggje til rette for at foreldre kan gi barna sine ein god oppvekst. FNs barnekonvensjon understrekar at familiar bør få nødvendig vern og hjelp slik at dei fullt ut kan ta på seg sine forpliktingar i samfunnet. Staten kan aldri erstatte familien si rolle i samfunnet.

Mitt spørsmål til representanten Solberg er: Kva syn har Arbeidarpartiet og kva tiltak vil Arbeidarpartiet vere med på å setje i gang i forhold til familien si rolle, og vil Arbeidarpartiet på nokon slags måte fokusere på familiene sin situasjon og sitt behov? Ser ein behov for ein offensiv politikk på dette området?

Hill-Marta Solberg (A) [12:14:40]: Det må bygge på en stor misforståelse hvis det er slik at Kristelig Folkepartis representanter tror og ser for seg at det kommer et statsbudsjett i morgen som ikke har betydning for familiene, på samme måte som det budsjettet som ble lagt fram for inneværende år, og også det tillegget som kom fra den nye regjeringen, selvfølgelig hadde stor betydning for norske familier. Og det er jo ikke slik at barnehager ikke har betydning, at de nærmest er en bagatell, en parentes, som ikke har betydning for familier. Et av de største problemene unge barnefamilier i dag opplever, er å ikke få barnehageplass når de trenger det. Jeg kjenner mange slike familier. Jeg er derfor veldig glad for at den nye regjeringen har fått full fart i barnehageutbyggingen, og at vi faktisk nå har i sikte å oppnå målet om full barnehagedekning. Det tror jeg er et utrolig viktig budskap til norske familier. Først da snakker vi om valgfrihet – hvis det er slik at en har det valget at en har en barnehageplass eller ikke. I dag er dessverre ikke det tilfellet for alle.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Inge Ryan (SV) [12:15:58]: Ved valget i 2005 sa velgerne at de ønsket en ny kurs. Hovedbudskapet for velgerne tror jeg var at de ønsket en kurs der vi satser på fellesgodene, og der vi satser på å utvikle velferdssamfunnet videre. Så er spørsmålet: Leverer Regjeringa i forhold til bestillingen fra velgerne? På det spørsmålet vil jeg gi følgende svar: Ja, vi leverer; vi leverer faktisk hver eneste dag, både med hensyn til stort og med hensyn til smått. Jeg kan ikke ramse opp alle de viktige områdene der vi leverer, men la meg nevne tre.

For det første har vi sørget for å få tilbake en optimisme i Kommune-Norge, der kommunene opplever at de igjen har et handlingsrom for å drive og utvikle sin del av

Norge. Det er en optimisme i forhold til å ta tak i nye problemer, en optimisme i forhold til at man skal løse viktige velferdsoppgaver i kommunene.

For det andre har vi antakelig nå gjort det viktigste i forhold til å snu den kursen som Bondevik-regjeringa la opp til, nemlig å stoppe privatiseringen av norsk skole. Jeg tror kanskje det viktigste grepet vi har tatt i Norge for å utjevne forskjeller mellom folk, er at vi har hatt en enhetsskole. Den kursen som Kristin Clemet la opp til, var i ferd med å komme fullstendig ut av lei, der vi faktisk hadde rykket langt, langt tilbake til fortida dersom den regjeringa hadde fått lov til å fortsette. Det at vår kunnskapsminister og Regjeringa reverserte dette, er antakelig den viktigste symbolikken på at vi faktisk ønsker å ta vare på fellesgodene, vi ønsker at alle skal ha like muligheter, uansett hvilken bakgrunn de har.

Det tredje jeg vil nevne, er barnehageutbyggingen, der vi faktisk i mange år har snakket om at vi skal nå full barnehagedekning. Det er vi altså i ferd med å nå.

Vi har igjen fått en flertallsregjering, og det er flere – presidenten, statsministeren og andre – som snakker om utfordringer med å ha en flertallsregjering. Jeg er enig i at det er en stor utfordring å ha en flertallsregjering, og jeg mener at denne regjeringa tar Stortinget på alvor. Og det er viktig. Det er viktig av to grunner. Det er for det første viktig av demokratiske hensyn, fordi folk er demokratisk valgt gjennom gode prosesser rundt omkring i landet og er kommet til Norges viktigste demokratiske arena, Stortinget. Derfor er det viktig at man tar Stortinget på alvor. Men det er også viktig fordi det er en betydelig kompetanse i Stortinget. Her sitter det politikere som gjennom mange år kjenner sin del av landet, og som kan bidra til at man får de beste løsningene, ved at man kommer med sine innspill til Regjeringa når man fremmer saker for Stortinget. Derfor er en seriøs og god stortingsbehandling utrolig viktig for at en sak som legges fram, skal få et best mulig resultat. Så av demokratiske, men også av faglige hensyn er det viktig at Stortinget blir tatt på alvor, slik som Regjeringa legger opp til.

Etter at jeg begynte som parlamentarisk leder, har det vært mye snakk om dette med munnkurv. Jeg er overrasket over hvor fokusert både pressen og opposisjonen har vært på at man skal sette munnkurv på enkelte representanter. Norges storting og det norske demokratiet tåler at enkelte representanter, også fra regjeringspartiene, har et nyansert syn på enkelte saker. Det må ikke bli slik at vi er så redde for en åpen debatt at vi faktisk lukker den inne i møterommene og ikke tør reise spørsmål som vi synes det er viktig å få reist, sjøl om det skulle være nyanser hos de ulike som reiser dem. Hvis vi ser tilbake på historien også i denne salen, ser vi at representanter for f.eks. Borten-regjeringa, Venstre-representanter, faktisk fra Stortingets talerstol snakket imot sin egen regjering. Og ikke nok med det: De stemte imot sin egen regjering. Og så er det slik i dag at når enkeltrepresentanter fra regjeringspartiene har et nyansert syn på en sak og vil få debattert den, blir det bl.a. fra representanten Sponheim sagt at det er en katastrofe – at det er en katastrofe. Hvis jeg som gammel norsk-lærer en dag skulle tilbake til mine elever, måtte jeg si at

ordet «katastrofe» har fått ny betydning i Norge. Vi må omdefinere ordet. Det man før kalte katastrofe, betyr *det*, men Sponheim har omdefinert ordet til noe annet.

Tida går fra meg. Jeg hadde lyst til å komme innom Fremskrittspartiet. Det får jeg ta ved et senere høve, i et treminuttersinnlegg. Men jeg må bare avslutningsvis si at vi i SV trives godt i regjering. Vi opplever at vi får gjenomslag for mye av vår politikk hver eneste dag. Vi leverer i forhold til Soria Moria-erklæringen. Vi er veldig godt på vei til å gjennomføre store deler av det vi lovet da vi gikk inn i regjering.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [12:21:12]: Det er alltid en fornøyelse å høre på representanten Ryan. Men min utfordring til Ryan går først og fremst på hans tanker rundt hvordan det norske samfunnet i det hele tatt fungerer når vi har det private initiativ. For til tross for at vi har en rød-grønn regjering, er det i hvert fall fortsatt slik at det private initiativ opererer på mange områder.

Nå har vi i dag hørt fra både representanten Solberg og statsministeren at den forrige regjering støttet Fremskrittspartiets angrep på de arbeidsledige. Mitt spørsmål til Ryan er da: Hva er det – foruten at denne regjeringen har gjennomført ordningen med feriepenger for de arbeidsledige – Regjeringen har gjort med hensyn til de grep som den forrige regjeringen og Fremskrittspartiet gjorde i forhold til de arbeidsledige? Blant annet det vi fikk kritikk for den gangen, var at vi reduserte langtidsperioden for ledige fra tre til to år. Det er også andre grep som denne regjeringen har latt stå fast. Hva annet er det denne regjeringen har gjort som har bedret situasjonen for de arbeidsledige?

Inge Ryan (SV) [12:22:24]: Jeg tror det viktigste grepet som både den forrige regjeringa og denne regjeringa gjør i forhold til arbeidsledige, er det som kalles NAV-reformen. Der ble det gjort et godt arbeid fra den forrige regjeringa som vi viderefører.

Jeg har selv hatt gleden av å lede et arbeidskontor noen år, og jeg så behovet for at arbeidsledige ikke skulle bli en kasteball mellom trygdeetat, sosialkontor og arbeidskontor. At vi nå klarer å samle alle disse slik at det er én dør som arbeidsledige møter når de kommer med sine utfordringer når det gjelder å få seg jobb og motta ulike ytelser som de har rett til, tror jeg er det viktigste grepet i forhold til arbeidsledige.

Det startet med den forrige regjeringa. Det var veldig bra, og det har vi faktisk tenkt å gjennomføre slik at det kommer til å fungere godt for de arbeidsledige.

Elisabeth Aspaker (H) [12:23:20]: SV hadde skole som hovedsak i valgkampen, frontet av partileder Kristin Halvorsen og nestleder Øystein Djupedal. På bakgrunn av det har det vært interessant, for ikke å si merkelig, å oppleve en kunnskapsminister fra SV, Øystein Djupedal, som har utmerket seg med enten å avlyse egne skoleløfter eller å unnlate å fremme sitt eget partis politikk.

Siste uke opplevde vi at Arbeiderpartiet varslet en oppsiktsvekkende snuoperasjon i sin skolepolitikk i retning høyre, som vel også må kunne oppfattes som et uttrykk for mistillit til SVs skolepolitikk. Det skjer mindre enn ett år etter at flertallsregjeringen har sett dagens lys.

Mener SV og representanten Ryan at det er akseptabelt at Arbeiderpartiet driver en aktiv opposisjonspolitikk mot en av sine regjeringspartnere? Kan representanten Ryan fortelle når storting og skole kan forvente en avklaring på hva slags skolepolitikk flertallsregjeringen skal føre? Og kan vi kanskje, etter den sviende kritikken av SV fra Slagstad og Oftedal Telhaug, sentrale skolefolk, i forrige uke, håpe på et gjennombrudd for kunnskapsskolen i SV?

Inge Ryan (SV) [12:24:27]: Jeg syns vi er godt i gang med å gjennomføre den skolepolitikken som vi har lovet. Det viktigste som kunnskapsministeren gjorde, var å få stoppet den alvorlige situasjonen der en var i ferd med å privatisere store deler av norsk skole. Det var en resolutt handling som var helt nødvendig, og som vi i SV var svært glad for at Regjeringen besluttet.

Representanten Aspaker vil i morgen få se at det kommer ting i budsjettet som vil være med på å innfri nye deler av det vi har lovet i norsk skolepolitikk. Vi skal sitte i regjering i fire år. Jeg syns kunnskapsministeren og Regjeringa er godt i gang med å gjennomføre det vi har lovet i Soria Moria. Jeg er overhodet ikke bekymret for at skolepolitikken som er skissert der, ikke kommer til å bli fulgt opp i løpet av de neste fire årene.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:25:17]: Perioden da regjeringa Stoltenberg I styrte, blir sett på som ei miljøpolitisk mørketid, særleg på grunn av dei mange gasskraftkonsesjonane som blei gitt utan krav om reinsing. Heldigvis såg me i etterkant at Regjeringa dreidde i miljømessig retning. Den same forventninga har me hatt til denne regjeringa, særleg på grunn av SV. I går blei det gitt signal frå olje- og energiministeren om at det kunne vere aktuelt å subsidiere bygging av gasskraftverk på Skogn, sjølv utan CO₂-reinsing.

Mitt spørsmål til SV sin parlamentariske leiar er derfor: Vil SV – som først var imot alle gasskraftverk, sjølv med reinsing, som deretter blei for gasskraftverk, men med reinsing frå dag éin, og som no òg firer på dette siste kravet – vere villig til å betale over statsbudsjettet for norske CO₂-utslepp på Skogn, som aldri vil kome utan eventuelle statlege subsidieringar?

Inge Ryan (SV) [12:26:24]: Aller først vil jeg si at det er veldig hyggelig å ha representanten Knut Arild Hareide i Stortinget. Det synes jeg er flott, jeg forstår at det er første gangen han møter.

Så til spørsmålene: Jeg kan love representanten Hareide at SV har miljøfanen høyt hevet i regjering. En av de viktigste sakene for oss i regjering er å få fremmet vår miljøpolitikk.

Over til det med gasskraftverk: Det er helt riktig at det er en sak som er til drøfting i Regjeringa. Som statsministeren var inne på i sitt innlegg, har vi en utfordring i og

med at vi har en kraftkrise som bl.a. skyldes at den tidligere regjeringa ikke har fulgt opp verken i forhold til linjett eller i forhold til utbygging. Vi har kommet i en svært vanskelig situasjon, både i Midt-Norge og andre plasser. Det er en sak som ligger hos Regjeringa, der man vurderer på den ene sida hvordan man skal klare å dekke opp den krevende kraftsituasjonen – mangel på kraft – samtidig som man ivaretar miljøsida. Det er en sak som ligger hos Regjeringa for tida, og som jeg ikke kan kommentere detaljene i, fordi jeg ikke kjenner utfallet av dem.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:27:54]: Det er ei ære å få bruka denne talarstolen. Berre 188 nordmenn har høve til å gjera nett det – 188 av i alt 4,6 millionar menneske som er busette i Noreg. Politikken sitt omdømme, kvaliteten på politiske vedtak, kviler på korleis vi arbeider, korleis vi oppfører oss. Dette er eit stort ansvar.

Olav H. Hauge skreiv om draumen om at vi alle «ei morgonstund skal glida inn på ein våg me ikkje har visst um». Ein slik våg gleid vi inn i då Phillips Petroleum før jul i 1969 konkluderte med at Ekofisk-feltet var drivverdig. Seinare har Olje-Noreg i stadig større grad blitt ein ukjend våg: Vi har få, om nokon, døme på land som så raskt og så omfattande har bygd opp ein nasjonal finansformue som den Statens pensjonsfond representerer i dag. Det er Stortinget si oppgåve å debattera og vedta den politikken som skal gjelda for forvaltninga av denne formuen, staka ut kursen i den ukjende vågen.

Dette er ikkje enkelt. Som den same Hauge har skrive: «Ingen har varda den vegen du skal gå, ut i det ukjende, ut i det blå.»

Dette er rett nok berre delvis korrekt. I Alaska er reglar for forvaltninga av petroleumsformuen konstitusjonelt sikra og legitimert gjennom ei folkerøysting. Hjå oss er det like fullt snakk om langt større verdier, og ikkje minst tale om ein formuesvekst som kan koma til å påverka samfunnet vårt på uventa vis.

Ei av dei viktigaste utfordringane for Stortinget er å gå opp og varda denne vegen. Vi må – med opne sinn og med djup vilje til rådslag – heile tida sikra både demokratisk, rettferdig og langsiktig forvaltning av denne ressursgåva.

Denne talarstolen har ikkje alltid vore avgrensa til tingmenn og -kvinner og medlemmer av Kongens råd. Ein sjeldan gong har dørene blitt opna for andre, som i 1948, då Winston Churchill talte for eit samla storting. I desse dagar er det 100 år sidan Churchill talte i Glasgow og målte eit breitt lerret med politiske tiltak mot sosial ulikskap og urettvise. Politikken, mante Churchill, måtte meir intenst, meir ærleg ha omsut for dei sjuke, gamle og ikkje minst for barna. Vyane frå 1906 er med i Soria Moria-erklæringa – ikkje som ekko, men som fyrtårn å styra etter:

«Vårt mål er å gi alle mennesker i hele landet mulighet til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfylte liv.»

Senterpartiet meiner dette spesielt må gjelda barna.

Fattigdom, rus, sosial utstøying, utfordrande familieforhold og manglande offentlege løyvingar til felles-

skapsoppgåvene – dei største samfunnsproblema treffer dei minste mest. 1,2 millionar menneske i dette landet er umyndige og uskuldige. Dei er utan stemmerett. Dei er i særleg grad prisgitt dei andres veljarkontroll og politiske val. Overfor dette mindretalet, sjølve framtida, har vi eit særskilt moralsk og politisk ansvar.

Den raud-grøne regjeringa tek dette ansvaret på stort alvor. Utbygginga av barnehageplassar og satsinga på fellesskolen er adelsmerke i så måte. Kommunane får rause økonomiske armslag: pengar til lokal velferd, tiltak mot fattigdom, satsing på kultur og betre helsetenester. Denne raud-grøne viljen til handling opnar òg andre rom: Familiar får betre tid til kvarandre og tryggare liv. Lokalsamfunn får betre vekstvilkår og fleire smil. Slik aukar òg sjansane for at folk tek ansvar for einannan, for at det sivile samfunnet blomstrar og spelar på lag med den vilja politikken.

Senterpartiet meiner denne regjeringa skil seg ut med den krafta og den styrken ho set politikken ut i livet med. Vi vann ikkje valet med løfte om revolusjon, men med løfte om å kraftsamla for fellesskapet. Vi skal halda vår del av denne veljarkontrakten.

188 menneske kan bruka denne talarstolen. I tillegg kjem altså unntak som Mandela og Churchill. Talet er lite når alt kjem til alt. Nordmenn er likeins få i talet i verds-samanheng. Vi har likevel ei røyst som ber over landegrensene, ikkje minst grunna økonomiske forhold og storleikar: I absolutte tal er bruttonasjonalproduktet vårt det tjuande største i verda. Mykje av denne rikdommen er moralsk tilfeldig og kokar ned til svart gull. Vi pliktar difor å dela. Vi må hjelpa andre som er mindre heldige. Vi skal halda fram med å stø FN og gjera organisasjonen meir effektiv og handlekraftig. Vi har alt kome langt på kort tid. Før nyttårsaftan i 2007 har vi etter alle solemerke kome mykje lenger.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lodve Solholm (FrP) [12:33:15]: Representanten Meltveit Kleppa snakka om Soria Moria som skulle vere ei fyrlykt. Situasjonen langs Kyst-Noreg, spesielt i mitt heimfylke, er at fyrlykter har slokna på grunn av manglande elektrisk kraft. Vi har eit underskot på det no, og Senterpartiet har etter mitt skjønn vore ein av pådrivarane for at vi er i den situasjonen vi er i i dag, på grunn av motstand mot å byggje ny kraft gjennom gasskraftverk, som er ein av dei store ressursane, som òg representanten Meltveit Kleppa snakka om i sitt innlegg då ho siterte Olav H. Hauge.

Mitt spørsmål er: Er tida no inne for at òg Senterpartiet innser at det er fornuftig å bruke den rikdommen som ligg i Nordsjøen, til å tenne lys igjen i Bygde-Noreg og Kyst-Noreg, slik at vi kan utnytte den ressursen som dette er? Eg kan òg sitere:

«Hver dag er en sjelden gave, en skinnende mulighet.»

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:34:22]: Det skal ikkje vera tvil om at Senterpartiet har eit sterkt engasjement for å rydda opp i den energisituasjonen som er ein arv frå førre regjering, der ein i lang tid lukka auga for det faktum at det var behov for betydeleg meir energi, ikkje minst i Midt-Noreg. Det skal heller ikkje vera tvil om at Senterpartiet i motsetning til Framstegspartiet meiner at vi skal ta internasjonale avtalar på alvor. Vi har eit ansvar både for miljøet og for å skaffa ny energi. I desse dagar jobbar Regjeringa for fullt nettopp for å sikra meir kraft og for å sikra midlar og stimulans til ny og alternativ energi. Vi ynskjer òg gasskraft, men med reinsing.

Petter Løvik (H) [12:35:29]: Representanten Meltveit Kleppa nemnde i innlegget sitt vekstvilkår i lokalsamfunna. Det er noko som Høgre brenn veldig sterkt for, og eg er glad for at representanten tok det opp. Men så er det dette vanskelege å kome over frå ord til handling. Lat oss ta primærnæringane, som Senterpartiet seier dei er veldig opptekne av. Vi har rundt om i Bygde-Noreg fleire landbrukarar og jordbrukarar som vil prøve å organisere drifta på ein ny måte med samdrift for å få meir fritid, meir familievennleg arbeid og betre økonomi. Dette blir nekta av strenge reglar og grenser. Vi har òg fått ein politikk under den sitjande regjeringa på fiskerisida med stopp i strukturering og med ei politisk bestemt overføring av kvotar frå lønsame til mindre lønsame bedrifter. Er dette noko som representanten Meltveit Kleppa synest er god politikk for å fremje vekst i lokalsamfunna?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:36:37]: Det må vera lov til litt undring over at Høgre med så stort frimod skuldar Senterpartiet for manglande engasjement for vekstvilkår i lokalsamfunnet. Høgre sat i regjering i fire år, knebla kommunane og gav dei vanskelege vilkår. Dei heldt samferdsleløyvingane nede og førde ikkje akkurat ein landbrukspolitikk som gav noko særleg optimisme og framtidstru i Bygde-Noreg.

Representanten Løvik nemner to viktige utfordringar, både når det gjeld landbruk og fiske. Det er å finna den rette balansen mellom dei som driv stort, og dei som driv smått, og sikra den enkelte si moglegheit og dermed òg busetjing i forhold til større drift. Der har Regjeringa eit vake auge på forholdet mellom samdrift og enkeltbruk. Regjeringa er òg oppteken av å sikra ein god struktur i fiskeflåten.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:37:50]: Jeg vil berømme representanten Meltveit Kleppa for å være en av dem som har løftet fram noen visjoner i denne salen i dag.

De minste er viktigst, sa hun. For Kristelig Folkeparti er det grunnleggende å kjempe for en valgfrihet som gjør at de små barna får gode vilkår, legge forholdene til rette slik at foreldrene får mer tid og får organisert livet slik at de får det til å gå opp. Det har vi stått sammen med Senterpartiet om i mange saker. Derfor var det nok litt overraskende at Senterpartiets utdanningspolitiske talskvinne nå har uttalt seg positivt om forslaget fra Arbeiderpartiet om at alle 5-åringer nå skal få gratis førskole, som vil være

med på å presse mange barn inn i førskolen altfor tidlig. For dette handler om: Hvem er det som skal ta ansvaret for barna? Og kan barn få lov til å være barn til de er fem år?

Mitt spørsmål til representanten er: Er Senterpartiet bekvem med denne sosialistiske påvirkningen som disse nye kameratene nå har på dem, og der man påtvinger familiene spesielle forhold istedenfor å gi dem valgfrihet?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [12:39:00]: Arbeiderpartiet har lagt fram ei skulepolitisk plattform. Det er eitt av mange eksempel på at det sjølv sagt blir utvikla politikk i dei tre respektive partia som sit saman i regjering.

Når det gjeld skulepolitikken, må eg seia at Senterpartiet fyrst og fremst er opptekte av å realisera Soria Moria-erklæringa. Det er eit stykke igjen, f.eks. i forhold til lærartettleik og det at den enkelte blir sett og følgt opp.

Vi har ikkje noko engasjement for å sikra førskule for 5-åringar. Vi synest det er viktigare å engasjera seg for å betra forholda i den skulen som er, og for ein kommune-økonomi der vi elles følgjer opp med gode fritidstilbod og kva det måtte vera, for å sikra ungar i ulik alder. Men vi har stor forståing for og er veldig einige i at vi skal jobba med våre respektive plattformer sjølv om vi sit i regjering.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Trond Giske [12:40:26]: Én av grunnene til at trontaledebatten ble flyttet til før budsjettframlegget, var at man kunne bruke litt tid på å diskutere de større, lange linjene og ikke alle enkeltsakene. Og det er det all grunn til, fordi vi for første gang på 20 år har en flertallsregjering i Norge. Vi har forandret det politiske bildet ved at partiene har tatt ansvar og styrer landet i fellesskap og utgjør et flertall i stortingsalen. Det har mange fordeler. Det gir større langsiktighet og forutsigbarhet, mer stabil styring, mindre spill og mer handlekraft.

Men samtidig er det noen utfordringer med en flertallsregjering, ikke bare det at regjeringspartiene i utgangspunktet av og til har forskjellige standpunkter og må diskutere seg fram til enighet. Kravet om både å ha stor politisk debatt, samtidig som regjeringspartiene til enhver tid skal være enige om alt, er en spagat som man må – tror jeg – være i partiet Venstre for å foreta. Det er selvsagt uforenlig.

Vi ønsker faktisk åpen debatt. Men det som er en utfordring, er hvordan man samtidig som man har en flertallsregjering og et etablert stortingsflertall, også kan få til en god dialog med opposisjonspartiene og brede løsninger der det er mulig.

Regjeringen må lytte mer til opposisjonen, sies det av og til. Det er vi opptatt av. Vi tar mer enn gjerne imot gode innspill. Problemene er at innspillene fra Stortinget svært ofte spriker i alle retninger. Jeg merker det veldig godt på mitt område. Regjeringen er nå i ferd med å gjennomføre et stort kulturløft. Alle opposisjonspartiene stemte imot målet om 1 pst. av statsbudsjettet til kultur i 2014, men nå spriker det i alle retninger. Venstre ønsker å gjennomføre det allerede i 2009. Fremskrittspartiet – vet vi – foreslår år

for år store kutt i kulturbudsjettet. Hvilket råd mener opposisjonspartiene at vi skal lytte til? Vi ønsker f.eks. å satse på biblioteksektoren. Der tror jeg vi har støtte fra en del av opposisjonspartiene. Fremskrittspartiet har i mange år kjempet for at folk skal betale for å låne bøker på bibliotekene.

Vi ønsker å ha en eierskapslov på mediesektoren som sikrer mangfoldet. Derfor har vi foreslått at grensen for nasjonalt eierskap skal være en tredjedel av det samlede opplaget. Der fikk vi støtte fra Kristelig Folkeparti, som mente noe annet da de satt i regjering, mens Fremskrittspartiet og Høyre langt på vei mener at hele eierskapsloven er overflødig. Hvem skal vi lytte til?

Vi ønsker et sterkt NRK. Igjen spriker opposisjonspartiene. Vi ønsker en stor digital TV-revolusjon med etablering av et selskap som skal bygge det ut. Igjen spriker rådene fra opposisjonen. Slik er det på område etter område. Vi lytter gjerne til råd og innspill, men det er jo ikke ett råd som kommer fra disse opposisjonspartiene. Det kommer svært ofte veldig forskjellige råd fra de ulike partiene, og ikke bare på kulturområdet. Nøyaktig det samme gjelder flyktningpolitikk, bistandspolitikk, gasskraft, landbrukspolitikk, europapolitikk, privatisering, skolepolitikk, genpolitikk, kommuneøkonomi, pensjonsreform, arbeidsmiljølov. På alle disse sektorene går opposisjonspartiene i forskjellig retning. Likevel: Vi skal ha en åpen linje, vi skal ha en åpen diskusjon. Men la meg si, uten å røpe noen stor hemmelighet: Det er nok kanskje forskjell på disse partiene. I veldig mange saker er det nok Kristelig Folkeparti som i stor grad ligger nærmest regjeringspartiene. Derfor finner vi også oftest løsninger sammen med dem. Likevel: På noen områder er det spesielt viktig at partiene går sammen på tvers av skillelinjene, områder hvor vi trenger brede, varige løsninger, saker som betyr mye for det norske folk, og saker hvor vi bør heve oss over den partipolitiske striden.

Spørsmålet om statskirkens framtid er et slikt spørsmål. Vi skal i løpet av denne stortingsperioden ta en diskusjon om vi skal endre fundamentalt den ordningen som har vært i Norge i 470 år. Da bør vi ha varige løsninger. Da gjennomfører man ikke nye endringer hver stortingsperiode. Vi skal muligens gjennomføre grunnlovsendringer, og dette er noe som betyr enormt mye for det norske folk. Vi har nå sendt ut på høring Gjønnes-utvalgets innstilling til 2 500 høringsinstanser. Menighetsråd, kommuner, organisasjoner, enkeltpersoner over hele landet engasjerer seg i en debatt. Vi inviterer også stortingspartiene til å ta del. Vi vet at flere skal diskutere dette på sine landsmøter i løpet av våren 2007. Og så må vi, hvis vi skal gjøre grunnlovsendringer i denne perioden, senest gjøre det innen stortingssesjonen 2007–2008 går ut i september 2008. Vi ønsker brede, gode og varige løsninger på dette området. Det kommer til å kreve mye av oss at vi unngår at dette spørsmålet blir en partipolitisk spillsak, men at vi i stedet tar det ansvaret som betyr så mye for folk i de viktigste situasjonene i livet – at man har en bred og åpen folkekirk, at vi tar innover oss at Norge har blitt et mangfoldig, flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, og at vi sørger

for gode løsninger som fungerer for folk flest. Det inviterer vi opposisjonspartiene til å delta i.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Georg Indrevik (FrP) [12:45:36]: Et av de fremste, for ikke å si det fremste, profesjonelle og regionale jazzsenter i Norge er Vestnorsk Jazzsenter. Dette er det både faglig og politisk bred landsdekkende enighet om, som sikkert statsråden kjenner til. For å kunne opprettholde sitt høye nivå og videreutvikle sitt mangfold har fylkeskommunene i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane samt Bergen bystyre alle henvendt seg til departementet og statsråden med anmodning om at dette senteret må få status som et knutepunktsenter.

Med bakgrunn i de ca. to linjene som kultur er omtalt med i trontalen, er mitt spørsmål til statsråden følgende: Vil statsråden medvirke til at Vestnorsk Jazzsenter fremover får en finansiering i henhold til knutepunktstatus?

Statsråd Trond Giske [12:46:43]: Jeg kan love at vi i det budsjettet som legges fram i morgen, både skal satse bredt på kultur og satse spesifikt på Vestnorsk Jazzsenter. Nå blir jeg sikkert beskyldt for å lekke fra budsjettet, men man bad om det! (Latter i salen) Jazzen skal få sitt. Om det blir knutepunktstatus, vet jeg ikke om jeg kan love, men vi skal gjennomføre vårt kulturløft – 1 pst. av budsjettet til kultur i perioden fram til 2014. Hvis det er slik at Fremskrittspartiet blir med på Kulturløftet hvis jeg lover penger til Vestnorsk Jazzsenter, så mener jeg at det er en god deal.

Gunnar Gundersen (H) [12:47:30]: Jeg kommer selv fra et fylke, Hedmark, der vi har hatt kvinnelig biskop, sågar den første kvinnelige biskopen i Norge. De fleste, meg selv inkludert, er svært fornøyd med det. Den biskopen vi har hatt, har befestet at det avgjørende i slike stillinger er kompetanse og skikkethet, ikke kjønn. Hun har gjort en formidabel jobb og har på mange måter banet vei.

Nå inviterte statsråden til at vi skulle diskutere de lange linjene, og den invitten til å finne brede løsninger på dette området tror jeg alle er innstilt på å ta. Jeg vet at statsrådets parti ikke har konkludert, men flertallsinnstillingen som ligger der fra Stat-kirke-utvalget, vil kreve at man forbereder Kirken på å utvikle sitt eget demokrati til å ta ansvar for nettopp denne type prosesser. Da blir det et interessant spørsmål om statsråden ser det som en utfordring i forhold til de utnevnelser han nå står framfor, å dyrke fram en slik prosess også innad i Kirken selv.

Statsråd Trond Giske [12:48:40]: For det første er kirkestatsråd – altså når Regjeringen samles til kirkestatsråd – en del av Kirken selv. Det er et kirkelig organ, det er statskirkemedlemmene i Regjeringen som utnevner biskoper.

Dersom Gjønnes-utvalgets innstilling skal følges og vi flytter denne makten til å utnevne biskoper fra kirkestatsråd, altså ett kirkelig organ, til andre kirkelige organer, mener jeg det er en forutsetning at man gjør noe med de

demokratiske prosessene innad i de andre kirkelige organene. Kirkemøtet vet vi er basert på menighetsutvalg hvor 3 pst. av kirkemedlemmene deltar. Så velger de igjen bispedømmerråd, som igjen utgjør Kirkemøtet. Etter mitt syn er det et for dårlig demokratisk fundament til å ta disse viktige beslutningene.

Så jeg er helt enig i at skal man få en slik endring, må man også forberede kirkens organer på en annen type demokrati. Når man utnevner biskoper, er faglige kvalifikasjoner viktig, og nominasjonsprosessen i forkant er viktig. Men også en helhetlig sammensetning av disse elleve, bispekollegiet, er viktig for å sikre den brede, åpne folkekirken som vi ønsker når det gjelder kjønn, teologisk ståsted osv.

Trine Skei Grande (V) [12:49:52]: Jeg ble litt glad da jeg så at Regjeringa hadde prioritert å sette kulturministeren først på talerlisten sin. Men jeg hører jo ut fra det kulturministeren syntes det var viktig å formidle, at det var viktigere å formidle at det er rett at han har en statsminister i magen, og ikke nødvendigvis å løfte kulturen.

Han skrøt av eierskapsmeldingen, som jo vitterlig har ført til at vi har fått flere utenlandske eiere her enn hvis vi hadde forholdt oss til Venstres forslag. Vi i Venstre har egentlig store forventninger til de påplussingene som statsråden kommer med, og jeg har store forventninger til morgendagen. Sjøl om statsråden har vært rask til å lekke alle mulige småstein, er et kulturløft et skikkelig løft, så da forventer vi at han løfter de store tingene.

Jeg vil nevne et lite eksempel. Statsråden har i dag fortalt at man skal ta vare på det som er kulturarv i morgen på vannet også, nemlig «Skibladner». Det er fint. Har kulturministeren tenkt over at når det gjelder å ta vare på kystkultur, er det kanskje litt feil å begynne med «Skibladner»?

Statsråd Trond Giske [12:50:52]: Jeg vet ikke hvor detaljert vi skal gå inn i de ulike budsjettpostene på kulturbudsjettet i en trontaledebatt, men jeg forsvarer veldig å støtte «Skibladner». Det har blitt en kulturinstitusjon. Før var det en viktig ferdselsåre, men i dag er det en del av vår kulturarv. Vi satser også på seilskutene, altså «Christian Radic» og de andre båtene. De er en del av historien vår. Vi er en sjønasjon – til og med i innlandet er vi det. Og det ønsker vi å ta vare på.

Men jeg er glad for at Trine Skei Grande har forventninger til kulturbudsjettet. Det er det absolutt all grunn til å ha, og jeg tror faktisk at Venstre, som jo ofte er opptatt av kultur – og hvor vi sikkert kan finne fram – kommer til å glede seg over hva vi får til, og være fornøyd med dette regjeringsskiftet når det gjelder kulturområdet. Så jeg ser fram til et godt samarbeid om et godt kulturbudsjett.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:52:15]: Vi blir gjennom media så å si hver eneste dag minnet om de store utfordringene vi står overfor når det gjelder å få på plass en kvalitetsmessig god og verdig eldreomsorg i dette landet,

der også kvaliteten virkelig blir satt i høysetet. Det er et faktum at det i dag er store forskjeller kommunene imellom når det gjelder hvilke tilbud som blir gitt til de av innbyggerne som har behov for pleie- og omsorgstjenester. Det er et faktum at det i dag er den enkeltes bostedsadresse som er bestemmende for hvilke tilbud den enkelte mottar.

I St.meld. nr. 50 for 1996-97 la regjeringen Jagland fram en fireårig handlingsplan for utbygging av en helhetlig pleie- og omsorgstjeneste som skulle ivareta brukernes behov. Dette ble lagt fram som en oppfølging av stortingsrepresentant Carl I. Hagens forslag i trontaledebatten i 1996 om å be Regjeringen legge fram en stortingsmelding med en plan for full sykehjemsdekning basert på enerom for dem som ønsker det. Dette viser at det er mulig å sette dagsorden i forbindelse med forslag i trontaledebatten, noe som da også Fremskrittspartiet nå har invitert Stortinget til å følge opp ytterligere gjennom de forslagene som er levert i dag.

I forbindelse med den eldreplanen som nå ligger bak oss, er det vel få som er i tvil om at denne i stor grad endte med en utbygging av omsorgsboliger og i for liten grad utbygging av sykehjemsplasser. Dette har resultert i at vi på mange måter har fått en boreform og ingen omsorgsreform. Det var derfor knyttet store forventninger til at Regjeringen varslet at den skulle legge fram en omsorgsmelding som ville ta opp i seg både kvaliteten i pleie- og omsorgssektoren og ikke minst hvordan en skulle få på plass flere heldøgns pleie- og omsorgsplasser ved sykehjem. Samtlige partier på Stortinget ønsket en slik melding. Denne er nå lagt fram for Stortinget. Jeg vil også få gi ros til statsråd Brustad, som inviterte alle partier til en dialog i forkant av at meldingen ble lagt fram. Dette er en melding som til tross for noen gode forslag ikke vil kunne klare å løse de store utfordringene denne sektoren står overfor. Det er bekymringsfullt når det eneste Regjeringen frambringer om dette temaet i trontalen, er følgende:

«Målet om 10 000 nye årsverk i omsorgstjenesten følges opp gjennom styrkingen av kommuneøkonomien.»

Dette er det trontalen bidrar med når det gjaldt eldreomsorgen og pleie- og omsorgssektoren i Norge.

Hvor blir det av satsingen på å øke legedekningen i sykehjemmene? Jo, det skal finansieres innenfor de økte midlene til kommuneøkonomien. Hva da med å få på plass flere sykehjemsplasser, slik at de som i dag venter på sykehjemsplass, skal få det? Jo, her varsler Regjeringen at den vil komme tilbake til spørsmålet om investeringsstilskudd i forbindelse med statsbudsjettet for 2008. Med andre ord: En skyver bare på problemet.

Det virker som om Regjeringen ikke er i stand til å fange opp de signalene som kommer om at en raskt må få på plass flere sykehjemsplasser. Det er på høy tid at en ser på måten som pleie- og omsorgssektoren blir finansiert på, slik at det ikke bare er bostedsadressen som bestemmer hvilken hjelp den enkelte får, men at dette isteden må ses gjennom juridiske rettigheter knyttet til pleie- og omsorgsbehov og med direkte statlig finansiering.

Avslutningsvis vil jeg komme med noen få kommentarer knyttet til spesialisthelsetjenesten. Det er krise i spesialisthelsetjenesten. Man har opparbeidet seg en enorm gjeldsbyrde, ja, på slutten av året nærmer man seg, ifølge de tallene som er offentliggjort, 7,5 milliarder kr. Man er nødt til å komme med en plan for gjeldslette til helseforetakene. Man er også videre nødt til å gjøre mer med skjevfordelingen mellom helseforetakene, og man er videre helt nødt til å gjøre noe med tilskuddene til hvert enkelt helseforetak.

Statsråd Giske sa han ble utfordret til å komme med lekkasjer fra statsbudsjettet. Ja, jeg utfordrer statsråd Brustad til senere å kunne kommentere det samme, og ser fram til å få et svar som i hvert fall vil sørge for at pasientene får hjelp. Det gjør de ikke i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [12:57:39]: Det overrasker meg at Fremskrittspartiet har vært så lite opptatt av kriminalitetsbekjempelse hittil i denne debatten, så alvorlige utfordringer som vi står overfor. Gjengkriminaliteten skal bekjempes. Regjeringen har sørget for at politiet er styrket, og politiet selv har samordnet sin innsats. Det skal komme en raskere reaksjon. Svarte BMW-er og annen luksus betalt med kriminelt utbytte skal inndras. Forebyggende innsats for å hindre rekruttering skal styrkes. Men Fremskrittspartiet har altså vært fraværende i denne debatten.

Vi skylder innvandrermiljøene som er lovlydige, at gjengene ikke får gå fri. Hva vil Fremskrittspartiet gjøre for å stille opp for innvandrermiljøene og forebygge gjengkriminalitet?

Harald T. Nesvik (FrP) [12:58:31]: Det var et godt helse spørsmål, må jeg si.

Utgangspunktet for mitt svar er følgende: Jeg tror det er Arbeiderpartiet som har vært fullstendig fraværende på banen, for hvis det er et parti i denne sal som har fremmet forslag på forslag på forslag i forbindelse med kriminalitetsbekjempelse, så er det jo Fremskrittspartiet. Vi har gang på gang fremmet forslag om økte bevilgninger til politiet, til domstolene og til fengselsvesenet, nettopp for å kunne ta unna dette. Jeg tror kanskje den desidert beste måten en kan skjerme de lovlydige innvandringsmiljøene på, er nettopp å sørge for å straffe de personene som gjør det gale, for det er de som faktisk ødelegger for dem som er lovlydige. Det bør også Regjeringen snart ta inn over seg, og sørge for at de som gjør noe galt, blir straffet og utvist – det er også en mulighet.

Magnar Lund Bergo (SV) [12:59:26]: Representanten Nesvik tar utgangspunkt i de store utfordringene, og han snakker om forskjeller i tilbud og at bostedsadresse bestemmer. Dette er gode reflekser. Det som stadig forundrer meg med refleksene til Fremskrittspartiet, er at de slutter å virke når man kommer til Svinesund. Det er slik at hvor vi er født og hvor vi bor, er ganske bestemmende for hvilken skjebne vi skal ha her i livet. Det betyr at in-

ternasjonal solidaritet er noe av det viktigste Norge kan bidra med.

Fremskrittspartiet uttrykker at de ønsker å begrense innvandringen til Norge og i stedet hjelpe flyktninger nær deres hjemland. Samtidig uttrykker partiet at de ønsker radikale kutt i overføringene til bistand. I en situasjon der nesten alle piler peker rett vei for Norge, ønsker Fremskrittspartiet å kutte hjelp til dem som har det aller dårligst i verden. På hvilken måte vil Fremskrittspartiet hjelpe flyktninger nær deres hjemland, samtidig som de vil kutte radikalt i bistanden?

Harald T. Nesvik (FrP) [13:00:36]: I u-hjelpsdebatten og innvandringsdebatten som vi har gående i Norge, har Fremskrittspartiet vært med, og vil delta for fullt hele veien.

Når det gjelder det som har å gjøre med å hjelpe i hjemlandet, viser alle undersøkelser at man får hjulpet så veldig mange flere hvis man kan hjelpe dem i nærområdet. Kostnaden er helt annerledes. Muligheter uten at man blir dradd vekk fra sitt kulturelle og vanlige ståsted, gjør også at det er mye lettere å få igangsatt tiltak i det området.

Fremskrittspartiet har aldri sagt at hele det budsjettet som foreligger, skal bort. Vi vil satse på bl.a. katastrofehjelp og hjelp i nærområdet, slik at man kan få hjulpet flest mulig. Regjeringen fører en politikk som gjør at vi hjelper et veldig lite antall her i Norge, og det gjør at midler brukes på få personer i stedet for å brukes der de gjør mest nytte.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [13:01:37]: Jeg lurer på hvor lenge Fremskrittspartiet skal rope krise, krise på de fleste samfunnsområdene. Det er krise i helsevesenet, det er krise i eldreomsorgen. Aldri før er det brukt så mye midler til spesialisthelsetjenesten, aldri før har kommunene fått slike store økonomiske løft som de har fått i inneværende år. Vi trenger ikke rope mye ved å si at budsjettet på fredag vil fortsette å gi spesialisthelsetjenesten og kommunene tilstrekkelige midler.

Jeg ble litt forundret, for jeg er faktisk opptatt av at vi her på Stortinget skal prøve å komme fram til noen felles løsninger. Det virker på en måte som om Fremskrittspartiet melder seg ut fra å delta. Jeg har lyst til å invitere Fremskrittspartiet, når vi skal behandle omsorgsmeldingen over jul, til å være med og være konstruktive, slik også de andre partiene på Stortinget har sagt at de ønsker å bidra.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:02:44]: Jeg skal love at Fremskrittspartiet skal være konstruktive, som vi alltid er i den type debatter. Vi skal være med i debatten, og vi skal være med og fremme forslag til løsninger. Vi har i hvert fall også som det eneste partiet allerede i utgangspunktet levert et representantforslag knyttet til omsorgssektoren og en alternativ finansieringsmåte av pleie- og omsorgssektoren, nettopp for å bruke også den økonomiske biten som et incitament.

Når man snakker om krise: Det som bekymrer meg mest, er at representanten Skjælaaen her gir uttrykk for at

han ikke kjenner til at det er noen krise i sykehusene. Man skyver rett og slett vekk det faktum at sykehusene innrapporterer at pasientene på enkelte områder nå snart ikke får behandling i sykehus fordi det ikke er penger til det. Vi ser ferdige, åpne avdelinger på St. Olavs Hospital i Trondheim som ikke kan tas i bruk på grunn av pengemangel.

Det er på tide at også regjeringspartiene tar inn over seg at situasjonen i spesialisthelsetjenesten må det gjøres noe med, slik at norske pasienter får den hjelpen de har behov for, også innenfor de tidsrammene de har behov for den.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Finn Martin Vallersnes (H) [13:04:11]: Det utenrikspolitiske bildet de siste ukene og månedene gir grunn til dyp bekymring. La meg ta noen eksempler:

- Befolkningen i Irak er utsatt for en opptrapping av den interne terrorismen og politiske destabiliseringen.
- I Afghanistan har Taliban og Al-Qaida styrket seg og trappet opp angrepene på ISAF, der det norske forsvarret deltar.
- I nabolandet Iran fortsetter myndighetene å trosse FN, og arbeider videre med sitt destabiliserende atomprogram.
- I Libanon erklærte Irans lokale protesje en krig mot Israel, som førte til store ødeleggelser og oppildnet stemningen i hele regionen.
- På Gazastripen har Israels krigføring mot islamistene ført til store ødeleggelser, og den politisk og væpnede konfrontasjonen mellom Fatah og Hamas øker i styrke.
- I Sudan trosser regimet FN, nekter å slippe inn en FN-styrke og lar grusomhetene i Darfur gå sin gang.

Tør vi forestille oss hva som kan skje de nærmeste årene, hvis noen, eller si samtlige, av disse konfliktene fortsetter å bære galt av sted:

- full borgerkrig i Irak, muligens med intervensjon fra nabolandene
- store tap for ISAF-styrken
- Iran som besitter atomvåpen og truer andre stater i regionen
- Hizbollah som rustet seg opp på ny med iransk og syrisk hjelp, øker sin politiske innflytelse i Libanon og starter en ny krig
- full palestinsk borgerkrig som fører til sammenbruddet av den palestinske selvstyremyndigheten
- fortsettelse av forfølgelsen, volden og lovløsheten i Darfur

Dette er dessverre ikke fantasifulle skrekkvisjoner, men mulige utfall av virkelige prosesser som pågår i dag. Jeg håper inderlig at disse prosessene vil bli snudd. De kan og må bli snudd, og Norge må gjøre sin del av jobben med å snu dem.

For heller ikke her hjemme er freden og fordrageligheten hva den pleier å være. En terroraksjon midt i vår egen hovedstad har vært under planlegging. Det viser at Norge er et land i verden, en del av verden, på godt og vondt. Det skal vi ta konsekvensene av, ikke gjemme det bort med noen stikkord nederst i en tale.

Det var derfor med stor interesse og forventning jeg lyttet til trontalen og meldingen om rikets tilstand. Hva er Regjeringens svar på vår tids alvorlige sikkerhetsproblemer? Hva er Regjeringens virkelighetsoppfatning, Norges muligheter, kapasiteter og ansvar?

Det lå noen signaler fra Regjeringen i meldingen, delvis også i trontalen, men langt mindre enn forventet. Jeg savner en klar beskjed fra Regjeringen, ikke om hvorvidt disse utfordringene finnes, det vet vi jo alle, men hvor viktige de er på Regjeringens prioriteringsliste – hvor viktige de er for Norge.

Skal vi møte disse utfordringene, har det en militær side, og det har en juridisk rettslig side relatert bl.a. til grensekontroll og politi, områder der vi nyter godt av Schengen-tilhørigheten vår. Vi må også gjøre noen viktige valg i balansen mellom frihet og demokrati på den ene siden og kontroll og sensur på den andre siden. I USA går det en opphetet debatt om lovforslag som flytter nettopp denne balansen mot mer kontroll. Men det gjelder jo også hos oss. Jeg gleder meg derfor over fellesuttalelsen fra 30 europeiske riksadvokater som slår fast at terrorisme skal bekjempes med det sivile samfunns rettsmidler. «Sviker våre samfunn på disse områdene, er det en seier for terror som virkemiddel,» skrives det i Aftenpostens leder for to dager siden. Har vi en regjering som forstår, og som engasjerer seg i denne grunnleggende problemstillingen? Trontalen og redegjørelsen gir ingen svar på det.

Det er grunn til bekymring, for vi vet at den rød-grønne leiren er dypt splittet i sikkerhetspolitikken. Det er de som mener at all bruk av militærmakt er forkastelig, som undergraver norske menn og kvinner som setter sitt liv på spill for å bygge fred og utvikling utenfor Norges grenser, som mener at NATO, vår viktigste allierte, truer verdensfreden og dermed også Norge. På stikk motsatt side finnes de i regjeringsapparatet som, i likhet med Høyre, mener at militærmakt – med alt hva den innebærer – kan være nødvendig, sammen med de andre virkemidlene. Vi har sett denne spenningen i mange år. Vi ser den i Soria Moria-erklæringen, vi har sett den i Regjeringen, i Stortinget, på plenen foran Stortinget, i media og på Internett.

Det er grunn til stor bekymring.

Thorbjørn Jagland hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Karin Andersen (SV) [13:08:47]: Jeg har lyst til å starte mitt innlegg med først å takke statsministeren fordi han så klart slo fast at vår energipolitikk i framtida skal bygge på de forpliktelsene vi har i forhold til vårt klimansvar, og at Soria Moria-erklæringen står fast på de områdene. Det er en av de aller viktigste sakene som denne regjeringen kan ta fatt i, og som betyr noe for livsgrunnlaget for dem som skal komme etter oss. Noen større sak går det vel ikke an å ha på dagsordenen og forplikte seg i forhold til.

I tillegg til det er jeg veldig glad for at det er stortingspresidenten som sitter i stolen nå, for jeg har også lyst til å takke stortingspresidenten for talen ved åpningen. Det var en betimelig påminnelse til oss alle om at fattigdoms-

problemet, både globalt og nasjonalt, er et av de store temaer som vi må ta på oss å aksle trøya for å gjøre noe med. Der er det slik at det kanskje ikke er så lett å nå fram, med alt presset som kommer fra andre sterke pressgrupper. Jeg har lyst til å sitere noe jeg leste i en avis i dag. Det er politisk rådgiver i Rådet for psykisk helse som sier at i et rope- og skrikedemokrati ligger det et stort ansvar på de folkevalgte for å se de usynlige. Det er et ansvar og en utfordring som Stortinget er gitt av presidenten, og den utfordringen må vi ta.

Så til fattigdomspolitikken. Det har vært flere talere fra opposisjonen på talerstolen i dag som har fått det til å høres ut som om denne regjeringen fører videre den fattigdomspolitikken som den forrige regjeringen hadde. Nei, det er ikke riktig. Det er flere av oss som er utålmodige, og veldig utålmodige, med hensyn til at Regjeringen skal gjøre mer. Men det er altså ikke tvil om at denne regjeringen har tatt kraftige løft på dette området i sitt første budsjett, der de økte budsjettene med 500 mill. kr på dette området. I tillegg til det reverserte man kutt når det gjaldt kuttene overfor de arbeidsledige. Og det er ikke småpenger! Det er summer som i forhold til f.eks. feriepengar til neste år vil beløpe seg til 750 mill. kr til folk som er uten arbeidsinntekt. Det gjelder permitteringsregelverket, der det er 180 mill. kr, og det gjelder statsgarantien for lønnskrav til folk som mister lønna si når bedrifter går konkurs. De innstramningene som den forrige regjeringen gjorde på disse områdene, traff jo midt i blinken – innertier – for dem som hadde det vanskeligst.

Forventningene mine til årets budsjett er høye, men jeg tror ikke jeg kommer til å bli arbeidsledig etter dette budsjettet! Jeg tror jeg kommer til å ha en jobb framover med å presse på dette området. Det skal være en fornøyelse å gjøre det, for det er nødvendig. Men spesielt til Høyre, som nå er ute – høyt og lavt – og snakker om at vi skal investere i mennesker, og at det er det aller viktigste vi skal gjøre, har jeg lyst til å si: Ja, det var den regjeringen som strammet inn på tiltakene til de arbeidsledige, det var den regjeringen som endret regelverket slik at det var færre som fikk tilbud om tiltak fra arbeidsmarkedsetaten. Jeg er hjertens enig med Høyres leder, Erna Solberg, når hun snakker om lese- og skriveopplæring. Men det er da underlig at det kom i det sekundet som den forrige regjeringen gikk av. Dette er en kamp jeg tror vi skal føre sammen, men jeg synes det er litt uredelig hvis man framstiller det som en kamp som Høyre nå på en måte heroisk skal føre videre alene. Det er altså ikke riktig.

Til slutt: Jeg har hørt på debatten i dag og forundres litt over at man liksom ikke helt greier å velge mellom at man synes at denne regjeringen gjør akkurat det samme som den forrige regjeringen, og at denne nye regjeringen har gjort fryktelig mye dumt. Jeg tror man snart må velge om man synes det Regjeringen gjør er bra, i tråd med det man sjøl har gjort før, eller om man synes det er feil. Jeg mener det er veldig stor forskjell på denne regjeringen og den forrige. Det gjelder hovedretningen i politikken, som går på satsing på fellesskapet framfor større skatteletter til de rikeste. Det synes i kommuneøkonomien, som i eldreomsorgen, som også Høyres representanter var opptatt av i

sine innlegg. Det blir altså ikke flere i arbeid av å kutte i kommuneøkonomien. Det blir færre i arbeid av det. Det blir færre kvinner som får arbeid, og det blir færre eldre som får eldreomsorg. Derfor er dette et verdivalg, og den politikken henger sammen. Man er altså nødt til å ta et valg, og det valget må også Høyre stå for. De kan ikke late som om en politikk med kutt på disse viktige områder treffer på det som de i dag står og sier, nemlig at det er viktig at man skal investere i mennesker og få flere i arbeid.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [13:13:59]: Jeg har lyst til å stille representanten følgende spørsmål:

SV og representanten Karin Andersen har snakket varmt om å bedre levekårene for de fattige og bekjempe fattigdom. Ifølge Norsk Pensjonistforbund har vi i dag 246 000 norske minstepensjonister som lever under fattigdomsgrensen til OECD. Mener representanten at minstepensjonistene har et verdig økonomi? Og kan representanten garantere at den sittende regjeringen vil gi minstepensjonistene en inntekt som er på linje med eller ligger over fattigdomsgrensen til OECD?

Karin Andersen (SV) [13:14:47]: Representanten Eriksson vet utmerket godt at vi skal behandle et forslag om pensjonsreformen i Stortinget, og da vil vi behandle helheten i pensjonssystemet vårt.

Jeg har lyst til å si at det er riktig at det er noen minstepensjonister som har det veldig vanskelig, men det gjelder ikke alle. Jeg skal følge med i den utviklingen, men jeg mener bestemt at hvis vi skal bruke store penger på den eldre delen av befolkningen vår, er det aller viktigste og det første vi må gjøre å sikre at det er nok penger til eldreomsorgen. Det er det aller viktigste vi kan gjøre for den aldersgruppen. Der er det mangler, det erkjenner Regjeringen. Derfor har vi styrket kommuneøkonomien, og derfor jobbes det nå også systematisk for å se igjennom hele omsorgssektoren, slik at vi har et tilbud som er verdig, til dem som trenger vår oppmerksomhet mest.

Inge Lønning (H) [13:16:00]: På ett område skiller i hvert fall denne regjeringen og dens støttepartier seg ut: Den har norgesrekord i å skryte av seg selv. Men det er en formidabel forskjell mellom velgernes evaluering og Regjeringens egen evaluering. Det partiet Karin Andersen representerer, har falt som en stein på gallupen etter valget, og de to andre regjeringspartiene har gjort det i enda høyere grad. Er det slik å forstå at velgerne er dumme, eller overveier man å følge Bert Brechts råd om å skifte ut folket, siden det ikke skjønner hvor strålende regjering man har fått?

Før valget ble det sagt fra statsministeren at det ikke skal gis fem øre i skattelette til noen før det skinner av eldreomsorgen. I flommen av budsjettlekkasjer har vi fått vite at det skal gis et par hundre millioner kr i skattelette til de fagorganiserte, og i dag forteller landbruksministeren om 50 mill. kr til skogeierne i dette land. Det er en relativt selektiv form for skattelette, for det er en kvittering

tilbake til sponsorene for regjeringspartiene. Men mener Karin Andersen at dette er å hjelpe dem som har minst i dette land?

Karin Andersen (SV) [13:17:15]: For det første vil jeg korrigere. Det er ikke riktig at SV har falt som en stein på meningsmålingene. Det er et feil bilde.

Så tror jeg at noe av den uroen som folk føler, er at de har store forventninger til denne regjeringen knyttet til Soria Moria-erklæringen, som er den mest radikale regjeringserklæring som jeg tror noen regjering har hatt. Det betyr at man ønsker at de løftene som står i Soria Moria-erklæringen, skal innfris. Vi har hørt statsministeren i dag forsikre oss om at i morgen får vi et godt budsjett, som vil gjøre at velgerne også får resultater. Det er det de venter på, og det jobber vi for at de skal få framover. Jeg har overhodet ingen tro på at det er velgerne som er dumme, men jeg tror at velgerne er kritiske. De er kritiske og forventningsfulle til et prosjekt som de har store forhåpninger til, for det er denne politikken de ønsker seg, og ikke den forrige regjeringens politikk.

Vera Lysklætt (V) [13:18:29]: Jeg vil ta opp to temaer i denne replikken.

Representanten Karin Andersen har i mange år vist et sterkt engasjement i sosiale spørsmål, spesielt fattigdomsproblemer. Det synes vi i Venstre er positivt, og vi deler dette engasjementet. Venstre mener det er nødvendig å sikre alle som ikke har egen arbeidsinntekt, en garantert minsteinntekt, også kalt borgerlønn, knyttet til en individuell plan. Mitt første spørsmål til representanten Andersen er om vi kan forvente støtte for denne tanken i en regjering der SV er med, og et politisk samarbeid om denne saken.

Det andre spørsmålet er ikke på Andersens saksfelt, men siden hun er en sentral representant for samme parti som kunnskapsministeren, vil jeg spørre om den dramatiske læreboksituasjonen i den samiske skolen. Per i dag foreligger ikke lærebøker utarbeidet etter de nye læreplanene i Kunnskapsløftet. Hva vil SV og Regjeringen gjøre med dette?

Karin Andersen (SV) [13:19:30]: Det siste spørsmålet må jeg bare henvise til representanter som er inne i det temaet til daglig. Det må jeg bare si jeg ikke kan svare på.

Til det første spørsmålet: Ja, de to viktigste politiske sakene jeg jobber med, er miljø og fattigdom. Venstre har borgerlønn som et av sine forslag. Jeg mener at det er verdt å se videre på et slikt forslag, men den jobben jeg skal gjøre framover i Stortinget, bygger på Soria Moria-erklæringen. I Soria Moria-erklæringen står det at vi nå skal jobbe sterkt for å få til en myk arbeidslinje som virker, at vi skal ha et løft for de aller fattigste, og en hel rekke andre tiltak i fattigdomspolitikken – bl.a. utvikling av det som i Soria Moria-erklæringen er nevnt som velferdskontrakter, men som skal være en rettighet for dem som i dag ikke har rettigheter i folketrygden, til også å få tiltak og oppfølging. Det er et veldig godt steg i den retningen

som også Venstre ønsker å jobbe for, for disse menneskene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:21:06]: Da Rosenborg-trener Per-Mathias Høgmo kom tilbake etter et langt sykefravær, uttalte han til Dagsavisen:

«Jeg har sett hva sosialdemokratiet har bygd – et system som ivaretar den enkelte. Et system der du blir tatt vare på uavhengig av pengebok.»

Det er nettopp det som er det sentrale i sosialdemokratiet: at alle skal bli tatt vare på, at alle skal være med – uavhengig av hva du er, hvor du kommer fra, og hvor mange penger du har.

På mange områder har vi fortsatt store uløste oppgaver. Derfor går Regjeringen systematisk til verks for å styrke fellesskapsordningene. Det var det folket valgte sist høst: velferd framfor skattelette, fellesskapsløsninger framfor privatisering.

Vi har i altfor mange år hørt om barn som ikke får plass i barnehagen, og fortvilte foreldre som har måttet vurdere å slutte i arbeid. Det er på høy tid å la unge familier slippe denne usikkerheten. Stoltenberg-regjeringen sier derfor klart fra at alle kluter skal settes til for å få full barnehagedekning i løpet av 2007. Alle skal med, alle som ønsker det, skal få plass.

Det er en betydelig verdi for et samfunn å ha en skole der barn med vidt forskjellig bakgrunn ikke bare får like godt utdanningstilbud, men også møter hverandre og leker med hverandre på tvers av ulike bakgrunn. Noe av det første den rød-grønne regjeringen gjorde, var derfor å sette en stopper for høyresidens planer om privatisering og oppsplitting av skoletilbudet.

Nå tar vi nye grep for å sikre at ingen faller utenom. Inger B. Thommessen skrev i Dagsavisen den 28. august i år om dem som ikke har råd til å betale 15 000 kr for skolebøker i videregående skole. Mens høyresiden i alle år har sett gjennom fingrene med dette problemet, tar Stoltenberg-regjeringen tak i det. Vi har sett varslet innføring av gratis læremidler i videregående skole for alle. Innen 2009 skal ingen lenger behøve å bekymre seg for om de har råd til å kjøpe læremidler.

Per Egil Haga i Det sentrale eldrerådet i Oslo uttalte seg til Dagsavisen tidligere i år om sykehjemstilbudet i Oslo:

«Får du dusje én gang i uken, er du heldig.»

Flere steder i landet har man gått over til dusjing for eldre annenhver uke, også for dem som er inkontinente. Sann kan vi ikke ha det.

Det er selvfølgelig ikke pleiernes feil at de ikke har tid til å gi de eldre nødvendig pleie. Problemet ligger i at eldreomsorgen altfor lenge har blitt for lavt prioritert. Det vil den nye regjeringen rette på. I det siste budsjettet som Per-Kristian Foss la fram, ville han bevilge 6 milliarder kr i nye skattelettelser. Stoltenberg-regjeringen brukte heller 5,7 milliarder kr til å styrke bl.a. eldreomsorgen i kommunene. Det gav et bedre tilbud til de eldre.

Jeg får stadig henvendelser fra personer som av en eller annen grunn har havnet utenfor arbeidslivet. Mange forteller om en langvarig runddans mellom ulike offentlige kontorer. Nå gjennomføres en reform som skal sikre at alle som er uføre eller arbeidsledige, kan henvende seg til ett kontor for å få hjelp. Men Regjeringen vil gå lenger: Gjennom forpliktende avtaler skal folk sikres tilbud som gir en vei til aktiv deltakelse i arbeid framfor passivt mottak av stønad. Vi vil ha alle med!

Nyankomne asylsøkere har særlige problemer med å komme inn i arbeidslivet. Språket er ofte en barriere. Derfor gjeninnføres norskopplæringen i asylmottakene, som Bondevik-regjeringen avvirket. Det gjør også dagliglivet i asylmottakene enklere og mer meningsfylt. Alle skal få ta del i samfunnet og i arbeidslivet.

Norge er et av verdens rikeste land. Vi har en særlig forpliktelse til å bekjempe fattigdom og nød. Og vi ser at bistanden virker. Den bidrar til å bygge opp demokratiske styresett, rettsvesen, utdanningsinstitusjoner og helsevesen. Den bidrar til at de fattigste menneskene i de fattigste landene skal få bygge sin egen framtid. Regjeringens mål er at minst 1 pst. av BNI skal gå til bistand. Også internasjonalt må vi ta sikte på å trekke alle med.

Store mål nås ikke over natten. Men de nås aldri om man ikke går i riktig retning. Trontalen viser tydelig at Norge nå styres i en annen retning enn for et år siden: mot sterkere fellesskap, mot et samfunn der alle skal bli inkludert, der alle skal bli sett, og der alle skal merke at de er en del av fellesskapet – også om du er blitt syk, også om du ikke tjener masse penger, også om du har trådt feil. Alle skal med! Ingen skal bli stående igjen utenfor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Leirstein (FrP) [13:26:10]: Vi hører i dag fra representanter i regjeringspartiene, inkludert lederen av finanskomiteen, at man ønsker å prioritere en rekke områder. Mange av de områdene man nå nevner, er områder som Fremskrittspartiet vil være enig i at man skal styrke.

I fjor da vi behandlet statsbudsjettet og Fremskrittspartiet foreslo at en rekke områder skulle styrkes, fikk vi høre at det å bruke mer penger ville skape press i økonomien. Og det var for regjeringspartiene ikke å anbefale. Når vi nå hører at man faktisk har tenkt å prioritere en rekke nye områder – og jeg antar at man bl.a. på grunn av denne handlingsregelen nå får mulighet til å bruke mer penger, siden man faktisk får et mye større oljefond – er egentlig mitt spørsmål til Arbeiderpartiet: Hvorfor mener Arbeiderpartiet nå at det er fornuftig å sprøyte inn atskillig flere milliarder kroner i norsk økonomi i 2007 enn i 2006, all den tid Regjeringen selv hevder at presset i økonomien er stort, at arbeidsledigheten er rekordlav, og at det ikke finnes ledig kapasitet? Eller er det slik at ansvarlig økonomisk politikk defineres ut fra hvor mange milliarder kroner handlingsregelen til enhver tid gir?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:27:16]: Jeg skal forsikre replikanten om at det budsjettet som legges fram

i morgen, er godt tilpasset den økonomiske situasjonen i landet.

På den annen side har vi sett at Fremskrittspartiet har lagt fram budsjetter som innebærer at man bruker 20–30 milliarder kr mer pr. år. Og hvem kan bedre gi en analyse av virkningene av det enn sjefen for Norges Bank, som på direkte spørsmål i Stortingets finanskomite har slått fast at det vil ha en umiddelbar virkning på renten, som vil gå opp, og det vil ha en umiddelbar virkning ved at den konkurranseutsatte sektoren vil miste tusenvis, for ikke å si titusenvis av arbeidsplasser.

Samtidig, når Fremskrittspartiet snakker om at de ønsker å øke bevilgningene, er Fremskrittspartiets store utfordring at de virkelig vil ha et helt annet system for velferdsordningene. De ønsker å utvikle private skoler der Arbeiderpartiet ønsker å styrke fellesskolen. De ønsker å utvikle private sykehus der Arbeiderpartiet ønsker å styrke felles sykehus. Vi er opptatt av å styrke fellesskapet. Fremskrittspartiets system vil være å styrke dem som har mest penger fra før.

Jan Tore Sanner (H) [13:28:27]: Karl Eirik Schjøtt-Pedersen startet med å sitere en fotballtrener. La meg starte med en annen, som sa at det norske fotballaget skulle i hvert fall ikke drive med rød-grønn fotball, som innebærer å love mye og levere lite.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen betegnes ofte som handlingsregelens far. Det er en regel som skal gi oss muligheter til å bruke flere oljekroner i årene som kommer. Det er fantastiske muligheter oljeinntektene gir oss til å gi folk trygghet for at pensjonen kommer inn på konto, samtidig som vi har større muligheter til å investere i fremtiden. Og da handlingsregelen ble etablert, sa Karl Eirik Schjøtt-Pedersen at oljepengene som skal brukes i norsk økonomi, skal brukes til å investere i infrastruktur og vei. De skal brukes til å investere i forskning og utvikling, i mennesker, og de skal brukes til lavere skatter, vekststimulerende skattelettelser.

Det vi har hørt ved budsjettlekkeasjene så langt, tyder på at man har tenkt å bruke pengene til alt mulig annet. Mitt spørsmål er om Karl Eirik Schjøtt-Pedersen står fast på det han mente i 2001, nemlig at oljepengene skal brukes til infrastruktur og vei, til kunnskap og til vekststimulerende skattelettelser?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:29:45]: Først: Jeg har registrert det utsagnet fra en annen fotballtrener. Jeg er derfor veldig glad for at når budsjettet skal presenteres for Stortinget, vil man se at Regjeringen leverer det den har lovet. På alle punkter følger man opp regjeringserklæringen, Soria Moria-erklæringen, som ligger til grunn for Regjeringens politikk. Det er jo slik at det er en erklæring som gjelder for fire år. I løpet av de fire årene vil man se en klar dreining av norsk politikk, fra utviklingen med skattelettelser til dem som har mest og en utvikling i retning av flere private tilbud, over til en utvikling der man styrker fellesskapet og styrker de felles velferdsordningene. Det vil man se i morgendagens budsjett. Det kan jeg forsikre om at man også kan se i budsjettet for det

etterfølgende år og i det budsjettet som legges fram for 2009.

Så står jeg fast ved at det er viktig at vi legger til rette for at vi kan både skape og dele. Det gjorde vi i det budsjettet som den forrige Stoltenberg-regjeringen la fram. Jeg føler meg overbevist om at det også gjelder i det budsjettet som kommer i morgen. For Regjeringen er det viktig å ha en balanse: Vi må skape mer for å ha mer til fordeling, men så må vi også sørge for en rettferdig fordeling av det vi deler.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:30:59]: Et øyeblikk lurte jeg på om Karl Eirik Schjøtt-Pedersen var i ferd med å utnevne Rosenborg til en slags sosialdemokratisk toppklubb, men det gikk heldigvis ikke så langt. Derimot kan jeg godt følge opp terminologien.

«Alle skal med!» sa Schjøtt-Pedersen. Det er en utfordring at i det siste året har antall uføretrygdde økt med nesten 10 000 personer, og om lag 30 000 står i kø for tilbud om yrkesrettet attføring. I vår møtte Regjeringen den utfordringen med å kutte i bevilgningen nettopp til attføringstiltak og svekke tilbudet til dem som har behov for langvarige attføringstiltak. Jeg vil derfor spørre Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Vil Arbeiderpartiet fortsatt støtte opp om en politikk som går ut på at de som har behov for lengre attføringsløp, skal få et svekket tilbud, for å finansiere satsingen på dem som skal gjennom kortvarige tiltak? Er det slik køen på 30 000 personer skal reduseres?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) [13:32:06]: Jeg synes det er viktig å understreke at vi har hatt en kraftig nedgang i arbeidsledigheten i løpet av det siste året. Hvis jeg ikke tar veldig feil, har ledigheten gått ned med 22 000 personer.

Vi er opptatt av at de som har mulighet til å bidra i arbeidslivet, skal ha mulighet til å gjøre det, bl.a. gjennom attføringsløp. Da er jo et grunnleggende poeng nettopp det som jeg er glad for at representanten Syversen, Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet er enige om, at vi må ha en politikk som gjør at alle er med. Derfor kommer det også til å prege det økonomiske opplegget Regjeringen legger fram i morgen, at vi må ha en utvikling i retning av at vi f.eks. legger til rette for at barna skal ha anledning til å få et barnehagetilbud, at vi styrker skoletilbudet slik at alle kan være med, at vi ikke utvikler private tilbud for dem som har mest penger, men satser på fellestilbudene som er så viktige for samfunnslimet, satser på utbygging av helsetjenestene slik at de når alle, og ikke bare private løsninger for de få. Dette er viktige elementer i politikken som Kristelig Folkeparti og den nåværende regjeringen er enige om, og som jeg håper vi også kan stå sammen om i årene som kommer.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:33:37]: Varme og lys i boligene og kraft til næringslivet er noen av de viktigste samfunnsoppgavene som Stortinget har med å gjøre. Går strømmen, stopper samfunnet. Det er akkurat det vi når

står i fare for å oppleve. Strømprisene er rekordhøye, og flere energimyndighetsorganer sier at det er fare for kraftkrise allerede til vinteren.

Folk flest merker nå konsekvensene av en feilslått energipolitikk over lang tid. Situasjonen har ikke oppstått over natten, men Regjeringens handlingslammelse viser at den heller ikke vil bli løst med det første. Vi opplever mye prat, men det er veldig få konkrete tiltak for å rette opp situasjonen, både på kort og på lang sikt. Foreløpig er den mest konkrete anbefalingen fra miljøvernministeren å dusje mindre og skru av varmen. SV har åpenbart heller ingen ambisjoner om å gjøre noe med situasjonen, siden både miljøvernminister Bjørnøy og energipolitisk talsmann i SV har sagt at de regner med at strømprisene blir høye i god tid framover. Støtte til pelletskaminer er så langt det eneste konkrete tiltaket som er fremmet i Stortinget av Regjeringen, og her er fortsatt ikke tildelingskriteriene avklart. Folk risikerer altså å kjøpe pelletskaminer som de så ikke får støtte til fra Regjeringen. De som sliter mest med strømregningen, har jo selvsagt ikke råd til å kjøpe pelletskaminer i det hele tatt.

Regjeringens energipolitikk preges av mye intern krangel og uenighet. Enoksen må stadig megle mellom Arbeiderpartiet og SV, og må oppleve mange utspill fra enkeltrepresentanter. Det kan ikke tolkes som annet enn at det er manglende tro internt i Regjeringen på at de har en god strategi for å løse utfordringene.

Regjeringspartiene sier at de skal endre energiloven, men de har helt glemt at energiloven ble revidert så sent som i 2005. Da hadde faktisk Arbeiderpartiet og Senterpartiet ingen innspill til endringer. Nå tror de at de skal få endret energiloven og tvinge flere kraftprosjekter på banen. Men de bør heller gjøre noe med de over 300 kraftprosjektene som allerede ligger i Olje- og energidepartementet til behandling. Det er nok prosjekter, men man mangler politisk handlekraft. Enoksen, energiministeren, åpner døren, miljøvernministeren stenger den igjen.

Fremskrittspartiet har fremmet en rekke forslag det siste året, men regjeringspartiene har stemt imot. Fremskrittspartiet har ønsket en tiltaksplan for gasskraftverk. Vi har foreslått en energipolitisk handlingsplan. Vi har foreslått en samlet plan for vindkraft, tiltak for småkraft, grønne sertifikater sammen med svenskene, oppussing og oppgradering av vannkraft, styrking av Statnetts arbeid med forsyningssikkerhet og statlig myndighetsansvar for infrastruktur for naturgass. Alt dette har regjeringspartiene stemt imot fordi de sier de har andre tiltak. Hvilke tiltak?

De har sagt at de skal pusse opp eksisterende vannkraftverk. Så kommer det et prosjekt i Møre og Romsdal, Verma Kraftverk. Det blir automatisk avslått. Regjeringen har lovet å satse på vindkraft, men signalene som kommer fra vindkraftbransjen, er at Regjeringens støtteordning blir altfor dårlig og ikke vil bli benyttet. Regjeringen har lovet å satse på småkraftverk. Det eneste de har gjort, er å kreve fylkesvise planer, som utsetter hele framdriften. Regjeringen har lovet å satse på vannkraft, men det første de gjør, er å verne Vefsna og si nei takk til 1½ TWh med miljøvennlig og rimelig kraft. Dette føyer seg inn i rekken av

de 16 andre store vannkraftprosjektene som de rød-grønne partiene og til dels sentrumpartiene har stemt imot de siste sju årene.

Saken rundt gasskraftverkene illustrerer best rot i Regjeringen i dag. Mongstad må vel karakteriseres som bortimot verdens beste og mest miljøvennlige gasskraftprosjekt. Her får man en utnyttelse av energien som er enormt god. Det vil, sammen med tiltak på raffineriet, gi trygge arbeidsplasser. Det er lønnsomt. Det er nok gass i området, og vi vet at Hordaland stod i fare for å komme i en kraftkrise. Det er en vinn-vinn-situasjon på alle måter. Prosjektet har vært kjent i over et år. Den 15. oktober i fjor sa Kristin Halvorsen at 15 års kamp om gasskraftpolitikken endelig er løst av denne regjeringen. Så sent som i mai i år gikk energiministeren og miljøvernministeren ut med en felles pressemelding der de sa: Vi er helt enige om hvilke rammevilkår som skal være for gasskraftverk.

Og nå står vi her i dag. Det er fortsatt ingen som vet hvilke rammevilkår Mongstad vil få, og det eneste som har skjedd de siste ukene, er at SV har tåkelagt sitt eget standpunkt. Hadde vi bare hatt tåkekraftverk, hadde vi klart å løse energikrisen. Så vel er det ikke.

Regjeringen sier de skal bidra til CO₂-rensing, men de har aldri sagt hvor mye. De skal heller drive på med hemmelige forhandlinger med Statoil for å få realisert dette. Men hvor er forutsigbarheten i en politikk der du skal hemmeligholde rammebetingelser? Sånn kan vi ikke ha det.

Fremskrittspartiet fremmer i dag et forslag for å få i gang gasskraftsaken igjen. Vi mener at staten må ta ansvar for CO₂-verdikjeden ved å opprette et statlig selskap som tar det økonomiske og teknologiske ansvaret for CO₂-rensekjeden. På den måten vil aktørene som kan bygge gasskraftverk, gjøre det uten risiko ved CO₂-rensing, og oljeselskap som ønsker å deponere, vil kunne kjøpe fra CO₂ Håndtering AS. Jeg håper at regjeringspartiene denne gangen viser handlekraft og støtter Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ole-Anton Teigen (SV) [13:39:06]: Fremskrittspartiet vil løse alle klima- og miljøspørsmål på sin måte og har sine egne løsninger på dette som de tror på og fronter i alle sammenhenger. Men i den virkelige verden må vi vise respekt for nasjonale regler, lover og forordninger. Også internasjonale avtaler som Norge har inngått innen klima- og miljøspørsmål, bør en overholde og forbedre i en mer og mer forurenset verden. Mitt spørsmål blir da: Kan vi noen gang i rimelig framtid ha et håp om at Fremskrittspartiet vil vise respekt for nasjonale og internasjonale klima- og miljøavtaler?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:39:39]: Det var et veldig lett spørsmål. Svaret er ja. Fremskrittspartiets politikk bygger på å respektere f.eks. Kyoto-avtalen. Men problemet til den sittende regjeringen er at det ikke er noe sted i Kyoto-avtalen der en stiller krav om CO₂-rensing på gasskraft alt fra første dag. Det er ingen andre land i verden

som har krav om CO₂-rensing fra første dag. Det er fullt lovlig å oppfylle Kyoto-forpliktelsene ved å gjøre investeringer i miljøtiltak i u-land og ved å kjøpe kvoter fra utlandet om det er nødvendig. Vi vet at den norske oljeindustrien har sagt at hvis de kan få kjøpe kvoter istedenfor å ha en CO₂-avgift, så skal de garantere at Norge oppfyller sine CO₂-forpliktelser i forhold til Kyoto-avtalen. Det er ingenting i det Fremskrittspartiet foreslår, som bryter med Kyoto-avtalen.

Ola Borten Moe (Sp) [13:40:32]: Denne regjeringen har startet et ambisiøst prosjekt om å rense gasskraft. Det er det enkeltvedtaket som Lavutslippsutvalget la mest vekt på da man la fram sin handlingsplan i går. Det er gitt konsesjoner til mange nye prosjekter, bl.a. til Vikna. Man har klargjort rammebetingelsene rundt allerede eksisterende gasskraftkonsesjoner. Denne regjeringen legger i dag fram sine støtteordninger til ny fornybar energi. Det er satt av 20 milliarder kr til det. I det hele tatt stemmer ikke virkelighetsforståelsen min med Solvik-Olsens når han sier at man har gjort lite.

Det jeg har tenkt å spørre Solvik-Olsen om, gjelder et forslag som han fremmet tidligere i dag, nemlig en sterk reduksjon i avgiftene på elektrisitet til husholdninger. Det gjør man i en situasjon der det er knapphet på forsyning, og man sier at dette vil redusere utgiftene til husholdningene. Men innenfor en markedsramme vil det jo ikke gjøre det. Det blir jo ikke mer strøm av dette, sier Siv Jensen. Og da kommer følgelig prisen til å gå opp. Kan Solvik-Olsen bekrefte at en slik politikk vil forsterke en krise, ikke hindre den?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:41:46]: For det første må jeg korrigere litt av virkelighetsforståelsen til representanten Borten Moe. Det er riktig at Mongstad og Tjeldbergodden har fått konsesjoner, men de har ikke fått utslippstillatelse. Det er det samme som å gi en butikkeier rett til å bygge en butikk, men ikke gi ham rett til å selge noe fra butikken. Det er fullstendig verdiløst. Det er det jeg siktet til med at Regjeringen er handlingslammet.

Til det siste med at det er avklart rammebetingelser: Se på Skogn. Skogn har kommet opp med et kjempegodt nytt prosjekt, der de kombinerer bioenergi og gasskraft. Men da er SV med en gang på banen og sier at da må de ha CO₂-rensing. De får altså ikke garantert opprettholde den konsesjonen de har.

Når det gjelder elavgift, er det riktig at reduksjon av elavgiften ikke gir mer strøm i markedet. Men tror du faktisk at folk flest vil begynne å skru på varmen og åpne vinduene når strømprisen er 60–70 øre pr. kWh? Tror du de gjør det? Nei, det tror faktisk ikke jeg. Den marginale økningen du får for norske husholdninger, vil ikke nevneverdig påvirke prissettingen, som tross alt skjer i et nordisk kraftmarked der de norske husholdningene er en bitteliten andel. Når regjeringspartiene snakker om et topprissystem (presidenten klubber), er det åpenbart at det prissystemet ikke skal gi reduksjon (presidenten klubber igjen) i prisene, men heller en økning.

Presidenten: Presidenten vil minne om taletiden, og dessuten om at man taler til representanten gjennom presidenten.

Steinar Gullvåg (A) [13:43:13]: Olav Duun sier et sted at det er med dyden som med diamanten – blir den for stor, virker den ikke ekte. Det hender den sprekker. Kan representanten Solvik-Olsen huske en statsråd fra en tidligere regjering under en annen kraftkrise anbefale gamle damer å ta på seg genser dersom de ikke hadde råd til å fyre i ovnen? Kan han huske at det var en representant for en regjering som han bekjente seg til? Forholdet er nettopp at den regjeringen som Solvik-Olsen bekjente seg til, er årsaken til de problemene som vi har i energiforsyningen i dag.

Jeg vil spørre Solvik-Olsen: På hvilket tidspunkt i forrige periode, som han er medansvarlig for, fremmet Fremskrittspartiet forslag for å dekke behovet for ny kraft?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:44:22]: Jeg takker for spørsmålet, for det er veldig relevant.

La meg først si at Fremskrittspartiet støttet den forrige regjeringen i budsjettbehandlingen. Men i energipolitikken var det Arbeiderpartiet som var hovedstøttepartner til Bondevik-regjeringen, det var ikke Fremskrittspartiet. La meg begrunne det med å vise til at Fremskrittspartiet bare i 2003 fremmet over 30 konkrete forslag på Stortinget. Samtlige, bortsett fra ett utredningsforslag, ble nedstemt av alle partiene, inkludert de tre partiene som i dag er de rød-grønne. Så Fremskrittspartiet hadde en alternativ politikk allerede da, men også da ble vi nedstemt, det samme som vi blir nå. Fremskrittspartiet var det eneste partiet som gav en klar advarsel da Ormen Lange-utbyggingen ble vedtatt, om at her må vi også gjøre noe med kraftsituasjonen. SV var også bekymret, men det var fordi det kunne medføre bygging av gasskraftverk. Ingen av de andre partiene brydde seg om kraftsituasjonen i 2004, så Fremskrittspartiet har ingen ting å skamme seg over her. Det er Bondevik II-regjeringen og Stoltenberg-regjeringen i dag og i 2001 som burde gjort leksen sin.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:45:50]: For oss som er opptatt av en god skole, var det svært skuffende å legge merke til hvor lite sentralt temaet skole var i trontalen. Jeg må si at følgende setning i talen var ganske så illustrerende:

«Regjeringen arbeider for å styrke den offentlige fellesskolen, og vil våren 2007 legge frem et forslag om endringer i friskoleloven.»

Det denne regjeringen oppfatter som det viktigste tiltaket for å skape en god offentlig grunnskole, er altså på en eller annen måte å ramme de 2 pst. som går i en friskole. Ikke et ord om hvordan vi vil sikre godt kvalifiserte og trygge lærere, ikke et ord om hvordan vi når målet om tilpasset opplæring for den enkelte elev, og ikke et ord om hvordan vi i enda større grad skal få samarbeidet mellom hjem og skole til å fungere. Vi trenger en regjering som

har større visjoner for den offentlige skolen enn å gjøre endringer i friskoleloven.

Denne høsten har vi fått alarmerende tall om frafallsprosenten i videregående opplæring. Andelen elever og lærlinger som fullfører videregående opplæring, har gått ned. 67 pst. av elevene som startet på grunnkurs for første gang i 2000, fullførte utdanningen på fem år. Tilsvarende tall for 1999-kullet var 70 pst. Det betyr at én av tre ikke fullfører videregående opplæring. Dette er alvorlig for samfunnet, men mest av alt er det alvorlig for den gutten eller den jenta det gjelder. For det er viktig å ikke glemme at disse tallene representerer enkeltmennesker og ikke minst enkeltskjebner.

Det er flere tiltak som kan settes i verk for å få flere unge til å fullføre videregående skole. Det handler om å bedre rådgivningstjenesten, at alle elever sikres karriereveiledning, og at vi får en enda mer praktisk rettet opplæring på ungdomstrinnet. Men enda viktigere tror jeg det vil være å få fram kunnskap om de sammensatte årsakene til frafallet: Hvorfor velger så mange å avbryte utdannelsen? Hva er hovedårsaken? Hva skjer videre med dem som avbryter utdannelsen? Hva gjør vi med den oppvoksende generasjon? Derfor vil Kristelig Folkeparti ta til orde for at vi må gå grundig inn bak tallene for å finne svar på spørsmålene. Da vil vi ha et mye bedre grunnlag for å finne fram til gode og målrettede tiltak.

Generelt vil jeg si at vi har en god lærerstand. NOKUTs evaluering av lærerutdanningen har imidlertid vist oss at vi ikke har en så god lærerutdanning som vi burde ha. Dette er svært alvorlig både for norsk skole og for de nyutdannede lærerne. Rapporten viser at teori og praksis må knyttes bedre sammen. Derfor går Kristelig Folkeparti inn for at det innføres en mentorordning for nyutdannede lærere. Konkret vil dette gå ut på at nyutdannede lærere skal knyttes opp mot en erfaren lærer det første arbeidsåret. På den måten sikrer vi at vi tar vare på og viderefører all den gode kunnskapen som erfarne lærere sitter med, samtidig som vi gjør overgangen fra å være student til å være i klasserommet enklere for den nyutdannede læreren.

Da Arbeiderpartiet i sin tid tvang seksåringene inn i skolen, gikk alle ressurser med til å skaffe nye lokaler og flere lærere til et nytt årskull. Dette skjedde på bekostning av dem som allerede var i skolen, og særlig ungdomsskolen ble skadelidende. Nå ser vi at Arbeiderpartiet vil gjøre den samme feilen om igjen. Arbeiderpartiets forslag om gratis førskole til alle barn i et halvt år før ordinær skolestart er i realiteten et forslag om å innføre skolestart for femåringene. Foreldre vil bli presset til å sende barna sine på førskolen for ikke å holde barna utenfor kunnskapen.

Kristelig Folkeparti vil legge forholdene til rette slik at foreldrene får mulighet til å tilbringe mest mulig tid med egne barn. Derfor går vi sterkt imot Arbeiderpartiets forslag. Vi vil i stedet satse de ressursene på skolen og gjøre den bedre for dem som er der. Vi trenger flere kvalifiserte og trygge lærere og, som jeg har sagt, tilpasset opplæring for den enkelte elev. Barn må i det minste få lov til å være barn i seks år før de tvinges til å innordne seg på de voksnes premisser.

Regjeringen og regjeringspartiene og deres opposisjonelle har løpt glade ut med budsjettlekkasjer de siste dagene. Hadde de vært en pram, tror jeg den hadde vært kassert. Det har rent blitt litt stille blant opprørerne, og vi som egentlig er i opposisjon, har nå fått mulighet til å være på opposisjonsarenaen alene. Men av alle de glade lekkasjene er det ett sted der det er helt musestille, og det er rundt kirke. Det er altfor stille om trosopplæring, og det vil være et sterkt negativt signal til den norske kirke hvis ikke den opptrappingen som regjeringen Bondevik hadde, blir fulgt opp.

Lars Peder Brekk (Sp) [13:51:05]: Det er lett å slå fast at uten verdiskaping og arbeidsplasser blir det ingen velferd å fordele. Norsk næringsliv er inne i en positiv utvikling, med gode resultater for bedriftene og med høy yrkesdeltakelse. Likevel, økt verdiskaping er nødvendig for å opprettholde velferdssamfunnet og bidra til høy sysselsetting i alle deler av landet. Det forutsetter en økt satsing på forskning og utvikling, på stimulering av entreprenørskap og etablerervilje, på utvikling av sterke næringsklynger på områder der Norge har særskilte fortrinn, og ikke minst på vedlikehold og utbygging av infrastruktur.

Næringslivet preges av økende mangfold og ulike behov. Konkurransen mellom bedrifter og mellom nasjoner dreier seg om jakten på konkurransefortrinn. Det tilsier at næringspolitikken på en helt annen måte nå enn før bør rettes inn mot å identifisere norske fortrinn og styrke dem gjennom valg av både næringspolitiske og generelle virkemidler.

Prinsippet om næringsnøytralitet må vike til fordel for satsing på klart definerte områder som f.eks. marine næringer, skipsfart, verftsindustri, energi, olje og gass osv. Samtidig er det viktig fortsatt å satse på å styrke norsk industri og vareproduksjon. Gjennom forskning og utvikling skal kunnskapsinnholdet i norskproduserte varer og tjenester økes for å sikre konkurransekraft i det internasjonale markedet. Det er nødvendig med økt innovasjonsevne og knoppskyting fra eksisterende bedrifter samt flere nyetableringer fra universitet og forskningsmiljø.

Landbruket er den næringen som har sterkest binding mellom arbeidsplass og boplass, noe som er med og sikrer bosetting i bygdene våre. Det er svært gledelig at Regjeringen og stortingsflertallet gjennom siste jordbruksoppgjør har lagt til rette for økte inntekter og et mer robust landbruk og skogbruk. Senterpartiet vil opprettholde lokal produksjon av matvarer og kjempe for at alle land skal ha rett til å produsere mat til egne innbyggere. Gjennom skjerpet forsvar av våre interesser i WTO og et godt jordbruksoppgjør er arbeidsplasser i landbruket og i næringsmiddelindustrien blitt sikret.

Reiselivsnæringen er stor i Norge, og har potensial for ytterligere vekst. Det unike norske kulturlandskapet er en viktig faktor for opplevelsen av Norge som turistmål. Reiseliv og landbruk har slik sett en felles interesse i å samarbeide om å opprettholde kulturlandskapet gjennom aktiv bruk.

Fiskeri- og oppdrettsnæringen står for store eksportverdier og har stor betydning for bosetting og aktivitet

langs kysten. Det skal fortsatt være en kopling mellom distriktspolitiske målsettinger og fiskeripolitikken. I den sammenheng er det arbeidet som er igangsatt av fiskeriministeren med en ny strukturpolitikk for fiskeflåten, viktig. De valg som gjøres her, vil være avgjørende for fellesskapets langsiktige forvaltning og kontroll med havets ressurser og framtidig verdiskaping langs kysten.

Utvikling av petroleumsnæringen i Norge har vært en suksess økonomisk, også når det gjelder å spre aktivitet utover landet. Det har staten gjort gjennom å stille krav til selskapene i forhold til konsesjonstildelinger. Etter hvert som aktiviteten flytter seg nordover langs kysten, er det for Senterpartiet viktig å stille krav til utbygging om at landbaserte aktiviteter også blir utbygd sammen med aktiviteten på sokkelen, for å sikre at kompetanse og aktivitet kommer hele landet til gode. For Senterpartiet er det viktig å sikre bærekraftig utvinning av våre olje- og gassressurser, der hensynet til andre ressurser, spesielt de unike fiskeressursene, blir ivarettatt på en framtidsrettet måte.

En god og effektiv offentlig sektor er en konkurransefordel for næringslivet. Det er viktig å kunne legge til rette for utviklingen av næringslivet i hele landet, gjennom en kvalitetsmessig god og funksjonell offentlig infrastruktur, gjennom sterke kommuner med gode tjenestetilbud, gode helse-, omsorgs- og utdanningsinstitusjoner og satsing på kultur, på veier, kollektivtransport osv. Dette er den brede næringspolitikken.

Reduserte avstandskostnader er kanskje det viktigste bidraget til næringsutvikling utover hele landet. Vi vil bygge Norge. Vi har større tempo, større ambisjoner og mer satsing på vei, jernbane og bredbånd enn våre forgjengere. Vi økte satsingen på vei og bane med over 800 mill. kr mer enn Bondevik II-regjeringen hadde foreslått. Vi har bevilget 120 mill. kr til bredbåndsutbygging, den største satsingen noensinne.

Et historisk løft for barnehagene, skolene og eldreomsorgen er også viktig for næringslivet. Vi har sørget for at de frie inntektene til kommunene øker med 7–8 milliarder kr i løpet av 2007, mens de samlede inntektene øker med om lag 11–12 milliarder kr.

Den differensierte arbeidsgiveravgiften er særdeles viktig for næringslivet rundt i hele landet. Det gir en avgiftsfordel på 5,4 milliarder kr for næringslivet i distriktene.

Den brede næringspolitikken er særdeles viktig sett i sammenheng med den smale næringspolitikken, for det gir grunnlag for å sikre bosetting og sysselsetting langs hele kysten og i innlandet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kåre Fostervold (FrP) [13:56:51]: Representanten var innom landbrukspolitikken, og landbruksministeren har jo tidligere varslet at et styrket tollvern skal være en viktig del av norsk landbrukspolitikkk fremover. Vi skal altså mure oss inne.

Det som imidlertid regjeringspartiene ikke vil snakke om, er hvem som skal betale prisen for denne politikken. For det er et faktum at det er den vanlige forbruker som

(Fostervold)

må betale prisen for Regjeringens landbrukspolitikk gjennom langt høyere matvarepriser enn hva som er situasjonen i sammenlignbare land, og et langt dårligere vareutvalg.

Hva vil Senterpartiet gjøre for å styrke forbrukerinteressene i det norske matvaremarkedet? Vil representanten ta initiativ for å sikre selvstendig næringsdrivende bønder en bedret næringsfrihet? Og kan representanten forklare hvorfor det bare er Fremskrittspartiet som har tro på den norske bonden, og at den norske næringsmiddelindustrien kan utkonkurrere internasjonale aktører gjennom kvalitetsmessig trygge og gode matvarer?

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplansen.

Lars Peder Brekk (Sp) [13:57:59]: Det er særdeles viktig at vi har et landbruk i hele landet, og at vi har et landbruk som produserer god og trygg mat, og som produserer mat som norske forbrukere vil ha. Det er en situasjon vi har i dag. Og det er en situasjon vi ønsker å ha i framtiden. Jeg er overbevist om at den politikken som Senterpartiet og Regjeringen står for, vil bidra til det. Gjennom arbeidet i WTO har den norske regjeringen tatt offensive grep for både å sikre de defensive interessene med hensyn til landbruket og å sikre offensive interesser når det gjelder andre industrivarer, bl.a. fisk.

Når det gjelder utviklingen i landbruket i Norge, har Regjeringen gjennom det siste jordbruksoppgjøret bidratt til at vi har fått økt lønnsomhet i landbruket, og at selvstendige bønder gjør det bedre. Det er en utvikling som vi skal videreføre. I så henseende er det ingen motsetning mellom det vi ønsker, og det Fremskrittspartiet ønsker. Men samtidig er det også slik at Fremskrittspartiet vil åpne grensene, og det vil gå ut over den norske bonden.

Torbjørn Hansen (H) [13:59:14]: I trontalen ble det sagt at Regjeringen skal legge fram en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen er blitt utsatt så mange ganger nå at man kan bli i tvil om den kommer i det hele tatt. Bakgrunnen for det er selvfølgelig at håndteringen av statens eierskap i bedrifter som Telenor, Norsk Hydro, Cermac, Statoil og SAS Braathens har vært gjenstand for nærmest en kontinuerlig intern og offentlig debatt mellom regjeringspartienes representanter. Eierskap har blitt et område hvor Regjeringen sliter med store, urealistiske forventninger som de har skapt selv. Og det som er spørsmålet, er om staten skal misbruke sitt eierskap i børsnoterte bedrifter til å stoppe, hindre eller forandre omstillinger og strategier som blir besluttet av ledelsen og styrene i disse selskapene. Jeg nevner konkrete eksempler som Telenor Opplysningen, Hydro Årdal, flytting av SAS Braathens' verksted fra Sola til Gardermoen og andre tilsvarende saker.

Nå er jo kravet til aktivt eierskap blitt avvist av statsministeren i Dagens Næringslivs juleutgave i fjor. Men mitt spørsmål er om Brekk ønsker en mer aktivistisk eierskapspolitikk, eller om den passive linjen vi har sett så

langt, vil bli videreført, slik som forutsetningene var opprinnelig.

Lars Peder Brekk (Sp) [14:00:22]: Det er et særdeles interessant spørsmål som representanten Hansen her reiser. Jeg har lyst til å understreke at istedenfor begrepet «aktivistisk eierskapspolitikk» vil jeg heller gå over til begrepet «aktiv eierskapspolitikk». Det er en helt klar forutsetning at det skal legges rammer for det norske eierskapet, statens eierskap, der en klargjør formålet med eierskap, der en klargjør hva en ønsker med de bedriftene som en har eierskap i. Men samtidig er det min oppfatning at det er de styrende organer i selskapene som har det avgjørende ord, og eierskapet som utøves av staten, skal gå via de styrende organer. Da er det også slik at hvis staten, i likhet med en privat aktør, er misfornøyd med det styret en har, har en mulighet til å gå via generalforsamling og endre styresammensetningen. Så jeg tror ikke vi skal dra fram noen dramatiske endringer i praksisen der. Men jeg er opptatt av at staten skal klargjøre sine målsettinger, sine interesser og sine ønsker for eierskapet.

André N. Skjelstad (V) [14:01:38]: For Venstre er en aktiv politikk overfor gründere og småbedrifter en av de viktigste arenaene i politikken. Der Senterpartiet tidligere stod sammen med Venstre om en framtidsrettet politikk, står nå Senterpartiet i front for å dyrke en statsdominert gammeldags 1950-tallspolitikk.

Et av de mange næringsfiendtlige tiltakene Regjeringen har fremmet, er endringer i sykelønnsordningen. 2,5 milliarder kr veltes over på småbedriftene og kommunene for å få saldert fredagens budsjett. Det er et slag i ansiktet på bedrifter som er i ferd med å lykkes med å nå målene i IA-avtalen, i tillegg til at terskelen for at flere skal få innpass i arbeidslivet, heves betraktelig. Dette blir et paradoks når en kjenner til representanten Brekks mange år som næringslivsleder. Derfor spør jeg om dette er en aktiv næringspolitikk og en satsing på Kommune-Norge.

Lars Peder Brekk (Sp) [14:02:28]: Representanten Skjelstad tar opp en problemstilling som også statsministeren og flere representanter tidligere har tatt opp i salen her i dag. Mitt utgangspunkt er at en er nødt til å finne gode løsninger i samarbeid med partene i arbeidslivet for å sikre sykelønnsordningen og for den framtidige utvikling av sykefraværet. Samtidig er det også klart, slik jeg oppfatter det, at når Regjeringen har lagt fram sitt forslag, står det fast inntil det er kommet alternative forslag i det utvalget som statsministeren leder. Jeg ser fram til det arbeidet som der legges fram, og jeg håper jo da at organisasjonene tar ansvar og sørger for at vi får andre løsninger, hvis det er det de ønsker. Men uansett er det slik at rammen for det sykelønnsforslaget må ligge fast.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Odd Einar Dørum (V) [14:03:38]: Representanten Sponheim har tidligere i dag trukket opp den ideologiske plattform for Venstre: demokrati, rettsstat, det sivile sam-

funn og marked. I Venstres ideologi og politiske plattform er skolen – og en god skole – helt avgjørende for å kunne sikre at vi har demokrati, sikre at vi har verdiskaping, sikre at vi har et sivilisert samfunn, og at vi har en rettsstat. I Venstre-statens historie, slik Rune Slagstad beskriver det, er det nettopp det store prosjektet å tilføre kunnskap og si at «kunnskap er makt» som sørger for at demokratiet vokser bredt fram i Norge. Derfor er det også slik fortsatt at det å satse på skolen, det å sørge for at skolen har høy status, og at lærerne har høy status, er et avgjørende prosjekt for Venstre. Det betyr en skole hvor vi har fokus på kunnskap, og hvor vi også har fokus på at elever, akkurat som voksne, er forskjellige mennesker.

I denne sammenheng har jeg med interesse merket meg Arbeiderpartiets signaler om en ny kurs, presentert av representanten Huitfeldt på Arbeiderpartiets landsstyremøte, nemlig at Arbeiderpartiet nå vil satse på kunnskap i skolen. Det som gjenstår, er om partiet i praktisk politikk vil følge opp med bevilgninger og tiltak som gir mening til denne overskriften. For en god skolepolitikk skapes ikke ved retorikk, men den skapes ved de praktiske handlingene. For Venstre er nøkkelen til disse praktiske handlingene summert opp i tre slagord: lærere, lærere og lærere. Det vil med andre ord si at har vi gode lærere, har vi også et godt utgangspunkt. Det lærte våre nordiske naboer i Finland da de i 1970 valgte annerledes enn det vi gjorde i Norge. De høster nå fordelen av 35 års systematisk innsats. Vi ser hvordan det blir når det blir ujamnt, i samme tidsperiode.

Skal vi gjøre noe med det, må vi etter Venstres syn reformere lærerutdanningen vår, både se på innholdet i det vi kaller for allmennlærerutdanningen, og gjøre den femårig. Vi må sørge for at den blir solid og god, fagrettet, praktisk rettet og yrkesrettet. For å komme dit må vi løfte etter- og videreutdanningen på en systematisk og sterk måte, for det er slik i dag at etter- og videreutdanning for lærere i Norge er tilfeldig, ja nesten sporadisk. Noen steder er den bra, andre steder finnes den knapt nok. På denne måten sørger vi for at vi behandler lærerne våre med respekt, på samme vis f.eks. som legene har fått respekt, gjennom sin systematiske og strukturerte etterutdanning. Det er å tilføre mer kompetanse.

Venstres forslag om et kompetanseår er i praksis et forslag om å videreføre Kunnskapsløftet som en nasjonal dugnad og et spleiselag og å tenke sammenhenger framover. Det er slik at når vi ikke gav nok status og nok tillit gjennom 30–35 år – og det er vi mange som bærer ansvar for at vi ikke har vært med på – må vi sørge for at de som nå er i skolen, inntil vi får en annen lærerutdanning, kan få den utstrakte hånden fra samfunnet som de har krav på, som samfunnet trenger, og elevene fortjener.

Så er det to anliggender til for Venstre – og igjen må vi kunne lære fra livserfaring, som vi alle i salen sikkert har: Gode spesialpedagoger som er til stede i den praktiske undervisningssituasjonen fra første dag, vil fort se dem som på en eller annen måte trenger en utstrakt hånd, vil fort sørge for at du ikke samler opp det som kan bli et problem, inntil det til slutt ender som i vårt land, hvor nesten 40 pst. av dem som sitter i fengsel, har diagnosen ADHD,

og hvor veldig mange av dem for første gang møter den utstrakte hånden som innsatt. Det som må være hele satsingen, er at vi ser små mennesker tidlig, slik at man får en sjanse. Da vil en betydelig satsing på spesialpedagoger og en praktisk organisering av dette være en måte å gjøre det stortingspresidenten snakket om for noen dager siden, nemlig å se dem som liten stemme har, men som trenger en utstrakt hånd, en varm hånd og et medmenneske.

Ingenting av det vi snakker om her, kan lykkes uten at vi tør ta forskningen på alvor. Det er slik at det er nysgjerrigheten både på den forskning som ikke vet alle praktiske svar, det vi kaller for grunnforskning, og den anvendte forskning som har bygd samfunnet før oss, som bygger det fortsatt. Venstre har en uro – og jeg deler den på vegne av partiet på denne talerstol – for hva som vil skje med forskning og høyere utdanning med det budsjettet som kommer. Men vi får vente og se.

For Venstres del føler vi oss sterkt forpliktet av den forskningsmeldingen som ble fremlagt, opptrappingen av norsk forskning, både grunnforskningen, det å sørge for en anvendt forskning, gode møteplasser mellom forskere, næringsliv og de som vil skape noe, og en systematisk rekruttering av dem som har lyst til å gjøre den innsatsen.

Summert opp med en uttalelse jeg så som et signal fra Europa: En tsjekkisk EU-politiker sier i dag at uten å satse på lærere, lærere og lærere klarer vi ikke i lengden å forsvare verken dannelsen, demokratiet eller verdiskapingen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Stokkan-Grande (A) [14:08:58]: Gjennom media har vi blitt kjent med at Fremskrittspartiet og Høyre nærmer seg hverandre med sikte på å danne en bred borgerlig allianse inspirert av valget i Sverige. Når vi hører måten Venstre agerer på i den politiske debatten, også her i salen, kan vi få inntrykk av at savnet av regjeringsmakt er betydelig også i partiet Venstre.

Parallelt med dette har Fremskrittspartiet de siste ukene gjentatt sitt krav om at det skal komme inn maks 1 000 innvandrere pr. år til Norge. Venstre har som kjent et ganske annet syn på den saken. Ut fra dagens meningsmålinger kan det imidlertid se ut som at en framtidig borgerlig allianse – hvis det skjer – får en betydelig fremskrittspartidominans. Det er alltid fristende når man møter utfordringer, å si at forhandlinger tar man etter valg, men det er fristende å spørre om Venstre vil sitte i en regjering som vil få en slik FrP-dominans. Spørsmålet mitt til Dørum er: Vil det være mulig for Venstre å sitte i en regjering hvis Fremskrittspartiet får gjennomslag for sitt krav om maks 1 000 innvandrere pr. år?

Odd Einar Dørum (V) [14:10:08]: Jeg konstaterer at representanten, som da representerer Arbeiderpartiet, velger ikke å snakke om skole. Det er jeg selvfølgelig ikke forbauset over, for etter den selvkritikken som representanten Huitfeldt tok på vegne av arbeiderpartiinnsatsen i skolen, skjønner jeg at det er det man velger ikke å gjøre. Jeg vil gjerne si det slik at jeg er glad for Arbeiderpartiets

nye signaler, og jeg håper at praktisk politikk følger med på den veien.

Så er det slik at hvis representanten vil ha et godt Venstre-svar på det – jeg skal ikke drive repetisjonsøvelse her – er det bare å lese den stenografiske utskriften av representanten Sponheims svar på tilsvarende spørsmål tidligere i dag.

Når det gjelder innvandringspolitikken, bekrefter jeg at Venstre har en annen innvandringspolitikk enn Fremskrittspartiet. Det må da være åpenbart for alle som følger med i politikk. Men – så er det også slik at representanten jo representerer en regjering som skulle gi oss en vidunderlig oversiktlig situasjon. Kaoset skulle nærmest forstumme. Harmonien skulle inntreffe i fedrelandet, og alt skulle bli vakkert og forutsigbart. Sammenliknet med den mindretallsregjeringen jeg satt i – og det var ingen spøk å forhandle seg fram til den, men vi sleit oss fram til et samliv som var ærlig fundert – må jeg si at sett opp mot Arbeiderpartiets kaosekteskap med Senterpartiet og SV skjønner jeg at representanten velger å spørre meg om det. Men jeg vil anbefale gjerne en nærstudie av hvordan Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti kom ut av det med hverandre. Jeg tror det er etterlevelsverdig for partiene Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, og jeg deler gjerne erfaringene.

Åse M. Schmidt (FrP) [14:11:36]: Fremskrittspartiet vil gjerne snakke om skole, og vi vil snakke om en god skole. Vi vet at integreringen i den ordinære skolen for barn med spesielle lærebehov har gått delvis veldig langt. Vi ser allmennlærere uten spes. ped. – representanten var selv innom dette – og vi ser at mange barn integreres til ensomhet og tap av selvtilit. Vi mener derfor at vi må ha en økt grad av tilpasset læring, enten i egne klasser eller eventuelt spesielt tilrettelagte skoler for dem som ønsker det. Kunne Venstre tenke seg å være med oss for å sikre disse barna en tilpasset læring, slik at foreldrene får muligheten til å velge det tilbudet og den læringsformen som de mener er den rette for sitt barn?

Odd Einar Dørum (V) [14:12:21]: Jeg tror Venstres svar på dette kan være å finne ved å studere Oslo-skolen. Oslo-skolen har ca. 126 grunnskoler, 24 spesialskoler og ca. 20 videregående skoler. Det betyr at man har valgt å tro på at den tilpassede opplæringen, også for dem som sliter på ulikt vis, kan skje i normalskolen. Men det finnes grensesituasjoner hvor livet er så vanskelig at det vil være utrolig arrogant ikke å lytte til foreldres erfaring.

Vi har også slike ordninger i Agder-fylkene, hvor vi har gode interkommunale løsninger nettopp for å tilby de svarene som foreldrene trenger når normalskolen ikke klarer å løse sitt. Det er i dette mangfoldet man ser både små og store mennesker som trenger hjelp. Venstres grunntanke er nettopp det representanten formulerer: Vi får en god skole når lærerne er faglig trygge og de er trygge voksne. Det stemmer med min oppvekst med den sjuårige grunnutdanningen som ligger til grunn for mitt senere liv som politiker. Men det stemmer også med den store Connect-undersøkelsen som universitetet i Stavan-

ger har gjort. En kan nettopp oppsummere det slik: Faglig trygge lærere og trygge voksne gir grunnlaget for det representanten spør meg om – tilpasset opplæring.

Ingvild Vaggen Malvik (SV) [14:13:45]: Denne regjeringen satser på den offentlige fellesskolen, i motsetning til hva representanten Dagrun Eriksen hevdet i et tidligere innlegg.

Vi følger opp Kunnskapsløftet på en god måte. Vi satser på kommunene og som skoleeier. I bunn og grunn tror jeg også at Venstre er opptatt av fellesskolen, av at kvaliteten skal styrkes, og at lærerutdanningen skal styrkes. Derfor var det svært overraskende at Venstre i regjering var med på å åpne slusene for nye privatskoler. Noe av det første kunnskapsminister Øystein Djupedal gjorde, var å stanse et enormt frislepp. 20 000 nye elevplasser skulle Clemet slippe laus i grunnskolen og videregående skole. Det gjaldt også svært mange elevplasser som på ingen måte utgjorde noe alternativ, verken pedagogisk eller religiøst, men som ville ha tappet kommunene for ressurser. Hvordan kunne det gamle skolepartiet Venstre være med på denne borgerlige storsatsingen på privatskoler?

Odd Einar Dørum (V) [14:14:40]: Det gamle skolepartiet Venstre har alltid satset på en sterk offentlig skole, men aldri sett det at det finnes friskoler, som en trussel mot dette. Vi trodde heller ikke at det vi gjorde i Bondevik II-regjeringen, var en slik trussel, men vi vil alltid vurdere om våre idealer gjennomføres i praksis.

Hovedlinjen vår har alltid vært å satse på den offentlige skolen. Derfor var det med stolthet vi var med på å kjempe fram Kunnskapsløftet. Jeg er selvfølgelig svært glad for at vi har fått en ny regjering som også holder fast ved det, fordi det skaper forutsigbarhet for dem som jobber i skolen.

Det jeg skulle ønsket, var at den regjeringen som var der, også hadde tatt inn over seg den kritikken som er kommet av deler av Kunnskapsløftet, nemlig at lærernes etter- og videreutdanning blir for dårlig, at det med andre ord skulle ha vært mer midler enn det som nå, ved budsjettlekasjer, er presentert for offentligheten. Og jeg skulle ønsket at man tok konsekvensen av de unnlattelsesyndene som også mitt parti har vært med på i tiår bak oss, og var med på å rette opp dette ved å gi et skikkelig håndslag til lærerne i form av et kompetanseår.

Men Venstre møter gjerne alle konstruktivt som vil satse på trygge og gode lærere, og som vil satse på spesialpedagoger som ser unger som sliter, tidlig. Så skal vi komme tilbake til friskoledebatten med stor glede og engasjement når den dagen kommer.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anniken Huitfeldt (A) [14:15:50]: Før valget i 2002 gikk Kristin Clemet og Høyre ut og sa at dersom de rødgrønne kom til makten, var Kunnskapsløftet i fare. Nå vil kunnskapene i norsk skole forvitte, sa de. Ja, Høyre skrev sågar i sin valgpropaganda at nå vil vi oppleve at det fort-

satt blir slik at én av fem elever ikke kan lese og skrive tilstrekkelig, dersom de rød-grønne kommer til makten.

I dag ser vi den samme Kristin Clemet beklage seg over at Djupedal ikke har funnet på noe nytt, men kun gjennomfører Kunnskapsløftet – altså den politikken som hun selv har funnet på.

Jeg synes også innlegget fra Dørum nå i sted viser den tverrpolitiske enigheten det har vært omkring det grunnleggende trekket i Kunnskapsløftet. Her er vi enige. Jeg vil også gi Kristin Clemet honnør for det arbeidet hun gjorde i forhold til å fokusere på grunnleggende ferdigheter. Vi har sett i for stor grad at det har vært for lite læringstrykk i skolen, at mange har falt utenfor. Derfor trenger vi et kunnskapsløft. Dette er i samsvar med det de store utdanningsministrene fra Arbeiderpartiet på 1990-tallet – Gudmund Hernes, Reidar Sandal og Trond Giske – også har stått for. De har alle vært opptatt av å ta tak i at vi må øke læringstrykket i skolen og satse på de grunnleggende ferdighetene. Her er det stor grad av tverrpolitisk enighet.

Men der det har vært uenighet mellom oss og høyrepartiene, har vært i hvilken grad kunnskap skal koste. Den forrige regjeringen satset på skattelette. Kommunene måtte skjære ned, og mange opplevde at det ble flere og flere elever og færre og færre lærere. Den forrige regjeringen snakket om kvalitet, men mange kommuner, og også Kristelig Folkeparti-politikere, Venstre-politikere og Høyre-politikere lokalt, opplevde at det var lite samsvar, gjennom at man snakket om kvalitet, mens kommunene parallelt måtte skjære ned. Spareskolen gav dårligere kvalitet.

Av de 5,7 ekstra milliardene kommunene har fått, vet vi at over en tredel av dette gikk til skole. 2 milliarder kr ekstra til skole, det har bidratt til mye mer kvalitet! Det har bidratt til flere lærere, bedre oppfølging av den enkelte elev, flere skoleturer – kort sagt til at undervisningen har blitt bedre.

Den forrige regjeringen brukte mye tid på å si at det ikke er så viktig hvor mye penger vi bruker på skolen. Men en nylig utredning fra Frischsenteret viser det stikk motsatte. Der har eksperter i økonomi foretatt sammenlikninger når det gjelder læringsutbyttet hos elevene, mellom kommuner som bruker mye penger på skole, og kommuner som bruker lite penger på skole. Og resultatet er slik vi kunne forutse. Det har en betydning for læringsutbyttet hvor mye penger kommunen bruker på skolen. Dette er den grunnleggende forskjellen på den nye regjeringen og den som satt i forrige periode.

Den andre store forskjellen er at vi har stoppet veksten i privatskoler. Jeg håper at vi kan få bred enighet i denne sal om å ha en moderat privatskolelov, fordi vi så et frislepp som var langt større enn det jeg tror både Kristelig Folkeparti og Venstre hadde regnet med.

Vi er opptatt av fellesskolen, fordi det at man sitter ved siden av hverandre i det samme klasserommet, gir en veldig god sosial kompetanse. Det er noe av det mest verdifulle i det norske samfunnet. Det norske samfunnet bygger jo på en sosial kontrakt mellom mennesker fra ulike samfunnslag, og den sosiale kontrakten må innebære at vi har sosial kontakt i hverdagen. Slik kjenner vi hverandre

bedre. Vi ønsker noen alternativer, noen religiøse og noen pedagogiske, som et supplement, men vi ønsker ikke et frislepp hvor vi får større forskjeller mellom barn. Derfor er den andre store forskjellen når det gjelder den nye regjeringen og den som satt sist, spørsmålet om privatskoler.

Jeg vil si at vi er enige om Kunnskapsløftet. Det har vi videreført. Der er det tverrpolitisk enighet. Men det nye løftet i skolepolitikken handler altså om et økonomisk løft, og spesielt om et løft for den offentlige skolen.

Per Ove Width (FrP) [14:20:26]: Årets trontale gav ikke noen bud om økt satsing på Forsvaret, snarere tvert imot: Det signaliseres ingenting om sårt tiltrenge midler til drift og materiell. I realiteten betyr dette større konsentrasjon av driftssteder, dvs. flere nedleggelse.

Norge har tradisjonelt hatt et forsvar med fokus rettet mot forsvar av Norge. Samtidig har vi vært klare på at vi har en sterk alliansetilknytning til NATO, og derved har forpliktelser overfor våre allierte.

I de senere årene har vi vært vitne til en dreining i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk. Forsvaret har gjennomgått store organisasjonsendringer, og sikkerhetspolitikken har fått en mer offensiv vinkling på den måten at Norge nå er mer engasjert i situasjoner utenfor vårt nærområde enn tidligere. Regjeringen har valgt å benytte seg av det kraftige virkemidlet man har, nemlig militære styrker i sin markering av norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Dette innebærer at Norge pr. i dag har godt og vel 620 soldater i utenlandsoppdrag. I tillegg kommer mannskapene på de fire MTB-ene som nå sendes til Libanon for mulig deltakelse i FN-operasjoner.

Dagens norske styrkebidrag i utlandet er i hovedsak konsentrert rundt Afghanistan og operasjonen i tilknytning til ISAF. Der deltar i alt 518 soldater og offiserer i Kabul, i Maymaneh og Mazar-e-Sharif. I forbindelse med troppebidragsmøtet om Darfur, som ble avholdt den 25. september, representerte statssekretær Espen Barth Eide Norge. Statssekretæren bekreftet på dette møtet Norges, altså Regjeringens, vilje til å bidra med et robust ingeniørtransportkompani til operasjoner i Darfur. Etter Regjeringens plan skal de norske styrkene operere sammen med svenske styrker og utgjøre en norsk-svensk ingeniørtransportbataljon. Fremskrittspartiet vil i denne forbindelse understreke at operasjonen i Sudan vil bli, om den iverksettes, en svært risikofylt operasjon.

Utfordringene i Sudan er enorme, både sikkerhetsmessig og helsemessig, for de deltakende styrker. Spesielt farlig er stridsmønsteret til de stridende parter i området. Bruken av barnesoldater er den høyeste i verden. Fremskrittspartiet frykter at norske styrker kan komme ut for situasjoner man ikke har forutsett i et slikt oppdrag. Jeg tenker da spesielt på det å møte en fiende som i stor grad består av barnesoldater. Fremskrittspartiet er imot at Norge skal sende styrker til Sudan. Dette skyldes ikke bare operasjonens karakter, men også ressursgrunnlaget i Forsvaret generelt. Vi er enige med Regjeringen i at deltakelse i militære operasjoner i utlandet er en integrert og viktig del av norsk sikkerhets- og forsvarspolitik.

Fremskrittspartiet er selvsagt opptatt av at Norge må støtte opp om våre allierte og være positiv til engasjement der det er ønskelig. Men vi er i forbindelse med deltakelse i utenlandsoppdrag opptatt av denne type engasjementer, som må reflektere Forsvarets faktiske ressurser. Forsvaret har som nevnt vært gjennom store omveltninger i de senere år. Også økonomisk har Forsvaret fått reduserte bevilgninger i forhold til aktivitet og organisasjonsstørrelse. Et resultat av de gjennomførte endringene er at vi i dag er i den situasjon at Forsvarets totale styrke, inkludert sivile, befal og vernepliktige, er på ca. 30 000. De vernepliktige utgjør i utgangspunktet ca. 10 000, de sivile ca. 6 800, og resten skal da utgjøre befal og midlertidig ansatt sivile. Dette virker for øvrig som et svært høyt tall ut fra de signaler som er gitt angående nedbemanning.

Fremskrittspartiet har, både i denne sal og ellers, uttrykt bekymring for størrelsen på Forsvarets organisasjon. Slik vi ser det, er det i dag store utfordringer med mannskaper i tilknytning til utenlandsengasjementer. Vi mener det er et for ambisiøst utenlandsengasjement det legges opp til fra Regjeringens side. Det er god militær lærdom at man ved langvarige operasjoner må ha rulleringskapasitet for engasjementet. I praksis er det slik at man for å stille en styrke på 100 mann må ha en styrkebrønn på totalt 500 soldater. Fremskrittspartiet kan ikke se at Forsvaret i dagens ressursituasjon kan påta seg flere utenlandsoppdrag utover mindre oppdrag av kortere varighet. Vi er opptatt av at Forsvaret nå må få ro og forutsigbare rammer, slik at Forsvaret kan imøtekomme sine oppgaver på en hensiktsmessig måte. I denne sammenheng mener Fremskrittspartiet at Forsvarets personellressurser bør konsentreres om bygging og utvikling av vårt nasjonale forsvaret.

Gunnar Gundersen (H) [14:25:48]: Regjeringen har gjennom sine løfter i valgkampen skapt store forventninger til det utdannings- og forskningsbudsjettet den skal presentere i morgen. Trontalen gav ikke mange signaler om hva vi har i vente. Hvis det er slik, som representanten Huitfeldt hevder, at man virkelig ønsker å satse på skolen, hvorfor var da utdanningsbudsjettet det eneste som fikk lavere rammer av den nye regjeringen enn det hadde under Bondevik II-regjeringen?

Det er skuffende at man ikke har ambisjoner. Den forrige regjeringen revolusjonerte på mange måter skolehverdagen i Norge. Den fokuserte igjen på kunnskap, kvalitet og krav i skolen. Den skapte åpenhet om resultatene i skolen. Ingen likte det som ble avdekket om kvalitet, men det gav oss muligheten til å rette på feil, til gode for eleven. Det er kommet overbevisende dokumentasjon på at enhetsskolen hadde store utfordringer, og selv Arbeiderpartiet har nå gått til innrømmelse av det.

Ingen land bruker mer ressurser på skole enn Norge. Det snakkes mye om Norge som kunnskapsnasjon, men vi har ikke en skole som når opp til disse målsettingene. Svært mange går ut av norsk skole uten å ha fått med seg et tilfredsstillende nivå av grunnleggende ferdigheter. Skolen reproducerer i tillegg sosiale forskjeller.

Den forrige regjeringen tok dette inn over seg. Den skapte og fikk vedtatt Kunnskapsløftet, et ambisiøst løft for skolen. SVs Øystein Djupedal viste i valgkampen sin forståelse for problematikken gjennom sin uttalelse på SVs landsmøte i april 2005: «Tenk så lykkelige vi skal bli når vi blir kvitt høyreskolen!» Det er den samme mann som nå er kunnskapsminister, og som ved enhver anledning forsikrer at Kunnskapsløftet skal gjennomføres. Men hva slags kunnskapsløft snakker han om, og hvor er engasjementet? Har han noe eierskap til dette foruten å skjønne at Kunnskapsløftet oppfattes så positivt ute blant folk og blant lærere at han ikke kan unngå å gjennomføre det? Har han ambisjoner for skolen, eller blir det et ambisjonsløst kunnskapsløft?

Kunnskapsløftet er en reform som igjen skal synliggjøre enkelteleven i norsk skole, og som skal gi en skole som dyrker fram den enkeltes muligheter. Det er en reform som gir læreren metodefrihet og tillit til å nå noen kunnskapsmål som er langt klarere definert enn før. Gjennomsnittseleven finnes ikke, bare enkeltelever – alle med sine individuelle forutsetninger og utfordringer.

Skal skolen kunne løse oppgavene, må man ha åpenhet om utviklingen og resultatene i skolen. Skal læreren, skoleeieren, foreldre og samfunnet for øvrig vite om skolen fyller den forutsatte rollen, må kontrollverktøyet være på plass. Her er ikke signalene fra kunnskapsministeren gode. Han vegrer seg for den nødvendige åpenhet, og han vegrer seg mot konkrete krav. Det er kanskje ikke så rart. SV var ikke særlig opptatt av resultater og læringsutbytte før valget. Det meste kunne kompenseres gjennom andre ferdigheter.

Det må ha kostet Arbeiderpartiet mye å overlate Kunnskapsdepartementet til SV. At representanten Huitfeldt brukte mesteparten av sitt innlegg til å angripe Høyre, viser nettopp det. Kostnadene synliggjøres ved at Arbeiderpartiet nå har lagt fram et skolepolitisk program som nærmest må ses på som en type opposisjonspolitikk, til deres egen kunnskapsminister ut fra det programmet han er valgt på. Arbeiderpartiet kommer delvis etter i Høyres fotspor, men skrittene går ikke fullt ut. Det mangler fokusering på kvalitet og krav. Alle adopterer Kunnskapsløftet, men i det rød-grønne Kunnskapsløftet senkes ambisjonsnivået. Det er ikke den medisinen norsk skole trenger.

Friskolene var en viktig del av å utvikle skolen. Den offentlige skolen burde verdsette den stimulans et lite alternativ utgjør. Det stimulerer til nytenking og skjerping. Regjeringen varsler i trontalen at den vil fremme endringer i friskoleloven. Friskolene og elevene har ingen grunn til å glede seg. Universitetene, høyskolene og forskningen venter sikkert på morgendagen med intens spenning. Mye av statsbudsjettet har lekket ut til pressen allerede, men det har ikke kommet ett ord om høyere utdanning og forskning. Det er en øredøvende taushet om investeringer for framtiden. Det er ikke et godt tegn. Vi har en nasjonal målsetting om at 3 pst. av BNP skal benyttes til forskning. Den siste oversikten jeg så, viste en nedgang fra året før. Summen av reduksjonen i Forskningsfondet i fjor og nedskjæringene i næringsrettet forskning i revidert nasjonal-

budsjett betyr at det er mer enn 1 milliard kr som skal kompenseres før man er i mål.

Den 23. september 2005 sa Øystein Djupedal til Aftenposten om den nye regjeringen: «Det vi vil få til, får vi til.» Penger er med andre ord ikke problemet, det er viljen det står på. «Jeg var altfor rastløs til å sitte på skolebenken (...) Jeg vil ha raske resultater. Det skal jeg få her også,» sa han til Forskerforum nr. 10 for 2005.

Nær ett år er gått. I morgen får vi se hva rastløsheten har resultert i. Er virkeligheten så lett å håndtere, eller har virkeligheten tatt igjen kunnskapsministeren?

Statsråd Erik Solheim [14:31:23]: FN er i særklasse verdens viktigste organisasjon. Det er nesten umulig å tenke seg hvordan verden i dag ville sett ut uten FN, uten FNs normdannende virksomhet, uten alle FN-organisasjonene og uten FN som en møteplass i New York, Genève og andre steder, hvor man avklarer og løser verdens konflikter.

Knappt noe land i hele verden har en regjering som så resolutt støtter FN. Jeg vil gå så langt som å si at denne regjeringen elsker FN. Men FN er altså ikke noe helt annet. Det er ingen andre enn oss selv. Som Dag Hammarskjöld en gang sa: FN er en tegning som vi lager selv. Derfor har denne regjeringen veldig klart gått inn og sagt at vi respekterer og setter FN høyt, og statsministeren har påtatt seg det oppdrag å lede en kommisjon som skal se på FNs videre utvikling. Men vi stiller også krav til FN om forbedring og gir samtidig støtte for å muliggjøre en forbedring i FN-regi.

Norge er ingen smågutt eller småjente i FN. Vi er den sjette eller sjuende største bidragsyteren til FN i absolutte tall. I flere FN-organisasjoner er vi blant de tre største bidragsyterne, og vi er etter all mulig sannsynlighet – uten at jeg har sjekket det – den største bidragsyter til FN pr. innbygger av noe land i verden. Da må vi også ha lov til å blande oss inn i hvordan FN utvikler seg videre.

Dette er bakgrunnen for noe som var på nyhetene i dag, men som går tilbake til januar, nemlig at jeg skrev et brev til lederne for tre av de viktigste FN-organisasjonene – FNs barneorganisasjon, FNs utviklingsfond og FNs befolkningsfond. Innholdet i brevet var tosidig: Vi ønsker å gjøre det mulig for disse organisasjonene å planlegge langsiktig, derfor gir vi en indikasjon på at de kan regne med videre støtte fra Norge og hvordan den støtten – med Stortingets samtykke selvsagt – vil bli trappet opp i årene framover. Det gjør det mulig for disse organisasjonene å planlegge, strukturere og drive en form for langsiktig virksomhet, slik enhver bedrift eller stat ellers ville ønske å gjøre. Men selvsagt er det også slik at dersom de samme organisasjonene ikke bidrar til reform av FN-systemet og ikke aksepterer å arbeide i tråd med det vi ser på som vesentlige norske holdninger, må de regne med mindre støtte, sågar vesentlig kuttet støtte. Det kan ikke være slik at Norge skal støtte samtlige FN-organisasjoner uten å gå inn og påvirke dem i riktig retning og påpeke det vi ikke liker og ikke aksepterer.

Dette har blitt godt mottatt av disse organisasjonene. Flere av dem har fulgt opp dette brevet med fortløpende

rapportering. Jeg har hatt en rekke møter med lederne i organisasjonene, hvor de har sett positivt på at Norge som, la oss kalle det, eier av FN stiller krav og er en aktiv eier av organisasjonen.

Hva er så innholdet i våre krav, vårt ønske om påvirkning og hva de skal gjøre? Det er tre ting. Det første er at de skal være villig til reform. Det er i dag slik at i mange land, f.eks. i Afrika, er det 15–20 forskjellige FN-organisasjoner, store og små. De har hvert sitt budsjett, hver sin bilpark, hver sin ledelse, hver sine kontorer, hver sine budsjetter og hver sin organisasjon, og de arbeider ofte med overlappende spørsmål. Vi ønsker at de skal gå sammen, samarbeide, og ha en mer enhetlig ledelse. Dermed vil de kunne bruke det samme antall kroner eller mer fra Norge, men på en mer effektiv måte. Med andre ord: Vi vil stimulere til en reform av selve systemet.

Det andre er at vi fra norsk side ikke skal være flau over å se FN som en politisk arena for politisk kamp. Det er det alle andre land gjør i FN. Og på den arenaen må vi gå inn med våre norske holdninger og grunnverdier, som f.eks. spørsmålet om likestilling og kvinners deltakelse, og kvinnespørsmål i sin alminnelighet. Det er noe som i dag er bredt befestet i den norske befolkningen, og er verdier vi stolt må kunne gå ut og si at dette står vi for. Da er det rimelig også å be FN-organisasjonene arbeide mye mer aktivt enn de gjør i dag for å styrke sin kvinneprofil, for å se kvinnene, som er de fattigste i de fleste land, og for å få flere kvinner inn i sine systemer. Det at Norge bidrar ved å si at vi vil støtte dere mer hvis dere går i en slik retning, og mindre hvis dere ikke går i en slik retning, er identisk med hva alle andre gjør, men vi må begynne å gjøre det mer enn vi har gjort før.

Så vil jeg til slutt si at selvsagt er det også et mål, men det er ikke det viktigste, å få flere nordmenn inn i FN-organisasjonene. Når Norge i penger er en så stor bidragsyter, er det rimelig at det også er et betydelig antall nordmenn som jobber der, fordi de vil bringe med seg norske holdninger og verdier inn i disse organisasjonene og dermed være et bidrag til den påvirkning som vi ønsker å ha på FN.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Høglund (FrP) [14:36:52]: Fremskrittspartiet ser med spenning frem til den kritiske dialog statsråden har lagt opp til med FN, og synes det er et godt innspill.

Den kritikken som har fremkommet mot Regjeringens utviklingspolitikk, så langt jeg har oppfattet det i dag, har gått på den manglende oppfølging av 1 pst. av BNI til bi-stand som vi kanskje vil se i morgen. Jeg vil bare forsikre statsråden om at ikke hele opposisjonen står bak den kritikken.

I sommer kom Bob Geldof med en oppfordring til Norge om å ta ansvar for å få på plass en handelsavtale mellom Afrika, USA og EU, ut fra den erkjennelse at handel er et velegnet virkemiddel også for Afrika. Og, som han sier: Afrika må handle seg ut av fattigdommen.

Vil statsråden ta imot denne oppfordringen og ideen? Og har han planer om å ta et initiativ for å få på plass et rammeverk for en slik bred handelsavtale med Afrika i sentrum?

Statsråd Erik Solheim [14:37:54]: Som Morten Høglund påpeker, har også jeg merket meg en viss kritikk fra enkelte opposisjonspartier. De tror denne regjeringen ikke vil nå mål de selv ikke nådde. Det interessante med det er jo at det minner veldig mye om en elev som får skolekarakteren fire, og som går bort til han som fikk fem og sier: Du klarte det ikke, for du fikk ikke seks. La oss nå se i morgen om det denne regjeringen gjør, er til å leve med for alle i Stortinget. Jeg aksepterer at Fremskrittspartiet har et helt annet syn. Men jeg tror at resten av opposisjonspartiene bør være rimelig fornøyd med at vi kommer til å klare dette vel så bra som de gjorde på dette området.

Og ellers, til Geldof: Det er en veldig viktig utfordring. Jeg har tenkt å snakke grundig med utenriksministeren, som har hovedansvaret for WTO og dermed handels-spørsmål, for å se om det er rom for nye norske initiativer, og om det er noe mer vi kan gjøre for å bidra til at Afrika får handle mer. Det store problemet i dag er at de aller fattigste landene har i realiteten ingen produkter å selge som det er noe virkelig marked for i Vesten. Det er ikke toll som hindrer handel, men ti tusen andre ting.

Finn Martin Vallersnes (H) [14:39:14]: Jeg synes det er fortjenstfullt at en vil trappe opp konkretisering av kravene til FN, om hva en forventer for den innsatsen en bidrar med. Vi vet jo fra før at det er en rekke ting som en trenger å ta fatt i, om det nå er selve reformen, innholdet i den, eller prosessen for reformen, som har stoppet mye opp. Det går også på evaluering av hva man faktisk oppnår av resultater. Og det går på hvordan man integrerer «mainline» og tema som kvinners rettigheter, miljø og flere ting.

Er ikke statsråden redd for at når man gir bevilgningen først og stiller kravene etterpå, kan det bli oppfattet, jeg vil ikke si naivt, men som litt enfoldig fra norsk side, og man skulle kanskje heller stille kravene først, og få noe tilsagn på vilje til å gjennomføre og å oppfylle dem, før man øker bevilgningen, slik det planlegges.

Statsråd Erik Solheim [14:40:14]: De tre FN-organisasjonene som har fått en indikasjon fra Norge på hva de vil kunne regne med å få de neste årene, som jo er en økning, er tre av de organisasjonene som vi mener – og som vi har god grunn til å tro – er i stand til og som ønsker å reformere seg. Så det ligger altså en dobbelthet i dette. De kan regne med mer penger fra Norge under forutsetning av at de følger opp sine egne løfter. Så går vi inn i en dialog med dem for å se om de gjør dette. Og jeg kan ikke bli mer enig: Evaluering er helt avgjørende. Evaluering er ikke bare noe vi skal gjøre i forhold til FN. Det skal vi gjøre i forhold til vår egen bistand – kontinuerlig. Hvis vi ser ting som går dårlig, skal vi kutte det ut, for så å ta ressursene over dit hvor vi får gode resultater. Det må gjelde i FN, og det må gjelde ellers. Det kan f.eks. bety at vi drop-

per støtte til enkelte FN-organisasjoner som vi ikke synes leverer når det gjelder å reformere seg, og som ikke leverer virkelige resultater for verdens fattige. Så gir vi mer til andre, som leverer.

En konkret ting vi har endret støtten til, er Verdens matvareprogram. Det kan jeg eventuelt komme tilbake til i neste replikk.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [14:41:31]: Trontalen handler lite om utviklingspolitikk. Og med statsministerens uklare svar tidligere i dag – Regjeringen skal i alle fall vite at Kristelig Folkeparti vil presse på for at bistandsmålet skal nås.

Jeg er særlig bekymret for Afrika, som har mange av verdens fattigste land. De har på grunn av skyhøye oljepriser fått milliarder i ekstra utgifter, mens Norge av samme grunn har fått milliarder i ekstra inntekter. U-landsfor-kjempere, ikke minst i Kristelig Folkeparti og SV, har derfor ønsket en bred strategi for utviklingen i Afrika og for økt bistand. Det var løfterikt at stormaktene på G8-møtet i Gleneagles for vel ett år siden lovde å fordoble bistanden til nettopp Afrika. Men også Norge må øke bistanden til Afrika. Det var derfor en stor skuffelse at det første SV-statsråd Solheim gjorde i fjor, var å kutte i bistanden til Afrika og heller gi til FN, som Solheim tydeligvis elsker å bruke hele sitt innlegg på.

Mitt spørsmål til statsråden blir derfor: Vil Regjeringen i tiden framover igjen øke Afrikas andel av norsk utviklingshjelp?

Statsråd Erik Solheim [14:42:39]: Jeg kan overhodet ikke være enig i at statsministeren gav et uklart svar. Tvert imot synes jeg han gav en veldig klar forpliktelse på at denne regjeringen skal nå målet om 1 pst. til bistand, men han vil ikke røpe nøyaktig hvilken tiendedel vi ligger på i morgen. Det er vel hva alle tidligere regjeringer har gjort, man venter med budsjettet til budsjettet legges fram for Stortinget.

Vi ønsker en dialog og en allianse med Kristelig Folkeparti i disse spørsmålene. Jeg synes det er kjempeflott at Kristelig Folkeparti er en pådriver. Slik jeg ser det, og historisk, er de to grunnleggende fundamentene for norsk utviklingspolitikk, altså den hjemlige forankringen av det, Kristen-Norge og arbeiderbevegelsens solidaritetsverdier. At de to går sammen i et samarbeid mellom Kristelig Folkeparti og Regjeringen på dette området, er aldeles strålende. Vi kommer til å øke kroneinnsatsen i Afrika betydelig i morgen. Om det skulle føre til at det er en tiendedel eller to eller tre mindre i prosent, spiller veldig liten rolle for Afrikas fattige når det er en dramatisk økning i antall kroner til Afrika.

La meg til slutt si at Verdens matvareprogram er et eksempel på en organisasjon vi har lagt om støtten til. De har sitt fortrinn i krisehåndtering og i sultkatastrofer, og der vil vi gi støtte til dem, men ikke til generell matvarehjelp, fordi de har veldig lett for å drive lokale bønder ut av virksomhet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Torstein Rudihagen (A) [14:44:21]: I trontala sa Regjeringa at ho vil fremje ei vesentleg auking i utbygging og betre vedlikehald av veg- og banenettet vårt. Og det er eit mål å sikre breiband til alle som måtte ynskje det. Grunnen til det er at gode transport- og kommunikasjons-tilbod er avgjerande for eit effektivt og konkurransedyktig næringsliv, for busetjing og for utvikling over heile landet. Gode kommunikasjonar er ein viktig føresetnad både for verdiskaping og for at heile landet skal kunne ta del i denne verdiskapinga. Vi skal skape, og vi skal dele.

Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet stod saman og fekk fleirtal, med Framstegspartiet sine stemmer, for ei sterkare satsing på samferdsel i samband med Nasjonal transportplan for 2006–2015. Da var vi i opposisjon. I posisjon gjennomfører vi den planlagde samferdselssatsinga.

Utfordringane er ulike rundt om i landet vårt, og derfor må tiltaka òg vere varierte: auka satsing på vegutbygging der det er formålstenleg, og auka satsing på jernbane og annan kollektivtransport der det er mest tenleg.

Det er i høgste grad store utfordringar innan samferdselssektoren, og sommarens mediefokusering på vegsituasjonen har bekrefta det. Mange år med små løyvingar til vedlikehald av vegar og jernbane har sett sitt preg på infrastrukturen vår.

Eg har merka meg i debatten her i dag at m.a. Høgre seier at dei verkeleg skal satse på veg. Faktum er at for to år sidan blei Bondevik-regjeringa sitt forslag til transportplan, som da Høgre var inkludert i, nedstemt nettopp fordi det var for lite ambisiøst. Og så seint som i 2006-budsjettet foreslo Høgre å kutte 200 mill. kr i vegvedlikehald. Men no skal altså Jern-Erna bli Asfalt-Erna, ifølgje Aftenposten i dag. Det er berre eitt år sidan Høgre var i posisjon til å satse på veg. Da nytta dei i det heile ikkje anledninga.

Stoltenberg-regjeringa arbeider no målretta med å ta att etterslepet på samferdselssektoren etter den borgarlege regjeringa. I 2006 var vi allereie i gang med å auke løyvingane til samferdsel med over 800 mill. kr i forhold til det som var forslaget frå Bondevik-regjeringa. Budsjett-auken var jamt fordelt mellom veg og jernbane og mellom investeringar og vedlikehald. Partia i fleirtalsregjeringa gjennomfører dermed ein balansert og heilskapleg samferdselspolitikk med vekt på framkomsttilhøve, miljøomsyn og visjonen om at ingen skal bli drepen eller livstruande skadd i trafikken.

Vi har eit stort etterslep på vedlikehald av infrastrukturen vår. I framtida må vi ta betre vare på vegane og banene våre. Det er økonomisk fornuftig, og det er viktig for trafiktryggleiken og framkomsttilhøva. Som eksempel auka vi løyvingane til asfaltlegging med 186 mill. kr i 2006. Det er fornuftig forvaltning av vegkapitalen. Vi vil auke satsinga på vedlikehald betydeleg framover. Vi kan ikkje berre setje i gang nye prosjekt utan å ta vare på den veg- og jernbanekapitalen vi har.

Stoltenberg-regjeringa står for ein annan politikk enn den førre regjeringa òg på samferdselsområdet. Det gjeld f.eks. synet på privatisering og konkurranseutsetjing. Regjeringa har stoppa konkurranseutsetjinga av Jernbane-

verket og NSB sine oppgåver slik at organisasjonane deira kan konsentrere merksemda og ressursane sine om å bygge og drive jernbane i landet vårt. Vi meiner at privatisering er ei avsporing, bokstaveleg talt, i arbeidet for å skape attraktive, tidsmessige, miljøriktige og gode jernbaneløysingar for folk og gods.

Det er behov for ei forbetring av vegnettet over heile landet. Skal vi utløyse potensialet for verdiskaping, må forbetringa gjelde det sekundære riksvegnettet og fylkesvegnettet så vel som hovudvegane. Det er òg eit behov for ytterlegare å satse på transportløysingar for kollektivtrafikken. I haust opna f.eks. T-baneringen i Oslo eit prosjekt som har fått vesentlege statlege bidrag.

Regjeringa arbeider òg vidare med å innføre noko som er nedfelt i Soria Moria-erklæringa, nemleg ein nasjonal ungdomsrabatt på kollektivtransport for skuleungdom og studentar. Like eins jobbar ein vidare med å få breibandsutbygging over heile landet. Her blir det løyvt pengar til å gjennomføre tiltak, og dette grepet kan vise seg å bli svært viktig for landet vårt og distrikta i tida framover.

Regjeringa har sett seg høge mål i Soria Moria-erklæringa når det gjeld samferdselssatsinga, og det er ho no i ferd med å levere.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [14:50:02]: I den politiske plattformen fra Soria Moria-erklæringen sier Regjeringen under frivillighetspolitikken:

«Gjennom frivillig arbeid aktiviseres folk til meningsfylt og samfunnsnyttig virksomhet. Frivillige organisasjoner yter betydelige økonomiske bidrag til samfunnet gjennom tjenesteproduksjon og omfattende ulønnet innsats. Tegn i tiden tyder på at frivillig virksomhet er i endring. Allmenne moderniseringsprosesser og en generell individualisering i samfunnet setter frivillig sektor under press. For å sikre rekruttering av aktive og tillitsvalgte, er det nødvendig å redusere det administrative arbeidet i organisasjonene og frigjøre mer tid til aktivitet.»

Flotte ord, som vi selvfølgelig i Fremskrittspartiet kan slutte oss til.

Videre lister Regjeringen opp at man vil gå inn for etablering av et frivillighetsregister som vil kunne åpne for et enklere regelverk når det gjelder skatt, merverdiavgift og arbeidsgiveravgift. Man vil utrede mulighetene for en varig ordning for momskompensasjon, og man vil ha større respekt for organisasjonenes egenart ved å redusere bruken av prosjektmidler. I tillegg nevner man at man skal tilpasse regelverk og tilskuddsordninger til dagens organisasjonsstruktur, og man skal foreta en gjennomgang av tildelingen av Frifond-midler – alle sammen saker som Fremskrittspartiet støtter, og som også har bred støtte i Frivillighets-Norge.

Dette er flotte ord, men så er det da spørsmål om gjennomføringen. Med sin spillpolitikk, med sitt angrep på automatene, har Regjeringen fratatt tusenvis av lag, foreninger og organisasjoner betydelige midler. Mange idrettslag og mange foreninger har hatt 300 000–400 000 kr i inntekter, og dette representerer veldig mye aktivitet. For et fotballag f.eks. er 300 000 kr veldig mye, og gir kanskje

aktivitet i fire, fem, seks, sju, åtte lag i junioravdelingen. Dette gir oss store utfordringer med hensyn til hvordan den norske frivillighet finansierer fremtiden. Dette kan ikke dekkes inn med fagre ord, med utredninger, med drøftinger, med vurderinger og med løfter om en frivillighetsmelding som kanskje kommer en gang på nyåret.

En digresjon i tilknytning til vedtaket om spilleautomatmonopol og at monopol muligens ikke gir noen effekt overfor dem som virkelig er spilleavhengige: Det ser ut som om man har hatt den tanken at automatmonopol fører til at man ikke får spilleavhengige. Vi vet jo at selv om vi har vinmonopol i Norge, har vi likevel alkoholavhengighet – alkoholikere får alltid tak i alkohol. Det er rimelig å anta at de som er spilleavhengige, vil kunne finne ulovlige spill på Internett, på mobil eller i hemmelige klubber som de kan gjøre seg bruk av.

Jeg leste i gårsdagens utgave av Fædrelandsvennen at det nå er et spillmarked på Internett på hele 75–80 milliarder kr. Å tro – som de nykonservative i USA – at man skal kunne klare å regulere Internett, tror jeg er urealistisk. Vi må isteden fokusere mer på psykiatri og på behandling.

Fra Frivillighets-Norge blir det støttet opp om Regjeringens uttalelser om et frivillighetsregister. Opprettelsen av et frivillighetsregister kan også Fremskrittspartiet støtte. Men det som er mer interessant, er hva som faktisk kommer til å ligge i det registeret. Et frivillighetsregister blir ikke interessant før det fører til reell økonomisk forenkling og et mindre skattepress overfor de frivillige organisasjonene – og før vi får gjort noe med momsproblematikken. Den urettferdighet som Frivillighets-Norge utsettes for i den forbindelse, koster 1 milliard kr, som altså må betales inn på annen måte, i form av gaver eller i form av dugnadstimer. Det er også frivillige organisasjoner som fortsatt betaler arbeidsgiveravgift.

Fremskrittspartiet er også positiv til å se på tilskuddsordninger, men her må man komme i inngrep med fylkene og med kommunene, som forvalter veldig mange av disse ordningene.

Mange av oss på Stortinget har i sommer vært på konferanser med Frivillighets-Norge. Der har det blitt etterlyst mer likebehandling når det gjelder lotterivirksheten. Staten har gitt seg selv svært mange fordeler i konkurransen med de frivillige organisasjonene, noe som fører til at de frivillige får mindre inntekt.

Fra Fremskrittspartiets side mener vi at vi også bør se på den skattefradragordningen som ble innført av den forrige regjering. Denne ordningen bør etter Fremskrittspartiets syn utvides til å gjelde flere typer organisasjoner, og skattefradraget bør økes.

Avslutningsvis: Vi har en dugnadsånd i Norge. Vi må føre en politikk der vi bygger opp under den.

Jan Sahl (KrF) [14:55:25]: I trontalen ble det sagt:

«Regjeringen vil ta hele landet i bruk, og vil arbeide for å beholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret.»

Det høres lovende ut.

I distriktene dannes mye av grunnlaget for velferden både i distriktene og i urbane strøk. Landbruk, fiskeri, rei-

seliv, energi, samferdsel og den øvrige næringspolitikken er særlig vesentlig når hele landet skal tas i bruk. Det samme gjelder kommunenes evne til tilrettelegging og oppgaveløsning.

Stortingsmeldingen «Hjarte for heile landet. Om distrikts- og regionalpolitikken» har mange flotte intensjoner som er helt i tråd med det Kristelig Folkeparti står for. Det er nødvendig å gjennomføre et distriktspolitisk krafttak for å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, ta hele landet i bruk og snu flyttestrømmen. Det er god sentrumspolitikk.

Først når statsbudsjettet legges fram i morgen, får vi se om Regjeringen har evnen til å realisere intensjonene. Da får vi se om Regjeringen prioriterer mer penger til viktige velferdstilbud i kommunene og mer penger til sykehussektoren, slik at vi unngår en kraftig nedbygging av lokalsykehusene, noe helseministeren varsler. I verste fall kan vi ende opp med spesialiserte sykehjem istedenfor lokalsykehus.

Videre vil vi få se om Regjeringen prioriterer en kraftig økning i midler til veg og annen infrastruktur, et krafttak når det gjelder kommunale næringsfond og andre utviklingsmidler, og penger til å følge opp Bondevik II-regjeringens stortingsmelding Kultur og næring.

Fisken har vært grunnlaget for bosetting og næringsliv langs kysten i uminnelige tider. På fiskeriområdet varslet de rød-grønne i valgkampen en kraftig omlegging av politikken. Hva fikk vi? Jo, et såkalt hurtigarbeidende utvalg som skulle utrede om tiltakene varslet i Soria Moria-erklæringen var gjennomførbare i fiskeriene. Vi har hatt ett års «fiskeripolitikk på vent», noe som har skapt betydelig uro i næringen.

I mellomtiden ble det varslet oppstart av en distriktskvoteordning som har møtt stor motstand både i Fiskarlaget og i Kystfiskarlaget. Fisket på distriktskvoten skulle starte opp 1. oktober, men foreløpig har ingen sett noe til det. Jeg siterer fra Fiskeribladet 3. oktober:

«Vi vet ingenting, og har heller ikke hørt noe. Ikke er det kommet forskrifter og ikke søknadsskjema, så vi ber fiskerne om å vente. Det sier Fiskeridirektoratet i de tre nordligste fylkene.»

Søndag skulle fisket ha startet. Da er spørsmålet til fiskeriministeren: Hva har gått galt?

Strukturutvalget har lagt fram sin innstilling, med et knapt flertall for tidsavgrensede kvoter. Vi venter i spenning på hva som blir Regjeringens konklusjon, men også her er Fiskarlaget svært kritisk til kursendringer. Det er derfor all grunn for fiskeriministeren til å lytte til stortingspresident Thorbjørn Jaglands formaninger under den høytidelige åpningen. Jeg siterer:

«Som folkevalgte burde vi bli enda bedre til å lytte og til å kjenne befolkningen på pulsen.»

I Kristelig Folkeparti vil vi legge stor vekt på hva fiskeriorganisasjonene sier, og vi vil legge en totalvurdering av verdiskapingen på hav- og landsiden til grunn for vårt endelige standpunkt.

I forbindelse med stortingsbehandlingen av nordområdemeldingen i fjor vår og av forvaltningsplanen i vår var det bred enighet om at framtidens muligheter finnes i

nord, om vi bare møter utfordringene på en god måte. Utenriksministeren gikk svært høyt på banen og skapte store forventninger i nord. Foreløpig har det stort sett bare blitt med disse ordene – men nå vil vi se konkret handling i budsjettposter og i den lovte handlingsplanen.

I Kristelig Folkeparti forventer vi framdrift i forhandlingene med Russland om delelinjen og om forvaltningen av ressursene i Barentshavet. Vi forventer en snarlig nasjonal avklaring på de viktige fiskeripolitiske spørsmålene som skaper så mye uro i fiskerinæringen.

Vi forventer videre at olje- og gassaktiviteten i Barentshavet skal føre til varige arbeidsplasser på land. Vi krever også ilandføring i forbindelse med eventuelle nye funn av olje og gass, og vi forventer en kraftig satsing på kunnskaps- og teknologiutvikling i landsdelen.

Til slutt: Det står mange fine ord i Soria Moria-erklæringen om at den nye regjeringen ser nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. I trontalen gjentas det at «nordområdene er et strategisk satsingsområde for Regjeringen». Dette er løfterike ord for landsdelen, og vi håper at ordene nå blir omsatt i handling.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

President: Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A) [15:00:33]: Representanten Sahl skal få svar i morgen når det gjelder den store satsingen fra Regjeringens side på nordområdene, men han trenger ikke være bekymret.

Representanten hadde et stort distriktpolitisk innlegg, som jeg synes var godt på mange områder. Men denne regjeringen med Arbeiderpartiet har gjort noen viktige ting. Jeg må vise til det vi har gjort gjennom det året vi har bak oss: Gjeninnføringen av differensiert arbeidsgiveravgift var et veldig viktig løft for arbeidsplassene i Distrikts-Norge. Det gjorde ikke den forrige regjeringen. Økt satsing på samferdsel og utbygging av bredbånd gjør det også mye enklere for folk å leve og bygge i distriktene.

Så vil jeg minne representanten Sahl på hva Stortinget faktisk gjorde med den forrige transportplanen: Flertallet sendte den tilbake. Det var den forrige regjeringen. Omorganiseringen av Avinor – var det et vellykket prosjekt? Det kom bekymringsmelding etter bekymringsmelding. (Presidenten klubber) Var Kristelig Folkepartis politikk vellykket på disse områdene?

Presidenten: Presidenten vil minne om at replikken skal holdast innanfor ein tidsperiode på 1 minutt.

Jan Sahl (KrF) [15:02:00]: Den forrige regjeringen drev en aktiv distriktpolitikk. Det var den forrige regjeringen som la fram den nordområdemeldingen som den nye regjeringen nå i veldig stor grad følger opp. Det jeg har påpekt, er at det i løpet av det første året har vært mange fine ord. Utenriksministeren gikk veldig høyt på banen. Det var nærmest som om delelinjeforhandlingene var

i ferd med å komme i mål. Vi ser at det har låst seg. Vi ser at norsk fiskeindustri og lakseproduksjon har fått store problemer med å selge laksen til Russland. Denne regjeringen har ikke klart å ordne opp i det. Når det gjelder Kristelig Folkepartis deltaking i den forrige regjeringen, har vi ingen ting å skjammes over i forhold til distriktpolitikken.

Når det gjelder den differensierte arbeidsgiveravgiften, var det vår regjering som la grunnlaget for det forhandlingsresultatet som den nye regjeringen nå får lov til å høste av. Vi har ingen ting å skjammes over, men vi har store forventninger til de gode ord som den nye regjeringen har kommet med.

Arne Sortevik (FrP) [15:03:19]: Min replikk går til samferdselspolitikeren Sahl fra Kristelig Folkeparti. Det er fristende å spørre en representant fra Kristelig Folkeparti som jobber med samferdsel, om også Kristelig Folkeparti er blitt mer opptatt av asfalt etter at de kom ut av regjeringsposisjon, slik som vi har sett at Høyre er blitt. Skal det bli lys i husene, må vi ha vei. Mange venter på bedre vei. Sommeren har vist at veiene i Norge har en begredelig standard. Det må kraftig lut og kraftige løft til for å komme videre.

Hva er Kristelig Folkepartis oppskrift for å få et kraftig løft på veisektoren? Én mulighet, som representanten sikkert husker, er forslaget om rentefrie og avdragsfrie lån til fylkeskommunene for å få gjort noe med vedlikeholdet på fylkesveiene, som representanten var med på å stemme ned i juni. Nå foreligger det et nytt forslag fra Fremskrittspartiet, om et infrastrukturfond, som Kristelig Folkeparti nå kan stemme for.

Jan Sahl (KrF) [15:04:26]: Kristelig Folkeparti har alltid fokusert sterkt på samferdsel. Kristelig Folkeparti ønsker selvfølgelig også mer asfalt på vegene, men Kristelig Folkeparti har en mer realistisk forståelse av en budsjettprosess enn jeg opplever at Fremskrittspartiet har. Fremskrittspartiet har et budsjett utover det alle de andre partiene på Stortinget har.

Det er grunn til å berømme Regjeringen hvis det nå er rett det som budsjettlekkasjene går ut på, at vi får et løft på samferdselssektoren på rundt 2 milliarder kr når budsjettet legges fram i morgen. Kristelig Folkeparti vil være med og følge det opp. Så skal vi legge fram vårt eget budsjett om en måneds tid. Da vil vi vise at vi også ønsker en kraftig satsing på samferdselssektoren – ikke bare på asfalt, men på et totalbilde av samferdsel, både på kollektivløsninger og vegløsninger.

Hallgeir H. Langeland (SV) [15:05:43]: Eg er veldig glad for at representanten Jan Sahl frå Kristeleg Folkeparti veldig klårt tek avstand frå den uansvarlege politikken som Framstegspartiet – deira tidlegare budsjett-samarbeidspartnar – står for. Det betyr at Kristeleg Folkeparti er i ferd med å posisjonera seg i forhold til dei verdiane denne regjeringa står for, knytt opp mot meir til velferd, meir til fellesskap og ikkje minst det med å ta eit

ansvar i klimapolitikken, som me veit at Framstegspartiet ikkje tek.

No skal me ikkje driva med budsjettlekkasje, men det er ikkje tvil om at denne regjeringa kjem til å satsa mykje på samferdsel. Jan Sahl og Kristeleg Folkeparti kan glede seg over det i morgon.

Mitt spørsmål er: Er det slik no at det på ein måte er eit klårt skilje, at Kristeleg Folkeparti vel ein annan profil enn den uansvarlege politikken som me ser at Framstegspartiet fører?

Jan Sahl (KrF) [15:06:39]: Kristelig Folkeparti har vært og er fortsatt et sentrumparti. Vi har plassert oss i sentrum siden vi i denne perioden er i mindretall og heller ikke er i noen regjeringssammenheng. Det betyr at vi som sentrumparti har forbindingspunkter til begge sider. Kristelig Folkeparti vil selvfølgelig utnytte det for alt det er verdt, for å få gjennomslag for vår politikk. Vi innser at når vi er et lite parti og i mindretall, må vi ha gode relasjoner til begge sider. Vi skal være en skarp kritiker når det gjelder Regjeringens politikk, i lag med opposisjonen der vi finner det nødvendig, og der vi er enige. Samtidig vil vi også ha klare linker til Regjeringen for om mulig å få gjennomslag for noe av det vi står for, i kompromiss med Regjeringen. Kristelig Folkeparti har ikke noen annen kurs i dag enn det vi har hatt tradisjon for, som et kristendemokratisk parti plassert i sentrum.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Åslaug Haga [15:08:10]: Regjeringa er i gang med å forandre Norge. Gjennom snart ett år har vi gjennom klare verdivalg endret kursen. – Ingen revolusjon, som det ble sagt her før i dag, men en klart ny kurs.

Opposisjonen har satt seg fore å bruke årets trontaledebatt til å si at det ikke er forskjell på den forrige regjeringa og denne. Vel, da blir vi nødt til å bruke denne debatten til å vise at de tar feil.

Vi er stolte av å ha bidratt til et historisk løft for skole, for eldreomsorg, for barnehagesatsing og for lokalt kulturliv. De samlede inntektene for Kommune-Norge for 2006 og 2007 vil bli på +14 milliarder kr. Det er masse penger. Det blir det lærere av, det blir det hjemmehjelpere av, det blir det barnehageplasser av, og det blir det lokal kulturvirksomhet av. Jeg håper også det blir masse kapasitet til at kommunene gjør en bedre jobb med hensyn til å bli en førstelinje i forhold til næringsutvikling.

Vi har snudd pessimisme til optimisme i Kommune-Norge. Det er ny kurs. Vi er ikke ferdige, og det står i Soria Moria-erklæringa at vi ikke skal være ferdige nå. Vi skal være ferdige i 2009 med å finne balansepunktet mellom oppgaver og penger i Kommune-Norge. Men det er en ny kurs.

Vi er i gang med en ny giv for Distrikts-Norge. Fra 1. januar 2007 gjeninnfører vi det viktigste distriktpolitiske virkemidlet, differensiert arbeidsgiveravgift, i store deler av landet. Det gir en avgiftsfordel på om lag 5,4 milliarder kr for næringslivet i distriktene. I tillegg har vi styrket regionaltilskuddet til om lag 150 kommuner i dis-

triktene, vi har en økt satsing på distriktsrettede virkemidler, inkludert kommunale næringsfond, som ble nevnt her i stad, og jeg kan røpe såpass at veksten i de distriktpolitiske virkemidlene vil være stor til neste år.

Samlet innebærer alt dette et distriktpolitisk løft. Vi gir folk tilbake friheten til å bosette seg der de ønsker i landet, en frihet som mange er blitt fratatt i de seinere åra. Vi snakker om en betydelig omlegging av politisk kurs.

Hver eneste dag bygger Regjeringa Norge. Vi har større tempo, ambisjoner og satsing på vei, jernbane og breibånd enn våre forgjengere. Vi fikk til mer satsing på vei på tre uker i fjor høst enn det Fremskrittspartiet klarte på tre budsjettforlik. Og fortsatt kjenner ikke Stortinget tallene for 2007, men alle som er opptatt av samferdsel, kan glede seg til i morgon.

Vi tar ansvar for framtidige generasjoner. Derfor har Regjeringa prioritert en ny kurs for framtidsrettet energi. Vi løfter nivået på alternativ energi gjennom et fond på 20 milliarder kr. Vi har startet et ambisiøst prosjekt for å etablere verdikjede for håndtering av CO₂. Vi skal ha forurensningsfrie gasskraftverk på plass. Det er ny kurs. Ingen kan si noe annet.

Nordområdepolitikken ble nevnt av forrige taler. Vi er stolte av at vi nå endelig har greid å sette nordområdene på dagsordenen på en helt annen måte enn det som ble presentert fra den forrige regjeringa i stortingsmeldingen som ble nevnt. Alle merker det. Det er ny kurs.

I europapolitikken har vi nå ei regjering som tør å ta kampene med systemet. Hjemfallssaken er tatt til domstolen. Det er ny kurs. Slik kunne jeg ha fortsatt og fortsatt, hadde jeg hatt litt lenger taletid.

Soria Moria-erklæringa varslet ikke revolusjon, men den varslet ny kurs på områder som er viktige for folks hverdagsliv. Soria Moria-erklæringa er Regjeringas grunnlagsdokument. Det er vår ledestjerne. Den skal gjennomføres på fire år. Og vi er i godt gjenge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [15:13:38]: Gjennom de siste dager og når vi nå har hørt på statsråden, og med alle de lekasje som er kommet, får vi inntrykk av at solen vil skinne på Kommune-Norge resten av året. Retorikken «ny kurs, ny kurs» har vi hørt fra kommunalministeren, og vi har hørt en positiv retorikk fra statsministeren.

Vil kommuneøkonomien bli mye, mye bedre? Vil utfordringene for Kommune-Norge forsvinne? Da er det noe som ikke stemmer her: 10 000 nye årsverk i omsorgssektoren, full barnehagedekning og en IA-avtale som vil koste kommunene mye penger. Her strekker ikke pengene til, og man behøver ikke være noe mattegeni for å skjønne det.

Spørsmålet mitt er: Hva skal lokalpolitikkerne og Kommune-Norge nedprioritere når de får regningen for alle disse tiltakene som Regjeringen pålegger kommunene?

Statsråd Åslaug Haga [15:14:43]: Nå kommer statsbudsjettet i morgon. Da får vi gå nøyer inn i regnestyk-kene.

Men det jeg kan si, er at vi i 2006 har gjennomført et betydelig løft for Kommune-Norge – vi er nå her (måler med armen). Til neste år bygger vi på og fortsetter løftet. Det er klart at veksten blir ikke like stor som den har vært i 2006, men vi bygger oppå, og kommunene får økt handlingsrom også i 2007.

Alle problemene i Kommune-Norge vil ikke være løst i 2007. Men vi har sagt at vi trenger mer enn to år for å ta igjen det voldsomme etterslepet man hadde i norske kommuner. Vi trenger to år til, og da skal vi måles på om vi har oppnådd det vi har sagt i Soria Moria, nemlig balanse mellom de oppgavene kommunene har, og de pengene de har til rådighet.

Bent Høie (H) [15:15:51]: Vi ser nå konturene av Regjeringens regionsreform. Synet er ikke vakkert, selv de nærmeste tilhengerne ber nå om at reformen utsettes. Det er verd å merke seg at statsråden ikke nevnte denne reformen med et ord i sin innledning. Man drømte om fem store distriktstroll som skulle hamle opp med statsmakten, men ser nå at berget er i ferd med å føde over ti grå mus.

Professor Selstad sier at regionen mangler legitimitet og er et eliteprosjekt. Fylkeskommunen i ny drakt har ingen oppslutning. En meningsmåling i nord viser at vi neppe noen gang har stått overfor en reform som har så lite støtte i folket. Lokalavisene, som ofte speiler folkemeningen, ber nå om at Regjeringen stopper arbeidet – fra Harstad Tidende, Trønder-Avisa til Glåmdalen.

Jeg vil spørre statsråden om hun nå er villig til å lytte og dermed starte en demokratisk debatt om oppgavefordelingen, eller om hun vil bruke Regjeringens knappe stortingsflertall til å presse gjennom en elitereform som ikke har oppslutning i befolkningen, som fører til tvangsflytting av arbeidsplasser og til en betydelig sentralisering.

Statsråd Åslaug Haga [15:17:03]: Arbeidet med forvaltningsreformen er stort, krevende og viktig. Det jeg kan garantere representanten Høie, er at jeg lytter hver eneste dag til folk over hele landet fra alle partier, inkludert Høyre. Holdningene er varierende i alle partier, inkludert – noterer jeg meg – Høyre. Det skal jeg evne å forholde meg til.

Det er helt opplagt at vi skal evne å styrke demokratiet. Dette er ikke bare en forvaltningsreform, det er en stor demokratireform. Vi er uenige med Høyre i at vi bare trenger to nivåer i Norge, vi mener vi trenger tre. Den uenigheten mellom partiene må vi leve med.

Men vi vil styrke demokratiet, vi vil flytte makt nærmere folk. Da er vi avhengige av tre nivåer. Høyres modell vil føre til et embetsstyre i Norge. Det ønsker ikke vi oss.

Björg Tørrisdal (KrF) [15:18:13]: Kristelig Folkeparti er glad for mer penger til Kommune-Norge. Kristelig Folkeparti tror på lokaldemokratiet og ønsker at det skal være et økonomisk handlingsrom ute i den enkelte kommune, slik at de kan gjøre sine egne prioriteringer og

styre sin egen utvikling i tillegg til å fylle viktige velferdsoppgaver.

Det blir spennende å se om Regjeringen klarer å følge opp det den har sagt i Soria Moria-erklæringen. Kommer det en forpliktende opptrappingsplan? Og vil de midlene som kommer med statsbudsjettet, som vi får vite om i morgen, kunne gi rom for 2 000 nye plasser når en skal betale for lønnsøkning, når en skal betale for økte utgifter for sykelønnsordning, osv? Har en ikke litt høye ambisjoner fra Regjeringens side?

Statsråd Åslaug Haga [15:19:03]: Sjølsagt har vi høye ambisjoner for Kommune-Norge! Det mener jeg vi skal ha. Vi sier intet mindre enn at vi ønsker at vi skal få Kommune-Norge til å skinne. Det sier vi fordi det er galt å si at vi har en velferdsstat i Norge. Det vi reelt sett har, er velferdskommuner. Skal folk få de tjenestene som de trenger i hverdagen, er vi avhengige av å sikre kommunene en økonomi som gjør at de kan levere en kvalitet på tjenestene som vi mener er verdig folk.

Problemet er ikke at vi strekker ambisjonene for høyt. Vi skal ha høye ambisjoner. Så skal vi sjølsagt leve opp til det vi har sagt. De 10 000 nye årsverkene i pleie- og omsorg er godt innenfor rekkevidde i denne perioden. Vi skal komme dit hen, som vi sa i Soria Moria, at i 2009 skal vi kunne si at det er balanse mellom oppgavene kommunene har, og pengene de har til rådighet.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [15:20:34]: Regjeringen og det rød-grønne stortingsflertallet vil ha en aktiv kriminalitetsbekjempelse. Vi er i gang med å gjennomføre en kursendring for mer trygghet. Målet er klart: Det skal forebygges bedre, oppklares mer, reageres raskere og rehabiliteres bedre. Derfor har vi styrket politiet, rettsvesenet og kriminalomsorgen i tillegg til at vi har økt kommunebudsjettene slik at det viktige forebyggende arbeidet i kommunene er styrket.

Vi har bygd opp der det er revet ned, gitt rom for å satse på skole, styrke barnevernet, gjenåpne stengte ungdomskubber – tiltak som vi vet er viktige for å forhindre at ungdom starter en kriminell løpebane.

Men ikke bare har vi innført en kursendring i justispolitikken og den forebyggende politikken. Vi har også skapt et temposkifte. I fjor lovet justisministeren at vi skulle bygge 100 nye soningsplasser for å redusere soningskøen. Vi bryter løftet. Per i dag, dagen før statsbudsjettet legges fram, er 250 nye soningsplasser på plass – etter ett år.

Når vi nå har skiftet ut den gule ledertrøya med den rød-grønne, ser vi resultatene. Soningskøen er på vei ned. Det viser at vi er i rute. Det er vi stolte av, men vi er ennå ikke fornøyd. Det er vi ikke før vi har innfridd det vi har lovet i Soria Moria om å fjerne soningskøen i løpet av stortingsperioden.

De siste årene har vi levd med en uholdbar situasjon, der de som venter på å slippe inn i norske fengsler, er nesten like mange som de som venter på å slippe ut. Dette

svekker folks rettsoppfatning, og tilliten til kriminalpolitikken svekkes ytterligere når mange som står i kø, begår ny kriminalitet. Vi har fått en ond sirkel der folk ikke får seg jobb fordi de venter på å sone en dom, begår nye forbrytelser, ikke har penger til bolig, og håpløsheten fører gjerne til et forverret rusproblem i tillegg. Det er denne situasjonen vi nå skal komme oss ut av gjennom byggingen av nye soningsplasser.

Vi vil også iverksette flere andre tiltak, som å effektivisere arbeidet med overføring av utenlandske innsatte til fortsatt soning i hjemlandet. Vi vil også vurdere alternative reaksjoner på en del lovbrudd.

Regjeringens samlede satsing på kriminalomsorgen mangler sidestykke i Norge. Vi har nemlig også styrket innholdet i soningen i løpet av vårt første år i regjering: Skoletilbudet har økt, det har blitt flere bøker i fengselsbibliotekene, helsetilbudet og – ikke minst – rusbehandlingen har blitt styrket, slik at innsatte som er ferdige med å sone, står bedre rustet til å møte livet utenfor murene.

Reduksjonen i soningskøen og helhetlig innsats for å styrke rehabiliteringen fører også til at vi får mer politiskraft. I tillegg har vi styrket politiet med 100 mill. kr og økt innsatsen mot gjengkriminalitet og økonomisk kriminalitet.

Vi vil gi personer som utsettes for vold eller trusler om vold, bedre beskyttelse. Derfor skal voldsutøveren i større grad stilles til ansvar med en ordning med omvendt voldsalarm. Brudd på besøksforbud kan føre til tvungen bruk av alarm som varsler politiet når en trusselutøver nærmer seg den som skal beskyttes. Dette flytter belastningen fra offeret over på den som faktisk utøver volden.

Regjeringen har også styrket domstolen slik at vi kan få en hurtigere straffesaksbehandling. Dette siste punktet er særlig viktig for ofrene for kriminalitet. Vi kan ikke leve med en situasjon der offeret for f.eks. voldtekt må vente i opptil fem år før saken er ferdigbehandlet i rettsapparatet. Det er ikke moralsk riktig å la mennesker som er utsatt for grove forbrytelser, gjennomgå en slik belastning. Derfor er også høringsforslaget som nå er sendt ut om raskere straffesaksavvikling, et viktig gjennombrudd i arbeidet med å styrke ofrenes stilling i det norske rettsapparatet.

Gjennom å forhindre at kriminelle får begått ny kriminalitet mens de venter på å sone, gjennom bedre rehabilitering i fengslene og gjennom satsing på politiet reduserer vi volden og kriminaliteten i samfunnet. Gjennom å endre lovverket og gi domstolene bedre forutsetninger for å sikre ofrenes stilling, ser vi nå en klar kursendring og et taktiskifte i justispolitikken. Dette vil komme hele samfunnet til gode.

Anders Anundsen (FrP) [15:25:50]: Kommentaren til trontalen har i stor grad gått på at den er lite overraskende. Jeg er ikke helt enig i den karakteristikken. Jeg ble i hvert fall veldig overrasket over at ambisjonsnivået denne regjeringen gav uttrykk for i trontalen, på viktige områder var begreidelig lavt. Regjeringen ynder å bruke betegnelsen «flertallsregjering» om seg selv. Antakelig gjør den det for å få frem Regjeringens makt og evne til å gjen-

nomføre Regjeringens politikk. Spørsmålet som vi kunne ventet en viss fokusering på i trontalen, ville da vært hva «flertallsregjeringen» skal bruke denne makten til. I stedet kom statsministeren til Stortinget i dag og fortalte at man kunne vente ytterligere splid i regjeringspartiernes rekke i fremtiden.

Regjeringen har lovet å sette inn nødvendige ressurser for å sikre landet en god og helhetlig kunnskapspolitikk. Regjeringen har sågar opprettet et eget kunnskapsdepartement som skal ivareta kunnskapsbyggingen fra barnealder til utdanningsløpets slutt. Fremskrittspartiet er fornøyd med det. Kunnskapsdepartementet skal legge forholdene til rette for det vi skal leve av «etter oljen», som det populært sies – både gjennom kunnskapsbygging, skole og forskning.

For å styrke fellesskolen vil Regjeringen, ifølge trontalen, legge frem et forslag om endringer i friskoleloven. Det er ikke en spesielt ambisiøs målsetting på skoleområdet. Hvordan vil en endring i friskoleloven styrke fellesskolen? Antakelig mener Regjeringen å si at den skal gjøre det tilnærmet umulig å starte friskoler etter lovrevisjonen. Med fellesskolen mener den antakelig den offentlig eide skolen. Men hvordan kan det hevdes, eller i det hele tatt antydes, at de friskolene vi har i dag, ikke er en like stor del av fellesskolen som de offentlig eide skolene? Til og med kunnskapsfulle SV-ere har jo kommet til den erkjennelsen gjennom forskningsarbeid og studier. En av dem er universitetslektor Svein Erik Tuastad.

Regjeringen forteller oss i trontalen at gjennomføringen av Kunnskapsløftet står fast. Det mener Fremskrittspartiet er bra. Men den reformen er altså igangsatt av Bondevik II-regjeringen, ikke av Stoltenberg II-regjeringen. Ikke noe nytt og ambisiøst i det heller. Det fremkom altså ingenting om viktige målsettinger for å gjøre skolen bedre eller for hvordan man skal oppnå ro og orden i skolen, økt læringsutbytte og større grad av tilpasset undervisning til både sterke og mindre sterke elever. Gjennom høyere utdanning er det, etter Fremskrittspartiets mening, rom for betydelige satsinger, både på økt antall stipendiatstillinger, studieplasser, studiefinansiering, byggeprogrammer og mye mer. Her legger ikke Regjeringen frem noe som helst, annet enn at den varsler en evaluering av Kvalitetsreformen.

På forskningsområdet kommer vel da det virkelige løftet for Kunnskapsdepartementet og ambisjonene for året som kommer? Det er jo tidligere samling rundt målet om at 3 pst. av bruttonasjonalprodukt skal brukes til forskningsinnsats innen 2010. Kan vi vente noen opptrappingsplan eller noe mer forpliktende enn programerklæringer her? Vi har ventet i spenning, og jo da, Regjeringen konstaterer at forskningsinnsatsen skal styrkes, ikke reduseres som i 2006. Det skal gjøres gjennom å knytte seg til EUs 7. rammeprogram for forskning og teknologi. Utover det blir det altså stille også på forskningssiden, hvilket statsbudsjettet i morgen sikkert vil bekrefte med ytterligere styrke.

Trontalen gir altså ingen forhåpninger om en bedre satsing på grunnutdanningen, ingen forhåpninger om en bedre satsing på høyere utdanning, og det er heller ikke

rare greiene på forskningssiden. Hvor er det blitt av kunnskapsambisjonene ett år etter valget? Det er underlig at en regjering som lovet retningsendring og ytterligere satsing på kunnskapsbygging, ender opp med et ambisjonsnivå så labert som det vi fikk presentert i trontalen.

Statsministeren meddelte Stortinget i dag at flere skoler pusses opp, at flere lærere ansettes, og at svømmebassengene fylles opp som følge av Regjeringens politikk. Jeg er litt usikker på om det er hold i den påstanden. Stortingets utredningsseksjon har på oppdrag fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe undersøkt datagrunnlaget for antall svømmebasseng som er fylt opp siden regjeringsskiftet. Det foreligger ingen dokumentasjon pr. 18. september. Verken Norges Svømmeforbund, Utdanningsforbundet eller Kultur- og kirkedepartementet har foretatt noen undersøkelser som kan bekrefte det statsministeren sa i dag.

Statsministeren sier også at kommunene nå bruker mer penger på å tilsette lærere og pusse opp skolebygninger i større grad enn tidligere. NRKs undersøkelse i april avdekket at tre av fire rektorer kunne meddele at de ikke hadde fått én krone mer til drift av skolen. Jeg vil derfor følge opp dette og utfordre statsministeren til å være mer konkret enn å påstå effekter av Regjeringens politikk som man foreløpig antakelig mangler dokumentasjon på.

Ågot Valle (SV) [15:31:16]: Jeg vil trekke fram to aktuelle medieoppslag – først nyheten om at det norskstøttede kunstakademiet i Ramallah i Palestina er åpnet. Dette prosjektet er drevet fram av kunstnere i Norge og i Palestina og støttet av kulturmidler fra Utenriksdepartementet. Det var nettopp disse palestinske kunstnerne som forsvarte ytringsfriheten da det brant som verst etter karikaturtegningene. Vår regjering vil satse mer på kultursamarbeid som vil styrke den kunstneriske dialogen på tvers av landegrensene, og det er det vi gjør i Palestina. Men situasjonen i Palestina krever også at vi øker vårt bidrag til humanitær bistand og gjenoppbygging etter Israels brutale krigføring mot Gaza i sommer, slik Regjeringa har foreslått overfor Stortinget nå. Den fastlåste og håpløse situasjonen i Palestina nå krever at land som Norge holder fast ved dialogen med alle parter.

Det andre oppslaget handlet om den amerikanske etterretningsrapporten om konsekvensene av krigen i Irak. Dessverre fikk vi som var motstandere av krigen, rett i at den har ført til økt fare for terrorisme, at Irak er blitt det viktigste området for rekruttering av islamister til voldelige grupper. Den ensidige troen på at våpen kan løse terrortruslene og skape demokrati, er foreldet. Konflikter må løses politisk, sa Indonesias president da han besøkte Norge nylig.

Heller ikke i Afghanistan kan militære bidrag være hovedløsningen. Ifølge en grundig rapport fra tenketanken The Senlis Council har det internasjonale samfunnet de siste fem åra brukt ti ganger mer til militære formål enn til oppbyggingen av det sivile samfunnet og humanitær hjelp i Afghanistan. Dette må være noe av bakteppet for at Taliban og andre opprørsgrupper har økt oppslutningen i sør. Her er det en humanitær krise, ekstrem fattigdom og

hungersnød. Alle som har lest boka «Drageløperen», vet hvor vanskelig og kompleks situasjonen i Afghanistan er, og har vært i mange år. Norge har under denne regjeringa, i tråd med Soria Moria-erklæringen, økt støtten til ISAF-styrkene for å bidra til stabilitet, og denne støtten skal videreføres. Samtidig er det viktig å slå fast at uten at det internasjonale samfunnet har en klar plan, en plan som følges opp, for hvordan en kan skape stabilitet og gjenoppbygging av landet, gjenoppbygging av det sivile samfunnet, vil en mislykkes i Afghanistan.

Regjeringa har som en av de første i verden laget en handlingsplan for oppfølging av FN-resolusjon 1325, Kvinner, fred og sikkerhet. Dette er en resolusjon som den globale kvinnebevegelsen fikk på plass for seks år sia. På den måten er vi med på å styrke FNs arbeid og ikke minst gi vårt bidrag til kvinnene, som er de som betaler den høyeste prisen under konflikter, og til de kvinnene som skal og må delta når partene setter seg til ved forhandlingsbordet. Norge skal være det landet som alltid spør når det skal forhandles om en varig fred: Hvor er kvinnene?

Vi har en regjering som løfter opp miljøbistanden og slår fast at alle skal sikres retten til vann. Så møttes representanter for det sivile samfunn i Bolivia og Bolivias vannminister og vår egen utviklingsminister da han besøkte landet i høst. Tida er nå inne for å få gjennom retten til vann internasjonalt, sa kanadiske Maude Barlow, som sammen med norske FIVAS har jobbet for denne retten lenge. Og vi er enige. 1,2 milliarder mennesker mangler tilgang til reint vann. Hvert år dør 2 millioner, de fleste barn, av sykdommer forårsaket av dårlige vann- og sanitærforhold. Det er ingen tilfeldighet at Bolivia var arenaen for dette møtet. Det var her lekse ble lært om hvordan fattigfolket må betale prisen når vannressurser privatiseres for at internasjonale storselskaper skal tjene penger. Det er naturlig at våre to land samarbeider, fordi nettopp Norge under denne regjeringa har slått fast at vann er et fellesgode. Denne regjeringa trakk vann ut av tjenesteforhandlingene i WTO, og vi slår fast at ingen norsk støtte skal gis til programmer som setter krav til liberalisering og privatisering.

Dette er blitt lagt merke til i solidaritetsmiljøene internasjonalt, og vi skal fortsette arbeidet for mer internasjonal solidaritet.

Marit Nybakk (A) [15:36:31]: Jeg tror at de fleste vil nikke samtykkende til at den rød-grønne regjeringen fører en særdeles aktiv utenrikspolitikk, en utenrikspolitikk der Norges stemme har vært og er tydelig, noe ikke minst den klare holdningen til Libanon-konflikten viste, og med sterkt fokus på Norges interesser både i våre nærområder, for ikke å si nordområder, og i internasjonale og regionale organisasjoner – en evne til kontaktskaping som det er lenge siden vi har sett fra norsk utenriksdepartements side.

Regjeringens nordområdepolitikk har også flyttet en del av utenrikspolitikken hjem. Den tar inn over seg at Norge har et ansvar for et havområde som er sju ganger større enn fastlandet, og at de ressurser vi forvalter, i stor

grad kommer fra havet. Det er her Norges nære strategiske utfordringer ligger.

Regjeringen ser også utviklingspolitikken som en integrert del av både vår utenrikspolitikk og vår sikkerhetspolitikk, i tillegg til at utviklingsministeren har meislet ut strategier for bistand der det legges klare politiske føringer og foretas tøffe prioriteringer. Fokus er satt på innholdet i bistanden og på de sektorer der Norge har særlige fortrinn og kunnskaper for å kunne bidra. Det er bl.a. miljø, energi, likestilling, fred og forsoning samt en erkjennelse av at utviklingspolitikk ikke bare er bistand, selv om det selvfølgelig er det også. Å bidra til fred, arbeidsplasser, næringsutvikling og matproduksjon er en vesentlig del av det å skape varig og bærekraftig utvikling.

Utenriksministeren lanserte i sin redegjørelse 8. februar i år en ny politikk overfor Afrika:

- Tid for å tenke nytt og strategisk om holdninger til hele kontinentet.
- Norge trenger en fornyet Afrika-politikk som ser utvikling og utenrikspolitikk i sammenheng.
- Vi trenger strategiske allianser med afrikanske land, både når det gjelder afrikanske og andre internasjonale spørsmål.

Det betyr også større grad av likeverdighet, der vår Afrika-politikk ikke bare baseres på bistand og fredsmegling, men også på handelspolitikk, fiskerispørsmål, organisering av oljeutvinning og næringsvirksomhet, samtidig som vi utvider vårt samarbeid med bl.a. FN om å sikre en koordinert og målrettet innsats for å eliminere fattigdom og skape vekst, utvikling og levedyktige samfunn med godt styresett.

Utenrikskomiteen er nettopp kommet hjem fra Kina. Blant de temaene som ble tatt opp i samtaler med kinesiske myndigheter, var Kinas ekspansive utenrikspolitikk, særlig i Afrika, men i økende grad også i Latin-Amerika og naturligvis i deres eget grannelag.

Dette engasjementet dreier seg ikke minst om deres behov for stabil tilførsel av energi for å sikre en vekst som nå er over 10 pst. pr. år. De miljøutfordringer som dette skaper, er også en sak for Norge. Vi legger vekt på å kunne bruke vår miljøkompetanse som en del både av vår utenrikspolitikk og vår utviklingspolitikk.

Kinas betydning som global aktør vil være en stor utfordring i internasjonale organisasjoner framover, med en økende selvbevissthet både i FNs sikkerhetsråd og vis-à-vis ulike regionale organer. De spiller f.eks. en økende rolle i Midtøsten. Både her og i Afrika krysser våre spor Kinas, dog ikke alltid med samme agenda.

Det er bred enighet om norsk utviklingspolitikk. Vi skal være forutsigbare og gjenkjennelige som nasjon, både overfor allierte og i vår politikk knyttet til internasjonale avtaler, menneskerettigheter, nedrustning og en internasjonal rettsorden.

Samtidig har den rød-grønne regjeringen et annet verdigrunnlag enn den forrige. Det preger også utenrikspolitikken.

Vi bygde vårt samfunn på rettsstaten, på et politisk system med evne til omfordeling som bekjemper fattigdom

gjennom å investere i utdanning, helse og like muligheter for alle. Vi har en regjering som mener at den samme visjonen må ligge til grunn også for det internasjonale samfunnet.

Norge skal være pådriver for en mer rettferdig og solidarisk verden. Det betyr også å legge vekt på et aktivt arbeid i multilaterale organisasjoner. FN og NATO er ankerfestene for vår utenrikspolitikk.

Robert Eriksson (FrP) [15:42:01]: Statsministeren brukte mye tid i sitt innlegg på å understreke at en av de høyest prioriterte arbeidsoppgavene for Regjeringen er arbeid for alle. Statsministeren understreket også at Regjeringen er svært opptatt av å få inkludert dem som i dag blir stengt ute fra arbeidslivet på en eller annen måte. Dette er intensjoner jeg tror vi alle kan være enige om, og jeg registrerer også at Regjeringen skryter uhemmet av NAV-reformen, som skal være nøkkelen til å løse disse utfordringene.

Det første partiet som pekte på en sammenslåing til en stor velferdsreform, var Fremskrittspartiet. Men jeg registrerer fortsatt at Regjeringen har et stykke å gå i læringsprosessen, og at man fortsatt har et forbedringspotensial når det gjelder NAV. Tall fra Statistisk sentralbyrå som ble offentliggjort 1. september, viser at funksjonshemmedes yrkesdeltakelse er nokså nøyaktig den samme som den var for fem år siden. Faktisk har det vært en prosentvis nedgang i denne perioden. Det siste året, altså etter at denne regjeringen overtok, har det blitt 1 000 færre funksjonshemmede i arbeid. I bladet Velferd nr. 5, 2006, kunne vi lese at hovedinngangen til det nye Arbeids- og velferdsdirektoratet i Oslo ikke er tilrettelagt for funksjonshemmede med rullestol. Det er også interessant å merke seg uttalelsene fra NAVs ansvarlige ved kontoret i Oslo, Bjørn Kvam. Han sier: Det er mulig å komme inn i dagens lokaler med rullestol, men da må det gjøres avtale på forhånd, slik at en annen inngang kan benyttes.

Med respekt å melde: Med en slik dårlig tilrettelegging og planlegging som denne, og som denne regjeringen er ansvarlig for, er det vel ikke rart at det har blitt færre funksjonshemmede i arbeid. Det som skulle være en velferds-etat med én dør inn, har i Oslo blitt en dør inn for de funksjonsfriske, mens de funksjonshemmede må gjøre avtale om å få lov til å komme inn kjøkkenveien. Fremskrittspartiet forventer at Regjeringen ordner opp i disse forholdene slik at landets NAV-kontorer blir funksjonelle for alle.

I trontalen heter det:

«Vår gode økonomiske situasjon gir også økte muligheter til å bidra internasjonalt i arbeid mot fattigdom og for en fredeligere verden.»

Dette er vel og bra! Men det som bekymrer meg, er at Regjeringen ikke nevner med et ord hvordan man skal bekjempe fattigdom i eget land.

I dag har vi over 240 000 norske minstepensjonister som lever under fattigdomsgrensen. At et land som Norge skal ha en kvart million eldre mennesker på en pensjon som er under det Stortinget selv mener er fattigdomsgrensen, er rett og slett flaut med tanke på den økonomiske levestandarden vi har i dag.

Min påstand er at Regjeringen har glemt minstepensjonistenes tidligere innsats i samfunnet. Vi vet at ni av ti minstepensjonister er kvinner. Det er disse som har tatt seg av hus, barn, pleietrengende foreldre/svigerforeldre, altså gjort den jobben som i dag gjøres av barnehager, SFO og hjemmesykepleien, mens deres ektemenn var med på å bygge opp landet etter krigen. Derfor er det etter Fremskrittspartiets skjønn uverdig at disse ikke har en bedre levestandard. Vi er nødt til å gi våre minstepensjonister, som har gitt oss den levestandarden vi har i dag, en pensjon de fortjener. Jeg er derfor skuffet over at Regjeringen ikke er villig til å komme med konkrete tiltak på dette området.

Det Regjeringen har sagt, er at når den nye pensjonsreformen legges fram, skal alle sikres en garantipensjon som er lik dagens minstepensjon. Det betyr at Regjeringen aksepterer at minstepensjonistene fortsatt skal ha en inntekt som ligger under fattigdomsgrensen. Man aksepterer at det fortsatt skal være en rekke minstepensjonister som ikke skal ha råd til å dra på apoteket og hente ut livsnødvendig medisin. Man sier at man fortsatt skal ha en situasjon der minstepensjonistene ikke har råd til å kjøpe julegaver til sine barnebarn, og at man ikke har råd til å innta et varmt måltid hver dag. Er det dette Regjeringen kaller for solidaritet? Er det dette man kaller for økt velstand og velferd? I så fall er jeg stolt over å tilhøre et parti som går i motsatt retning, som er villig til å ta de svake på alvor, og som er villig til å gjøre noe med deres livssituasjon.

Trond Helleland (H) [15:47:08]: Sommerens store mediasak var fokuset på de store manglene, eller, for å si det bokstavelig, de mange store hull i veinettet vårt.

Vi har nå gått i gang med det store Kunnskapsløftet i norsk skole, det var på høy tid. Høyre mener at vi nå må investere enda mer i framtiden, og vi må også få et veiløft.

Vi ser med spenning fram til morgendagens budsjett. På veisektoren har det vært mange store ord og gilde løfter. Etter å ha lest dagens aviser ser det ut til at mange vil bli skuffet, men vi får vente og se. Jeg håper det beste. Høyre har i hvert fall bestemt seg, vi vil ha et veiløft, vi vil ha investering i framtiden, og vi vil satse videre på nytenking, konkurranse og effektivisering for å få mer ut av veibevilgningene.

Statsråd Navarsete blir i siste nummer av Norsk Jernbaneforbunds magasin «Aktuell» spurt om hvilke vedtak hun er mest fornøyd med det siste året. Svaret fra statsråden er at hun er mest fornøyd med å ha stoppet konkurranseutsetting på jernbanen. I samme nummer av bladet står det at Gjøvikbanen, som nå er konkurranseutsatt, har hatt en kraftig vekst i trafikkallet og har veldig fornøyde kunder. Svaret er likevel symptomatisk for utviklingen med de rød-grønne. De er fornøyd med å hindre konkurranse, men har så langt ikke presentert noe alternativ.

Mange norske veier er for dårlig vedlikeholdt, de er for smale, de er for svingete, de er for trafikkfarlige. Dette må vi gjøre noe med.

Når vi vet at det hvert år oppdrettes 211 000 tonn laks og ørret bare i Nord-Norge, og at det meste av dette skal

fraktes ut med lastebil til kunder i hele Europa, vet vi at gode veier er en forutsetning for gode arbeidsplasser.

Når vi vet at køen ut av Oslo mot sør er så lang at den lager kø inn i Oslo fra vest – når jeg av og til kjører bil hjem igjen til Drammen om ettermiddagen, er køen lengre inn til Oslo, nettopp fordi det er en flaskehals ut av Oslo andre veien – er det mange arbeidstimer som går tapt i bilkø. Slik kan vi ikke ha det.

Arbeidsplasser over det ganske land trenger mer og bedre asfalt. I møte med lokalt næringsliv over hele landet er kravet unisont: Vi trenger bedre veier!

Regjeringen har så langt ikke fulgt opp løftene om veisatsing. Derfor foreslo Høyre 300 mill. kr mer til vei enn Regjeringen i revidert i vår. Derfor har også Høyres leder signalisert at Høyre nå vil foreslå at det opprettes et veifond på 20 milliarder kr, der avkastningen, 800 mill. kr i året, skal gå til nye og bedre vedlikeholdte veier – ikke som en erstatning for, men som et tillegg til økte veibevilgninger. Det er å investere for framtiden.

I tillegg til økte bevilgninger er det nødvendig å videreføre det arbeidet som den forrige regjeringen startet opp. Alle veiprojekter må selvsagt ut på anbud, vi må få OPS-projekter opp av statsrådets låste skuff. I alle andre land utvikles det nå modeller og gjennomføres prosjekter der private aktører og det offentlige samarbeider om utbygging og drift av nye veiprojekter. Dette passer dårlig inn i de rød-grønnes konkurransefiendtlige politikk, men jeg har en oppfordring: Ikke la ideologiske skylapper hindre positive prosjekter, ikke la skepsis mot konkurranse gjøre veiprojektene dyrere enn nødvendig.

Høyre vil videreføre den historiske satsingen fra Bondevik II-regjeringen på kollektivtrafikken. Vi må satse på bane og buss, i tillegg til vei. Bilkøene inn mot Oslo er enorme hver dag, samtidig er det over 100 000 mennesker som pendler inn og ut av hovedstaden med tog hver eneste dag. Derfor vil Høyre også investere i framtiden og satse på jernbane. Vi vil utrede om det er mulig å erstatte mye av flytrafikken i Sør-Norge med en høyhastighets jernbanering. Det vil være god miljøpolitikk og samtidig en historisk satsing på jernbane. Men i første omgang må vi fjerne flaskehalsene. Ny E18 fra Asker til Oslo, ny vei ut av Oslo mot Østfold, samtidig som jernbanen fra Sandvika til Oslo S og sørover mot Østfold får kapasitet til å ta unna den enorme pendlertrafikken. God infrastruktur for hovedstadsområdet er viktig for hele landet. Oslo-området er en flaskehals som må utbedres, derfor er det viktig at Oslopakke 3, som er framforhandlet lokalt, blir fulgt opp av Regjeringen.

Vi vil investere i framtiden, vi vil øke veibudsjettene, vi vil styrke vedlikehold og nybygging, vi vil kort sagt asfaltere mer. Dette kan vi gjøre innenfor de 800 milliarder kr vi disponerer i statsbudsjettet. Det er nå vi har muligheten, norsk økonomi er i orden, og anleggsbransjen vil ha mye ledig kapasitet når Snøhvit og Ormen Lange ferdigstilles.

Høyre ble tidligere i dag kritisert bl.a. av Arbeiderpartiets talsmann Rudihagen for at vi vil satse mer på vei. I forrige periode bevilget vi mer til vei enn det regjeringen Stoltenberg I og Arbeiderpartiet la opp til. Høyre hadde

(Helleland)

ønsket å satse enda mer, men vi holdt tross alt det vi lovde. Vi har heller ingen problemer med å innrømme at vi hadde ønsket en enda mer offensiv veisatsing.

Vi er opptatt av handling nå, vi er opptatt av å utnytte mulighetene. Nå har vi mulighetene, nå har vi virkemidlene. Vi foreslo 300 mill. kr mer til asfalt i revidert. Vi vil fortsette opptrappingen, og jeg håper også at de rød-grønne vil følge opp dette og samtidig ikke hindre konkurransen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Rudihagen (A) [15:52:26]: Ja, Høgre fornekter seg ikkje. I opposisjon skal det enda ein gong bli veg i vellinga. Vi har høyrte det før, men det har vore lite følgt opp dei gongene dei har vore i posisjon.

Og Jern-Erna skal bli Asfalt-Erna, ifølgje Aftenposten. Det blir da på nytt lansert eit veglyft. Faktum er jo at i den førre perioden vart Bondevik-regjeringas framlegg til Nasjonal transportplan, som Høgre da var ein deltakar i, nedstemt av Stortinget nettopp fordi det her ikkje var nok satsing.

Så refererer Helleland til at det blei løyvt pengar under revidert. Men faktum var at da vi behandla budsjettet for 2006, låg det framme eit framlegg frå Bondevik-regjeringa om å kutte 200 mill. kr på vegvedlikehald.

Det er faktisk slik at næringslivet, som Helleland er oppteken av, og bilistane og andre som transporterer på kollektiv transport, er glade for at det var vi som fekk fleirtal for desse sakene, og ikkje Bondevik-regjeringa. Derfor spør eg Helleland om han òg er glad for at det var nettopp opposisjonen som fekk fleirtal?

Presidenten: Presidenten vil minne om at taletida er på inntil 1 minutt når det gjeld replikkar.

Trond Helleland (H) [15:53:52]: Jeg skjønner at Rudihagen må bruke mange ord for å komme fram til poenget. De har jo ennå ikke presentert et budsjett, så vi får se i morgen når det kommer, om de løftene som er gitt, blir overholdt.

Jeg vil fastholde at den forrige regjeringen faktisk oppfylte det som var NTP. Det var utgangspunktet vårt den gangen. Men jeg sa også i innlegget mitt, og jeg tar gjerne selvkritikk, jeg, på vegne av både partiet Høyre og andre, at vi kunne ha satset mer på vei. Men det må samtidig sies at viktigste jobb for den forrige regjeringen var å få orden i økonomien. Og det har vi sannelig fått. Det er skapt så mye ny aktivitet, det er slik vekst i sysselsettingen nå, at det er enda større behov for å satse på vei. Dette har Høyre erkjent. Vi har sagt at vi vil gjøre det. Vi følger det opp med et veifond, vi følger det opp med økte ordinære bevilgninger, vi vil satse mer på asfaltering, vi vil satse mer på vedlikehold, vi vil satse på visjonære nye prosjekt. Det trenger Norge. Det har vi råd til, og det vil Høyre faktisk satse på.

Hallgeir H. Langeland (SV) [15:55:01]: Eg trur me skal begynna med å trøsta representanten frå Høgre med at det blir eit bra budsjett på samferdsel. Mange av dei hola som hans regjering sørgde for at det blei i vegnettet, skal no denne regjeringa begynna å tetta. Noko av problemet for Helleland er jo: Det hadde vore greitt om du hadde vore i opposisjon heile vegen, Helleland. Det har eg vore, og no er eg i posisjon. Men det er faktisk slik at du har hatt fire år på å gjera noko for ein del gode prosjekt som du ikkje har gjort.

Eg synest det er veldig kjekt å høyra på Høgre, som no har begynt å bli visjonære. I staden for berre å sitja og telja pengar og skattelette, begynner dei no faktisk å snakka om ein del positive element i samfunnet, f.eks. det med høgfaststog som Høgre no har lansert etter at dei kom ut av regjering. Så eg er fornøgd med at Høgre no på ein måte viser ein del gode idear. Men kvifor retta de ikkje opp og tetta hola då de sat i posisjon?

Presidenten: Presidenten vil minne om at all tale skal gå gjennom presidenten.

Trond Helleland (H) [15:56:13]: Jeg er også veldig glad for at Hallgeir Langeland nå har meldt seg inn i asfaltgjengen og vil tette hullene på veien. Det er flott at SV nå har kommet til den erkjennelsen at gode veier er nødvendig i et så grisgrendt land som Norge. Så skal vi jobbe sammen om å få realisert noen av de visjonene Høyre har lagt fram på høyfartsbane. Det er til og med snakk om å knytte Bergen og Stavanger sammen med jernbane. Det er et relativt krevende prosjekt, men samtidig vet vi at i Norge flys det ti ganger så mye som i andre europeiske land. Grunnen til det er jo lange avstander, men samtidig dårlig utbygd jernbane og dårlig utbygd veinett.

Så er jeg sikker på at den nyfrelste asfaltkameraten Hallgeir Langeland skal kunne være med og bidra positivt til at vi får et løft på samferdselsområdet, også når det gjelder jernbane. Når det gjelder veiene, står jeg fast ved at vi nå ser helt klart betydningen av å prioritere opp vedlikeholdet og samtidig satse på nye prosjekter. Hvis Regjeringen nå følger opp de planene de har lagt, så er det bra. Men vi ønsker altså nå å ha et veifond som sikrer stabilitet og langsiktighet i veibyggingen.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [15:57:30]: Representanten Langeland – Helleland – var så raus at han tok selvkritikk på vegne av den forrige regjeringens satsing på samferdsel, men understreket at nå skulle det bli bedre. Det er strålende. Det er ingen grunn til å stå her og hovre over hvem som har lagt ambisjoner gjennom Nasjonal transportplan, som vi nå skal streve etter å fylle, og jeg er spent på hva morgendagen gir.

Det som er spennende med representanten Hellelands innlegg, er at Høyre nå har tenkt seg en ny giv når det gjelder samferdselspolitikk, og vil spille på lag med Regjeringen i så måte. Men i den sammenhengen er jo dette også et spørsmål for kommuner og fylker. Jeg registrerte med positiv interesse at Akershus nå våget seg på 85 mill. kr til veisikring og fylkesveier, fordi økonomien var blitt bedre.

Ser Helleland at kommuner og fylker nå satser på en helt annen måte på vedlikehold av veier enn det de gjorde før, på grunn av den økonomi de er blitt gitt?

Trond Helleland (H) [15:58:32]: Ja, det er mange «land» å holde orden på her, president.

Representanten Helleland ser helt klart at der det er mer penger i kassen, er det også mer rom for å satse på veivedlikehold og på utbygging. Men det aller viktigste i denne regionen – det vet også representanten Sundsbø – er at Regjeringen faktisk lar det lokale demokratiet råde når det gjelder utbyggingen av Oslopakke 3. Der har jo et bredt sammensatt utvalg i de to fylkene Oslo og Akershus blitt enige om en stortilt pakke, med satsing på kollektivtrafikk, med satsing på ny E18 fra Asker til Oslo, med satsing på jernbane.

Det som jeg er bekymret for, er at partiet Senterpartiet, som er opptatt av lokalt demokrati og lokale beslutninger, skal stikke kjepper i hjulene for den lokale enigheten som er oppnådd om Oslopakke 3. Vi har dessverre allerede sett noen små spredte eksempler på at statsråden og hennes stab forsøker å så tvil om den enigheten som er oppnådd om Oslopakke 3. Der håper jeg at representanten Sundsbø kan bidra til at Oslopakke 3 blir en realitet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Den reglementsmessige tida for formiddagsmøtet er straks omme. Møtet blir no heva og nytt møte sett igjen kl. 18.

Første talar på kveldens møte er statsråd Helen Bjørnøy.

Møtet slutt kl. 16.

Møte torsdag den 5. oktober 2006 kl. 18President: **Thorbjørn Jagland**

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 1)

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 3

Hans Majestet Kongens tale til det 151. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring

Statsråd Helen Bjørnøy [18:01:22]: I dag har jeg lyst til å trekke fram fire områder som er viktige for Regjeringens miljøpolitikk.

Regjeringen ønsker å øke innsatsen for å sikre naturmangfoldet, bl.a. som ledd i vårt nasjonale mål om å stoppe tapet av biologisk mangfold innen 2010. FN-rapporten «The Millennium Ecosystem Assessment» påviser at økosystemene er svekket, og at utviklingen truer menneskers velferd. Ansvar for å snu trenden ligger på alle land, også på oss.

Norge har et særlig ansvar for å bevare visse arter. Villaksen er en av dem. I høstsesjonen vil vi legge fram en proposisjon om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Vi får da på plass hele denne viktige ordningen som skal sikre villaksen bedre beskyttelse i de viktigste vassdragene og fjordområdene våre. Villreinen er en annen norsk ansvarsart. I revidert nasjonalbudsjett ble det bevilget midler til to villreinsenter. Regjeringen vil følge opp denne økte innsatsen.

Nye vernesaker nærmer seg avgjørelse. Direktoratet for naturforvaltning har sendt sin anbefaling om vern i Trillemarka-Rollagsfjell. I neste uke skal jeg på befaring i området. Bevilgningsforslaget blir lagt fram for Stortinget tidlig i 2007. Regjeringen vil også at vi skal forvalte og skjøtte verneområdene våre bedre enn vi har gjort til nå, bl.a. gjennom styrking av Naturoppsynet.

Så litt om friluftslivet. Det er viktig å sikre allmennhetens adgang til naturområder og friluftsliv. Presset er størst i strandsonen og rundt de store byene. Regjeringen har lagt om politikken i forhold til strandsonen, i første omgang ved å gjeninnføre bistanden til juridisk hjelp til kommunene. Hensynet til sterkere vern av strandsonen vil være viktig i arbeidet med revisjon av plan- og bygningsloven. Samarbeidet med de store byene vil fortsette. Som en del av innsatsen for friluftsliv og naturmiljø vil Regjeringen utarbeide en egen lov for vern av Osloområdet.

Så noen ord om klima. Globalt sett er de menneskeskapte klimaendringene det største miljøproblemet vi står overfor. Våre forpliktelser etter Kyotoprotokollen skal oppfylles, en vesentlig del gjennom tiltak innenfor landets grenser. Det vil kreve en nasjonal dugnad. Vi har satt i gang arbeidet med sektorvise klimahandlingsplaner, og vi vil legge fram en egen stortingsmelding i 2007. Her vil vi

presentere konkrete mål for utslipp og tiltak for hver enkelt av de viktigste sektorene for klimagassutslipp.

Regjeringen satser sterkt på fangst og lagring av CO₂, på mer bruk av fornybar energi og på energisparing. Vi vil øke bruken av biodrivstoff og biobrensel. Vi vil at avfall skal erstatte fossilt brensel i større grad enn nå, og tar altså sikte på å forby deponering av organisk avfall fra 2009. Det arbeides med en ny byggeforskrift som stiller strenge energikrav til bygninger.

Alle disse eksemplene viser hvordan innsatsen for reduserte klimagassutslipp skal skje på bred front. Samtidig øker vi trykket for å få til et mer globalt klimaregime med sterkere reduksjoner etter 2012. I går mottok jeg rapporten fra Lavutslippsutvalget, med forslag til hvordan Norge kan redusere sine utslipp med to tredjedeler innen 2050. Utvalget sier at en slik reduksjon er nødvendig, mulig og ikke urimelig kostbar.

Det siste punktet jeg har lyst til å nevne, er miljøgifter. I et besøk i Kina nylig fikk jeg se hvilke skader på folks helse og på miljøet som miljøgifter og kjemikalier kan føre til. På dette feltet ligger vi heldigvis lenger fremme, og vi skal ha en ny satsing på det i året som kommer.

I trontalen heter det at Norge skal være en tydelig miljønasjon. Denne regjeringen skal realisere dette målet gjennom både nasjonale og internasjonale opptredener.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [18:06:57]: Det overrasker meg litt når miljøvernministeren i denne debatten ikke i noen særlig grad velger å nevne CO₂-håndteringsprosjektene. I løpet av debatten har vi hørt veldig mye om hvordan Regjeringen har gitt en rekke konsesjoner både til bygging av gasskraft og også til vindkraft – Vikna er nevnt. Utenfor salen har vi i dag hørt at Vikna er utsatt på grunn av for lite støtte fra Regjeringen, og at Mongstad ikke får den utslippstillatelsen de er avhengige av for å sette i gang bygging av gasskraftverk der. Samtidig bygger statens eget kraftselskap, Statkraft, to gasskraftverk i Tyskland. Er statsråden fortrolig med at statens selskap bygger gasskraftverk i Tyskland, mens man ikke er villig til å gi utslippstillatelse til Statoils anlegg på Mongstad?

Statsråd Helen Bjørnøy [18:08:02]: Vår kunnskap om klimaendringene levner ingen tvil om at det haster med å få redusert de globale klimautslippene. Og sett på den bakgrunn er det å gå i helt feil retning hvis vi tenker oss at vi skal bygge gasskraftverk i Norge uten at det samtidig sikres etablering av en teknologi for CO₂-håndtering. Jeg kan ikke forskuttere hvilke krav som skal bli stilt i utslippstillatelsen til anlegget på Mongstad, men jeg kan fortelle at saken er under behandling, og jeg kan også si så mye at vi er i sluttfasen. Men Regjeringen har sagt det helt klart i Soria Moria-erklæringen at alle nye konsesjoner til gasskraftverk skal basere seg på CO₂-håndtering.

Børge Brende (H) [18:09:06]: Vi er midt oppe i en meget krevende strømsituasjon i Norge. Sist jeg diskuterte

te dette med miljøvernministeren, henviste hun det norske folk til – det var Regjeringens oppskrift da det i vinter kom til å bli så vanskelig – å ta på seg kofte, dusje mindre og at man måtte finne seg i høyere strømpriser.

På ett punkt hadde jeg faktisk forventet støtte fra miljøvernministeren og en aktiv holdning, og det er knyttet til fornybar energi. I vinter skrapte Regjeringen systemet med grønne sertifikater, og sa at det skulle komme et system som var minst like godt. I dag har Regjeringen fremlagt dette systemet. Det viser seg at støtten til fornybar energi er halvparten, med Regjeringens system, sammenliknet med grønne sertifikater. Mange prosjekter innenfor fornybar energi blir nå skrinlagt. Et nytt løftebrudd fra løftebruddregjeringen. Kan miljøvernministeren forklare Stortinget hvordan dette kan være minst like bra, når hele energibransjen i dag har slått fast at de må skrinlegge prosjekter?

Statsråd Helen Bjørnøy [18:10:19]: I dag er det all grunn til å juble. Det er klart at jeg skjønner at det er mange politikere og andre som ønsker å prøve og ta ned gleden som det norske folk skal ha over det som er lagt fram i dag. Regjeringen har gjort en kjempeinnsats, og har i dag lagt fram et fond på 20 milliarder kr, hvor vi har en historisk satsing på fornybar energi som ingen tidligere regjering noen gang har vært i nærheten av.

Så skjønner jeg at opposisjonen har lyst til å si at dette ikke er særlig stort, og at vi skulle hatt mer. Men jeg må si at i dag er det all grunn til å heise flagget. Regjeringen har satset. Dette er et framtidsprosjekt. Vi står med ryggen rak, og vi vet at det norske folk er glad for at vi nå satser på fornybar energi.

Ola T. Lånke (KrF) [18:11:29]: SVs parlamentariske leder, Inge Ryan, sa i en svarreplik til Knut Arild Hareide tidligere i dag at SV vil holde miljøfanen høyt hevet i gasskraftsaken, men han gav ikke noe svar på hvordan. Det kan være grunn til kanskje å spørre miljøvernministeren fra samme parti om hun ser for seg at denne fanen skal vaie i CO₂-utslipp langt utover våre Kyoto-forpliktelser.

Et viktig grep for å få ned klimautslippene vil være å utvikle teknologi som f.eks. offshore vindkraft. Statsråden nevnte ikke noe om dette. Dessverre ligger Norge langt etter i utviklingen av ny miljøteknologi og overgang til fornybare energikilder bl.a. fordi så mange av våre kokestøtter hoder jobber med teknologi knyttet til fossilt brennstoff.

I dag kom imidlertid, som det også ble nevnt nå, imidlertid Regjeringen med framlegg som skulle være et alternativ til den grønne sertifikatordningen, som Regjeringen tidligere vraket. Men allerede – ikke fra opposisjonen, men utenfor dette hus – er det reist tvil om Regjeringens opplegg vil være tilstrekkelig for å få til en videre utbygging av vindkraft selv med vanlig teknologi. Og mitt spørsmål er: Hva vil miljøvernministeren gjøre for å sikre at vi får en nødvendig utvikling av en mer klimavennlig teknologi?

Statsråd Helen Bjørnøy [18:12:45]: Det er helt klart slik at vi kan alltid gjøre ting enda bedre og mer omfattende og satse enda sterkere. Vi har både i det som er blitt presentert i dag, og tidligere, slått fast at Norge skal være et foregangsland innenfor miljø og fornybar energi. Vi har tatt det første skrittet i en retning som gjør at vi får en satsing nå på fornybar energi som Norge aldri har hatt tidligere. Det er det all grunn til å premiere.

Så til CO₂-håndteringen. Det har jeg også forsøkt å si litt om, nemlig at i den håndteringen som vi nå holder på med, legges det til grunn to hovedpilarer. Det ene er den alvorlige klimasisituasjonen vi har i verden, og det andre er Soria Moria-erklæringen. Der har vi sagt at nye konsesjoner skal basere seg på CO₂-håndtering. Det står fast, og det skal vi gjennomføre.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Steinar Gullvåg (A) [18:14:25]: Fiskeri- og havbruksnæringa er livsgrunnlaget for mange lokalsamfunn langs kysten. Slik sett er fiskeripolitikken grunnlaget for en mer aktiv næringspolitikk i kystområdene.

Hovedmålene i fiskeripolitikken har bred tilslutning både hos kystbefolkningen og i fiskerinæringa. De skal sikre en bærekraftig forvaltning av fiskeressursene, bidra til økt verdiskaping, bosetting og sysselsetting, og de skal sikre nasjonal råderett, eierskap og styring med ressurserne.

Fiskeressursene er vår felles eiendom. Gjennom lovverk og reguleringer skal fellesskapet sikres styring og kontroll over ressursene og fordelingen av fiskekvoter. Etter en periode med liberalisering og avregulering skifter fiskeripolitikken nå retning. Nettopp fordi fellesskapet har et ansvar for bosetting og sysselsetting langs hele kysten, og fordi fiskeressursene tross alt er begrensede, kan vi ikke overlate utviklingen i fiskeriene til seg selv eller til markedet. Da vet vi hva som skjer. Da får vi ytterligere eierkonsentrasjoner, både i flåten og på land. Da er det bare de sterkeste som overlever. Vi ser eksempler på det i andre land.

Både utøverne i næringen og foredlingsindustrien er avhengig av stabile og forutsigbare arbeidsvilkår. Det er derfor viktig at kursendringen i norsk fiskeripolitikk har bredest mulig forankring i næringen – og selvfølgelig også i Stortinget.

Folk langs kysten har store forventninger til Regjeringen. Det viser den pågående og til dels meget motsetningsfylte debatten om fiskeflåten struktur. Uten at jeg skal foregripe behandlingen av Strukturutvalgets ulike forslag, konstaterer jeg at det i næringen likevel er relativt bred enighet om hovedtrekkene i fiskeripolitikken, som om

- at overkapasiteten i flåten må reduseres
- at det ikke er ønskelig med ytterligere eierkonsentrasjon i flåten
- at fellesskapet har et klart forvalteransvar
- at fiskeflåten skal bidra til aktivitet langs hele kysten og styrke næringsgrunnlaget i fiskerikommunene

- at vi fortsatt skal ha en lønnsom flåte som klarer seg uten statsstøtte
- at kampen mot miljøkriminaliteten og overfisket i Barentshavet må intensiveres

Det er viktig å ta med seg denne enigheten når det strides om enkeltelementene i strukturpolitikken.

Fiskeripolitikken er også en viktig del av utenrikspolitikken. Uten at vi får bukt med overfisket i Barentshavet og fiskevernsonen ved Svalbard, uten at våre mektige naboer i øst klarer å etablere et effektivt kontrollregime, makter vi heller ikke å skape en bærekraftig fiskeriforvaltning i egne farvann. Det ulovlige fisket i Barentshavet er ikke bare en trussel mot fiskeressursene. Det truer også levekårene til alle som bor og lever ved kysten i nord. Det stiller også krav til oss selv. Skal vi vinne respekt og forståelse hos andre land og andre lands fiskere, må vi også beskikke vårt eget hus. Jeg har merket meg at Norsk Sjømannsforbund bl.a. nå krever en etisk opprustning i fiskeflåten for å motvirke fiskejuks, og antar uten videre at det er nødvendig.

Fiskerinæringen er også internasjonal i den forstand at vi konkurrerer med andre land, og at vi er avhengige av adgang til et betalingsdyktig internasjonalt marked. Skal vi hevde oss i konkurransen med lavkostland, som nok er i stand til å tilby billigere fiskeprodukter enn oss, må vi utnytte våre fortrinn ved å tilby kvalitetsmessige, høyverdige produkter som forsvarer våre kostnader. Disse markedene finnes. Havbruksnæringens ubetingede suksess i Japan er et eksempel på det. I 2005 solgte vi fersk laks for mer enn en halv milliard kroner på et meget krevende japansk marked. Vi er faktisk i stand til å servere fersk laks på japanske middagsbord mindre enn 24 timer etter at laksen er slaktet. Det er dette som er den framtidige utfordringen til norsk fiskerinæring og til foredlingsindustrien. Jeg hadde nær sagt: I det øyeblikk vi er i stand til å tilby vårt nærmarked i Norden og i Europa tilstrekkelig fersk fisk av god kvalitet, er forbrukerne villige til å betale godt for den. Det er nemlig en grunn til at vi heller går i fiskebutikken og betaler 156 kr kiloen for ferske reker enn kjøper frosne reker i nærmeste Rema-butikk til 29,90 kr. Så enkel og så vanskelig er en av våre viktigste fiskeripolitiske utfordringer.

Leif Helge Kongshaug (V) [18:19:58]: Vi hørte tidligere i dag statsministeren, som i 20 minutter redegjorde for Regjeringens viktigste saker det kommende året nesten uten å nevne næringspolitikk med ett ord. Innlegget var en opprømsing av gode tiltak over statsbudsjettets utgiftsside, mens grunnlaget for at det i det hele tatt finnes noen utgiftsside å dele fra, øyensynlig ikke var i fokus. Jens Stoltenbergs gamle favorittslagord, «skape for å dele», er ikke bare glemt, men ligger tydeligvis nederst i et næringspolitisk smykkeskrin som har gått i vranglås.

Det samme mønsteret går igjen i trontalen: Ingen gode nyheter for forskning, for næringslivet og dem som sysler med tanken på å investere i norsk næringsliv og i norske arbeidsplasser. Ingen vilje til satsing på det som skal sikre velferden. Den aktive næringspolitikken som tidligere var Regjeringens store mantra, er fraværende.

For Venstre er en aktiv næringspolitikk, spesielt overfor de mange små bedriftene og gründerne, en av de aller viktigste sakene i det kommende året, nettopp fordi det er det nye kunnskapsbaserte næringslivet som er basisen for framtidens frihet og velferd, nettopp fordi det er småbedrifter og gründerne som best sikrer bosetting og aktive og spennende lokalsamfunn i hele landet. Derfor trenger vi en aktiv næringspolitikk som forstår dynamikken i den globaliserte økonomien, som vet hva som kreves av oss av fleksibilitet, nyskaping og gründerkultur.

Venstre fremmer i dag forslag om å nedsette en gründer- og nyskapingkommisjon, med oppgave å analysere Norges utfordringer i den globale økonomien og foreslå strategier og virkemidler for en sterkere gründerkultur og en mer nyskapende og fleksibel kunnskaps- og næringspolitikk. Dette er nødvendig dersom vi skal klare den omstillingen som den økte globaliseringen vil presse oss gjennom i de kommende årene. Løsningen er ikke en sterkere statlig styring og mer statlig regulering.

En reell aktiv næringspolitikk er å gjøre det lettere å starte nye bedrifter. En reell aktiv næringspolitikk er å gi like gode sosiale rettigheter til gründerne og selvstendig næringsdrivende som til «vanlige» arbeidstakere. En reell aktiv næringspolitikk er også gode generelle ordninger for alle. Det er et skattesystem som stimulerer til investering og eierskap i norske bedrifter og arbeidsplasser, og som ikke skremmer dem ut av landet.

En aktiv næringspolitikk handler også om landbrukspolitikk og fiskeripolitikk. Den landbrukspolitikken som ble ført i forrige periode, skapte ny optimisme i næringen og la grunnlag for satsing for dem som vil skape seg et levebrød innenfor den utvidede landbrukspolitikken. Det er viktig at denne politikken fortsetter, og jeg registrerer med tilfredshet at så er tilfellet, på tross av retorikk om det motsatte fra statsråden og regjeringspartienes landbrukspolitiske talspersoner i Stortinget.

Venstre mener at landbruket skal ha en viktig plass også i framtidens Norge. Skal det lykkes, kreves det at moderniseringen av det norske landbruket fortsetter. Bonden er en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar. Derfor er det viktig at gründermentaliteten får en viktig plass innenfor landbruket. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttes til næringsutvikling og til bosetting også for folk uten direkte tilknytning til primærnæringene. Lokale og regionale myndigheter må få større anledning til lokal tilpasning og til å se landbrukspolitikken i sammenheng med øvrig næringspolitikk. Landbruket må få mindre øremerking, færre skjemaer og færre og enklere retningslinjer.

Også innen fiskerinæringen er det skapt usikkerhet i forbindelse med rammebetingelsene som kan legges til grunn for langsiktige investeringer. I løpet av de to siste månedene har det vært tre høringer om fiskeripolitikken – distriktskvoter, leveringsplikt og strukturvirkemidler.

Venstre mener at dreiningen i fiskeripolitiske mål og en stadig større grad av detaljstyring i virkemiddelbruken vil bidra til å redusere verdiskapingen i fiskerinæringen samlet sett. God lønnsomhet henger sammen med å sikre en moderne flåte. Dette er ikke i strid med en variert flåte.

Da er ikke svaret uforutsigbare rammebetingelser og detaljstyring, men forutsigbarhet og helhetstenkning, som ellers i næringspolitikken.

Jeg tar med dette opp det forslaget som jeg refererte til i mitt innlegg.

Presidenten: Representanten Leif Helge Kongshaug har tatt opp det forslaget han refererte til.

Erling Sande (Sp) [18:25:34]: Det å ha 8 millionar medlemmer er sjeldan i eit land med 4,5 millionar innbyggjarar. Men dei frivillige organisasjonane våre har faktisk over 8,4 millionar medlemmer. Kvar einaste dag er tusenvis av menneske i dette landet aktive for å bygge kompetanse, styrkje demokratiet og gjere kvardagen lettare for medmenneske samt utføre mange andre viktige samfunnsnyttige oppgåver.

Gjennom verv i lag og organisasjonar, dugnader, folkemøte, kyrkjeleg aktivitet, kulturelle tilstellingar og idrettsarrangement gjer veldig mange menneske ein stor frivillig innsats. Dei gjer livet rikare for seg sjølve og for andre. Frivillige organisasjonar arbeider ofte på tvers av sosiale skilje, og dei er viktige kulturberarar og verdiformidlarar i samfunnet.

På landsbasis utgjer innsatsen til det frivillige Noreg 160 000 årsverk. Noreg er på andre plass dersom ein ser på kor stor del av arbeidet innan frivillig sektor som verkeleg blir utført av frivillige – litt forsmedeleg slått av svenskanne.

Frå Senterpartiet si side ynskjer vi å vere mellom dei fremste forkjemparane for kultur, idrett og frivillig arbeid. I lag med Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti har vi laga ei regjeringserklæring som tydeleg seier at arbeidet med tilrettelegging for frivillig sektor skal vere eit prioritert område. Det arbeidet er allereie i gang. I fjorårets budsjett blei både frifond og frivilligsentralane styrkte. Kunnskapsdepartementet har allereie gjeve signal om at det viktige arbeidet som skjer gjennom studieforbunda i dei frivillige organisasjonane, vil få eit økonomisk løft det kommande året.

Den førre regjeringa brukte fleire av budsjetta sine på å redusere støtta til studieforbunda og frivillig aktivitet. Denne regjeringa vil gå motsett veg. Vi ynskjer å styrkje frivillig sektor. Det fortener dei 8,4 millionar medlemmene i sektoren, og det fortener dei mange tusen som får merke den positive aktiviteten som dei frivillige organisasjonane utfører.

I tillegg til å sikre eit økonomisk fundament for det frivillige arbeidet er det viktig å syte for at dei som driv frivillig arbeid, får drive med nettopp frivillig arbeid. I dag går for mykje av tida med til å fylle ut søknader om støtte som skal sikre drifta. Mange av søknadene om støtte til prosjekta må utformast på ein måte som gjer at dei fyller spesielle kriterium, og dette er sjølvsagt tidkrevjande arbeid. Senterpartiet er oppteke av å redusere det administrative arbeidet i organisasjonane. Dette kan gjerast t.d. gjennom oppretting av eit frivilligregister. I tillegg er det viktig å sikre at organisasjonslivet får utvikle seg fritt og ikkje under sterke føringar.

I tillegg til å gjere livet rikare for andre gjev personar som er aktive i idrett og frivillig arbeid, sitt eige liv større innhald. Når songkoret held ein konsert i ungdomshuset, er det flott kultur for dei som kjem og høyrer på, men det er også flott for dei som er med og bidreg, ei oppleving for dei som i lag med andre framfører det dei har øvd på.

Når hjelpekorpsset finn bortkomne folk i fjellet, har det sjølvsagt ein uvurderleg verdi for dei som blir funne, men det har òg ein verdi for dei som finn folk, for dei er med og gjer noko som er viktig for samfunnet.

Frivillig arbeid med barn og unge er med på å gjere oppveksten til mange ungar i dette landet meir innhaldsrik. Det trur eg mange av oss har opplevd. Vi har hatt ein rik oppvekst fordi andre har vore villige til å bruke tid nettopp på at vi skulle få ein god oppvekst.

I dei fleste lokalsamfunna er dei frivillige organisasjonane viktige byggjesteinar. Det er byggjesteinar som Senterpartiet og Regjeringa ynskjer å bidra til blir fleire og sterkare.

Tore Nordtun (A) [18:29:47]: Denne flertallsregjeringen leverer. Vi er på god vei, og denne regjeringen tør ta tak i de vanskelige og kontroversielle sakene for deretter å bringe dem til en avklaring. Ta f.eks. forvaltningsplanen for nordområdene, en vanskelig sak med sterke synspunkter som dro i ulike retninger. Den ble brakt til en avklaring. Den forrige regjeringen maktet ikke å konkludere. En eventuell konklusjon fra deres side ville nærmest ført til en regjeringsskisse. Mesteparten av havområdet i nord ble med dette åpnet for petroleumsvirksomhet, men innenfor en svært ansvarlig miljøpolitisk ramme, og det gav òg en ny giv for den nordlige landsdelen vår.

Vi trenger også mer kraft. Vi har i dag et kraftunderskudd. Det gjør oss mer avhengige av importert kullkraft og kjernekraft. Derfor arbeider vi for fullt for å bedre krafttilgangen. Det bygges nå gasskraftverk på Kårstø. Mongstad er under avklaring. Skogn og Tjeldbergodden er også under oppseiling. Regjeringen, i motsetning til den forrige regjeringen, sitter ikke med hendene i fanget og ber om at markedet skal ordne opp i dette. Vi tror på et partnerskap, en sammenheng mellom styresmaktene, de lokale kreftene og næringslivet. Vi skal sammen med selskapene skape en verdikjede for CO₂. Dette vil kunne sette Norge i førerretet for framtidens miljøteknologi innen CO₂-problematikken.

Det er stor forskjell på å utvikle teknologi og å importere teknologiske løsninger fra andre. Denne regjeringen tar fatt i utfordringer for å sette ny energiproduksjon på dagsordenen. Vi har et fond på 20 milliarder kr til ny fornybar energi. Dette er en historisk satsing. Den økonomiske rammen er blitt mer enn doblet sammenlignet med dagens nivå. Vi slår fast at et resultat av dette vil bli at Norge blir en ledende nasjon innen utvikling av fornybar energi. Tiltakene vil bidra vesentlig til å styrke forsyningssikkerheten for energi i Norge og bli et viktig bidrag for å nå Regjeringens overordnede mål om et mer miljøvennlig og variert energisystem.

Vi tar også fatt i den viktige tingen det er å se på hvordan energiloven fungerer. Vi vil foreta en evaluering av

energiloven, der bl.a. lovens betydning for kraftbalansen, strømprisene og strukturen i kraftbransjen skal gjennomgås med sikte på endringer som kan sikre en bedre utnyttelse og bruk av eksisterende produksjon samt den nye produksjonen som skal inn på markedet. Dersom det er flaskehalser i energiloven, skal det ikke stå på oss å rydde opp i det. Alle steiner skal snus i så måte.

Vi leverer også på et annet viktig område: en industrireisning, nemlig på å se på mulighetene for å føre en gassledning fra Vestlandet over til Grenlandsområdet. Det er en viktig industripolitisk satsing, og vi håper å få det til. Den forrige regjeringen tok ikke fatt i slike ting i det hele tatt. Det virket som om de ikke ville ta gassen i bruk i Norge. Vi arbeider systematisk med dette for å bringe det fram til en løsning. Dette arbeidet er godt i gang gjennom Gassco.

Vi har kun fungert i ett år. Vi har tre år igjen til å fullføre Soria Moria-erklæringen. En del står igjen, men vi skal greie det. Vi er i gang. Vi arbeider på flere fronter. For bare ett år siden skjedde det ingenting.

Morten Høglund (FrP) [18:34:03]: Kampen mot terror er fortsatt en av de store internasjonale utfordringene, mer enn fem år etter 11. september 2001. Vi møter denne kampen daglig, ikke minst gjennom vårt engasjement i Afghanistan. Hvordan fører vi kampen? Hvordan hindrer vi rekruttering til terroristenes rekker? Hvordan fjerner vi støtten til terrorister og deres håndlangere?

En teori er at det handler om fattigdom. Bekjemper vi den, er vi nærmere målet. Det kan godt være. Uansett er kampen mot fattigdom viktig. Men jeg vil mene at like viktig er kampen for demokrati, frihet og åpnere samfunn. Det er ut fra den kjensgjerning at kampen mot ekstremisme, fundamentalisme og voldsforherligelse er mest effektiv i åpne og demokratiske samfunn, men også fordi både fattigdomsbekjempelse, kvinners rettigheter, barns vilkår, ytrings- og religionsfrihet har best vilkår der demokratiet får lov å slå rot. Derfor må norsk utenrikspolitikk kontinuerlig arbeide for at disse verdiene fremmes, og for at vår oppførsel på den internasjonale politiske arena er tydelig og forutsigbar. Selv i møte med den realpolitiske virkelighet må det være lov å ha noen kjøreregler. Norge har en isolasjonspolitikk overfor Myanmar og det samme overfor myndighetene i Hviterussland, og det er fordi begge stater oppfører seg på en måte som vi finner uakseptabel. Men hvorfor disse to land? Skiller de seg ut på en særlig måte? I grad av ufrihet er de dessverre i kompaniskap med mange flere. Man kan kanskje hevde at disse land isoleres fra Norge på grunn av at de er enkle å isolere. Den politiske og økonomiske kostnaden er lav. Om dette er kulant, kan være verdt en egen debatt.

Et sted hvor vi på ulike måter kommer i inngrep med all verdens stater, er FN. Bruker vi vår stemmegiving i FN til å premiere demokratiske stater i forhold til dem som står for en annen og mer totalitær politikk? Hva legger f.eks. Norge til grunn for sin stemmegiving ved valg til Sikkerhetsrådet? Nå forstår jeg etter å ha lest Klassekampen i går at Regjeringen ikke ønsker en debatt om dette temaet. Det fremstår i det minste som svært underlig, for

dette bør i aller høyeste grad være et viktig tema å diskutere. Det samme gjelder handelspolitikk og økonomisk samkvem: Hvem foretrekker vi som partnere, og hvordan går vi frem? Betyr det noe som helst hva våre partnerland har for styresett, eller er vi likeglade? Oppfører vi oss som USA? Snakker vi høyt om frihet og demokrati hjemme og når det passer, mens vi ser bort fra gode verdier og prinsipper hvis utsikten til en god forretning eller politisk allianse er i sikte?

Nå henger ikke jeg ut USA fordi de er en versting på området – tvert imot – men fordi det er et godt eksempel på at det kan være stor forskjell på retorikk og realpolitikk. Prediker vi ytringsfrihet til det ytterste, eller er vi mer opptatt av at stater som står oss verdimesig fjernt, ikke skal føle seg støtt og krenket? Hvor mye legger vi bånd på oss selv for å være politisk korrekte og venn med alle? Den oppfatning vi sitter igjen med etter karikaturstriden i vinter, er at det var svært viktig for norske myndigheter å ta avstand fra de, etter Regjeringens syn, mer spesielle elementer som trykket disse karikaturene, uten at vi samtidig med tyngde tok opp den manglende toleranse og ytringsfrihet som er i den arabiske verden.

Er nasjonen Norge slik at vi fortjener å bli truet som folk og oppleve at våre ambassader blir angrepet, slik vi opplevde i karikaturstriden? Selvsagt ikke. Og uten å være overlegen og nedlatende må det være lov å fremheve at vi mener vårt samfunn med alle slags ytringer og meninger er langt å foretrekke fremfor de stater og samfunn som var hardest i kritikken av Norge og Danmark. Utenrikspolitikk kan ikke bare handle om å opprettholde gode forbindelser. Det må også være lov å være tydelig på hva vi mener er rett, et forsøk på verdioverføring, et forsvar for individuelle rettigheter.

Har vi en utenrikspolitikk og utviklingspolitikk som er demokratifremmende? Belønner vi demokratier, eller spiller det ingen rolle? Oppmuntrer vi til flerpartistyre og religiøs toleranse, eller dekker vi de store verdimesige utfordringer bak honnørord som dialog og bak lukkede dører i FN-systemet? Jeg etterlyser en mer helhetlig utenriks- og utviklingspolitikk, en politikk som er mer konsekvent, som i større grad signaliserer verdier og hva vi forventer.

Så er det selvsagt slik at i en vanskelig verden finnes det sjelden ideelle løsninger, noe som bare er godt, eller noe som bare er ondt. Men vi skal være tydelige i vårt budskap hjemme og ute og klare på når vi inngår nødvendige kompromisser. Da vil det bli lettere å føre en debatt om hvor kompromissene bør ligge, og ikke minst medfører det klare mål i forhold til fremme av demokrati og menneskerettigheter. Kanskje kan vi også klare å etablere standarder som andre nasjoner ser seg tjent med å kopiere.

Björg Tørrisdal (KrF) [18:39:09]: Kristelig Folkeparti mener at kommunene er den viktigste leverandøren av grunnleggende velferdstjenester i Norge. Kommunene har ansvar for gode oppvekstvilkår for barn, barnehage med plass til alle som ønsker det, en grunnskole med kvalitet, en verdig eldreomsorg og et bredt kulturtilbud. Derfor vil vi gi kommunene gode rammevilkår.

Det er vanskelig å si hvor grensen går for en god kommuneøkonomi. Men vi har sett at utgiftene øker veldig i kommunal sektor, til tross for at vi nå i mange år på rad har økt overføringene til kommunene. Dette ønsker Kristelig Folkeparti å ta på alvor, og vi var glade for de økte midler til kommunene i 2006.

Regjeringen har skapt store forventninger i Kommune-Norge, men jeg er redd de ikke innfrir forventningene i fortsettelsen. I Soria Moria-erklæringen står det at kommunenes inntekter skal styrkes «betydelig» i løpet av stortingsperioden gjennom en forpliktende opptrappingsplan. Vi har hørt mye skryt om dette, men vi har ikke sett denne planen.

I trontalen heter det, mer beskjedent: Regjeringen legger derfor opp til et fortsatt høyt nivå på kommunesektorens inntekter i 2007. Kristelig Folkeparti vil oppfordre Regjeringen til å holde løftet om forpliktende opptrappingsplan, og ikke miste fokus på kommunesatsing i året som kommer.

Mange kommuner sliter økonomisk, til tross for at overføringene til kommunene har økt. Det er dessverre ikke slik at en kan fylle alle basseng og tilsette mange lærere. Nei, i mange kommuner er det fortsatt uønskede kutt i viktige tjenestetilbud. Vi må unngå å komme i den situasjonen igjen og igjen. I klartekst betyr det at det må være samsvar mellom de oppgaver kommunene skal ha, og den veksten som de vil få i de frie midlene. Skal kommunene klare full barnehagedekning med god kvalitet og lave priser, økt lærertetthet og en god og gratis grunnskole, en verdig eldreomsorg, offensiv næringsutvikling og et rikt kulturliv, ja, så må veksten være i samsvar med dette.

Økte rammer til kommunene bør bety at kommunene får større økonomisk handlingsrom og frihet til å bestemme over egne satsinger. Det blir ikke større handlingsfrihet dersom Regjeringens ambisjoner om hva pengene skal dekke, er for høye. Pengene kan bare brukes en gang.

Vi tror på lokaldemokratiet, på at de som har skoen på, vet hvor den trykker. Det betyr at vi stoler på lokale folkevalgte. Men de må ha et handlingsrom. Kommunene har forskjellige behov, og de trenger midler til å gjøre sine egne prioriteringer. På Kvitsøy i Rogaland har de behov for et nytt aktivitetssenter for sine innbyggere. I Sandnes kommune, som har rundet 60 000 innbyggere, må de investere kraftig i nye skoler. I Hjelmeland er det ønske om å satse mer på kultur. Og i Karmøy har de fokus på næringsutvikling og arbeidsplasser som skal erstatte dem som forsvinner med nedfasing av Søderberganleggene ved Hydros aluminiumsfabrikk. Dette er eksempler på at kommunene våre er forskjellige.

Vi vet at det i mange kommuner er knyttet stor spenning til morgendagen og statsbudsjettet. Vil økningen i frie midler bli slik som det var varslet i vårens kommuneproposisjon? Eller kan kommunene risikere at økningen i frie midler langt på vei blir spist opp av at kommunene får økte utgifter til sykelønnsordning, til lønnsøkninger og til NAV-reform? Blir det penger igjen til lærebøker, flere lærere, nye stillinger i omsorg, og ikke minst til deres egne prioriteringer? Kristelig Folkeparti åpner for å øke bevilg-

ningene til kommunene utover det Regjeringen varslet i kommuneproposisjonen.

Stortinget har vedtatt at grunnskolen skal være gratis. Det betyr at det skal være rom for turer, ekskursjoner og kulturaktiviteter på skolebudsjettene. Det er ofte her det kuttes når det er for lite penger.

Kristelig Folkeparti vil at vi skal satse på barn, på gode oppvekstvilkår, på kvalitet i skolen og på en verdig eldreomsorg. Det betyr at vi må satse på kommunene.

Det er bra at Regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder fellesskapet og velferden i kommunene. Nå gjenstår det å se om Regjeringen klarer å få til et samsvar mellom ambisjonsnivå og kostnader. Ja, det hadde vært flott om det var penger rundt om i by- og distriktskommunene til vedlikeholdsetterslepet på kommunale kirker og skoler og til kommunenes egne utviklingsprosjekt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marit Nybakk (A) [18:44:05]: Først synes jeg vel at representanten Tørresdal bør innrømme at det måtte en rød-grønn regjering til for å gi kommunene trygge økonomiske rammer, og at Kristelig Folkeparti faktisk satt i en regjering som sulteføret kommunene.

Så har jeg et spørsmål til representanten om noe helt annet. I Dagsnytt kl. 07.30 i dag morges gikk utviklingsministeren ut og krevde av FN at man satser på kvinnevernede tiltak, reproduktiv helse, seksualopplæring, prevensjon osv. Dette hadde da Kristelig Folkepartis leder ikke noen sans for i det hele tatt, og mente det ville hemme bistanden. Nå er det slik at tusenårsmål nr. 6 er å bekjempe aids og andre dødelige sykdommer. Er det ikke slik at for å bekjempe hiv/aids må man nettopp stille krav om prevensjonsopplæring, om seksualopplysning, om kvinnevernede tiltak?

Björg Tørresdal (KrF) [18:45:06]: For det første: Kristelig Folkeparti er veldig glad for alle kroner til kommunene, uansett hvilken regjering som måtte bevilge dem. Det som er viktig, er at kommunene får pengene sine.

Når det gjelder tusenårsmålene som er satt opp av FN, stiller Kristelig Folkeparti seg helt bak dem. Så får vi diskutere på hvilken måte vi best kan bekjempe hiv/aids. Kristelig Folkeparti har under tidligere utviklingsminister Hilde Frøfford Johnson vært veldig opptatt av kvinner, kvinnehelse, prevensjon og hiv/aids-bekjempelse.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:45:48]: Ofte bruker Kristelig Folkeparti å være det partiet som i sterk grad stiller seg bak og prøver å dra frem de svake gruppene – i hvert fall prøver man å gi inntrykk av det. Hvis vi skal snakke om en svak gruppe som virkelig har det ille i det norske samfunnet er det nettopp innvandrerkvinnene, innvandrerjentene – mange av dem – som i dag dessverre, i 2006, risikerer å bli tvangsgiftet, risikerer å bli utsatt for kjønnslemlestelse, risikerer de verste typer av undertrykkelse man kan tenke seg, nettopp fordi man kommer fra

kulturer hvor den forståelsen for likestilling og likeverd som vi har i det norske samfunnet, ikke er til stede.

Mitt spørsmål til Kristelig Folkeparti er: Hva vil Kristelig Folkeparti gjøre, bidra med konkret, for å bekjempe den undertrykkelsen som finner sted i innvandrermiljøene? Og da mener jeg sterkere virkemidler enn informasjonskampanjer, krisetelefoner og den type ting.

Presidenten: Presidenten må få minne om det som står i forretningsordenen, det gjelder både denne replikken og den forrige, at replikkene skal ha sammenheng med det som er sagt i innlegget.

Bjørge Tørresdal (KrF) [18:47:06]: Jeg vil gjerne være enig med representanten Amundsen i at vi trenger å se på ny på hva slags tiltak som hjelper mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, og som sikrer rettighetene til alle kvinner i Norge, også våre innvandrerkvinner. Vi må ha en enda sterkere fokusering, og vi har en debatt gående i disse dager om hva som er de beste virkemidlene. Fokuset må være å styrke rettighetene, styrke kvinnene som er bostatt i Norge, og ikke begrense innvandringen. Det er vanskelig å finne de rette grepene. Vi har en diskusjon gående nå, og vi venter på å se hva Regjeringen foreslår som en ny handlingsplan i denne viktige kampen.

Rolf Reikvam (SV) [18:47:55]: Jeg lover å holde meg til det som ble sagt i innlegget. Men politikernes veier er ofte uransakelige, det er ikke enkelt å følge dem. Det er ikke mer enn to år siden Bjørge Tørresdal forsvarte en regjering som foretok åpenbare og sterke kutt i kommunesektoren. Nå er hun bekymret, hun er sterkt bekymret, og ikke bare det, i tillegg er hun også redd for utviklingen i kommuneøkonomien. Hvis vi tar den økningen som er gitt kommunesektoren i 2006, det antall milliarder som ligger inne, og også tar utgangspunkt i kommuneproposisjonen som Stortinget behandlet i vår, med en forholdsvis sterk økning også til kommunesektoren, og forutsetter at det blir fulgt opp i budsjettet i morgen – la oss tenke oss den muligheten – er det ikke da grunn til å si at dette er å gi kommunesektoren en forholdsvis sterk vekst, slik at kommunesektoren vil være i stand til å løse de oppgavene som Bjørge Tørresdal ramser opp fra talerstolen?

Bjørge Tørresdal (KrF) [18:49:00]: Nå er det engang slik at Kommunenes Sentralforbund sa før sommeren i likhet med Kristelig Folkeparti at det er bra med økte inntekter til kommunene, bra med en økning på mellom 2 og 2,5 milliarder kr, slik det ble bebudet i kommuneproposisjonen. Men det ble sagt fra KS, og det må vi ha oppmerksomheten rettet mot, at det vil ikke være penger til et vedlikeholdsetterslep. I tillegg har vi i løpet av høsten fått vite at det ligger an til et sykelønnskutt eller økte utgifter til kommunene til sykelønnsordning. Det betyr at det ikke blir så mye penger å bruke for kommunene dersom ikke dette kompenseres, og det er den bekymringen jeg viser til.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Saera Khan (A) [18:49:56]: Årets trontale bekrefter at landet endelig har fått en handlekraftig og målrettet regjering, en regjering som tror på verdier som rettferdighet og fellesskap, en regjering som tror på at Norge er mulighetenes samfunn. Vi er privilegerte i Norge, vi har høy sosial kapital og er et av verdens beste velferdssamfunn. Vi har lange demokratiske tradisjoner, et høyt utdanningsnivå, og vårt mål bør være å gi alle mennesker i landet mulighet «til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfylte liv», slik statsministeren vår sier.

Om noen dager, den 17. oktober, er det verdens internasjonale fattigdomsdag. I fjor fikk landet en ny Stoltenberg-regjering på denne dagen. Jeg tror ikke det var tilfeldig. Både trontalen og Soria Moria-erklæringen vitner om politisk vilje og gode ambisjoner om å avskaffe den offentlige fattigdommen, som dessverre vokser i Norge. Det er uforståelig at et land som Norge, som alle andre misunner den rike velferden, har bostedsløse, minoriteter som står uten arbeid, funksjonshemmede som ikke blir inkludert i arbeidslivet, og unge mennesker som får rusproblemer. Spesielt storbyene har fått disse negative fenomene. Jeg merker meg derfor med glede at Regjeringen varsler en handlingsplan mot fattigdom og en handlingsplan for inkludering. Man viser at man endelig tør å ta storbypolitikk på alvor og erkjenner at byene faktisk har spesielle utfordringer.

Landets hovedstad har blitt en spennende og multikulturell by. Det er her forutsetningen for inkludering av minoritetene har størst potensial. Vi vet at de blir utestengt på arbeidsmarkedet, på boligmarkedet, og at levekårsforskjellene mellom minoritet og majoritet er urettferdig store. Jeg er optimist, og jeg har tro på en vellykket integrering når Regjeringen fremmer konkret politikk.

Men det flerkulturelle samfunnet utfordrer oss også på grunnleggende menneskerettigheter og verdispørsmål. Solidaritet og frihet er kompromissløse verdier i Norge, som vi må verne om på det sterkeste. Og det skal gjelde alle, uansett religiøs eller sosial bakgrunn. Vi har fått høre om unge mennesker som blir fratatt retten til å ta egne valg, om tvangsekteskap, æresdrap, krisesentre i byene som er overfylt av minoritetskvinner, barn som forsvinner fra skolebenken, vold i hjemmene, kvinner som er på flukt fra sine egne, som må bytte identitet og frykter for sitt eget liv. Disse ungdommene og kvinnene kan vi ikke svikte. De trenger støtte og omsorg. Jeg håper derfor at Regjeringen kommer med effektive og treffsikre tiltak som kan bekjempe at barn og kvinner blir utsatt for ondskapsfulle ukulturer og brutale overgrep.

I byene har også kriminalitetsbekjempelse blitt en gedigen utfordring. Økende prostitusjon, at det er lett å få tak i våpen, og gjengkriminalitet er eksempler på faktorer som gjør at mange dessverre ikke føler seg trygge. Vi har tradisjon i Norge for å være veldig gode på sosial trygghet i verdens rikeste velferdssamfunn. La oss også bli gode på sivil trygghet. Trontalen illustrerer at Regjeringen fører en resolutt politikk i kampen mot kriminalitet. Ofrenes stilling skal styrkes, og man ønsker å gjøre noe med fengslene og soningskøene. Det er lovende. Jeg må si jeg er imponert over at man her kommer med konkrete ting man

har lyst til å endre på. Det vil være veldig positive endringer for bybildet i landet. Det er godt at byene nå kan få den plass de fortjener i norsk politikk.

Torbjørn Hansen (H) [18:54:16]: Landet er inne i en periode med kraftig oppgang i økonomien, med lav og fallende arbeidsledighet og gode tider både for privat og offentlig sektor. Dette er selvfølgelig veldig positivt for samfunnet, og veksten i økonomien gjør jobben lettere for regjeringen Stoltenberg enn den var for den forrige regjeringen i starten av forrige stortingsperiode.

Det er ingen tvil om at denne regjeringen økonomisk sett kommer til duk og dekket bord. Jeg registrerte derfor med ganske stor undring at statsministeren brukte utviklingen i norsk økonomi til å skryte av innsatsen til avtropsende næringsminister Odd Eriksen. Stoltenberg slo fast at aldri har verdiskapingen vært større og sysselsettingen høyere enn da Eriksen var næringsminister i Norge. Dette er ganske syltynn retorikk. Utviklingen i vekst og sysselsetting det siste året er ikke nevnte næringsministers fortjeneste. Det er heller ikke Stoltenberg-regjeringens fortjeneste. Regjeringen har sittet altfor kort tid til å ha særlig innflytelse på økonomien, og den videreførte i praksis den økonomiske politikken fra forrige regjering. Stoltenberg skapte tvert imot et bilde av en regjering som i næringspolitikken har lite å skryte av.

Historien viser både i næringslivet og i samfunnslivet ellers at gode tider raskt kan erstattes av dårlige tider. Dessverre er det også mange eksempler på at handlinger man gjør i gode tider, gjør nedturen enda tyngre når konjunkturen snur. Regjeringen har valgt et kortsiktig perspektiv for å levere på omfattende og urealistiske valglofter. Høyre mener at fokus nå må være på å investere for framtiden. Vi vet at det å bake kaken større over tid også gir et større kakestykke til alle.

Høyre mener at investeringer i forskning og utdanning, lavere skatter og bedre rammebetingelser, vei og infrastruktur og bedring av arbeidskraftsituasjonen bør være Regjeringens viktigste prosjekt. En slik strategi vil bygge et samfunn i framtiden med trygge arbeidsplasser og solide velferdstjenester til dem som trenger det. Istedenfor milliardkutt på forskning og milliarder i økte skatter på arbeidsplassene burde Regjeringen gjøre det motsatte og investere i framtidens velferd.

Flertallsregjeringen har skapt usikkerhet og kaos på områder innenfor næringspolitikken som burde vært preget av stabilitet og forutsigbarhet. Dette gjør Norge til et mindre attraktivt land å drive næringsvirksomhet fra.

Eierskapsdebatten internt i regjeringspartiene og rekken av mer eller mindre seriøse utspill og krav, og trusler om misbruk av statlig eiermakt i situasjoner hvor styre og ledelse i bedrifter som Telenor, Statoil, Hydro, Cernaq og SAS Braathens gjør ting som ikke behager de rød-grønne stortingsrepresentanter, var i starten forholdsvis komisk. Alvoret viste seg derimot da Regjeringen satte hele Statoil-ledelsen på spill gjennom sin håpløse håndtering av styrelederutnevningen. Flertallsregjeringen som påstod at det skulle bli mindre kaos og mer forutsigbarhet, framstår i sak etter sak med uklar ledelse og vingling. Det skapes

et inntrykk av at regjeringsskollegiet ikke har kontroll internt i egne rekker, og at ledelsen er forholdsvis svak.

Retetten på firmabilordningen etter instruks fra LO var kanskje ingen alvorlig sak. Men Regjeringens vingling og løftebrudd på et område som sykelønn er alvorlig, og det skaper usikkerhet. Det er spesielt at en regjering, til og med en flertallsregjering, i morgen legger fram et statsbudsjett hvor 2,5 milliarder kr ikke er endelig saldert, men er avhengig av forhandlinger med partene i arbeidslivet utover høsten.

Vi ser også at enkelte næringer sliter med uforutsigbare politiske rammevilkår. I fiskerinæringen har Regjeringen bråstoppet en strukturutvikling som næringen støttet, og som bidrog til trygghet og lønnsomhet for mange bedrifter langs kysten. Det er knapt kontrahert nye fiskefartøy etter at strukturfrysen ble innført i fjor høst. Og Strukturutvalget som Regjeringen utnevnte med ganske betydelig faglig og politisk slagside, har kommet med forslag som omtrent hele fiskerinæringen nå reiser seg til kamp mot. På ett år har fiskerinæringen gått fra fokus på vekst og lønnsomhet til fokus på politiske problemer og reguleringer. Det er en utvikling i feil retning.

På konkurranseområdet har Regjeringen skapt usikkerhet på flere felt. Det er åpenbart at fløten med å kjøpe opp SAS Braathens og uklare svar når det gjelder mulig gjeninnføring av konkurransehindrende bonuspoengordninger til neste år, har skapt risiko for at mindre aktører og flypassasjerene må lide. De siste 100 dager har f.eks. aksjene til Norwegian-selskapet falt med nesten 20 pst., mens aksjene til SAS Braathens har steget 15 pst. Vi skal ikke se bort fra at utspill fra Regjeringen knyttet til oppkjøp av SAS Braathens har bidratt til dette, og at markedet nå forventer en utvikling som går ut over konkurransen i Norge.

Det er også et faktum at vi går i retning av sterkere monopolisering av matvaresektoren. De private meieriaktørene sliter og opplever at Regjeringen gir dårligere og uforutsigbare rammevilkår. Regjeringen overkjører Konkurransetilsynet på saker hvor samvirkeaktørene ønsker dominerende posisjoner på bekostning av konkurrenter og forbrukere. Vi så dette i Prior/Norgården-oppkjøpet, og vi ser det også i dagens overkjøring i Gilde/Prior-saken.

Høyre mener at i gode tider bør man bruke ressursene til å investere slik at de gode tidene fortsetter lengst mulig. Vi vil gi næringslivet bedre og mer forutsigbare rammevilkår, slik at vi får trygge og lønnsomme arbeidsplasser og et enda mer robust velferdssamfunn i framtiden.

Heidi Sørensen (SV) [18:59:41]: Det er mange av oss som har vært på kino i høst og fått en ny kinoopplevelse. Mange av oss har sett filmen Al Gore laget, «Den ubehagelige sannheten». Noen av oss var også så heldige at vi fikk høre Al Gore snakke etter den første visningen av filmen i Norge.

Da han fikk spørsmålet fra salen om hva han syntes Norge burde gjøre for å følge opp de utfordringene han beskriver i sin film, svarte han ganske kort og enkelt: Følg opp alle de forslagene som kommer i rapporten til Jørgen

Randers, som har ledet Lavutslippsutvalget i Norge. Det utvalget la fram sin rapport i går. Jeg synes det er grunn til å gi ros til tidligere miljøvernminister Knut Arild Hareide for å ha satt ned utvalget – for det var spennende lesning vi fikk i går fra Jørgen Randers.

Utvalgets oppgave var å vise hvordan Norge kan få redusert sine utslipp av klimagasser med to tredeler innen 2050, altså ingen enkel oppgave. Da er det desto mer oppmuntrende at hovedkonklusjonen i rapporten er at dette er nødvendig, det er gjørbart, og – kanskje det aller mest gledelige – det er ikke umulig dyrt. Tiltakene har man i rapporten lagt vekt på skal være få og store, basert på relativt kjent teknologi. De skal være politisk realiserbare, de skal bidra til internasjonal teknologiutvikling, og de skal være kostnadseffektive og robuste. I tillegg har utvalget vært modig og sagt at det er elleve tiltak som det mener at Regjeringen bør sette i gang allerede nå, i denne stortingsperioden. Da er det godt å representere en regjering som har åtte av de tiltakene i Soria Moria-erklæringen, og som er i full gang med å gjennomføre flere av dem.

I dag – altså én dag etter at Lavutslippsutvalget la fram sin innstilling – la olje- og energiministeren fram vår satsing på ny fornybar energi, og da spesielt produksjonsstøtten til vindkraft, biokraft og småkraft. Mange slike prosjekter vil bli lønnsomme med denne støtteordningen.

Jeg registrerte i debatten i dag i et replikkordskifte at ikke alle representanter fra opposisjonen deler dette synet. Da er det godt å vite at det verken er representantene Kvassheim, Brende eller Sponheim som er aktører i vindkraftmarkedet, men at det er de som kommer til å komme med fasiten for om dette er godt nok. Da var det godt også å få melding fra NRK Rogaland i dag om at Lyse Energi sier at de nå er klare til å investere i vindkraft.

Det andre tiltaket man er i full gang med, er CO₂-rensing. Det er et av tiltakene som også Lavutslippsutvalget begrunner som et viktig norsk bidrag til teknologiutvikling. Klarer vi å få på plass det, vil vi komme med et avgjørende bidrag til å få ned globale CO₂-utslipp. Min oppfatning er at vi som en stor olje- og gassnasjon har et internasjonalt ansvar for å få til nettopp det.

Et tredje av de tiltakene som Lavutslippsutvalget peker på, er at man må få til økt satsing på enøk i bygg og husholdninger. Da er det også godt å vite at vi allerede har vedtatt en støtteordning for å gjøre det lettere for folk å gå over fra oppvarming med panelovner til oppvarming basert på mer miljøvennlig bioenergi og bruk av varmepumper, og at det allerede er sendt på høring byggforskrifter som stiller mye strengere energikrav til ting som skjer i framtida.

Representanten Siv Jensen har fremmet et forslag i salen i dag om å opprette et eget statlig selskap som skal kjøpe CO₂. Det er nødvendigvis ingen dårlig idé, men det overraskende er at det er Fremskrittspartiet som fremmer et slikt forslag, og som mener at staten skal bruke så mye penger på å redusere klimautslipp. Fremskrittspartiet stemte som kjent imot Kyoto-avtalen så sent som i 2002, og i Fremskrittspartiets program for inneværende periode vil man fremdeles ikke se at det er noen sammenheng mellom klimautslipp og de menneskeskapte aktivitetene.

Derimot skriver Fremskrittspartiet at man bør «unngå å sløse knappe ressurser på å sette i verk en rekke symboliske tiltak mot CO₂-utslipp». Da er det godt å se at dette er en problemstilling som også Lavutslippsutvalget adresserer. Det sier nemlig at skal det være lønnsomt, ikke umulig dyrt – eller rasende billig, som Jørgen Randers selv sa – å få ned utslippene, krever det at man setter i gang tiltakene tidlig. Jo lenger vi venter med å sette i gang tiltak, jo dyrere blir det å få ned utslipp av CO₂.

Jeg tror at det blir interessant i oppfølgingen videre. Vi har nye ting som skal skje. Vi jobber med sektorvise klimahandlingsplaner for å få ned utslipp. Det skal komme nytt kvoteregime for den første Kyoto-perioden. Det er mange tiltak som skal til skal vi klare å nå de målene, og jeg mener vi er på god vei til å få det til allerede.

Gunn Olsen (A) [19:05:10]: Det er bare en snurt opposisjon som selv spriker i alle retninger, som opptrer slik vi har hørt i flere innlegg i dag. Bare en snurt opposisjon kan klare å framstille det som om vi har en skadeskutt regjering som vinger videre. Bare en snurt opposisjon kan få det til at Regjeringen bryter løfter og ikke leverer. Dette er ønsketenkning fra opposisjonen.

En rød-grønn regjering har allerede levert på en rekke områder som deler av Bondevik-regjeringen sikkert også hadde lyst til å levere på, men de fikk det rett og slett ikke til.

Mange har brukt ordene før meg, men målestokken på et godt samfunn er hvordan vi tar vare på de svakeste. Markedet ordner aldri opp for dem som trenger det mest, slik høyrepartiene tror. Skattelette til de rikeste ordner ikke opp for dem som trenger det mest.

Det er denne tenkningen velgerne gav oss rett i. Det er denne holdningen til samfunnsutviklingen de gav oss tilslutning til: mer velferd, bedre fellesskapsløsninger – og rett og slett at de rike er rike nok.

Det var ikke den allmenne nød i Norge som gjorde at velgerne viste Høyre og Kristelig Folkeparti ut av regjeringskontorene. Vi har en solid økonomi, de fleste av oss er gode og mette.

Men nettopp derfor har vi muligheten til å løfte mindretallet, ikke via markedet og private løsninger, men gjennom fellesskapet. Derfor har vi råd til mer omsorg og helse over hele landet. Gode kommuner og gode sykehus er bærebjelkene for at folk skal føle at de har en trygg dag.

Henning Kvitnes har skrevet det i en av sine tekster: «alle får det bedre når alle får det bra». Det mener folk flest. Folk skjønner at de ikke til enhver tid kan ha mer penger til alt, men de har bedt oss om en ny kurs, om mer omsorg og et varmere samfunn. Vi har startet på den kursendringen.

Altfor mange mennesker i Norge er lammet av sitt rusproblem – enkeltpersoner og hele familier. Det er fellesskapets ansvar. Rusomsorgen har vært et forsømt område.

Rusomsorgen har vært et forsømt område. Regjeringen er opptatt av at mennesker skal ha sin verdighet, uansett hvilke problemer de sliter med. Allerede i sitt første budsjett la Regjeringen inn over 90 mill. kr til rusområdet.

Det er bebudet en rusplan, og vi føler oss trygge på at Regjeringen vil følge opp rusfeltet.

En kan ikke la være å forundre seg over svartmalingen av sykehus; at det kan framstilles i media som om det aldri har vært så lite penger. Aldri har vi brukt mer penger. Fra 2002 til 2005 har den samlede ressursbruken i spesialisthelsetjenesten økt med 15 milliarder kr. Det har vært en betydelig vekst i antall årsverk. Aldri har flere blitt behandlet. Ingen land bruker større andel av sine samlede ressurser til sykehus. Men det skal sies at det er et kostbart og krevende land å drive sykehus i, og få saker engasjerer folk mer enn sykehus. Det er et rettferdighetskrav fra befolkningen at de skal ha nærhet til sykehus uansett hvor de bor og uansett økonomisk evne. Så forstår de aller fleste at alle sykehus ikke kan drive med alt, at om den alvorlige sykdommen rammer, finnes det spesialister ved andre sykehus i landet.

Gamle mennesker er en utnyttet ressurs i samfunnet. Det er ikke sånn at alle gamle mennesker trenger pleie. De fleste klarer seg faktisk bra. Men alle mennesker trenger mer omsorg – også de gamle. Vi kan ikke bevilge folk ut av ensomheten, men vi kan legge til rette for at flest mulig har et tilbud om et verdig liv også utenfor husets fire vegger. Vi kan skape trygghet for at den dagen man trenger både omsorg og pleie, står hjelpeapparatet klart. Det skal vi komme tilbake til når vi skal behandle omsorgsmeldingen.

Den rød-grønne regjeringen har levert for å gjøre det mulig. Vi har startet jobben for å få flere varme og hjelpsomme hender i omsorg og pleie. Framtida skal bli tryggere for brukerne og lettere for alle dem som skal utføre jobbene.

Per Sandberg (FrP) [19:09:56]: I sommer har det vært en sterk fokusering på norske veier, eller kanskje en sterk fokusering på manglende veier er et bedre uttrykk. Hvorfor har vi stilt oss sånn at vi har veier der bare 5 pst. har tilfredsstillende standard? Det er mange som stiller seg spørsmålet om hvorfor det er blitt sånn i Norge, når vi ser at mange land omkring oss med atskillig dårligere økonomisk rygggrad har en meget oppegående standard på sine veier. Etterslepet på vedlikeholdet på våre veier passerer i disse tider 45 mill. kr.

Fremskrittspartiet har gjennom Nasjonal transportplan vist vilje til det som går på vedlikehold, der vi har ønsket å bevilge 1,2 milliarder mer i året, og vi har vesentlig større bevilgninger også til det som går på investeringer.

I sommer har en rekke representanter fra alle partier vært ute og signalisert at nå skal det komme et løft. Høyre har villet opprette et infrastrukturfond, Senterpartiet har både villet opprette infrastrukturfond og bruke oljepenger. Arbeiderpartiets representant i transport- og kommunikasjonskomiteen, Rudi Hagen, har til og med støttet Fremskrittspartiet og sagt at det ikke er inflasjonsdrivende å bruke og investere penger på veier.

Hvorfor er det da slik at vi ikke får handling når vi skal bevilge? Jo, det er fordi man opererer med en handlingsregel. Det synes jeg er veldig interessant, for da handlingsregelen i sin tid ble vedtatt, var det tre kriterier som

lå til grunn for å bruke avkastninger av oljefondet. Det ene var faktisk lavere skatter og avgifter. Det andre var tiltak for en bedre infrastruktur, og det tredje var å investere i ny kunnskap gjennom forskning og utvikling. I dag kan vi se at vi har et fond til forskning på 75 milliarder kr. Vi har også fått et fond på 20 milliarder kr til miljøvennlig energi – men når det gjelder vei og infrastruktur, har det dessverre manglet. Derfor er det interessant å merke seg hva Stoltenberg sa på det tidspunktet handlingsregelen ble vedtatt.:

«Det økte handlingsrommet må derfor brukes på en måte som styrker vekstevnen i økonomien. Lavere skatt på arbeid, tiltak for en bedre infrastruktur og tiltak for å bringe fram ny kunnskap (...) er viktig»

Det har vi altså ikke gjort. Det er derfor Fremskrittspartiet i dag foreslår å opprette et infrastrukturfond på 300 milliarder kr. Det vil ivareta alle disse forutsetningene som lå til grunn for å innføre handlingsregelen. Da ville man kunne få investeringer ikke bare på vei, slik det ligger i forslaget, men også på jernbane og kollektivtiltak, inkludert bussbasert kollektivtrafikk. Vi ville ha ivarettatt det som Stortinget har snakket om i flere år: å skaffe bredbånd til hele landet. En avkastning på et slikt fond ville gi 10–11 milliarder kr. Da har vi vist vilje til å gi det løftet som skal til for å få en effektiv og framtidsrettet infrastruktur i dette landet, slik at vi ikke faller enda lenger fra i forhold til de landene vi skal sammenlikne oss med.

Jeg venter selvfølgelig ikke å få flertall for dette forslaget heller, og det synes jeg er veldig trist. Vi ser at Regjeringen – og det skal være sagt – leverer i noenlunde grad på det som går på vedlikehold. Men det den gjør, er at den bruker forliket i Nasjonal transportplan, som Fremskrittspartiet var en del av. Og det ble sagt der at det forliket på 22 milliarder kr gjennom ti år i hovedsak skulle brukes på investering og rassikring. Det vi ser nå, er at denne regjeringen bruker større og større midler på vedlikeholdssiden. Det innebærer at alle de gode prosjektene som ligger i Nasjonal transportplan knyttet opp mot de ekstrabevilgningene som Fremskrittspartiet var med og fikk til i Nasjonal transportplan, blir skjøvet fram i tid og blir dyrere. Derfor synes jeg det er leit at vi ikke nå skal greie å bli enige om og skaffe til veie det løftet som alle partier har snakket om i et helt år. Statsråden har etterlyst en rikspolitisk debatt. Den har hun fått. Den har vi jo hatt kontinuerlig i seks måneder, men den gir dessverre ikke resultater. Da tar jeg forbehold om at budsjettet i morgen kanskje inneholder 4 milliarder kr til vei. Men det gjenstår selvfølgelig å se.

Jeg fremmer derfor det forslaget som er omdelt i salen.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har tatt opp det forslaget han refererte til.

Anette Trettebergstuen (A) [19:15:18]: Likestilling har som idé stor tilslutning i det norske samfunnet, men tallene forteller oss at det er langt mellom ideal og realitet. Hvorfor skjer det f.eks. veldig lite med kvinneandelen i lokalpolitikken til tross for at alle er for mer likestilling mellom kjønnene?

Ifølge FN er Norge verdens mest likestilte land, og det skal vi selvfølgelig være stolte av. Vi har en stolt historie. Men Likestillingsbarometeret for 2005 viser at situasjonen på likestillingsfronten her hjemme har stått på stedet hvil de siste årene. Det er fortsatt store skjevheter mellom kvinner og menn på altfor mange samfunnsområder.

Det er store forskjeller når det gjelder makt og innflytelse i stat, i kommune, i næringsliv, i hjemmet, innenfor forskning og utdanning og i arbeidslivet generelt. Det er ingen tvil om at det trengs en forsterket innsats for å skape et samfunn der kvinner og menn har de samme reelle rettighetene, pliktene og mulighetene.

Soria Moria-erklæringen er veldig tydelig på at likestilling er et viktig og samlende premiss for vår politikk på alle samfunnsområder.

Storting og regjering skal bestemme, styre og forvalte fellesskapets ressurser til samfunnets felles beste. Derfor er det svært bra at vi nå har fått en regjering som virkelig prioriterer å gjøre mer på likestillingsfeltet, ikke minst etter at den forrige regjeringen ikke leverte, men heller tok likestillingen tilbake flere skritt og var en katastrofe på mange områder.

Vi vet at nesten like mange kvinner som menn er yrkesaktive i dag. Men 44 pst. av kvinnene jobber deltid mot bare 13 pst. av mennene. Vi vet at kvinner fortsatt tjener mindre enn menn i samme type arbeid. Dette er en utfordring og noe Regjeringen tar på alvor.

Regjeringen er ikke bare opptatt av likestilling mellom kjønnene, men også for minoriteter og diskriminerte grupper.

Vi vet at f.eks. homofile og lesbiske ikke har samme rettigheter som heterofile. Minoriteter med innvandrerbakgrunn blir diskriminert i boligmarkedet og i arbeidslivet, og vi vet at mindreårige asylsøkere ikke har de samme rettighetene som andre barn. Eksempelene er mange, og det sier oss noe om at vi fortsatt har mange viktige likestillingskamper igjen å kjempe.

Jeg er glad for at Regjeringen er klar og tydelig på at diskrimineringen av homofile og lesbiske skal opphøre. Denne regjeringen har i løpet av ett eneste år gjort mer på dette feltet enn det som har skjedd de siste ti årene til sammen. Og det er jeg stolt av.

Vi har ryddet opp i regelverket for stebarnsadopsjon, slik at homofile og lesbiske ikke diskrimineres i forhold til heterofile. Vi gir anledning til å dele foreldrepermisjonen. Vi økte bevilgningene i budsjettet for i år med 2 mill. kr. Vi har tatt tak i hatkriminalitet, og justisministeren gjør nå et skikkelig godt arbeid på det feltet. Kulturministeren sørget for at film- og kulturfestivalen «Skeive dager» for første gang i historien fikk statsstøtte. Og ikke minst er vi godt i gang med arbeidet med felles ekteskapslov.

Dagens ekteskapslovgivning må ses i forhold til ikke-diskrimineringsprinsippet, et grunnleggende prinsipp i henhold til menneskerettighetene. Dagens lovgivning er en rettslig diskriminering som ikke kan forsvares på noen god måte ut fra det grunnleggende prinsippet i FNs menneskerettighetserklæring om at alle mennesker er født frie og med samme menneskeverd og rettigheter.

Partnerskapsloven var en milepæl i sin tid, men den gir ikke homofile par like rettigheter som heterofile. Den representerer et B-ekteskap. Den diskrimineringen må fjernes ved å endre ekteskapsloven. Men det som kanskje er viktigst ved å endre ekteskapsloven, er etter min mening hensynet til rettighetene til de mange barna som lever med foreldre av samme kjønn.

At f.eks. Kristelig Folkeparti ikke ser at dagens ekteskapslovgivning først og fremst diskriminerer barn og fratar noen av dem juridiske rettigheter som andre barn har, og at det av den grunn er viktig å endre loven, forundrer meg. Representanten Høybråten sa i sitt innlegg at familien er det viktigste fundamentet vi har. Det er gjennom familien samfunnet skal bygges, og familien er vårt viktigste utgangspunkt. Jeg ønsker at Kristelig Folkeparti kunne begynne å mene at dette skal gjelde alle typer familier, ikke bare den klassiske kjernefamilien, som Kristelig Folkeparti verdsetter så høyt. Kjernefamilien er ikke den eneste, og snart kanskje heller ikke den vanligste samlivsformen vi har. Kristelig Folkeparti undergraver etter min mening hele familiekonseptet ved å forskjellsbehandle måten folk velger å leve på, ikke minst ved å ville nekte barn retten til to foreldre.

Undersøkelser viser at et helt klart flertall av det norske folk faktisk ønsker at homofile skal ha muligheten til å inngå ekteskap. Regjeringen er i gang med å endre lovverket i tråd med folks holdninger.

Vi har store utfordringer på likestillingsområdet mellom kjønn og grupper, og det er godt å ha en regjering som virkelig prioriterer dette arbeidet, ikke bare i Barne- og likestillingsdepartementet, men også i utenrikspolitikken, i kulturpolitikken og i justispolitikken. Det er godt vi har en regjering som nå evner å la likestilling være et overordnet mål og prinsipp på alle felt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:20:28]: Denne regjeringa ynskjer å ta heile landet i bruk. Me vil bygge Noreg med levande lokalsamfunn, gode velferdstester, attraktive arbeidsplassar og god infrastruktur.

I dagens debatt er det etterlyst ei kursendring frå Regjeringa. Mange gode døme på kursendinga er alt gitt. Heile det politiske fokuset er endra med regjeringsskiftet. Ikkje minst gir det seg utslag i distriktpolitikken med utvikling i heile landet, i kommuneøkonomien med lyft i den lokale velferda og i fokus på arbeid for alle. Her skil dagens regjering seg fundamentalt frå den førre. Me set enkeltmennesket i sentrum.

Eit godt utbygt samferdselsnett er ein grunnleggjande føresetnad for at me skal kunne ha busetnad, næringsutvikling og god velferd i heile landet. Utbygging og drift av samferdselsnettet er viktig for å redusere avstandskostnadene og for å auke verdiskapinga.

For å styrkje konkurranseevna må me medverke til å skape utviklingskraftige bu- og arbeidsregionar. Gode samferdselsløysingar er avgjerande for å lukkast med dette. Næringslivet i Noreg har store transportkostnader samanlikna med dei fleste andre land, og lange avstandar er særleg kostnadskrevjande for bedrifter i distrikta. Regjeringa fører ein politikk for å redusere avstandskostnadene.

Transport er eit viktig velferdsgode for dei som bur i landet vårt, anten vi køyrer eigen bil eller reiser kollektivt. Folk skal kome seg trygt og effektivt mellom bustad og arbeidsplass. Ungane våre skal ha ein trygg skuleveg. Transportinfrastrukturen må vere lagd til rette for dei som har ei funksjonshemming, for småbarnsforeldre med barnevogn og for eldre menneske som t.d. er avhengige av ein gåstol for å kome seg fram.

Auka tryggleik skal alltid ha fyrsteprioritet og skal innarbeidast i all planlegging, utbygging, drift og vedlikehald av samferdselsnettet. Me må ta innover oss at samferdsel òg har miljøsider som ikkje berre er gode.

Regjeringa legg stor vekt på å avgrense dei miljøskadelege verknadene av transport. Ein del av tiltaka for å redusere utsleppa må gjennomførast nasjonalt, m.a. ved å bruke avgifter som straffar dei som har ei åtfærd som er skadeleg for miljøet, og som løner dei som handlar på ein måte som er positiv for miljøet. Regjeringa arbeider aktivt for å utvikle miljøvenlege transportmiddel. Det skjer m.a. ved å skifte ut gamle riksvegferjer med gassferjer. Regjeringa støttar utvikling av alternative drivstoff som biodrivstoff og hydrogen i transportsektoren. Det er god miljøpolitikk, og det er framtidsretta politikk for å få fram nytt robust næringsliv.

Auka satsing på kollektive transportløysingar både for menneske og gods kan vere med på å redusere miljøproblema. Regjeringa ynskjer at meir av godstransporten skal skje på jernbana. Me vil derfor betre vilkåra for jernbana m.a. med auka løyvingar til utbygging av godsterminalar, dobbeltspor og kryssingsspor.

Det er viktig at det i område med miljø- og køproblem vert gjennomført tiltak som gjer at folk og gods faktisk kjem raskare fram. I og rundt dei største byane må derfor kollektivtilbodet vere så godt at fleire vel å reise kollektivt. I distrikta ynskjer Regjeringa å fremje meir behovstilpassa kollektivløysingar. Det viktigaste for å løyse dei transportutfordringane som folk og næringsliv har i distrikta, er å auke løyvingane til veg.

Luftfarten er òg ein sentral del av transportnettet og er eit av dei viktigaste kollektivtilboda, ikkje minst i eit land som Noreg med store avstandar. Både kortbanenettet og stamrutenet er ein viktig del av transporttilbodet. Me vil behalde dagens flyplasstruktur og er opptekne av at me skal kunne behalde ordninga med kryssubsidiering av dei ulønsame flyplassane òg i framtida.

Regjeringa ynskjer å satse meir på samferdsel. I Soria Moria-erklæringa la Regjeringa til grunn å auke satsinga både på veg og på jernbane med 1 milliard kr samanlikna med forslaget frå regjeringa Bondevik II i Nasjonal transportplan. Det er i tråd med vedtaket om planrammene i Nasjonal transportplan som fleirtalet i Stortinget gjorde, og som dei tidlegare regjeringsspartia kalla overbod og ikkje kunne vere med på. Regjeringa starta kursendinga frå Bondevik II-regjeringa sin politikk allereie i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet og fortsette i revidert nasjonalbudsjett 2006. Meir enn 800 mill. kr er tilført samferdsel i 2006.

Det er viktig å investere slik at me får eit moderne og trygt samferdselssystem. Landet skal byggjast vidare.

Samtidig må me ta vare på den infrastrukturen me alt har. Denne regjeringa vil snu utviklinga med aukande etterlep i vedlikehaldet. Det gjeld både veg- og jernbanenettet. Me må stoppe forfallet.

Noreg er eit land med enorme ressursar og mange gode kvalitetar me er stolte av. Endå er det eit stort potensial for å nytte desse ressursane betre. Regjeringa vil auke satsinga på samferdselssektoren for å skape eit transportsystem som møter utfordringane i framtida, og som bidreg til optimisme og nyskaping i heile landet.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [19:26:07]: La meg først få takke statsråden for et utmerket innlegg, et innlegg som jeg tror samtlige kan stille seg bak i forhold til målsetting. Men det som er så beklagelig, er at med den hastigheten som denne regjeringen har i forhold til å bevilge ressurser til å nå disse målene, vil verken jeg eller statsråden, tror jeg, oppleve å få den infrastrukturen som er nødvendig verken på veg, jernbane eller andre områder.

Statsråden var òg inne på forliket i Nasjonal transportplan. Da forliket ble inngått, var det 22 milliarder kr ekstra fordelt likt på veg og jernbane. Men det som statsråden kanskje lett glemmer, er at i dette forliket slås det også fast at disse midlene til veg skal gå til investering, altså nye prosjekter. Og prosjektene er også opplest og vedtatt i det forliket.

Så mitt spørsmål er: Nå når Regjeringen vrir alle disse midlene over på vedlikehold, hvordan blir det da med disse prosjektene som er planlagt, vedtatt og kanskje også under utarbeidelse?

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:27:25]: No uttaler Sandberg seg som om budsjettet var lagt fram. Det er det ikke. Eg har varslet og står fast ved at me må ta vare på det eksisterande veg- og jernbanenettet. Det er eit dårlig hushald å la forfallet rå sjølv om ein byggjer noko nytt. Me er ei fleirtalsregjering, me er handlekraftige, og me skal sikre godt vedlikehald og nye investeringar. Svaret på spørsmålet til Sandberg må han vente på til i morgon, for det er då han vil sjå kva resultatet vert. Men me skal sjølv sagt i denne fireårsperioden ta vare på det forliket som ligg i Nasjonal transportplan.

Trond Helleland (H) [19:28:20]: Jeg vil også takke statsråden for et godt innlegg. Vi gleder oss til i morgen for å se om løftene oppfylles. Men jeg er litt urolig. 1. oktober skulle det ha vært lagt fram en stamveitredning. Vegvesenet har selv sagt at de gleder seg til den debatten som skal komme fra 1. oktober og fram til jul. Utredningen har ikke kommet. Det er bare noen dager på overtid, men jeg har en mistanke om at det kanskje har sammenheng med at rammene blir litt trangere enn de hadde tenkt, så de må vente med å legge den fram til etter at budsjettet har kommet. Nok om det.

Statsråden har vært på Sørlandet i sommer og åpnet et OPS-prosjekt, Feda-prosjektet, som ble ferdig 16 måneder tidligere enn planlagt. Det er nok et eksempel på at OPS-løsningen er en god løsning. Dette har statsråden på en måte lagt lokk på ved å si at vi ikke skal ha nye tiltak.

Så har jeg her et utmerket magasin for Jernbaneforbundet, der statsråden sier at det hun er mest stolt av, er at hun fikk stoppet privatiseringen og konkurranseutsettingen av jernbanen. I samme blad står det at Gjøvikbanen, som er konkurranseutsatt, har hatt en trafikkvekst på 8 pst. de tre første månedene.

Er ikke statsråden redd for at det å legge lokk på all konkurranse, vil stoppe muligheten for å utvikle norsk samferdsel på en god måte?

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:29:38]: For det første må eg gjere det klart at ein stor del av jernbaneverket sine bedrifter er konkurranseutsette og vil verte konkurranseutsette. Det som gjeld drift av personteneste på tog, vil ikkje verte konkurranseutsett. Det er for så vidt symptomatisk at det er eit underbruk av NSB som òg driv Gjøvikbana. Eg trur ikkje at det fører til at me får dårlegare tenester. NSB driv godt, og dei skal drive endå betre og endå meir effektivt i framtida.

Når det gjeld stamvegutgreiinga, vert ho lagd fram komande måndag, så det er ikkje så mykje utsetjing på ho. Kva hensikt Vegdirektoratet og dei andre sektorane har med å vente ei veke, får representanten spørje dei om.

Jan Sahl (KrF) [19:30:42]: Det er en offensiv samferdselsminister som skal bygge landet med ny kurs, men i det innlegget som ble holdt, oppdaget ikke jeg så veldig mye av den nye kursen. Det var etter mitt syn en trygg og god videreføring av den forrige regjeringens samferdselspolitikk, med noen små nyanser.

Det har vært utrolig mange budsjettlekkasjer styrt av Regjeringen av godbiter i forbindelse med budsjettet, så også når det gjelder samferdsel. Så jeg er ikke sikker på om vi har så mange godbiter igjen å vente på til i morgen. Men jeg er veldig spent på én sak som ikke har vært nevnt i det hele tatt, og som er en hovedsatsingsbit i Soria Moria-erklæringen, og som var den nye kursen. OPS skulle vekke, og vi skulle få prosjektfiansiering.

Nå er jeg veldig spent på om vi får en nyhet i morgen om prosjektfiansiering. I så fall skal det få Kristelig Folkepartis støtte. Jeg håper statsråden kan lette litt på lokket for oss nå.

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:31:53]: Ja, i budsjettet i morgen vert det ei omtale av prosjektfiansiering. Kva som står i den omtala, må nok representanten vente på til i morgen.

Elles lytta han vel ikkje nøye nok til mitt innlegg viss han ikkje fann kursendringar. For det fyrste er det ei kursendring å auke budsjettet slik Regjeringa har gjort både i tilleggspolisjonen og i revidert nasjonalbudsjett. For det andre er det ei stor kursendring å leggje meir vekt på vedlikehald, som har vore utruleg forsømt, der den førre regjeringa kutta 200 mill. kr i siste års budsjett, og der me

no håper at me skal kunne snu den utviklinga. Så får me vente til i morgon med å sjå om det vert ei kursendring som vil vise igjen – eg trur det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Børge Brende (H) [19:33:12]: Energi og miljø blir dette århundrets store spørsmål. Vi er i en situasjon hvor to milliarder mennesker i verden ikke har tilgang på elektrisitet, og de trenger tilgang på elektrisitet hvis de skal få oppleve utvikling. Samtidig vet vi at det også medfører at energiforbruket i verden vil øke med 40–50 pst. innen 2030. Det fastslår Det internasjonale energibyrået i sin siste rapport som kom nå i sommer. Da blir det store spørsmålet: Hvordan skal vi skaffe energi til alle dem som trenger energi, samtidig som vi greier å kontrollere de miljømessige konsekvensene av dette – hvordan bruke mer energi og slippe ut mindre klimagasser? Det blir dette århundrets store spørsmål.

Her har også Norge et ansvar. Vi som en stor energileverandør har satt oss selv i den situasjon, som det fremkom på Dagsrevyen nå i kveld, at vi på grunn av at vi nå importerer kullkraft fra Europa, slipper ut mer CO₂ i året enn det 200 000 biler gjør, fordi vi velger kullkraftimport i stedet for gasskraft. Det er viktig at vi finner en nasjonal løsning for hvordan vi skal håndtere gassen. 99 pst. av gassen eksporterer vi, bare 1 pst. bruker vi i Norge. Vi må finne løsninger. De signalene som har kommet fra Regjeringen, har vært veldig utydelige så langt. Det er veldig vanskelig å forstå hva som ligger i dette med parallell utbygging av renseteknologi. Så langt har det medført at det de facto har blitt en stopp i utbygging av nye gasskraftverk.

Vel så viktig er det at også Norge tar et ansvar når det gjelder nye og fornybare energikilder, og der hadde jeg store forventninger til olje- og energiministeren og til Regjeringen. Da Regjeringen i vinter skrapet disse grønne sertifikatene i forhandlingene med Sverige, sa Regjeringen at man skulle komme opp med et minst like godt system. Miljøvernministeren sa i replikkordskiftet etter sitt innlegg hvor jeg stilte spørsmål, at dette var en historisk dag, og folket jublet. Det er nok en historisk dag, for jeg har ikke opplevd at miljøbevegelsen og de som bygger ut energi, har vært så samstemte. De har sagt at det systemet som Regjeringen i dag har kommet med for at Norge skal få mer fornybar energi, ikke holder mål. Jeg må si at når Regjeringen gikk ut og sa at man skulle få et system som var minst like bra som de grønne sertifikatene, så trodde jeg på Regjeringen. Jeg gjorde det. Men nå har vi altså fått et nytt løftebrudd fra løftebruddregjeringen. For hva er den støtten man har kommet opp på for små vannkraftverk som er gryteklare og som kan igangsettes, og som det blir 10 TWh av, etter det en av Norges ledende forskere sier til Dagens Næringsliv i dag? 10 TWh – fjerdedel av det norske forbrukere bruker i året på strøm, er gryteklar. De får 4 øre, altså en tredjedel av hva man ville ha fått med de grønne sertifikatene. Det er ikke minst like bra. Vindkraft får 8 øre, ville fått det dobbelte hvis man hadde gått for de grønne sertifikatene. Bioenergi får 10 øre, ville

fått 15 øre og 20 øre med de grønne sertifikatene. Tilsvarende prosjekter får i Sverige og i Finland borti 30 øre i støtte. Så hvorfor folket da skulle juble over dette midt i en vanskelig strømsituasjon, kan ikke jeg forstå. Jeg tror at her hever Regjeringen stemmen ved svakt argument. Jeg forstår godt at miljøvernministeren gjør det, for det er jo åpenbart at det er noen i Regjeringen som har overkjørt henne og olje- og energiministeren i denne saken.

Jeg er fryktelig skuffet, fordi det betyr at mange gode fornybare prosjekter som kunne ha hindret en fremtidig strømkrise, nå er skrinlagt. Det er ikke bare noe jeg sier. Vindkraftforeningen har sagt at mange vindkraftprosjekter får kroken på døra i dag. Det er ingen historisk gledens dag, det føyer seg inn i rekken av energipolitiske beslutninger som denne regjeringen har tatt, og som bringer oss nærmere en strømkrise: først skraping av grønne sertifikater, med et dårligere system som alternativ, dernest usikkerhet rundt gasskraftverk, slik at man virkelig nærmer seg strømkrisen.

Presidenten: Det blir adgang til replikkordskifte.

Marianne Aasen Agdestein (A) [19:38:34]: Jeg vil først rose representanten Børge Brende for en visjonær og overordnet tilnærming til hele energispørsmålet. Men samtidig synes jeg det er overraskende at han velger en så offensiv og pågående opposisjonsrolle, siden han selv satt i en regjering som gjorde lite eller ingenting med energitilførselen.

Representanten Brende var mot utbygging av Øvre Otta. Han var også mot utbygging av Hattebergvassdraget. Regjeringen han satt i, startet bygging av anlegg for videreføring av gass fra Ormen Lange og sa ja til Sunndal Verk. Begge anlegg er basert på elektrisk kraft. Som følge av dette er situasjonen i Midt-Norge når det gjelder energi, kritisk. Den forrige regjeringen leverte heller ikke noe mer energi basert på gasskraftverk.

Mitt spørsmål er som følger: Evner representanten Brende å vise litt mer ydmykhet enn han så langt har vist når det gjelder eget ansvar for tilgang på ren ny fornybar energi? Var ikke fire år nok?

Børge Brende (H) [19:39:37]: Takk først for hyggelige ord innledningsvis.

Når det gjelder spørsmålet og hva jeg fikk til da jeg var miljøvernminister og næringsminister, har jeg god samvittighet. Vi bygde ut mer vannkraft i løpet av de fire årene under Bondevik II enn hva man gjorde på hele 1990-tallet. Vi sa ja til Sauda, og vi sa også ja til mange andre viktige vannkraftprosjekter. Investeringsbeslutningen som gjaldt Kårstø og gasskraftverket der, kom før vi gikk av. Den fikk vi til. I tillegg sa jeg som miljøvernminister ja til gasskraftverk i forbindelse med Snøhvit. Da var det faktisk representanter i Stortinget som satte seg ned og demonstrerte mot det, men det var en nødvendig beslutning.

Jeg er den første til å innrømme at i de 15 siste årene har vi ikke bygd ut nok energi i Norge. Derfor bør vi ha en dugnad i Stortinget hvor alle setter sine kjepphester på

stallen for at vi skal få til dette. Vi trenger både gass og fornybar energi.

Inge Ryan (SV) [19:40:48]: Representanten Brende er opptatt av energibeslutninger i Stortinget. Den viktigste energibeslutningen som er gjort i Stortinget, er da vi vedtok hjemfallsregelen, at retten til vannkraft skal falle tilbake til staten. Det var ett parti som kjempet mot det. Det var Høyre.

Vi vet at det på meningsmålingene ser ut til at Høyre og Fremskrittspartiet nærmer seg 50 pst. For min del og for SVs del er skrekkscenariet at det skulle skje, nettopp fordi de to partiene ønsker å fjerne hjemfallsordninga.

Høyres store høvding, Kåre Willoch, sier følgende i Klassekampen i går:

«Som god konservativ holder jeg fast på nasjonalt eierskap til kraftressursene.»

Og han advarer mot Høyres og Fremskrittspartiets politikk når det gjelder hjemfall.

Er det slik at representanten Børge Brende fortsatt mener at det er riktig at man fjerner hjemfallsordninga, slik at private utenlandske eiere kan overta Norges viktigste juvel?

Børge Brende (H) [19:41:47]: Først må jeg si at Kåre Willoch har vært en inspirator for meg. Når han uttaler seg generelt om energi- og miljøspørsmål, synes jeg han har kloke betraktninger.

Når det gjelder hjemfallsinstituttet spesielt, har jeg registrert at Regjeringen nå har valgt å gå til EF-domstolen for å få prøvd den norske ordningen. Det sa jeg at vi tok til etterretning da den saken ble kjent. Så får vi se hva domstolen konkluderer med. Jeg har jo friskt i minne en miljøvernminister som gikk ut med brask og bram like etter at hun tiltrådte, og sa at nå skal vi nedlegge norsk forbud mot bromerte flammehemmere, mot miljøgifter. Nå har miljøvernministeren ombestemt seg, for ESA har sagt noe annet.

Når vi får avklaringen fra EF-domstolen, tror jeg vi alle må gå i oss selv for å finne fremtidsrettede løsninger på den saken.

Erling Sande (Sp) [19:42:57]: Representanten Børge Brende er, som venta, ute og slaktar Regjeringa sine tiltak som blei offentleggjorde i dag. Den svartmalinga som han kjem med, samsvarar dårleg med røynda.

Allereie i dag – etter offentleggjeringa – har vi høyrte at Lyse Energi har offentleggjort at dei kjem til å satse på vindkraft. Det kjem positive signal frå vasskraftutbyggjarar i m.a. mitt heimfylke, Sogn og Fjordane. Og bioenergiprodusentane er fornøgde.

Når representanten Børge Brende med eit slikt engasjement slaktar denne regjeringa sine tiltak, må det vere grunn til å spørje: Kva var det den førre regjeringa – som Brende sjølv var ein del av – gjorde som var betre enn denne regjeringa sine tiltak?

Børge Brende (H) [19:43:48]: Hadde det enda vært slik at det var jeg som slaktet det opplegget som Regjerin-

(Brende)

gen kom med for tilskudd og initiativ til fornybar energi, hadde det ikke vært noe stort problem.

Problemet er at dagen i dag er historisk for både dem som skal produsere energi, og for miljøbevegelsen. Alt fra Naturvernforbundet og Bellona til Natur og Ungdom har gått ut og slaktet forslaget og mener at det medfører at mange prosjekter nå får kroken på døra. Nord-Trøndelag E-verk har i dag sagt at de dessverre må droppe vindkraftprosjekter. Mange småkraftprosjekter blir også droppet.

Hva hadde Bondevik II-regjeringen som alternativ her? Jo, vi hadde de grønne sertifikatene, som også representantens parti var tilhenger av den gangen. Det er jo ubestridelig slik at hvis man hadde innført de grønne sertifikatene, ville det i alle fall ha ført til dobbelt så mange gulrøtter for å stimulere til denne grønne energien. Derfor er det en trist dag for fornybar energi i dag.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Eva M. Nielsen (A) [19:45:21]: Tirsdag hørte vi alle Kongen lese følgende fra trontalen:

«Bekjempelse av det ulovlige fisket i Barentshavet vil ha høyeste prioritet.»

For oss i miljøkomiteen er dette en riktig opp-prioritering for å stanse et røveri som har foregått over mange år. Det ulovlige, uregistrerte og urapporterte fisket er miljøkriminalitet av verste slag. Det er et tyveri fra fellesskapet og fra dagens fiskere, men det er også et tyveri fra framtidige generasjoner. Det kom som et sjokk på mange langs kysten da forskerne anbefalte en reduksjon på 35 pst. på totalkvoten for torsk neste år. Det betydde at norske fiskere neste år må betale for andre nasjoners ulovlige overfiske i Barentshavet, i Norskehavet og i Nord-Atlanteren.

Overfisket og de lovløse tilstandene har norske myndigheter vært klar over i mange år. Den forrige regjeringa maktet ikke å gripe fatt i denne ressurs- og miljøkriminaliteten. Det er god grunn til å gi Stoltenberg-regjeringa ros for at den på ett år har synliggjort norsk overvåking, norsk rettsutøvelse og tilstedeværelse i disse havområdene. Det er all grunn til å gi ros til fiskeriminister Helga Pedersen, som uredt har tatt opp denne problematikken med de europeiske land og med russerne.

I går undertegnet Norge og EU en avtale om tiltak mot ulovlig fiske, en avtale som innebærer overvåking og kontroll av fiskeriene. Rammeavtalen gir klare retningslinjer for hvordan Norge og EUs medlemsland skal samarbeide om felles fiskeriresurser, og avtalen forsterker partenes kamp mot ulovlig, uregistrert og urapportert fiske.

Ulovlig fiske er en av de største ressursmessige utfordringene for både Norge og de øvrige europeiske fiskerinasjonene. Det er kun gjennom avtaler og tett samarbeid vi kan klare å få bukt med denne kriminaliteten.

Regjeringa Stoltenberg har lagt fram en balansert, helhetlig plan for forvaltning av nordområdene. Alle disse utfordringene krever samarbeid, regelverk og ikke minst norsk tilstedeværelse. Våre kystfartøy må være operative, aktive og synlige i området. Våre fiskeriinspektører har en krevende, men viktig jobb.

Norge skal gå foran i kampen mot piratfiskerne. Vi skal være på miljøets og ressursenes side. Det gjelder ikke minst i Svalbardsonen. Her tar vi på oss et ansvar for en forsvarlig ressursforvaltning. Dette er Norges rett, og det er vår plikt. Svalbardsonen er et særlig sårbart område, hvor det er tvingende nødvendig å få slutt på rovfisket.

Norsk tilstedeværelse i disse ressursrike områdene skal være en prioritert oppgave. De territorielle utfordringene vet vi er mange, men Regjeringa har håndtert disse konfliktene med klokskap og fasthet og gjennom samarbeid. Betydningen av norsk tilstedeværelse og aktivitet i de nevnte havområdene vil få økt betydning i tida framover. Det er da betryggende å vite at vi nå har en regjering som er handlekraftig i sin nordområdepolitikk, som spiller på lag med miljøet, og som tar ansvar for en bærekraftig ressursforvaltning.

Avslutningsvis har jeg lyst til å trekke fram det paradoksale i vår nordområdeutfordring. I vårt strategiske arbeid med forvaltning, aktivitet og tilstedeværelse må vi ta med oss at Norge er et lite land som rår over enorme naturressurser i form av petroleumsressurser og fisk og annen biomasse. Historisk er det ikke noe rimelig forhold mellom de store interessene Norge har, og de virkemidlene norske myndigheter har brukt for å sikre disse interessene. Slik sett kan vi si at Norge her er en småstat med stormaktsinteresser, interesser som vi skal verne om – både ressursene og miljøet – og vi skal ta vare på de norske mulighetene som fins i nord.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [19:50:05]: Trontalen er på mange måter en interessant tale. Den sier noe om ambisjoner og mål for posisjonen, men samtidig utfordrer den også opposisjonen til å tydeliggjøre forskjellene mellom de to partene. Derfor er dette en viktig debatt, som legger føringer for en del av det som kanskje kommer etterpå.

Samtidig er det også slik at man nok blir provosert og overrasket i noen sammenhenger. Jeg må si at jeg lot meg fascinere av representanten Gunn Olsen fra Arbeiderpartiet, som var på talerstolen og snakket om ny kurs, nye muligheter og nytt flertall. Hun har selvfølgelig rett i at det er skapt et nytt flertall i denne salen, men ser vi på valgresultatet som sådant, var det også pr. definisjon et borgerlig flertall på utsiden. Det er valgloven som innsatte en ny regjering og et nytt flertall, ikke folket på utsiden.

Så over til trontalen – jeg er ferdig med hjertesukket mitt. Jeg synes det har vært fokusert lite på justispolitikk, og da må noen av oss ta opp den hansen. Jeg tror jeg skal være så frimodig at jeg skal skryte av Regjeringen for en del av de punktene som står der. Jeg synes det er bra at man her nevner at man ønsker å fortsette å fokusere på internasjonalt samarbeid for å bekjempe grenseoverskridende kriminalitet. Det er vi enige om, og der bør vi ha en felles målsetting.

Et annet moment som Regjeringen også tar tak i, og som jeg synes er bra, er å utvide bruken av tilstedevakt innenfor Redningstjenesten. I et langstrakt land som vi har, med mange utfordringer, kan slikt være livbergende, bokstavelig talt, og det skal jeg gi Regjeringen honnør for.

Hvis jeg nå legger bort den biten og går over på den andre siden, finnes det faktisk ting der også som fascinerer meg. Det gjelder det som er utfordrende. Jeg hørte at komitelederen i justiskomiteen var på talerstolen i dag og sa at nå har Regjeringen tatt tak, det er ny kurs og nye muligheter. Og jeg har sett litt på det. De mulighetene er selvfølgelig definert ut fra posisjonens side. De sier at nå skal vi satse på politiet, vi skal ta et oppgjør med gjengkriminaliteten i Oslo. Så legger man inn en styrking på 6 mill. kr – 6 millioner. For budsjettåret i fjor styrket den forrige regjeringen, sammen med Fremskrittspartiet, Oslo-budsjettet med over 100 mill. kr til politiet. Det var en satsing, etter mitt skjønn.

Vi ser nå at det er en krangel mellom fagforeningen i politiet i Oslo og Politidirektoratet om situasjonen i forhold til terrorbekjempelse, hvor iallfall jeg vil låne øre veldig til fagforeningen, som faktisk skal stå i fremste rekke.

En annen ting jeg har savnet, som jeg kanskje får lære mer om i morgen, er forholdet til fengselsutbyggingen. Statsråden har sagt – og det ligger også i trontalen – at man skal gjøre noe med Halden. Det hilser vi selvfølgelig alle velkommen. Men jeg savner en like stor tydelighet når det gjelder det prosjektet som ble planlagt i Nord-Norge, i Indre Salten, der statsråden – før han ble statsråd – var veldig tydelig da han var nordpå, og sa at man skulle sette spaden i jorda. Den spaden må han ha mistet, eller noen må ha tatt den fra han. Det skjer i hvert fall ingen ting der pr. i dag.

Den nye satsingen skal være på kriminalomsorg. Det kan nok være på sin plass. Samtidig er det noen paradokser her. Jeg så litt på statistikken for fjoråret. Det er et faktum at i henhold til offentlig statistikk har man gjennom å bruke fremskutt prøveløslatelse gitt en rabatt på over 51 000 døgn. Det utgjør ca. 140 års fengsel. Vi kunne selvfølgelig ha sagt at hvis vi tar gjennomsnittet for drapsaker i Norge, og det er ca. åtte år, har vi i underkant av 20 drapssaker gitt det i ren rabatt årlig. Vi slipper de kriminelle ut. Noen vil kanskje si at det er god sosialdemokratisk politikk, andre vil si at det er å trække på ofrene for kriminalitet. Det er i alle fall mitt ståsted i så måte.

En annen ting man har sagt, er at man nå ønsker å innføre en prøveordning med elektronisk merking og hjemmesoning. Det tror jeg kommer til å glede veldig mange av dem som bor f.eks. i Holmenkollåsen. Det er flott å sone der oppe – en har utsikt over byen, ser ned på allmuen og har det rimelig bra hjemme. Men hva med de som holder til i andre enden av skalaen, de som er på den nederste delen av rangstigen? Hvor skal de ha sin soning? Under en bru i sentrum? Er det alternativet, er det en sosialt rettferdig fordeling for en sosialdemokratisk regjering? Hvis det er det, vil jeg på nytt sterkt ta avstand fra det.

Så til det siste temaet som jeg synes er interessant: Regjeringen har sagt at barn ikke skal sone i fengsel. Det støtter jeg i utgangspunktet opp om. Men forutsetningen er linket til hvilken type kriminalitet som er begått. Drammens Tidende har i dag en leder som fokuserer på at man bruker barnevern som straff.

Jeg skal ta meg den frihet å sitere et avsnitt derfra, der lederen bl.a. sier:

«Men det direkte motbydelige med regjeringens forslag er at man ønsker å bruke barnevernet som en slags straffereaksjon.»

Barnevernet skal hjelpe, ikke straffe.

Videre sier lederen:

«Nå foreslår regjeringen å blande denne ungdommen, de aller mest sårbare blant oss, med landets verste pøbel. Det er pøbelen det er synd på, må vite, ikke incestofre (...)»

Dette er med andre ord en villet politikk som tar vare på de kriminelle og ikke de andre.

Eva Kristin Hansen (A) [19:55:38]: Å bygge opp et sterkt velferdssamfunn forutsetter at man fører en politikk som evner å fordele mellom folk og som sikrer alle like muligheter. Norge er et av verdens beste land å bo i. Men det betyr ikke at vi ikke har mange utfordringer som vi må finne løsninger på.

Å sikre arbeid til alle har alltid vært viktig for Arbeiderpartiet. Vi er ikke enige med de markedsliberalistene som synes at ledighet er sunt for økonomien. Arbeidsledighet er å sløse med ressursene. Derfor er jeg veldig glad for at siden Regjeringen overtok, har ledigheten gått kraftig ned, og sysselsettingen øker. At folk har arbeid og inntekt er den viktigste måten å få folk til å delta i samfunnet på, det skaper trygghet og forhindrer fattigdom.

For Regjeringen og for stortingsflertallet er det viktig å legge til rette for at folk kan delta – gjennom å sørge for barnehage til alle som ønsker det, gjennom ordninger som fødselspermisjon og ved å trygge arbeidstakerne gjennom arbeidsmiljøloven.

Men som statsministeren påpekte i sin tale, har vi fortsatt altfor mange som er på utsiden av arbeidslivet, som lever på en eller annen form for stønad, og som skulle ønske at de kunne delta. Det tar Regjeringen på alvor. Gjennom den omfattende reformen av arbeids- og velferdsforvaltningen som vi står midt oppe i, bygger vi opp et system som vil få flere tilbake i arbeid. Gjennom den kommende stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering vil vi få flere virkemidler til faktisk å hjelpe folk til å bli i stand til å delta i arbeidslivet gjennom å bli kvalifisert og gjennom å få prøvd ut sin arbeidsevne.

At folk har et arbeid å gå til, er lønnsomt både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Å avskaffe fattigdom er krevende. Det er kun gjennom strukturelle endringer det kan skje. Vi kan gjøre mye gjennom handlingsplaner mot fattigdom. Men det er gjennom å fordele og ha en sterk offentlig sektor og sikre at alle blir inkludert, også i arbeidslivet, at vi faktisk kan klare det.

Opposisjonen har gjennom flere innlegg her i dag uttrykt en stor utålmodighet overfor Regjeringen – at den bruker for lang tid på å gjennomføre valgløftene sine. Men sannheten er jo at Regjeringen og flertallet på Stortinget er godt i gang med å gjennomføre løftene fra Soria Moria-erklæringen. Vi er i rute, selv om det var mye å rydde opp i etter den forrige regjeringen. Det eksisterer åpenbart noe kortidsminne i denne salen, for da dagens re-

gjering overtok, var det en situasjon hvor ledigheten lå dramatisk høyt, kommunene var helt sulteføret, det ble lagt opp til mer privatisering av skolen, det ble kuttet i til-tak til dem som var arbeidsledige, og arbeidsmiljøloven var i ferd med å bli rasert.

Valget for et år siden handlet om akkurat dette, om hva slags samfunn folk ønsker. Er det et samfunn hvor de som har minst, skal bli avspist med almisser, hvor man ikke fører en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, og hvor man gir skattelettelser til dem som har mest fra før, eller er det et samfunn hvor vi bygger opp en robust offentlig sektor der folk får like muligheter, hvor man aktivt vil ta folk tilbake i arbeidslivet, hvor de som har mest, også skal betale mest skatt, og hvor det er fellesskapsløsningene som prioriteres?

Velgerne sa at de ønsket mer fellesskap, ikke mindre. Det er Regjeringen i full gang med å gjennomføre nå.

Gunnar Kvassheim (V) [19:59:32]: For noen uker siden var Al Gore i Norge. Da hadde jeg gleden av å bli invitert til visningen av hans film om de store klimautfordringene vi står overfor. Det er en alvorlig film, for det er en betydelig jobb som skal gjøres. Men det positive budskapet er at det er mulig å gjøre den jobben, og det er mulig å gjøre den til en overkommelig pris som ikke setter velstanden vår på spill. Akkurat dette har vært et hovedpoeng i mange år for Venstres miljøpolitikk – at det er mulig å kombinere en god miljøpolitikk med å beholde velferdssamfunnet og sikre arbeidsplassene. Ja, det er faktisk slik at en nødvendig del av arbeidet med å sikre velferdssamfunnet og framtidige arbeidsplasser er at man har en god miljøpolitikk.

Etter filmen inviterte Regjeringen til mottakelse hvor Al Gore og statsminister Jens Stoltenberg stod side ved side. Da gjorde jeg meg visse refleksjoner. På den ene siden stod Al Gore, som nå bruker det meste av sin tid på å reise rundt og inspirere statsledere til å ta miljøutfordringene på alvor, benytte de tekniske mulighetene som finnes der, og de framtidige løsningene som skal forme energi- og miljøpolitikken. På den andre siden stod Jens Stoltenberg, som ble herostratisk berømt fordi han ledet an i arbeidet som førte til at sentrumsregjeringen ble felt fordi han ikke ville bygge gasskraftverk uten at det ble stilt krav om rensing av CO₂.

Jens Stoltenberg overtok regjeringsansvaret, og gav tre konsesjoner for bygging av gasskraftverk uten krav om rensing. Det var et blindspor, og det førte til stopp i arbeidet med å fremme de rene løsningene, fordi utbyggerne trodde det var et politisk regime som ville akseptere gasskraft uten rensing. Så kom Soria Moria-erklæringen som kunne indikere at statsministeren hadde kommet på nye og bedre tanker. Gasskraft i Norge skulle kombineres med krav om rensing fra dag én. Senere har vi forstått at det som virket klart, ikke er så klart. Det viser seg at Soria Moria-erklæringen ikke er et avklart politisk arbeidsgrunnlag, men et politisk trekkspill som kan formes etter behov. Nå åpnes det for en periode uten rensing ved de gasskraftverkene som Regjeringen åpenbart er innstilt på å gi konsesjon til. Det betyr at en åpner for en lang periode

og et svarteperspill om hvem som skal betale regningen, og hvilke løsninger som skal velges.

Nå foreligger det planer om gasskraftverk på Tjeldbergodden, i Skogn og på Mongstad. På Kårstø i Rogaland bygges det med bakgrunn i en konsesjon som ble gitt av Stoltenberg I-regjeringen. Det er behov for at Regjeringen nå avklarer hvordan en vil medvirke til rensing av CO₂ ved gasskraftverk i Norge, gir en konkret vurdering av disse prosjektene som nå foreligger, gir en pekepinn på hvordan staten vil medvirke, og i hvilken rekkefølge en ønsker å bidra i forhold til disse konkrete prosjektene.

I dag ble det lagt fram et opplegg som skulle være alternativet til grønne sertifikater. Statsministeren og Regjeringen har lovet at det alternativet skal være bedre enn opplegget med grønne sertifikater som ble skrotet. Det ble det ikke. I realiteten betyr det at en i de kommende årene stiller til rådighet 400 mill. kr mer til fornybar energiproduksjon. Grønne sertifikater ville utløst mellom 1,5 og 2,5 milliarder kr. Det som er alternativet, er altså betydelig dårligere. Resultatet vil bli at mange prosjekter med fornybar energiproduksjon stopper opp og ikke blir realisert.

I går la Lavutslippsutvalget fram sin innstilling. Mange var begeistret, blant dem miljøvernministeren. En kunne tro av den reaksjonen som en så, at en ville følge opp de anbefalingene som var. I dag vet man at det ikke er rett. Fra dag én bryter en det som må være politiske opplegg for å kunne følge opp Lavutslippsutvalgets innstilling. De har nemlig klare anbefalinger om å støtte fornybar energiproduksjon på en måte som Regjeringen i dag ikke viser vilje til å gjøre det på.

Det hadde vært viktig hvis statsministeren i dag benyttet anledningen til å si at de anbefalingene som Lavutslippsutvalget kommer med, og hovedkonklusjonen om at en skal redusere utslippene med to tredjedeler fram til 2050, også skulle bli en formell norsk målsetting. Jeg er usikker på Regjeringens vilje til å følge opp utvalgets innstilling på bakgrunn av det tafatte opplegget en i dag har presentert for fornybar energiproduksjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eva Kristin Hansen (A) [20:04:45]: Flere har i dag tatt opp at Fremskrittspartiet og Høyre inviterer hverandre til et tettere og mer forpliktende samarbeid. Partiet Venstre liker åpenbart ikke at deres forhold til denne alliansen blir tatt opp, hvis man ser på de svarene representantene Sponheim og Dørum har kommet med i dag. De liker åpenbart ikke å la velgerne få vite hva man mener om dette. Men jeg spør likevel: Hvordan vil Venstre forholde seg til en borgerlig allianse hvor Fremskrittspartiet er med? Er representanten Kvassheim enig med sin parlamentariske leder i at det ikke er noe man trenger å forholde seg til? Venstre sier at de er veldig opptatt av miljøpolitikk, mens Fremskrittspartiet, som vil bli det dominerende partiet i den eventuelle alliansen, er kjent som et parti som ikke tror at vi har menneskeskapte klimaendringer, og som faktisk mener at alle i Norge helst burde ha hver sin bil.

Da spør jeg: Hvordan vil Venstre stille seg til et samarbeid hvor Fremskrittspartiet er med, særlig med tanke på

miljøpolitikken – er Venstre med, eller er Venstre ikke med?

Gunnar Kvassheim (V) [20:05:51]: Når det gjelder miljøpolitikken, er jeg mye mer bekymret for det dagens regjering står for, enn hva en eventuell regjering om tre år kommer til å stå for. Men jeg kan love Eva Kristin Hansen at Venstre aldri vil støtte en politikk som ikke bidrar til at Norge er best på miljø. Det vil også være utgangspunktet i framtiden når vi skal bidra til regjeringsdannelse. Vi klarte sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti å få til mye god miljøpolitikk. Rekordstore arealer ble vernet, det ble satset tungt på kollektivtransport og vi fikk stoppet technetiumutslippene fra Sellafield. Så vi har vist at vi i samarbeid med Høyre og Kristelig Folkeparti kan lage god miljøpolitikk. Det skal vi også gjøre i framtiden. Nå gjenstår det å se om Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet kan gjøre det samme. I dag har de vist at de ikke kan det.

Ole-Anton Teigen (SV) [20:07:06]: Jeg registrerer økende uenighet i miljøpolitikken mellom de gamle regjeringspartiene Venstre og Høyre. Vi får kritikk fra Høyre for å være for miljøvennlige, fordi vi ikke vil åpne for å bygge sterkt forurensende gasskraftverk uten krav om CO₂-håndtering. Samtidig kritiseres vi fra Venstre for ikke å være miljøvennlige nok. Den miljøpolitiske avstanden har økt mellom Venstre og Høyre etter at de forlot regjeringskvartalet. Denne avstanden er også en pekepinn på hvorfor den forrige regjeringen ikke fikk til en miljøvennlig håndtering av CO₂-utslippene, på tross av løftene i Sem-erklæringen.

Gunnar Kvassheims innlegg viser at Venstres miljøpolitikk har hatt godt av regjeringsskiftet. Regjeringsskiftet har i tillegg vært bra for dem som ønsker CO₂-håndtering og satsing på ny fornybar energi.

Men jeg må bare gjenta spørsmålet som representanten Hansen stilte: Ser Kvassheim for seg at en allianse mellom Høyre og Fremskrittspartiet, der Venstre er med, løser de utfordringene vi står overfor når det gjelder å redusere utslippene av klimagasser?

Gunnar Kvassheim (V) [20:08:07]: Som det vil være kjent, er det helt uaktuelt for Venstre å gå i regjering med Fremskrittspartiet, bl.a. fordi vi står så langt fra hverandre i miljøpolitikken. Det er helt rett at Venstre og Høyre har forskjellig miljøpolitikk, men her har en nylig praksis som viser hvordan disse to partiene kan samarbeide om miljøpolitikken. Jeg vedkjenner meg som venstre-mann definitivt den miljøpolitikken Bondevik II-regjeringen førte. Derfor er jeg overbevist om at framtidige regjeringskonstellasjoner kan få en god miljøpolitikk i et samarbeid mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og Høyre.

Når det gjelder rensing av CO₂, ble det tatt viktige grep av forrige regjering, bl.a. satt ned et stort fond, der avkastningen ble brukt for å legge grunnlaget for løsninger som skal brukes ved CO₂-rensing ved gasskraftverk. Det som nå er det store spørsmålet, er om det er mulig å nå Regjeringens målsetting om å rense på Kårstø innen 2009. Hvis det skal være mulig, må morgendagens statsbudsjett gi

store deler av svaret. Hvis ikke kommer vi til å få nok et løftebrudd fra dagens regjering i miljøpolitikken, knyttet til rensing på Kårstø.

Ola Borten Moe (Sp) [20:09:39]: Venstres miljøpolitikk har vært rimelig forutsigbar det siste året. Man legger seg inn sammen med de store miljøorganisasjonene, og man prøver å angripe Regjeringen ved å være langt mer miljøvennlig enn det Regjeringen er, enten det nå dreier seg om fornybar energi, det dreier seg om nordområdene, eller det dreier seg om gass.

Det synes jeg for så vidt er all right. Men det er jo et paradoks når man ser på de sjumilsstegene Venstre har tatt i miljøpolitikken, fra man var i posisjon for bare et år siden. Man ble så mye mer miljøvennlig over natten at man faktisk plussset på betydelige midler i sitt eget miljøbudsjett da man i fjor la fram sitt alternative forslag til statsbudsjett.

Vi har løftet klimaproblematikken til et nivå som Kvassheim er langt fra å kunne vedkjenne seg, gjennom at vi har sagt at vi skal rense gasskraften. Det var et løft som den forrige regjeringen på ingen måte så seg i stand til å bidra til. Dette er det enkeltløftet som Lavutslippsutvalget mener er det absolutt viktigste, og som vil bidra mest til at vi når våre mål.

Kan Kvassheim svare meg på hvorfor han mener at vi etter dette sjumilssteget fremdeles framstår som klimaversting?

Gunnar Kvassheim (V) [20:11:05]: Jeg har ikke brukt begrepet klimaversting. Men jeg er skuffet over at det som blir framstilt som en historisk avklaring i Soria Moria-erklæringen, nemlig at det skulle være gasskraft med krav om rensing fra dag én, nå ikke lenger har gyldighet. Dette var det mange som så på som et historisk skille, fordi en hadde fått Arbeiderpartiet til å snu.

Når ser en at med Arbeiderpartiets opplegg, som synes å vinne fram, vil det skje som en har ønsket hele tiden, nemlig at en skal bygge, og så skal en rense etter hvert. Så jeg vedkjenner meg definitivt forrige regjeringens politikk på dette området. Den hadde som en del av sin plattform at det ikke skulle gis konsesjoner uten at det var krav om rensing ved gasskraftverk.

For øvrig vil jeg gratulere Ola Borten Moe med det gjennombruddet Senterpartiet har fått på ett miljøområde, dessverre med negativt fortegn. Partiet lovet at det skulle bli vernepause. Etter at den forrige regjeringen hadde økt det vernede arealet med 50 pst., ble det så mye for Senterpartiet at man lovet vernepause. Det løftet har man holdt. Det er synd for miljøet, men det er en seier for Senterpartiet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Espen Johnsen (A) [20:12:31]: Vi har fått ei samfunnsutvikling der det no er fellesskapet og fellesskapsløsningane som er det viktigaste. Det er bra. Det gjeld ikkje minst barn og unge.

Vi opplever no ei regjering som gjennomfører tidenes største satsing på barn og unge på mange område, med mange tiltak og verkemiddel. Barnehagesatsinga er kanskje den aller største, med plassar til alle som ønskjer det, med god kvalitet og låg pris for foreldra. Det er den lovnaden som vi har gitt i Soria Moria, og det er det vi no ser skje. I dag får ni av ti som ønskjer det, plass i barnehagen, og neste år skal alle som ønskjer det, få barnehageplass. 2007 kan, med vår vilje til å satse på barnehagar, bli eit historisk år for barnehagepolitikken her i landet, men ikkje minst eit historisk år for dei barna som då vil få den plassen dei ønskjer seg i barnehagen, og som dei har venta på. Det er ikkje lett, men det er mogleg. Tromsø har greid det, Trondheim greier det i løpet av hausten, og det fortel oss at når Regjeringa stiller opp, og det er politisk vilje lokalt, slik desse to raud-grøne byane viser, er det fullt mogleg å gi alle som ønskjer det, ein plass i barnehagen. Barnehagar er fellesskap, inkludering og deltaking og eit tydeleg eksempel på at det er dei verdiane som er viktige for denne regjeringa og dette stortingsfleirtalet.

Eit anna eksempel er vår satsing på kultur. Kulturen har først og fremst ein eigenverdi som er viktig for oss alle, men kultur bidreg òg til å nå så mange andre viktige mål og ønske. Kultur skapar inkludering og samhold og medverkar til kreativitet, trivsel og utvikling for barn og unge, men òg for alle oss andre. Vi skal sørge for at Noreg blir ein leiande kulturnasjon. Vi skal sørge for å styrkje satsinga på dei som driv frivillig arbeid. Vi skal sørge for å løfte både amatørar og profesjonelle innfor kunst- og kulturlivet, anten det er barn som skal lære å spele kornett i skolekorpsset, profesjonelle symfoniorkester, skodespelarar på nasjonale scenar eller teater- og revygrupper over det ganske land. Kulturlivet i Noreg opplever no om dagen noko som nærast må sjåast på som glansdagar. Optimismen er stor, forventningane er store, og resultata blir gode.

Der tidlegare storting har måtta kjempa og slått for å få til ei kultursatsing på nokre titals millionar, er det no slik at det er hundretals millionar i ekstrasatsing vi snakkar om. Vi ser at det å satse på dei fellesskapa som kulturen skapar, gjer oss alle rikare. Det er tanken bak det kulturloftet vi har gitt, det er tanken bak Soria Moria-lovnadene, og det er resultatet vi ser når vi no innfrir og følgjer opp vår vilje til å satse på kultur, aktivitet, opplevingar og deltaking.

Gjennom Kulturloftet sørgjer stortingsfleirtalet og Regjeringa for at kulturpolitikken er sett skikkeleg på dagsordenen. Vi skal sørge for at kulturen sin del, som i mange år har vore på 0,5–0,6 pst. av statsbudsjettet, i 2014 skal vere på 1 pst. Det er ambisiøst, men det er fullt mogleg når det er politisk vilje til det.

Då denne visjonen og denne politiske viljen blei sett ned på papiret, var det mange som meinte det var uansvarleg, at det var overbod, og at det ikkje stod til truande. Eitt år med ny regjering og nytt fleirtal har vist at vi er godt i gang, og vi skal følgje opp i åra som kjem.

Eit anna grep for å heve kulturen sin politiske status – i tillegg til det vi gjer for å auke løyvingane – er arbeidet

med ei kulturlov. Vi har lovverk på veldig mange område i dag, og vi har fleire innfor kulturlivet.

Men vi har ikkje hatt ei generell kulturlov som seier noko om det offentlege sitt ansvar for å leggje til rette for kulturaktivitetar og kulturdeltaking for alle over heile landet – anten det er i Valdres, i Oslo eller nokon annan stad. Det at vi no er i gang også med dette arbeidet, er ei stadfesting av det systematiske og gode arbeidet Regjeringa gjer for å styrkje kultursektoren. Det førre stortingsfleirtalet var imot, Kultur-Noreg var for, og vi er på lag med Kultur-Noreg.

Trontala fortel oss at vi er godt i gang med å innfri barnehagesatsinga, Kulturloftet og alle dei andre satsingane i Soria Moria-erklæringa, og ho fortel oss at det er satsinga på fellesskapet og fellesskapsverdiane som skal prege politikken også i neste budsjettår. Det bør vi alle vere veldig glade for og setje stor pris på.

Inge Lønning (H) [20:17:38]: Soria Moria ligger på et høyt sted. Det gjelder både eventyrutgaven og den som ligger i Holmenkollåsen. Det å se virkeligheten fra store høyder kan under tiden være til vinning for perspektivet. Men det kan også være farlig, for det kan skape en betydelig fare for at man forveksler de luftspeilingene man ser, med virkeligheten.

Den som har fulgt dagens trontaledebatt, må jo ha blitt slått av hvor høy selvtilfredsheten hos Regjeringens talsmenn og regjeringspartiene i denne salen er. Hvis andre hadde sett det bildet som Regjeringen ser når den ser seg i speilet, skulle man ha forventet at velgerresponsen hadde vært deretter, at man hadde hatt en øredøvende oppslutning og begeistring. Det er som kjent ikke tilfellet. Og det må bety at det bildet som velgerne har av denne regjeringens innsats, er betydelig annerledes enn det selvbildet Regjeringen holder seg med. Det er ikke et problem for opposisjonen, men det kan bli et betydelig problem for Regjeringen.

Før valget i fjor ble norske velgere fortalt om alle de velsignelser som skulle følge med en flertallsregjering, etter mange år med mindretallsregjeringer. Man skulle få orden, man skulle få forutsigbarhet, man skulle få styringsdyktighet – kort sagt, alt skulle bli veldig meget bedre enn før. Det er åpenbart ikke det bildet flertallet av velgerne ser når de ser dagens regjeringskoalisjon. De ser et regjeringskvartal i strid med seg selv, og de ser et regjeringskvartal som også er i strid med sine støttespillere, både i Stortinget og i viktige samfunnssektorer.

Det er ganske interessant at en stortingspresident fra Arbeiderpartiet ved den første trontalepassering etter regjeringsskiftet finner grunn til å minne flertallsregjeringen om at også en flertallsregjering er nødt til å forholde seg til Stortinget.

Budsjettlekkekasjer har tidligere vært noe som foregikk i det skjulte, helst under vannlinjen. Det er første gang i historien at vi har fått en regjering som roper ut budsjettlekkekasjene fra broen med ropert. Hvis denne utvikling fortsetter i fire år, vil antagelig Stortinget ved slutten av denne regjeringssperioden være den siste instans i dette land som får kjennskap til Regjeringens budsjettforslag.

Det er etter mitt skjønn en oppsiktsvekkende mangel på respekt for vår statsskikk og for våre konstitusjonelle spilleregler. Når Presidentskapet i forrige periode forandret forretningsordenen slik at trontaleordskiftet skulle foregå før budsjettforslaget ble fremlagt, var det jo under den uttrykkelige forutsetning at adressaten for Regjeringens budsjettforslag er Stortinget, og at det er finansministerens finanstale som skal presentere budsjettet både for Stortinget og for det norske folk.

Det er en betydelig fallhøyde når man holder seg med et selvbilde som denne regjering gjør. I dagens Aftenposten Aften er det en stor artikkel med overskriften: «Psykiatrikøen vokser». Det er ett av de høyest prioriterte formålene for velferdspolitikken i dette land. Og der slås det fast at køene i psykiatrien i dag øker mer enn kapasiteten øker. Det slås fast at svært mange må vente på helt nødvendig legehjelp i mer enn et halvt år, og at antallet øker.

De 10 000 berømmelige årsverkene som vi har hørt om helt siden valgkampen i fjor, og som statsministeren gjentok i sitt innlegg her i Stortinget i dag, viser seg ved nærmere ettersyn også å være en luftspeiling. Hvis man ser på hva Regjeringen egentlig har lovet Stortinget å gjennomføre, så er det i beste fall en fremskrivning av den økning av antall årsverk i omsorgen som vi har hatt de siste årene. Det er ikke noen ny satsing i det hele tatt! Men man har fremstilt det som om dette skulle være et enestående løft for omsorgspolitikken i dette land.

Jeg tror at det som er denne regjeringens verste fiende, verken er opposisjonen eller andre, det er Regjeringen selv og regjeringspartienes urealistiske løftepolitikk.

Torny Pedersen (A) [20:23:07]: Norge går godt for tiden. Aldri før har så mange vært i arbeid som i dag, og arbeidsledigheten går stadig nedover.

Vi lovet i valgkampen satsing på fellesskapet framfor skattelette til de som har mest fra før. Vi lovet satsing på fellesskapsløsninger framfor private løsninger for de få. Disse lovnadene har vi holdt, og det kan man finne igjen i reverseringen av privatiseringsbølgen som den forrige regjeringen hadde satt i gang, og vi finner det spesielt igjen i det vi lovet kommunene, nemlig en mye bedre kommuneøkonomi som gir rom til å forbedre eldreomsorgen, øke velferdstiltakene, bekjempe fattigdom, bygge flere barnehager og investere i skolene. Dette har gjort at kommunene kan avlyse planlagte kutt og i stedet opprettholde og utvikle tilbudet til sine innbyggere. I tillegg er fellesskolen styrket ved at privatiseringen av skolene er stanset.

Selv byrådet i Oslo vil kunne legge fram et romslig budsjett. Jeg synes det er utrolig godt å høre at finansbyråden kan si at i 2006 er vi kommet over kneika, mens at 2004 og 2005 var vanskelige år for Oslo kommune. Dette er musikk i mine ører fra profilerte høyrefolk.

Nå blir bassengene fylt opp med vann, og i min egen kommune blir det også totalrenovert.

Liknende forhold rapporteres fra nesten alle landets kommuner, at kritiske kutt er unngått, og at innbyggerne begynner å se bedringer i tjenestetilbudene. Ansatte i kommunene slipper å leve i daglig frykt for oppsigelser.

Med den forrige regjeringen ville den private rikdommen fortsatt økt, og kommunene ville vært relativt fattigere. Derfor legger Regjeringen opp til et fortsatt høyt nivå på kommunesektorens inntekter også i 2007.

Når jeg er inne på kommunene, må jeg også nevne barnehagene. En massiv satsing på barnehageutbygging gjør at flere og flere barn får plass i barnehage, noe som er en trygghet for foreldrene, og med makspris følger bedre råd for småbarnsforeldrene. Kanskje kan de da ha råd til å sende større barn på ulike kulturtilbud, som med en rød-grønn regjering skal gjøres billigere. Kultur er en verdi i seg selv og skaper kreativitet og samhörighet. Kulturløftet som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har skapt, gir allerede ringvirkninger utover hele landet.

Det dreier seg også om kultur når vi skal starte en omfattende nordområdepolitikk. Nordområdepolitikken dreier seg ikke bare om olje og gass, men også om alle de andre verdiene som vi har i nord, ikke minst fiskeri, landindustri og reiseliv. Men la oss ikke glemme de menneskelige ressursene, og la oss ikke glemme at utviklingen i nord er en verdisak for hele nasjonen Norge.

Til slutt vil jeg sende en hilsen til tidligere miljøvernminister og næringsminister Børge Brende. Han er stadig på banen når det gjelder utviklingen i kraftmarkedet, men hva gjorde han som næringsminister i forhold til mer energitilgang? Han hørte nok på Venstre, for de mener at det meste skader miljøet, og dermed ble egentlig ingenting gjort. Og hva svarte olje- og energiminister Thorild Widvey fra Høyre på spørsmål om tiltak i forbindelse med strømkrisen i 2003? Jo, hun svarte at hun ville gi Statkraft beskjed om at kraftmangel skulle motvirkes med å innføre høyere strømpriser i områder med mangel på elektrisk kraft. Det var hennes løsning. Det betyr at Bondevik-regjeringen aldri kom i gang med tiltak for produksjon av mer elektrisk kraft inn i markedet. Hvorfor? Det kan man spekulere i. Kunne det være stor uenighet innad i regjeringen som egentlig ble dysset ned offentlig?

Svaret på alt dette er at den rød-grønne regjeringen ikke dysset ned noen ting, heller ikke uenigheter, men går på med krum hals og er godt i gang med oppgavene beskrevet i Soria Moria-erklæringen. Og vi skal fortsatt leve.

Per-Willy Amundsen (FrP) [20:28:39]: Den flerkulturelle ideologien og den flerkulturelle ideen har spilt fallet. Gjennom tiår har flertallet i denne sal trodd at hvis man bare tok tiden til hjelp, ville problemene knyttet til den massive innvandringen vi har hatt til Norge fra fremmedkulturelle land, løse seg. De andre partiene fra ytterste venstre og langt inn i Høyre har hevdet at hvis man møter innvandrerne fra andre kulturer på like fot gjennom dialog og gjennom forståelse, ja så ville ting gå seg til over tid. Dessverre har verden vist seg å ikke være fullt så enkel. Man kan ikke likestille norsk kultur, hvor vestlige verdier som frihet, demokrati, likeverd og likestilling er fundamentale, med kulturer hvor intoleranse, tvang og kvinneundertrykking praktiseres i stort omfang.

Det finnes absolutte verdier hvor man aldri må fire en tomme, hvor man aldri må vike, verdier som er så grunn-

leggende at man blir selvdestruktiv hvis man gjør det. Dessverre ser det ut som om vi har en regjering som er mer opptatt av å føre dialog med innvandremiljøet enn av å vise fasthet og lojalitet til viktige nasjonale prinsipper. Vi så det i striden rundt Muhammed-tegningene, hvor vi hadde en utenriksminister som var mer opptatt av å drive diplomati enn av å forsvare ytringsfriheten, hvor redaktøren i en norsk avis urettmessig ble uthengt fordi han praktiserte det som er hans grunnlovfestede rett.

Men det mest grelle eksemplet på Regjeringens unnskyldighet ser vi når Regjeringen ikke er villig til å ta et fast oppgjør med den umenneskelige kvinneundertrykkelsen som i dag finner sted i deler av de konservative innvandremiljøene.

I dag, i 2006, blir jenter i Norge kjønnslemlestet. Jenter i Norge blir tvangsgiftet, sendt til hjemlandet som levende visum for å hente en ektefelle hit – innvandring gjennom såkalt familieetablering. Vi har tusenvis av jenter som blir frarøvet sin utdannelse, som blir hjernevasket til undertrykking fordi man blir sendt tilbake for å gå på skole i opprinnelseslandet. Og vi har kvinner fra innvandremiljøene i dag som holdes ute fra arbeidsmarkedet, som ikke får lov til å være del av det norske arbeidsmarkedet. De holdes tilbake, får begrenset opplæring i norsk og får ikke lov til å være et fritt menneske.

Dette er fullstendig uakseptabelt, men det finner sted i dag. Hver gang disse problemene har vært oppe, hver gang man har diskutert kjønnslemlestelse, har diskutert problemet rundt tvangsekteskap og alle disse tingene, så har man sagt at det var grusomt, det var forferdelig, og så har man drevet noe opplysningsvirksomhet, laget noen fine brosjyrer, men man har aldri vært villig til å ta i bruk lovverket. Slik forholdene er nå, kan vi ikke bekjempe disse ondene. Vi kan ikke bekjempe den undertrykkingen som dessverre skjer i dag i deler av innvandremiljøene, uten å benytte lovverket på en klar, konsis måte gjennom kontroll. Mitt store håp og min store oppfordring er for det første at man i forbindelse med utlendingsloven er villig til å se på bl.a. 24-årsgrensen og de tiltakene som er nødvendige for å frigjøre kvinnfolk i innvandremiljøene, men også at man når det gjelder de integreringsmessige sidene, tar i bruk lovverket og sørger for at innvandrerkvinnen får sin frihet.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Freddy de Ruiter (A) [20:34:05]: Jeg vil først knytte et par kommentarer til den siste taler som var her oppe. Jeg er glad for at ikke alle er like skråsikre og høylytte når det gjelder denne problematikken. Her tror jeg en skal være grundig. Jeg tror en skal lytte. En skal selvsagt bruke lovverket, men en skal unngå å slå politisk mynt på disse sakene.

Jeg lurte også på om jeg hadde vært litt for hard da jeg hadde tenkt ut hva jeg skulle snakke om i dag. Men da jeg hørte representanten Lønning, fant jeg ut at jeg egentlig hadde truffet blink, for denne debatten dreier seg i veldig stor grad om retorikk. Opposisjonens reaksjoner på tron-

talen har i stor grad vært forutsigbare – tabloid retorikk uten nevneverdig politisk og ideologisk substans, dog med noen unntak i salen her i dag.

Det ser ut som om opposisjonen ikke er så veldig interessert i å snakke om egen politikk og ideologi, og særlig mangelen på ideologisk dybde er påfallende i denne debatten fra opposisjonens side. Men det er vel kanskje ikke noe annet å forvente når en har en politisk opposisjon som er så splittet som den er, til tross for at en har sett en del frimerker de siste dagene fra Høyre til Fremskrittspartiet.

Når situasjonen er som den er, er det kanskje like greit å skyte fra hofta, og derfor har jeg lyst til å stille noen spørsmål: Hva vil egentlig opposisjonen? Og ikke minst hvilke konsekvenser får Høyres og Fremskrittspartiets politikk for samfunnsutviklingen og for folk flest?

Politikkens viktigste budskap er hva slags samfunn vi skal ha. Etter at vi i Arbeiderpartiet, sammen med SV og Senterpartiet, overtok styringen, er mye forandret. Vi har dreid samfunnet i retning av mer rettferdighet og fellesskap. Vi har satset på velferd framfor skattelettelser til dem som har mye fra før. Særlig har kommunene merket dette, noe som igjen har ført til mer ressurser til bl.a. skole og omsorg. Vi har stoppet en storstilt privatisering av skolen. Vi har stoppet en liberalisering av arbeidsmiljøloven som ville føre til en brutalisering av arbeidslivet. Dette er i aller høyeste grad en politikk for folk flest.

Vi viser med disse tingene og en rekke andre prioriteringer en tydelig politisk kurs som har ett hovedmål, nemlig å videreutvikle og styrke det norske velferdssamfunnet. Her er vi nok ved kjernen av det som er den egentlige grunnen til den kritikken som særlig Høyre og Fremskrittspartiet målbærer mot oss. Det handler om forskjellig verdi og samfunnssyn. Høyres og Fremskrittspartiets alternativ er det markedsbaserte samfunnet, hvor viktige velferdsoppgaver skal privatiseres, og hvor profitt blir viktigere enn mennesker. Men vi har jo sett denne politikken i praksis, bl.a. i Storbritannia da Thatcher styrte.

Jeg forstår at særlig Fremskrittspartiet er forsiktig med å synliggjøre sin liberalistiske ideologi og politikk og konsekvensen av den. Men velgerne fortjener at alle partiene synliggjør konsekvensene av sin politikk. Hittil har høyresiden – med Fremskrittspartiet i spissen – sluppet relativt lettvtint unna, så derfor spør jeg: Når vil høyresiden fortelle opinionen hva summen av deres politikk vil bety for folk flest? Det er jo det som til syvende og sist vil være det viktigste.

Jeg er glad for den kursendringen vi har fått til etter bare ett år. Vi har satt kursen langs den veien som velgerne anviste oss ved stortingsvalget i fjor, i retning av et varmere samfunn hvor fellesskap og velferd prioriteres istedenfor Høyres og Fremskrittspartiets markedssamfunn hvor egeninteresser og profitt er de viktigste verdiene.

Per-Kristian Foss (H) [20:39:02]: Med fare for ikke å tilfredsstille siste talers krav til ideologisk dybde skal jeg dog forsøke å snakke litt om politikk slik jeg ser samfunnsproblemene i et politisk perspektiv.

Jeg har tenkt å snakke om mennesker, i strid med hva siste taler mener Høyre-folk bør gjøre. Jeg vil også snakke

om mennesker i tilknytning til arbeidslivet, for jeg mener faktisk at noe av det som gir livskvalitet, er å ha et trygt og godt forhold til arbeidslivet. Derfor er en av de største utfordringene dette samfunnet står overfor, det faktum at ca. en fjerdedel av arbeidsstyrken er satt utenfor. Det var et hovedtema i den svenske valgkampen, som jeg kanskje synes skuet litt lenger fremover enn denne debatten, men det var et av hovedtemaene nettopp i Sverige. Det å sikre tilknytningen til fast arbeid dreier seg faktisk om livskvalitet, og det å gjenreise arbeidsevnen til dem som i dag ikke har tilknytning til jobb, dreier seg faktisk om å gjenreise selvrespekten – så vanskelig, men allikevel så enkelt.

Den økonomiske siden ved det er selvfølgelig slik at mangel på arbeidskraft sannsynligvis kommer til å være det største hinder for vekst for kommende regjeringer i Norge i overskuelig fremtid. Det helt aktuelle perspektivet vil være at det å dempe presset i økonomien i dag ikke bare kan gjøres ved budsjetttiltak, som vi skal komme tilbake til, men også ved tiltak som øker tilgangen på arbeidskraft. Det er kanskje vel så viktig.

Jeg skal la det økonomiske perspektivet ligge med dette, men være relativt konkret og si at det er på to viktige områder vi kan øke tilgangen på arbeidskraft.

Vi kan gjøre det lettere å få til arbeidsinnvandring i dette landet. Der er vi nå reddet av den utvidelsen som kommer i EU, og jeg håper Regjeringen meget tidlig vil signalisere at man ikke legger til rette for overgangstiltak for Bulgaria og Romania når den arbeidskraften blir en del av EØS-området. I Norge har vi hatt stor nytte av det utvide EU for å løse våre vekstproblemer, hittil særlig i forhold til Polen og de baltiske land, og det er ingen grunn til å legge vanskeligheter i veien for å få ny arbeidskraft til landet. Men når det er sagt: Arbeidsinnvandring alene løser ikke våre problemer. Når det gjelder hovedbiten, må vi sørge for å bruke vår egen arbeidskraft bedre. Da synes jeg det er tre viktige områder å peke på. Det ene er at universitets- og høyskolereformen må lykkes ved at vi kan få ungdom tidligere ut i arbeid. Å få et årskull tidligere ut i arbeid betyr mye for verdiskapingen og også mye for trivselen og muligheten for å få jobb for unge mennesker.

Så til det andre – de som kastes ut av arbeidslivet veldig tidlig. Med NAV-reformen har vi en helt annen mulighet til en effektiv formidlingstjeneste på den enkeltes premisser. Forsøk i to bydeler her i Oslo, som er på størrelse med en middels stor norsk by, hvor kommunen overtok Aetats penger, viser at man faktisk driver mer effektiv formidling med færre ressurser ved noe som jeg kaller en nærhetsmetode, som ganske enkelt går ut på følgende: En ung jobbsøker eller en med sosialtrygd kommer og spør om sine rettigheter, og får vite det, men får samtidig beskjed om – og jeg bruker arbeidsministerens ord – å komme tilbake på mandag, å stå opp om morran og melde seg til jobbsøking eller få en avklaring i forhold til hvilke problemer som melder seg for vedkommende: Har du språkproblemer, har du psykiske problemer, har du fysiske problemer, eller er du rett og slett klar til å gå ut i jobbtrening eller arbeidstrening? Gjennom språkkurs i en kombina-

sjon med arbeidstrening får man flere av våre innvandrere ut i jobb enn noen hittil har klart. Gjennom arbeidstrening får man også flere i jobb enn man har klart hittil gjennom formidling. Erfaringene fra slike forsøk er gode.

Den andre erfaringen er at dess tidligere man klarer å stanse en trygdekarriere – for å bruke et uttrykk som jeg ikke liker, men som altså er en karriere i form av sykmelding, trygding, uføretrygding og attføring – dess bedre er resultatet. Derfor håper jeg også Regjeringen i sine – skal vi kalle det – utenomparlamentariske drøftelser av budsjettet som legges frem i morgen, om tiltak for å få ned sykefraværet, overveier å legge en hovedvekt på kanskje å øke bedriftenes muligheter for selv å drive attførings- og rehabiliteringstiltak i langtidssykmeldingsperioden. Tallene er nemlig skremmende. 85 pst. av dem som er langtidssykmeldte, kommer aldri tilbake. Menneskelig sett er det en tragedie, og økonomisk sett er det håpløst. Vi må gjøre noe tidligere i sykmeldingsperioden, og nye tiltak kreves av den grunn. Senere i denne måneden kommer vi tilbake til dette i en interpellasjon jeg selv har reist, om også å gjøre noe med seniorpolitikken. Det er uakseptabelt med 58 år som pensjonsalder i Norge. Vi må også gjøre noe med seniorene, slik at vi kan bruke den kompetanse de har bygd opp, lenger i arbeidslivet.

Torgeir Micaelsen (A) [20:44:12]: Når brannene etter Muhammed-tegningene nå er i ferd med å slukkes, bør vi gå inn i et nytt år med arbeid i storting og regjering for å finne grunnleggende svar på hvordan vi skal bygge et demokratisk, velfungerende, inkluderende og flerkulturelt samfunn. Jeg mener at dette er en av de største utfordringene vi står foran. Håndterer vi ikke dette, er jeg sikker på at vi ikke vil klare å bære andre vesentlige utfordringer i norsk sammenheng.

I det flerkulturelle perspektivet har det i min hjemby, Drammen, i sommer vært en debattslager igjen, kan man kanskje si, om innvandring og integrering. Dette kunne vært en interessant diskusjon om alle hadde vært opptatt av å omtale hverandre med respekt og holde seg for god til unyanserte innlegg. Det var den ikke, for å si det slik, og jeg registrerer at en slik debattform ikke er unik lokalt hjemme i Drammen, men bæres fram av ulike personer og miljøer andre steder i dette landet også. I dag har vi fått dette iscenesatt av representanten Amundsen fra Fremskrittspartiet, i et innlegg jeg tror jeg skal kommentere litt etterpå.

Startskuddet for vår lokale debatt handlet rett og slett om at en av de lokale stortingsrepresentantene fra Fremskrittspartiet mente at innvandrere på generell grunnlag burde få seg et spark bak og komme seg ut av godstolen og ut i arbeid. Etter en opphetet debatt om dette, har jeg møtt både andre fremskrittspartifolk og vanlige folk som sier rett ut at det var en smart ting å si. Men jeg har heldigvis også møtt mange som tar sterk avstand fra en slik måte å omtale sine medborgere på.

Det kommer ofte raskt fram at mange kobler kravet om det å komme seg ut av godstolen, det å få seg et spark bak, med kravet om å bli som oss, bli norske. Bli som oss, er mantraet. Hovedproblemet til mange i den offentlige de-

batten og blant folk flest er at dagens innvandrere ikke er like nok oss såkalte etniske nordmenn.

Denne høsten har en av tv-kanalene vist et program de kaller for Nasjonen. I det programmet følger vi ei gudstroende jente, en satanrocker, ei jente som liker å kle seg naken mot penger, kriminelle i fengsler – i det hele tatt en relativt broket forsamling. Felles for dem alle er at de er norske statsborgere, ellers råder ulikhetene totalt. Jeg vil oppfordre alle, spesielt i denne salen, til å se programmet og deretter fortelle oss andre og resten av Norges befolkning hva man legger i det typisk norske. Det er nemlig langt vanskeligere enn man tror. Selv om representanten Amundsen fra Fremskrittspartiet gjorde et forsøk i stad, må jeg med all respekt si at likestilling, ytringsfrihet og menneskerettigheter handler mer om lovgiving, velferdsstat og et velfungerende moderne samfunn enn om såkalte kulturer. Jeg må si at forskjellen på mitt innlegg fra denne talerstolen og hans innlegg vitner vel kanskje om at jeg er nærmere andre i det norske samfunnet enn jeg er ham, for å si det slik, men vi er begge norske statsborgere.

Vi må slutte med å sette ulike kulturer opp mot hverandre i Norge i den offentlige debatten. Ved flere anledninger har vi hørt om folk som mener at innvanderledere må komme på banen for å ta ansvar for at innvandrere ikke kommer seg ut av sofaen og ut på arbeidsmarkedet. Tidligere har vi også hørt at de samme folkene skal komme på banen, gjerne gjentatte ganger, og ta avstand fra terrorisme når mennesker sprenger seg i lufta i Allahs navn. Selvsagt er det bra at ledere i alle sammenhenger går foran som gode eksempler og viser oss hva som er rett og galt. Men når hørte vi sist noen som mente at etniske nordmenn også – vi, helt på generelt grunnlag – må på banen og ta ansvar for at det finnes mange etniske nordmenn som er født og oppvokst i Norge, og som er helt lik meg i huden, som ikke kommer seg ut i arbeid? Når hørte vi folk flest i mitt hjemfylke, hvor vi har en organisasjon som heter Vigrid, som forfekter et veldig broket menneskesyn, si at vi må ta aktivt avstand hver gang de gjør et eller annet i den offentlige debatten, fordi vi tross alt er fra samme fylke, vi tilhører den samme kulturen? Det gjør vi selvsagt ikke, for det er jo helt latterlig. Vi må komme bort fra at vi setter folk i bås. Individet må bli vurdert ut fra det han eller hun gjør og ikke ut fra hva mennesker med den samme etniske bakgrunn foretar seg. Jeg sier det veldig sterkt at Fremskrittspartiet er et parti som har representanter som til stadighet snakker på denne måten jeg ikke liker, og de har et spesielt ansvar for å bidra til et ordskifte som er mer nyansert, og som handler om de menneskene det faktisk angår.

Det er helt riktig å stille krav. Da må vi bruke den anledningen til å snakke om det som faktisk fungerer. Det handler ikke minst om et par tiltak jeg skal nevne til slutt: Forsøk med anonyme søknadsprosedyrer i kommunene, slik at vi rekrutterer flere ledere med minoritetsbakgrunn. Det handler om å stille krav til at folk må lære seg norsk. Det handler om krav til at folk må stille opp på kvalifisering gjennom NAV når vi nå skal sette i gang det, at folk kommer, at folk møter opp mot kanskje høyere støtte. Det handler om flere ressurser til skoler

som har mer enn 25 pst. minoritetsbarn – i det hele tatt forslag som fungerer. Det må vi snakke om og ikke sette hverandre i bås.

Øyvind Korsberg (FrP) [20:49:50]: Jeg vil starte med å få lov til å gratulere Regjeringen – ikke med dagen i dag eller med morgendagen, men fordi forrige fredag fikk Regjeringen en næringsminister. Det er vi glad for. Det er riktignok en ny næringsminister. Denne Regjeringen har hatt en næringsminister i ett år som har reist litt rundt omkring i landet med et tomt smykkeskrin. Det han klarte å få gjennomslag for i sitt virke som næringsminister, var en omstridt dørfabrikk i Årdal. Han klarte ikke å levere noen saker av betydning til Stortinget, og vi har gått og ventet på en eierskapsmelding som har blitt utsatt i det uendelige. Det har jo for så vidt også den nye næringsministeren varslet, at den blir utsatt, men vi i opposisjonen har tålmodighet fortsatt.

Vi i opposisjonen skal selvfølgelig være positive til den nye næringsministeren, Dag Terje Andersen. Så blir det interessant å se om opposisjonen i regjeringspartiene kommer til å være like fornøyd. Da tenker jeg på dem som har frontet næringspolitikk fra de rød-grønne, nemlig stortingsrepresentantene Jan Böhler, Ingvild Vaggen Malvik og Per Olaf Lundteigen. Det er de som har vært i opposisjon til egen regjering. Vi andre i den etablerte opposisjonen har hatt litt problemer med å slippe til, fordi det har vært en så kraftig indre opposisjon.

Nå tok Odd Eriksen og lukket igjen døren og drog til Nordland for å bli fylkesrådsleder, og da kan han jo besøke en av de bedriftene som er blitt rammet av det vedtaket han fattet når det gjaldt Årdal, nemlig Bindalsbruket, som også produserer dører. Der kan han starte med å se på sin egen politikk – det lille han fikk utført.

Jeg merket meg også at Gerd-Liv Valla i LO har velsignet den nye næringsministeren. Det skulle bare mangle. Litt må man få igjen for de titalls millionene man har sprøytet inn i Arbeiderpartiets valgkamp. Er LO fornøyd, så går sikkert alt så meget bedre!

Så til trontaledebatten. Det jeg er glad for, er at det ble snakket om overfiske i Barentshavet. Det synes jeg er veldig bra, og jeg skal gi ros til fiskeriministeren for å ha vært aktiv og prøvd å få i stand avtaler med EU og en del andre land.

Jeg er også fornøyd med et punkt i Soria Moria-erklæringen. Det har jeg lyst til å sitere. Det står på side 19 og lyder slik:

«Det uregulerte fisket, særlig i Barentshavet, er et alvorlig miljø- og økonomisk problem, og må stoppes.»

Det står altså at det «må stoppes». Det synes jeg er en skikkelig offensiv satsing, som jeg er godt fornøyd med.

At fiskeriministeren har reist rundt og fått til et lovverk, er vel og bra, men Regjeringens eksamen kommer i statsbudsjettet i morgen, for det er der bevilgningene kommer. Skal man få bukt med det tyvfisket som pågår, må man bevilge mer penger, slik at man kan være til stede. Det hjelper ikke med et godt lovverk og gode avtaler hvis ingen er i stand til å håndheve dette.

Er jeg fornøyd i dag, er det ikke sikkert at jeg er like fornøyd i morgen. Da tenker jeg spesielt på den praksisen Regjeringen har lagt seg til: å lekke alle de såkalt gode tingene i budsjettet og la de dårlige komme i morgen. For det er et faktum at det ikke har kommet noen signaler om at Kystvakten styrkes, snarere tvert imot. Da blir det vanskelig å kontrollere de offensive tiltakene som så langt er signalisert fra Regjeringen. Som statsråd Haga sa, tror jeg det blir viktig med en ny kurs i nordområdepolitikken i tiden framover. Foreløpig har det vært en kurs som egentlig har bestått av mange konferanser der man har vært veldig positive. Konkret har det ikke kommet noe som helst fra Regjeringen når det gjelder en offensiv nordområdesatsing. Vi har fremmet en rekke forslag. Alle forslagene har blitt stemt ned. Jeg er spent på hva det neste året vil bringe.

Rolf Terje Klungland (A) [20:55:09]: Av alle de bekymringer jeg har hatt, har de voldt meg størst besvær som aldri ble noe av, sa den amerikanske politikeren Benjamin Franklin. Ideologisk er nok Franklin nærmere den forrige regjeringen, men jeg har lyst til å gjøre opposisjonen oppmerksom på at Franklin døde i 1790, så det kan være på sin plass med nye tanker i forhold til det å være konservativ.

Dagens debatt har minnet meg om et ordtak, nemlig at den edle stiller krav til seg selv, mens den late stiller krav til andre. Jeg skal ikke knytte det opp til regjeringsspørsmål, men jeg har likevel lyst til å påpeke at denne debatten gir meg slike følelser.

Så er jeg litt stolt, for jeg har tiårsjubileum i dag. Jeg har vært med i trontaledebatten i ti år. Jeg har hørt Kongens taler i ti år, og la meg si at den talen Kongen holdt i år, er den beste jeg noensinne har hørt han har holdt. Den var full av politisk vilje. Den var full av vilje til å gjøre noe for fellesskapet. Når en da også har en regjering som gjør det velgerne har bedt om, en regjering som drar oss mot en bedre hverdag, mot et bedre liv, mot Soria Moria, blir en virkelig optimist.

Jeg fant et oppslag i Klassekampen med 62 krav som Regjeringen skulle følge opp. Klassekampen skrev at det kom Regjeringen aldri til å greie. Jeg sitter i finanskomiteen, og jeg gleder meg til morgendagen som en guttunge gleder seg til julaften. Men jeg begynner å lure på hva vi skal drive med i resten av perioden hvis det bare er de 62 punktene som skal følges opp.

Regjeringen har fått tillit av 1 266 490 mennesker i Norge. De stemte på det løftet vi gav i valgkampen. Vi fikk velgernes tillit. Til gjengjeld skal vi gjennomføre det vi lovet. Gled dere til i morgen! Det gjør jeg.

Det er også et ordtak som sier at en kan leve godt av å spå her i verden, men av å forkynne sannhet blir en fattigere. Når en hører opposisjonen i dag og har fått med seg de medieutspill som jeg mener spesielt representantene Brende og Kvassheim har kommet med, stemmer det ordtaket. For hovedregelen til den forrige regjeringen, med støtte fra Fremskrittspartiet, var at alle tall som burde ha gått opp, gikk ned, mens alle tall som burde gått ned, gikk opp. Mens egenandelene for helsetjenester gikk opp, gikk

satsingen på arbeidsmarkedstiltak ned. Arbeidsledigheten gikk opp, men burde gått ned. Kommunene burde ha rustet opp, men ble tvunget til å skjære ned. Skolebyggene falt ned, mens de burde ha blitt bygd opp. I næringslivet var verktøykassen tom. De økte avgiftene slik at bedrifter ble nedlagt. De ville ta knekken på bryggeriene. De ville fjerne den norske sjømannen. De sa nei til et industrikraftregime, og kraftunderskuddet økte. Tidligere i dag benektet Børge Brende påstanden om at de hadde svekket kraftbalansen i Norge. Men de sa ja til Ormen Lange. De vet hvilken krise det er i Midt-Norge. De sa ja til Hydro Sunddal. Det er helt rett som representanten Brende sa, at de gav 1 ½ TWh i konsesjoner, men de bygde jo ikke ut. Hvis en sammenlikner det med den viljen som Arbeiderpartiet hadde på 1990-tallet, vil jeg opplyse om at vi faktisk tildele 13 1/2 TWh i konsesjoner. Det er heller ikke bygd ut. Men her bør en altså ikke slå seg på brystet for at en ikke har gjort noen ting overhodet.

Presidenten: Presidenten vil gjerne gratulere Klungland med 10-årsjubileum.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Id Thomsen (FrP) [21:00:41]: Før valget i fjor gikk Regjeringen ut og lovte en massiv miljøopprusting av Groruddalen. Blant annet skulle det bygges containerterminal på Alnabru. Men den samme regjeringen ser på at Posten Norge etablerer seg på Røbsrud i Lørenskog kommune, med de miljøkonsekvenser det har for Groruddalen og Lørenskog. Det vil føre til det motsatte av det Regjeringen gikk til valg på, nemlig å miljøoppruste Groruddalen. Posten Norge burde ha blitt etablert i nærheten av den nye containerhallen og den nye containerterminalen, som Oslo kommune og Statens vegvesen mente var den mest miljøvennlige løsningen. Det ville hatt en positiv konsekvens for Groruddalen og Lørenskog kommune, med 5,2 millioner færre kjørte kilometer – med mindre utslipp av støv, støy og unødvendig trafikk – nettopp gjennom Groruddalen.

Samferdselsministeren varslet også om å overføre godstrafikk til jernbanen, uten at vi ser noen konkrete tiltak for det.

Akershus og Oslo opplever at de er de store taperne når det gjelder styrking av veibevilgninger. Samferdsel er viktig for miljøet og for næringsutviklingen i Akershus og en forutsetning for et levende fylke. Utbygging og vedlikehold av veier i Akershus er også viktig for hele landet. E6/E18 virker som en hovedpulsåre for hele landet.

Ambisjonen om full barnehagedekning er god. Det kan være en viss fare at enkelte kommuner ikke greier dette, og da er det viktig at Regjeringen ikke ekskluderer de private aktørene – de private barnehagene – men likestiller dem med de kommunale barnehagene økonomisk. De private barnehagene står for en stor andel av barnehageplassene, ja, i mange kommuner er det sånn at de står for de fleste plassene. Trolig må det etableres 15 000 nye barnehageplasser for å få full dekning neste år. De private barnehagene og kommunene må i større grad enn tidligere bli

tatt med på råd når disse ambisiøse planene skal følges opp.

Når vi har hørt alle lekkasjene de siste dagene, har vi fått inntrykk av at det vil se meget lyst ut. Retorikken til kommunalministeren har vært ny kurs, og at kommuneøkonomien skal bli mye bedre. Ja, da forsvinner alle utfordringene til kommunene, som vi forstår. Jeg skulle ønske at vi fikk en del lekkasjer også fra kommunalministeren, men som kjent holder jo Pampers tett.

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Sverre Myrli (A) [21:03:57]: Debatten i dag har i grunnen vært både forutsigbar og litt merkelig. Fra opposisjonen har vi fått høre at den sittende regjering ikke gjør noen ting, og samtidig har vi i innlegg etter innlegg fått høre at Regjeringa gjør forferdelig mye galt. Begge deler kan rett og slett ikke være riktig. På samme måte er det ganske forutsigbart hva vi kommer til å høre i morgen. Noen vil si at Regjeringa bruker for mye penger, mens en antakeligvis fra andre vil bli kritisert at en bruker for lite til mange gode formål. Så i det store og hele er debatten i dag ganske forutsigbar. Vi kan konkludere med at vi har en lite slagkraftig opposisjon i Stortinget, i alle fall en lite samlet opposisjon i Stortinget.

På radioen i dag tidlig hørte jeg Erna Solberg si at Regjeringa er retningsløs. Det synes jeg er et heilt feilaktig uttrykk – på samme måte som den regjeringa Erna Solberg var med i, ikke var retningsløs. Det var jo heilt klar retning på politikken som den regjeringa førte. Det var jo heilt klar retning mot høyre, med sveltetføring av offentlig sektor, brutalisering av arbeidslivet og større forskjeller mellom folk i Norge. Nå føres det en politikk med en annen retning. Selvfølgelig blir det ikke dramatiske endringer natta over, men gradvis endres den politiske kursen. Det blir mer penger til kommuner, det har blitt en mer menneskelig arbeidsmiljølovgivning, og det har blitt mer fellesskap og solidaritet.

Statsministeren gikk grundig gjennom viktigheten av å få på plass en ny folketrygd og inviterte Stortinget til et bredt forlik i innlegget sitt i dag formiddag. Det arbeidet er allerede i gang.

I sitt innlegg noe seinere sa Siv Jensen at samarbeidet mellom Regjeringa og opposisjonen har vært helt fraværende. Ja, i pensjonssaken har nok det samarbeidet vært rimelig fraværende, men med de andre opposisjonspartiene er det arbeidet allerede i gang. I pensjonssaken er det på en måte Fremskrittspartiet mot røkla. Fremskrittspartiet var ikke interessert i å lage noe forlik i Pensjonskommissjonen. Fremskrittspartiet var ikke interessert i å være med på pensjonsforliket i Stortinget i fjor, og da kan de ikke komme nå i år, når saken begynner å gå inn i de avsluttende runder, og forvente å få være med på å lage et forlik i pensjonssaken. Men med de øvrige opposisjonspartiene bør det være mulig og ønskelig å få på plass et bredt pensjonsforlik.

Fremskrittspartiet ville ha en heilt annen pensjonsmodell, en pensjonsmodell hvor alle ble gjort til minstepen-

sjonister. Og det etter at flere fremskrittspartirepresentanter i dag har snakket om hvor dårlig det er å bli minstepensjonist – et noe eiendommelig synspunkt.

Margunn Ebbesen (H) [21:07:28]: Når Regjeringen nå legger fram sitt statsbudsjett for 2007, får vi den store testen på om de rød-grønne makter å bygge Norge videre.

Høyre mener at det å bygge vei er å investere for fremtiden. Det er i gode tider – sånn som nå – at vi kan, og må, bygge landet. I Nord-Norge, og spesielt i Nordland, er vi avhengige av økning i rammene til vei og innhenting av etterslep for å nå målene i Nasjonal transportplan.

Nordland har et rikt næringsliv, og vi har mange gründere som ønsker å satse. Blant annet produseres det 211 000 tonn laks og ørret i Nord-Norge, og store deler av dette skal fraktes med trailere ut til kunder i hele Europa.

Videre investeres det mye innenfor turisme og reiseliv. Høyre vet at gode veier er en forutsetning for å sikre at turistene velger å legge ferien sin til Nord-Norge, at busser og trailere kan komme seg trygt fram i Nord-Norge, og at vi sikrer arbeidsplassene og dermed velferden. Derfor er det nødvendig med økte bevilgninger til samferdsel.

Også på veiområdet har Regjeringen lovet mye. Vi i Høyre og i Nord-Norge er veldig spent på budsjettet i morgen, og håper at det ikke går med vei som det gikk med løftet om satsing på gratis skolemat og lavere strømpriser til industrien. De siste er jo fordoblet – ikke satsingen, men prisene!

Irene Johansen (A) [21:09:23]: Det er uro i politikken. Flertallsregjeringen oppfattes som en trussel mot det etablerte og skal bekjempes med alle midler. Opposisjonen fokuserer på kaos, intern uro og bråk mellom regjeringspartiene. Regjeringspartiene, derimot, fokuserer på mulighetene for langsiktighet, forutsigbarhet og mindre spill om de politiske sakene.

Det er lenge siden det har vært en så levende politisk debatt som det siste året. Alle snakker om Soria Moria og flertallsregjeringen, en situasjon som den forrige regjeringen bare kunne drømme om: Ingen snakket om Sem-erklæringen, men kun om kaoset og spillet i Stortinget.

Dette har de tidligere regjeringspartiene innsett. Det samme har Fremskrittspartiet. Men i motsetning til i Sverige, der Høyre og sentrumspartiene snakket seg sammen før valget og oppnådde flertall i Riksdagen, er det her i landet høyst usikkert hvem som vil danne flertall med hvem av de borgerlige partiene ved neste stortingsvalg. Men målet, både til de tidligere regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, er tydelig. Det er å danne en flertallsregjering som får gjennomført sin politikk, slik dagens regjering gjør. Jeg finner det derfor underlig at de samme partiene utelukkende fokuserer negativt på flertallsregjeringen.

Flertallet i befolkningen valgte Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet i stortingsvalget for ett år siden, et flertall som fokuserte på verdiene rettferdighet, like muligheter for alle, uavhengig av sosial status, og solidaritet, et flertall som gjennom dette verdigrunnlaget ville snu den samfunnsutviklingen som den Høyre-dominerte regjeringen

stod for, og som ville skape forutsigbarhet og langsiktighet i politikken.

Det er store forventninger til flertallsregjeringen! Både opposisjon og innbyggere krever resultater straks. Det er viktig å understreke at Regjeringen har fire år på seg til å levere resultater. Noen resultater kommer raskt, andre vil komme etter hvert. Det er fordelene med en flertallsregjering at det er rom for også å jobbe langsiktig.

Det vi imidlertid kan se, er at samfunnsutviklingen er på rett vei i forhold til hva flertallet i Norge ønsker. Utdanning er veien ut av fattigdom, sier Nelson Mandela. Sør-Afrika er et utviklingsland med stor fattigdom. Norge, derimot, er et rikt land, der fattigdom skulle vært historie. Men det er det ikke. Forskjellene i samfunnet har økt. Å fjerne fattigdommen og å utvikle Norge som kunnskapsnasjon er to av de viktigste oppgavene vi har. Grunnleggende mål i dette arbeidet er å gi alle like muligheter til utdanning, til arbeid, til helsetjenester, uavhengig av sosial status. Derfor har vi stoppet privatiseringen av skolene. Isteden prioriterer vi å utvikle fellesskolen. Derfor satser vi stort på voksenopplæring, på arbeidsmarkedstiltak og på tilrettelegging av helse-, omsorgs- og sosialtjenester, som skal gi folk en mulighet til å være i arbeid.

Regjeringen har sittet i ett år. Det er tre år igjen. Velgerne har allerede etter det første året sett at valget gjør en forskjell. Det vil de få se enda mer av i årene som kommer, når flertallsregjeringen skal fortsette å gjennomføre sin politikk.

Øyvind Halleraker (H) [21:12:55]: Til siste taler må jeg få bemerke at det er altså ikke opposisjonen som har skapt Regjeringens kaosry. Det har Regjeringen greid utmerket godt selv.

I dag debatterer vi en trontale som inneholdt mange fagre og uforpliktende formuleringer, men svært lite substans når det gjelder den store kraftutfordringen vi står overfor i dette landet.

På Mongstad i Hordaland kan gasskraftutbygging kombineres med industrivirksomhet i et varmekraftverk som gir formidable 80 pst. energiutnyttelse. NVE har gitt en overbevisende positiv konsesjon, som i det siste er supplert i en anbefaling om større rørdiameter på gassledningen mellom Kollsnes og Mongstad, og tilknytning for annen industrirelatert virksomhet. SFT har, helt uforståelig, ikke anbefalt utslippssøknaden, til tross for at også de må vite at om ikke gassen blir brukt på Mongstad, ja, så blir den eksportert til kontinentet. Det globale CO₂-bildet blir dermed akkurat det samme. Dette er strutsepolitikk.

Energiverket på Mongstad er samtidig det viktigste industriprosjektet på land på mange år i Hordaland. Utbyggingen vil ikke bare sikre de nærmere 700 arbeidsplassene på anlegget, men flere tusen arbeidsplasser i Bergensregionen og på Vestlandet indirekte. Rørledningen med avgrensing som nå er anbefalt i konsesjonen fra NVE, muliggjør moderne og kjærkommen industrisatsing både i Sløvåg og på Lutelandet i Sogn og Fjordane. Dette syns vi i Høyre er svært positivt, og vi registrerer at vi har sterk støtte fra LO og NHO. Et moderne anlegg på Mongstad vil også danne grunnlag for en framtidig etablering av et

CO₂-fangstanlegg, som i sin tur kan forsyne oljefeltene i Nordsjøen med CO₂ som trykkstøtte og dermed skape merutvinning fra oljefeltene. En ny kraftkilde i Bergensregionen vil gi kjærkomment krafttilskudd, og utsetter dermed også realisering av en ny landskapsskjønnende kraftlinje gjennom Hardanger.

Vi i Høyre mener at dette samlet gir mange, tunge grunner for at Regjeringen nå må godkjenne Statoils planer før avtalepartnerne deres kansellerer avtalen. Det er allerede på høy tid.

Men så ser vi altså at til tross for at dette er et miljøprosjekt som i EU ville fått støtte, nøler Regjeringen. Tidligere i kveld fikk vi nok en gang bare vage antydninger fra miljøvernministeren. Både Statoil og befolkningen i Hordaland og Sogn og Fjordane har nå krav på et svar. Denne saken tåler simpelthen ikke denne regjeringens nøling og ubeslutsomhet.

Truls Wickholm (A) [21:16:22]: Regjeringen Stoltenberg endrer Norge. Det er en ny kurs. Vi ser det over hele linjen. Vi følger opp det vi har lovet om å bruke de store pengene på de store oppgavene.

Et av de områdene vi har store oppgaver på, er samferdsel. Den forrige regjeringen etterlot seg store, ugjorte oppgaver der. Det hevdes i dag fra flere Høyre-representanter at de ikke fikk gjort noe særlig fordi de måtte få fart på norsk økonomi. Men hvis økonomien virkelig var en av hovedprioriteringene, skulle man tro at samferdsel hadde blitt høyere prioritert. Alle vet at et godt bane-, sjø- og veinett er en forutsetning for at norsk næringsliv skal lykkes.

Høyre prøver også i dag å kalle sine pengegaver til landets rikeste for starthjelp til norsk økonomi. Hovedgrunnen til at det går godt i Norge, er imidlertid at det går godt med verdensøkonomien, og Høyres skattelettepolitikk er og var ikke noe annet enn en markering av hvem de mener er de viktigste: de rikeste.

Mens den forrige regjeringen stolte på internasjonale konjunkturer, legger denne regjeringen forholdene til rette for en varig og sunn vekst i norsk økonomi. Da vi i forrige periode fikk vedtatt en kjempesatsing på samferdsel gjennom NTP, var beskjeden fra Bondevik II at dette var for ambisiøst.

Jeg hører i dag at Høyre nå har kommet på andre tanker, og at de skal ha et veifond, og at de ifølge representanten Helleland er misfornøyd med sin egen regjeringens innsats på området. Jeg er enig med representanten Helleland når han sier at vi kaster bort altfor mange norske arbeidstimer i bilkøer, selv om jeg ikke gråter spesielt over at Høyre og Helleland ikke får full uttelling for sine på vei hjem til Drammen. Men forskjellen er at når vi har makten, gjør vi noe med det. Problemet er at skulle vi fulgt den planen som den forrige regjering la opp til, måtte vi ha ventet enda lenger før vi fikk en skikkelig jernbane mellom Oslo og Drammen og Helleland kom seg hjem. Denne regjeringen måtte bruke store deler av sine ekstrabevilgninger til å holde arbeidene på vestkorridoren i gang. Høyre, som av en eller annen grunn har fått rykte på seg for å være et «flink med penger-parti», hadde nemlig

vært med på å spre bevilgninger tynt utover hele landet til oppstart av samferdselsprosjekter, men de hadde i sin sedvanlige kortsiktige tenkning ikke sørget for at det kom penger til fortsettelsen. Og da må jeg få spørre meg til slutt: Hvis både Høyre og Fremskrittspartiet i forrige periode, da de hadde makt, ønsket å satse på samferdsel, var det da Kristelig Folkeparti eller var det Venstre som satte bremsene på? Eller er sannheten at verken Høyre eller Fremskrittspartiet egentlig har vilje til å prioritere samferdsel i valget mellom det og skattelettelse til de rikeste? Jeg holder nok en knapp på det siste.

Ole-Anton Teigen (SV) [21:19:29]: Jeg har i dag sittet og hørt på ca. 60 innlegg og over 50 replikker. Til sammen blir det over ti timer med ord, ord og atter ord. Vi har fått en beskrivelse av landet vårt som er svart-hvitt, der representanter fra regjeringspartiene farger landet i klare og rene røde og grønne farger, mens opposisjonen farger det hele i svart.

Men hvor blir det av visjonene? Hvor blir det av de store og viktige spørsmålene? Hvordan vil vi at landet vårt skal se ut i år 2020 eller i 2030? Slik kunne vi stilt spørsmål etter spørsmål og prøvd sammen å finne noen gode svar.

Her i denne sal er vi 169 voksne og fornuftige kvinner og menn som alle vil det beste for nasjonen Norge. Det er vel utopi å tenke seg at vi kunne sette oss sammen og finne de beste løsningene for våre barn og barnebarn, men tenk om vi en dag kunne gjøre det! Jeg tror vi kunne få mye mer effekt ut av hver krone vi bevilger gjennom denne sal, hvis vi gjorde det. Men vi er mer opptatt av å spenne beinkrok på våre politiske motstandere, og i tillegg mistenkeliggjør opposisjonen alt det Regjeringen og flertallet i Stortinget foretar seg. Det er mye fornuft samlet i denne sal, og hvis vi brukte tiden til å finne de beste løsningene og gjennomførte dem, hadde vi i dag hatt et bedre samfunn – tror jeg.

Men å tro på dette er vel og blir vel en utopi – dessverre.

I den virkelige verden har vi i dag en flertallsregjering som er utgått av tre partier som naturligvis vil det beste for landet vårt. Dikteren Rolf Jacobsen sier det så treffende: Landet vårt er langt, og det meste er nord. Dette har Regjeringen tatt innover seg og satser store midler på nordområdene – mulighetenes landsdel. Og det er jeg kjempeglad for.

- Vi styrker kommuneøkonomien, slik at Kommune-Norge kan gi de velferdstilbudene som innbyggerne har behov for. Det har betydd at vi i Lyngen kan styrke barnehagene og grunnskolen og gjøre nye og moderne grep innen næringsutvikling.
- Vi styrker samferdsel i videste forstand – fra fylkesveiene til bredbånd – og det skal skje i hele landet.
- Det er blitt mye billigere å fly i Nord-Troms og Finnmark, og vi har gjennomført redusert arbeidsgiveravgift.
- Vi har gjort noen grep slik at Hurtigruta kan være motoren i det nordnorske reiselivet.

- Vi satser på livskraftige småsamfunn og ny og moderne kompetanse. Vi kan aldri konkurrere på pris, men vi kan konkurrere på kompetanse, kvalitet og leveringsdyktighet.

Nordområdene er altså øverst på dagsordenen – med oss ved roret. Her vil vi se noen satsinger framover som i et historisk perspektiv vil være unike. For fellesskapet, distriktene og nordområdene er den rød-grønne regjeringen allerede en velsignelse.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [21:22:34]: I sitt innlegg i dagens debatt sa representanten Erna Solberg at politikken må henge sammen. Det har hun jo rett i. Men den hang ikke sammen i forrige periode, da ambisjonene om en bedre skole skulle gjennomføres samtidig med at kommunene skulle effektiviseres og tjenestene privatiseres. Økonomien i kommunene var så anstrengt at nedskjæringer i alle tjenestetilbud var nødvendig for å kunne gå i så kalt regnskapsmessig balanse.

I min hjemkommune førte det til at 20 lærerstillinger brutalt forsvant. Det var heller ingen muligheter for å tilrettelegge fysisk for nye pedagogiske metoder. Ei heller var det økonomiske ressurser til tilstrekkelige spesialpedagogiske tiltak. Klassene på ungdomstrinnet fikk 30 elever hver i bygninger som skrek etter oppussing og oppgradering. I en slik situasjon vil visjoner om en bedre skole bli bare tomme ord på powerpointpresentasjoner og ingen realitet i skolehverdagen. En god skole koster penger. Det er sammenheng mellom ressursbruk og kvalitet i skolen.

Derfor er det så gledelig at det i trontalen framholdes at en sterk og sunn kommuneøkonomi er et viktig fundament for et godt velferdssamfunn. For slik er det. Ikke minst er det viktig om vi skal kunne gjennomføre Kunnskapsløftet i tråd med intensjonene. Skoleeierne må ha muligheter til å gjennomføre det vi alle er enige om.

Representanten Anders Anundsen sa at han ikke var overbevist om at den bedre kommuneøkonomien kommer skolene til gode. Da kan jeg berolige representanten med at det iallfall i min hjemkommune er slik. Aldri har satsingen på skolen vært større enn i forslaget til økonomiplan 2007–2010. Det kommer flere lærerstillinger, skolebygningene rustes opp, og nye pedagogiske metoder tas i bruk for å få en bedre skole med vekt på kunnskap og det å være en god sosial læringsarena. Slik er det også i nabokommunen, som har slitt med evinnelige skolenedleggingsdebatter. Fokus flyttes fra nedskjæringsdebatter til diskusjoner om kvalitet i skolen. Det er jeg svært tilfreds med. Slik tror jeg at det er i mange kommuner.

Jeg har stor tillit til at kommunene som skoleeiere vil følge opp den satsingen på skole vi alle ønsker. Jeg er en optimist med tanke på utviklingen av fellesskolen i årene som kommer. Det grunnlaget som nå legges, vil være med på å utvikle det kunnskapssamfunnet vi er avhengige av om vi fortsatt skal ha et velferdssamfunn i framtiden.

Borghild Tenden (V) [21:25:46]: Innledningsvis vil jeg si at jeg er litt overrasket over at en flertallsregjering

bruker så mye tid, energi og ord på den forrige regjeringen. Men vi får kanskje ta det som en kompliment.

Jeg vil starte med å si at jeg er fornøyd med det jeg hører av styrte budsjettlekasjer når det gjelder ønsket om gods over fra vei til bane, og å opprette flere togavganger på visse strekninger. Dette får selvsagt Venstres støtte, og vi er glad for at Regjeringen fortsetter det viktige arbeidet den forrige regjering startet med økt satsing på kollektivtrafikk.

For Venstre er det også viktig at kollektivtrafikken skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne. Nye Lysaker stasjon, som blir et av Norges aller viktigste trafikknutepunkt, vil dessverre ikke bli tilgjengelig for alle. Lysaker stasjon ble planlagt i en kurve, noe som gjør det problematisk for enkelte passasjerer å komme seg av og på toget. At Jernbaneverket har unngått å høre på krav fra politisk ledelse om pålegg om universell utforming og tilrettelegging for alle brukere, er kritikkverdig og setter et spørsmålsteget ved tilliten vi som politikere bør ha til Jernbaneverkets ledelse.

Jeg har i senere tid blitt forsikret om at sikkerheten ved Lysaker stasjon blir ivaretatt bl.a. ved at en ekstra sikkerhetsrist monteres under plattformkanten. Det er imidlertid stor forskjell på å ivareta sikkerheten og å sørge for tilgjengelighet for alle, og det siste ser vi dessverre fortsatt lite til.

En lov som kan sikre likestilling av funksjonshemmede, og regler for frister for universell utforming, er ferdig utredet gjennom Syse-utvalget. Venstre mener Regjeringen må ta rettighetene til funksjonshemmede på alvor og sette denne loven ut i livet. Det er derfor opprørende at Bjarne Håkon Hanssen i Aftenposten for to dager siden varslar at han i praksis utsetter lovarbeidet om universell utforming. Jeg kan støtte ham i å sette ned et utvalg for å sy de ulike antidiskrimineringslovgivningene sammen til én lov. Dette kan imidlertid ikke være et argument for å utsette det konkrete lovforslaget om antidiskriminering av funksjonshemmede som sikrer universell utforming også innen kollektivtrafikk, IKT og samferdsel. Dette kan faktisk gjøres allerede i dag, hvis man følger mindretallet i Syse-utvalget. Universell tilrettelegging må bli mer enn festtale.

Til slutt: Venstre vil være en forkjemper for at vi får en lov mot diskriminering som omfatter alle samfunnsområder, slik at vi også får sikret tilgjengeligheten for alle innen transportsektoren.

Dag Ole Teigen (A) [21:29:20]: Vi har hørt opposisjonen kritisere Regjeringen for å være svak og for å fortsette der den forrige slapp. Men denne regjeringen har flyttet på mer midler enn knapt noen regjering har gjort i sitt første år.

Samtidig sier opposisjonen at de ikke syns Regjeringens politikk holder mål. Men opposisjonen kan ikke både kritisere Regjeringen for å gjøre det samme som de selv gjorde i forrige periode, da de hadde flertall på Stortinget, og samtidig være skuffet over Regjeringens politikk. I så fall er de borgerlige skuffet over seg selv.

Selvsagt har norsk politikk endret kurs det siste året. Det er bare å se på de hovedprioriteringene som blir gjort. I de fire årene de borgerlige hadde flertall på Stortinget, var det ingen formål det ble satset så sterkt på som skattelettelse. Ingen politiske områder ble satset sterkere på i kroner og øre.

I denne fireårsperioden blir velferd prioritert først, i form av sterk satsing på sykehus, omsorg og skoler. Det er postene som blir mest endret gjennom vår politikk.

Samtidig vet vi at i forrige periode fikk de med lavest inntekt minst skattelette, og de med høyest inntekt fikk mest skattelette. I denne perioden er det omvendt. Selvsagt kan man finne unntak, men gjennomsnittstallene er tydelige. Det nye flertallet har altså lagt bort den mest omfattende prioriteringen den forrige regjeringen gjorde, nemlig milliarder til skattelettelse, og bruker nå pengene på helt andre formål.

Det er ikke bare en ny kurs. Det er definisjonen på en ny kurs. Så vil opposisjonen si at vi trenger forandring. Men vi er forandringen.

I år får 20 000 flere pasienter behandling enn det den forrige regjeringen la opp til. I somatikken går ventetiden ned. Hos barn og unge med psykiske lidelser er arbeidet i gang med å korte ned ventetiden. De sosiale helseforskjellene reduseres gjennom å fjerne egenandeler de borgerlige innførte, og ved å senke egenandeler de borgerlige økte.

Når vi snakker om fellesskapet, betyr det at vi satser på felles velferdsordninger som helse, omsorg og utdanning. Men fellesskap betyr enda mer. Siden jeg kom inn på Stortinget i fjor høst, har jeg fått oppleve mye, sett mye, møtt mange mennesker som har en historie å fortelle. Som medlem av helse- og omsorgskomiteen har jeg møtt mennesker som minner oss om at et skritt fram ikke alltid er et framskritt – når du står på kanten av et stup.

Det snakkes så ofte om alle *de*. Det er *de* – de rusavhengige. *De* – minoritetene. *De* – de fattige. *De* – de som ikke er sånn som oss.

Vi trenger hverandre – alle. Vi skal snakke om oss, ikke om oss og de. Fellesskapsløsninger handler om å omsette dette i praktisk politikk.

Ingrid I. Opedal (SV) [21:32:29]: Som vararepresentant er det ikke så ofte eg får høve til å stå på denne talarstolen. Sist eg stod her, var SV i opposisjon, og eg snakka om kommuneøkonomiens kår under den førre regjeringa. I dag er SV i regjering, og eg vil framleis snakke om kommuneøkonomi. Etter mitt syn er det få ting som betyr meir for kvardagen til folk enn dei overføringane kommunane får frå staten.

Eg er glad for det lyftet den raud-grøne regjeringa gav kommuneøkonomien på 2006-budsjettet. Eg er òg glad for at me i morgon får eit statsbudsjett som etter alt å dømme held fram med opptrappingsplanen for kommuneøkonomien. Det trengst sår. Det tek lang tid å ta att det etterslepet som mange kommunar slit med. Mange stader har pengane til no gått med til å hindre drastiske kutt i velferdstilbodet. Me treng meir, mykje meir. Det trengst flei-

re tilsette, i barnehagar, i skule, i kulturskule og i pleie og omsorg. Signala frå Regjeringa er veldig godt nytt.

I tillegg trengst det svært mykje midlar til å ta igjen det store etterslepet på vedlikehald av kommunale bygg og vegar. Det trengst òg fleire nye bygg, og òg her er signala gode – om nye investeringstilskot til omsorgsbustader som ligg i omsorgsmeldinga. Ordninga med rentefrie lån til skulebygg har ført til mange nye skular, men det står framleis att altfor mange skulebygg som tilbyr ungane våre uverdige forhold. Eg håpar såleis denne ordninga vert vidareført og utvida.

Eg er overtydd om at folk rundt i landet merkar at me har ei raud-grøn regjering. Eg trur betringa av kommuneøkonomien er avgjerande for vitalisering av lokaldemokratiet, og eg trur det er naudsynt for å byggje opp att til liten til oss politikarar.

Dersom eg har litt meir tid, har eg lyst til å snakke litt om energi og miljø. I går la Lågutsleppsutvalet fram lista si over tiltak som kan redusere utslepp av klimagassar med to tredjedelar innan 2050. Eg er glad og stolt over at Soria Moria-erklæringa inneheld åtte av 13 konkrete punkt, og at Regjeringa er godt i gang med å gjennomføre.

Eg representerer Møre og Romsdal, som ifølgje mange nærmar seg den store kraftkrisa. Eg er stolt av at SV i regjering får høve til å gjennomføre dei mange små og store tiltaka som skal til for at folk skal få straum i husa utan at me går på akkord med framtida. SV har strekt ut ei hand når det gjeld å få fortgang i reinsing av CO₂. Saman med dei andre regjeringspartia lanserer me no ei storsatsing på energisparing og fornybare energikjelder. Eg håpar at fylket vårt, med bakgrunn i den spesielle situasjonen me står overfor, kan verte pilotfylke for denne satsinga. Folk ute er klare til å gjere sin del av jobben, men det er me som må leggje til rette.

Tove Karoline Knutsen (A) [21:35:45]: Regjeringa Stoltenberg har regjert i ett år. Ett år – der en ny politisk kurs er satt, basert på de politiske prinsippene som er nedfelt i Soria Moria-erklæringa. Og vi leverer! Statsminister Jens Stoltenberg understreket det i sitt innlegg i dag – fellesskapsløysingene har erstattet den privatiseringa på nær sagt alle samfunnsområdene som Bondevik II stod for.

«Det heiter ikkje: *eg* – no lenger.

Heretter heiter det: *vi*.»

Slik formulerte lyrikeren Halldis Moren Vesaas det så fint. For det er i erkjennelsen av dette «vi» at denne regjeringa vil bygge landet – heile landet. Ikke minst har vi sett dette i Regjeringas sterke nordområdesatsing. Anført av utenriksminister Jonas Gahr Støre har Regjeringa så å si snudd norgeskartet på hodet. Det er nå en allmenn erkjennelse at nordområdene kommer til å bli den strategisk viktigste og antakelig mest verdiskapende regionen – ikke bare i landet, men kanskje i heile Europa.

Derfor var det en svært viktig milepæl da forvaltningsplanen for nordområdene blei lagt fram i vår. Det var en plan som på en utmerket måte balanserte hensynet til de sårbare og rike naturressursene i nord, med den verdiskapinga som skal skje gjennom petroleumssektoren. Regjeringa har også satt i gang et særdeles viktig arbeid med en

brei gjennomgang av fiskeripolitikken, med det utgangspunkt at de enorme fiskeressursene i havområdene utenfor kysten er vår felles eiendom og kystens viktigste næringsvei.

Jeg har med en viss forbauselse merket meg at særlig representanter for Høyre og Fremskrittspartiet påstår at Regjeringa med forvaltningsplanen har sviktet Nord-Norge med de begrensningene som er lagt på petroleumsvirksomheten. Slike påstander står i skarp kontrast til det petroleumsnæringa sjøl sier. Overalt hvor jeg har beveget meg i møte med operatørene i nord, har budskapet vært klart: petroleumsnæringa er godt fornøyd med de rammebetingelsene den har fått.

Men nordområdepolitikken er ikke bare olje og gass, Regjeringa har understreket hvor viktig det breie folk til folk-samarbeidet i nord er. Og i dag fikk vi ei særdeles gledelig melding: UD har satt av 10 mill. kr til kultursamarbeid i nordområdene på budsjettet for 2007. Det er ei satsing som går rett inn i realiseringa av det kulturloftet Regjeringa har gitt. Det er i nord allerede et betydelig samarbeid på tvers av landegrensene, både mellom spennende profesjonelle kunstmiljøer og institusjoner og mellom aktører i det frivillige kulturlivet. UDs tilskudd har gitt en enda bedre plattform for et slikt samarbeid. Jeg vil også understreke at dette samarbeidet ivaretar det flerkulturelle perspektivet gjennom å inkludere ulike folkegrupper og kulturer som finnes i nord.

Jeg er klar over at det kan falle representanten Amundsen tungt for brystet, men Regjeringa har altså bestemt at 2008 skal være et markeringsår for kulturelt mangfold. Det kan gi oss mulighet til – på brei basis og over hele landet – å synliggjøre de historiene, livsskjebnene og stemmene vi i altfor liten grad har sett komme til uttrykk gjennom kunstneriske ytringer.

Denne regjeringa leverer! Vi leverer på vegne av fellesskapet. Vi fikk et oppdrag gjennom valget i fjor høst. Det skal vises i morgen og fram til 2009 at vi tar oppdraget på alvor.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [21:39:07]: Jeg hørte med interesse på trontalen og på innlegget til statsråd Bjørnøy for å se på Regjeringens miljøetsatsing. Da den nye regjeringen kom, hadde jeg et håp om at SV skulle være miljøgarantist, men håpet forsvant fort. SV skulle være en garantist mot gasskraftverk. Så kunne de plutselig akseptere gasskraftverk med CO₂-rensing fra dag én, og nå støtter de altså gasskraftverk uten CO₂-håndtering.

Vi husker òg alle hva som skjedde med forvaltningsplanen og med de grønne sertifikatene. Miljøtroverdigheten til Regjeringen og til SV er dessverre tynn.

I vinter kan vi stå i fare for å få en kraftkrisa med dyr strøm. Dette må vi klare å utnytte til noe positivt, for nå har vi en unik mulighet til å satse på og utvikle ny fornybar energi. Da vil vi få flere energibærere og mer fleksibilitet i energimarkedet. Men skal vi klare det, trengs det gode støtteordninger.

På Sørlandet er bygging av et nytt forbrenningsanlegg i fare, fordi vi har for høye avgifter på levering og lite forutsigbare støtteordninger. Det ironiske er at det kanskje

kan være mer lønnsomt å kjøre denne søpla til Sverige. Dette er et eksempel som Regjeringen må gripe tak i. Regjeringen må sørge for stabilitet i virkemiddelbruken, og det må stimuleres nettopp til at et slikt anlegg som i Kristiansand kan bygges. Med god søppelsortering vil vi kunne utnytte resten av søpla til varme og strøm istedenfor å grave den ned. Det vil være miljøvennlig, og det vil være et steg i riktig retning og for å løse kraftkrisen.

Det totale strømforbruket i Danmark er på ca. 30 TWh, mens i Norge bruker vi ca. 120 TWh. I Norge er husholdningene fanget i strømfella med nesten bare strøm til oppvarming, mens Danmark, bl.a., heller bruker fjernvarme. Det gir Danmark en langt større fleksibilitet enn Norge, og for Kristelig Folkeparti er det jo et mål at vi kan få flere valg og energikilder.

Avfallet er en energikilde som vi kan bruke. Det er varslet et deponiforbud i 2009, og dette må nå bli avklart. Og forutsigbarhet når det gjelder bygging av infrastruktur, er viktig.

I morgen kommer statsbudsjettet, og Regjeringen har snakket høyt om støtte til ny fornybar energi. Men de lek-kasjene jeg har hørt om i dag, gjør meg ikke spesielt optimistisk med tanke på å nå produksjonsmålene for ny fornybar energi. I Kristelig Folkeparti mener vi støtteordninger må være forutsigbare og realistiske, og vi ønsker å fokusere på miljø og på kommende generasjoner.

Nina Mjøberg (A) [21:42:05]: Kampen mot fattigdom og for retten til demokrati, menneskerettigheter og utvikling er verdenssamfunnets største utfordring. Regjeringen vil styrke fattige lands mulighet og evne til handel, bygging av demokratiske institusjoner og utvikling av offentlige velferdstjenester. Hvis en skal bekjempe fattigdom, er retten til inntektsgivende arbeid helt sentral. Nesten 200 millioner mennesker var arbeidsledige i 2005. Om det ikke skapes arbeidsplasser i utviklingslandene, vil vi aldri få bukt med fattigdommen. En rettferdig fordeling forutsetter jo at en har noe å fordele. For å bekjempe fattigdom er det svært viktig å fremme akseptable arbeids- og levevilkår, såkalt «decent work», som det ble slått fast på ILOs arbeidskonferanse i Genève i juni i år. Halvparten av alle arbeidstakere tjener under to dollar dagen. Svært mange av disse er kvinner. Jeg hilser utviklingsministerens signalisering av et sterkere kjønnsperspektiv i utviklingssamarbeidet velkommen.

Fagbevegelsens rolle er helt sentral i arbeidet for å skape sysselsetting og bedre arbeidsvilkår. Det er derfor viktig at Regjeringen arbeider aktivt for å gjøre ILOs agenda for anstendig arbeid til en integrert del av utviklingslandenes fattigdomsstrategi. Hovedinnsatsen for norsk bistand skal fremdeles være Afrika. Afrika er ikke bare sult, naturkatastrofer og borgerkriger. Mange land har opplevd økonomisk vekst og en positiv demokratisk utvikling. Afrikas voksende kraftunderskudd og de store utfordringene i enkelte land knyttet til forvaltning av inntektene fra petroleumsproduksjon, er områder hvor norsk kompetanse særlig kan komme til nytte. Regjeringens intensjon med «Olje for utvikling» er å bidra til at inntektene fra olje- og petroleumssektoren fører til reduksjon av fattigdom

og bedre levekår for befolkningen. Demokrati, menneskelige og faglige rettigheter må sikres.

Latin-Amerika har opplevd en økt demokratisering de siste årene. Bak de nye lederskikkelsene står folkelige og politiske bevegelser som trenger støtte for å lykkes i å skape mer demokrati og rettferdig fordeling. En del av de verste krenkelsene av menneskelige og faglige rettigheter skjer i mellominntektsland i Asia og Latin-Amerika. I Colombia skjer gjentatte drap og trusler mot politiske motstandere og faglig tillitsvalgte. Det er derfor gledelig at Regjeringen har signalisert en større satsing på Latin-Amerika.

André N. Skjelstad (V) [21:44:57]: Venstre er opp-tatt av å gi mer til dem som trenger det mest. Vi bruker i dag store ressurser på å beregne stønadsbeløp til sosialhjelpsmottakere. En statlig borgerlønn kan være med på å frigjøre ressurser til å hjelpe disse ut i meningsfull aktivitet. Framtidens velferdssystem må ha ordninger som skaper trygghet og verdighet, og som samtidig medfører forenkling. Borgerlønn vil kunne motvirke den belastningen og skammen mange opplever det er å motta sosialhjelp, og det å bli sendt fra kontor til kontor i det offentlige hjelpeapparatet. I tillegg ønsker Venstre en personlig utviklingsplan for mottakeren. Jeg har tro på at dette vil være ett av flere virkemidler for å løfte folk ut av fattigdommen. Venstres borgerlønn er også en forenklingsreform. De profesjonelle ressursene kan brukes til å hjelpe folk til å klare seg selv. Den kan knyttes til en personlig handlingsplan som stimulerer til aktivitet. Denne handlingsplanen skal være vidt definert. Den enkelte bruker skal selv være med og sette et mål for sin aktivitet, og det er viktig at dette ikke blir ensbetydende med lønnsarbeid.

Samtidig må vi erkjenne at ikke alle kan delta på lik linje i arbeidslivet. Noen vil alltid stå utenfor av ulike grunner. Disse må også ha en anstendig inntekt. Det gjenstår å se om Regjeringen har tenkt å følge opp visjonene i Soria Moria-erklæringen med penger, eller om dette bare blir et eventyr. Regjeringen skal som kjent avskaffe fattigdom i denne perioden.

Folk med lav inntekt har dårligere helse generelt og dårligere tenner. Venstre ønsker å tette denne sosiale helseulikheten og vil innføre offentlig tannhelseordning for alle på sikt og begynne med de svakeste i samfunnet.

Det er mange utfordringer som står i kø innenfor sosialsektoren. Den store NAV-reformen, som Venstre var en pådriver for i den forrige regjering, må sikres nok ressurser. Den slette håndteringen av sykelønnsordningen og IA-avtalen vil Venstre følge opp. Vi har en høy sysselsettingsgrad i Norge, og med høy sysselsettingsgrad vil vi også få en høyere sykelønnsutgift. Alternativet er at flere er på trygd. Det er vanskelig å se denne logikken for en regjering som går så sterkt inn for arbeidslinja. Er ikke hele poenget at kronisk syke og eldre har mer plager og dermed også vil ha flere sykedager? Her ligger den store utfordringen i tiden framover. Vi må ha et arbeidsliv som ikke bare tar hensyn til de aller friskeste blant oss, men også gir mulighet for dem som har funksjonshemninger, fysiske slitastjer eller kroniske sykdommer. Vi trenger et

(Skjelstad)

arbeidsliv med ordninger som er fleksible, og som tillater folk som vil ut i arbeid, å komme dit. Et samfunn kan måles ut fra hvordan det tar vare på sine svakeste.

Knut Gravråk (A) [21:47:25]: I Norge har vi hatt økonomisk mulighet til å bygge et velferdssamfunn og etablere en velferdsstat som gir alle innbyggere materiell og sosial trygghet. For å holde denne velferdsstaten ved like kreves det at vi framover er villige til å la en større andel av samfunnets verdiskaping skje innenfor den offentlige velferdssektoren, og at vi prioriterer økt fellesforbruk framfor økt privat forbruk.

Det er overhodet ikke fornuftig å la private aktører gjøre profitt på salg av grunnleggende velferdstjenester som i utgangspunktet er finansiert av felleskassa. Derfor gikk dagens regjering til valg på at de ville løse de store oppgavene gjennom fellesskapsløsninger. Vi vil styrke det offentliges ansvar innen sentrale velferdsoppgaver som helse, omsorg og utdanning. I motsetning til store deler av opposisjonen stoler ikke vi blindt på at markedskreftene til enhver tid gjør det som er til det beste for samfunnets svakeste.

I denne debatten har det vært mye snakk om at opposisjonen, med Fremskrittspartiet i spissen, ikke er i stand til å se den kursendringen som dagens regjering lovte i valgkampen. Vel, dem om det, for jeg er ganske overbevist om at de arbeidsledige som slapp unna Fremskrittspartiets foreslåtte kutt på over 1 milliard kr i dagpengeordningen, la merke til kursendringen. Jeg er også nokså sikker på at landets forbrukere av kollektive transportmidler er takknemlige over å slippe Fremskrittspartiets kutt på over 2 milliarder kr til kollektivtrafikken.

Vi ønsker å løfte folk ut av fattigdom, ikke trykke dem lenger ned ved nærmest å pålegge fattigdom et gebyr, slik den forrige regjeringen gjorde.

Når man ser på fjorårets budsjettforslag fra Fremskrittspartiet, er det nokså åpenbart at den rød-grønne regjeringen står for nettopp en helt annen kurs – en ny kurs.

Jeg er stolt over Regjeringens arbeid så langt. I kommunene merker svømmerne at bassengene fylles opp. Elevene merker at skolene pusses opp, og gamlingene merker at eldreomsorgen rustes opp.

Jeg lærte meg en gang at dersom det er forskjell på det en sier og det en gjør, er det det en gjør, som teller. Jeg tviler ikke et sekund på at folk legger merke til at vi har fått et nytt flertall og en markant kursendring.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [21:50:50]: «For å få flere i arbeid og aktivitet og færre på stønad etableres det en ny helhetlig og brukerrettet arbeids- og velferdsforvaltning. Frem til 2010 vil det bli etablert lokale NAV-kontorer i alle landets kommuner,»

heter det i trontalen.

I disse dager åpnes det NAV-kontor i de 25 pilotkommunene. Så går en videre med NAV-etablering i over 100 kommuner neste år. I løpet av tre år skal hele landet være dekt og NAV-reformen være gjennomført.

Mange kommuner har tyvstartet gjennom servicekontor hvor også Aetat og trygdeetaten har tatt plass sammen med kommunale tjenester. Men dette har stort sett vært kontorfellesskap og ikke integrerte tjenester overfor brukerne. Likevel, mange har høstet erfaring fra samarbeid mellom den statlige og den kommunale velferdstjenesten. Tilbakemeldingene vi har fått, er veldig positive. Inntrykket jeg sitter igjen med etter flere besøk rundt om i landet, er at både brukere og ansatte mener at dette er rett vei å gå.

Vi har vedtatt lovgrunnlaget for etablering av NAV-samarbeidet mellom stat og kommune. Regjeringen vil i høst legge fram stortingsmeldingen om arbeid, velferd og inkludering som gir oss anledning til å drøfte hvordan tjenestene innenfor NAV skal organiseres. Jeg ser ikke minst fram til å få en sammensmelting av tjenestene og ytelsene fra arbeidsetaten og trygdeetaten, slik at tiltakene vi tilbyr, kan tilpasses brukernes behov mer enn at brukerne må presses inn i en av dagens regler eller ordninger.

NAV-kontor i alle kommuner, heter det i trontalen. Den understrekingen er vi i Senterpartiet glade for. I loven åpnes det for interkommunale løsninger, og jeg har registrert at mange er redd for at mindre kommuner vil bli stående uten NAV-kontor. I Stortingets behandling av NAV-loven var vi tydelige på at hver kommune bør få sitt NAV-kontor. Ut fra ønsket om å gi tilgjengelige tjenester av høy kvalitet understreket vi betydningen av å etablere velferdskontor i alle kommuner.

Det er også viktig at det lokale NAV-kontoret kan møte brukerne med kompetanse på det svært vide tjenestefeltet NAV dekker. Det er ikke nok med et ansikt bak en skranke. Kontoret skal kunne møte brukerne med kunnskap og muligheter til assistanse og med beslutningsfullmakter til å gjøre bruk av hensiktsmessige tiltak tilpasset den enkeltes behov og muligheter. Vi har vedtatt NAV-reformen for å forbedre velferdstilbudet i folks nærmiljø. Jeg registrerer at det fra en del er uttrykt redsel for at kompetansen som i dag finnes på trygde- og arbeidskontorene, vil bli erstattet av et telefonnummer eller en internettsadresse til en sentralisert serviceenhet. Det må ikke få lov til å bli realiteten.

Espen Torsteinsbø Hansen (A) [21:54:05]: Det var i Aust-Agder i 1995 at ideen om gratis skolebøker først oppstod. På landsmøtet i 1996 vedtok Arbeiderpartiet denne viktige saken, men som kjent tapte Arbeiderpartiet valget i 1997 til sentrumspartiene, og dermed ble saken lagt død. Da Jens Stoltenberg ble statsminister i 2000, begynte Arbeiderpartiet med en utlånsordning, men dette var det første Kristin Clemet og Høyre fjernet da de vant valget i 2001. I dag har den rød-grønne regjeringen flertall i Stortinget, og i løpet av denne stortingsperioden vil alle skolebøker bli gratis.

I menneskerettighetserklæringen står det at alle har rett til undervisning. For at denne rettigheten skal være reell, må undervisningen være gratis. Den rød-grønne regjeringen vil bevilge 373 mill. kr for å få i gang ordningen med gratis skolebøker. Vi vil også innføre et stipend til elever som trenger å kjøpe utstyr. I løpet av tre år vil Norge endelig ha gratis skolebøker.

Sentrumspartiene og høyresidens partier har gjort alt de kan for å hindre at alle elever skal få gratis skolebøker. Derfor synes jeg det er på grensen til frekkhet når Fremskrittspartiet etter fire år i posisjon og fire år med motarbeiding av gratis skolebøker nå, når de har kommet i opposisjon plutselig blir for gratis skolebøker. Dette er fremskrittspartipopulisme på sitt verste, men jeg tror de fleste skjønner at det er liten troverdighet bak det forslaget.

Det er ikke ofte at Klassekampen og Rød Ungdom er fornøyd med en regjering. Men for å sitere det Rød Ungdoms leder, Mimir Kristjansson, skrev i går, «tar vi oss gjerne et kakestykke sammen med Øystein Djupedal» og den rød-grønne regjeringen i dag.

Knut Arild Hareide (KrF) [21:56:07]: I går la Lavutsleppsutvalet fram si innstilling. Lavutsleppsutvalet blei sett ned av den førre Bondevik-regjeringa for å presentere ein plan for å redusere dei nasjonale utsleppa med 50–80 pst. innan 2050. Og det er gledeleg å sjå det gode og grundige arbeidet som er lagt fram. Den førre regjeringa sette seg høge mål då ein sette ned utvalet. No krev Kristeleg Folkeparti at dette må følgjast opp av Stoltenberg-regjeringa med like klare nasjonale mål. Det skal og må ikkje vere nokon tvil om at Noreg er villig til å ta på seg sin rett-messige del av dei globale utsleppsreduksjonane.

Den siste hovudrapporten frå FN's klimapanel viser at utviklinga m.a. når det gjeld temperatur, havnivå, istjukkleik og nedbør samla gir eit bilete av ein klode under oppvarming. FN konkluderer med at det er nye og sterkare bevis på at menneskeleg aktivitet er den viktigaste årsaka til den globale oppvarminga me har sett dei siste 50 åra. Me har også fått informasjon som viser at utviklinga, særleg i polarområda, går raskare og har meir alvorlege konsekvensar enn me før har trudd.

Klimaproblemet er den største miljøutfordringa verds-samfunnet står framfor. Å løyse dette problemet vil krevje mykje av oss både nasjonalt og internasjonalt. Kristeleg Folkeparti ønskjer derfor at Regjeringa kjem med ei eiga stortingsmelding for å følgje opp det viktige arbeidet til Lavutsleppsutvalet.

Bondevik-regjeringa leverte mange konkrete og nødvendige tiltak, som innføring av kvotesystem, avtale med prosessindustrien, forbod mot deponering, forbod mot HFK/PFK-gassane og historiske satsingar på nye fornybare energikjelder og CO₂-reinsing som nokre eksempel. I stor motsetnad til dette står dagens regjering sin mislykka innsats med grøne sertifikat. I dag har Regjeringa lansert sitt alternativ til dei grøne sertifikat. Resultatet er at Regjeringa har greidd det kunststykket å få nærast stryk både av miljørørsla og av energibransjen.

Når det gjeld det internasjonale klimaarbeidet, veit me at Kyotoprotokollen berre er eit første steg på vegen. Det sentrale spørsmålet no er kva slags klimaregime me skal ha etter den første perioden av protokollen som blir sluttført i 2012. Kristeleg Folkeparti vil ha eit meir globalt og ambisiøst klimaregime etter 2012. I dette arbeidet må Noreg framleis vere ein pådrivar og eit føregangsland. Skal me få truverde internasjonalt, må me også gjere ein langsiktig og god jobb på heimebane.

Tom Strømstad Olsen (A) [21:59:33]: Flere ganger i løpet av det siste året har jeg hørt opposisjonen si at Regjeringen ikke leverer og bryter løfter. Dette har blitt et fast refreng, som blir gjentatt til det kjedsommelige. Dette medfører ikke riktighet. Det finnes mange eksempler på at Regjeringens politikk virker, at de leverer det de har sagt de skal levere, og at de følger opp erklæringen fra Soria Moria. Jeg vil nå berøre ett felt av dette. Jeg tillater meg å sitere fra Soria Moria-erklæringen:

«Lover, regelverk og avtaler mellom partene i arbeidslivet har stor betydning for arbeidstakernes livsvilkår og muligheter til å arbeide. Norge har lang tradisjon for at et godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter legger grunnlaget for et velfungerende arbeidsliv. Dette er det viktig å bygge videre på. Derfor vil vi reversere svekkelser i arbeidstakernes vern som ble vedtatt i forrige stortingsperiode.»

Regjeringen har fulgt opp det som det var oppnådd enighet om i Soria Moria-erklæringen. Ganske tidlig denne perioden varslet Regjeringen at de ønsket et bedre vern for arbeidstakerne i en ny arbeidsmiljølov. Dette var helt nødvendig, og det skulle bare mangle. En rød-grønn regjering kan aldri gå med på å svekke arbeidstakernes interesser. En sterk og god arbeidsmiljølov er alfa og omega for å ivareta arbeidstakernes interesser. Til og med arbeidsgiverne vil tjene på å ha et godt regelverk å forholde seg til.

Åpningen for å gi adgang til økt bruk av midlertidige ansettelser ville være katastrofal for dem som ble rammet av den slags. Det er en kjent sak at unge nyetablerere ville fått betydelige vanskeligheter med å få lån, i og med at de ikke hadde fast jobb. Dette ville igjen føre til at mange unge ville fått store problemer med å komme seg inn på boligmarkedet. Dette kunne ikke den rød-grønne regjeringen sitte passivt og se på. Derfor var det av stor betydning med handling og kursendring i denne saken.

Det er vel og bra at den forrige regjeringen ønsket at flere skulle ha mulighet til å komme seg inn på arbeidsmarkedet. Ønsket om at flere skal kunne komme inn på arbeidsmarkedet, deler jeg. Den rød-grønne regjeringen deler òg det synet, og vårt svar på det er at flere skal få mulighet til fast arbeid. Dette er noe Regjeringen jobber svært aktivt med. Det er pr. i dag 58 300 personer uten arbeid. Det er svært lenge siden ledigheten har vært så lav, så det er vel hevet over enhver tvil at Regjeringens politikk virker.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Vera Lysklætt (V) [22:02:36]: Regjeringen har varslet en reform av mellomnivået i den norske forvaltningen. Reformen ble først kalt en regionsreform, men har nå fått navnet forvaltningsreform. Vi vet ennå ikke så mye om hva Regjeringen vil med det nye nivået, men kommunalministeren har avslørt at det skal bli minst ti av de nye regionene.

Det offentlige Norge forvalter årlig over 300 milliarder kr. Dagens fylker forvalter bare 6 pst. av disse. Vi er derfor enig med regjeringspartiene i at mellomnivået trenger en reform, men ikke en geografisk reform. I Venstre vil vi heller snakke om det nye fylket, om hvilken myndighet mellomnivået skal ha, hvilke ressurser det skal rå over, hvordan dette nivået skal finansieres og hvilke oppgaver som skal ligge der.

Venstre vil også styrke lokaldemokratiet og kommunene som den primære tjenesteleverandør. Større regioner vil etter Venstres syn bare skape enda større avstand til folk.

Dagens fylkes- og kommunegrenser kan gjerne justeres, men det er i første rekke mer myndighet, flere oppgaver og mer penger som er svaret – og ikke et større geografisk forvaltningsområde. Venstres oppfordring er derfor å oppgi drømmen om storregionene og heller gjennomføre en mindre, men viktigere reform med grunnlag i dagens fylker.

Venstre mener det er nødvendig med et forvaltningsnivå mellom kommuner og stat. Og vi mener det er viktig at en tung velferdsoppgave ligger på mellomnivået. Venstre mener derfor at sykehusene må tilbakeføres til fylkene. Den forrige Stoltenberg-regjeringens statliggjøring av sykehusene har vist seg å være lite vellykket, både helsepolitisk og ikke minst styringsmessig, slik Venstre og bl.a. Senterpartiet og SV advarte mot i sin tid. Folk føler at de har mistet kontrollen og vet ikke hvem de skal stille til ansvar. Styringen må derfor føres tilbake til et direkte folkevalgt nivå.

Venstres reform er altså «det nye fylket» – en videreføring av det vellykkede forsøket med enhetsfylke i Møre og Romsdal. Det innebærer at fylkesmannsembetet reduseres til et rent kontroll- og representasjonsorgan på vegne av staten, mens alle oppgaver utover dette blir underlagt fylkestinget. Slik vil reformen «det nye fylket» også bli en viktig del av Venstres prosjekt for et enklere Norge. Innbyggerne kan rette blikket på én fylkesdør i stedet for et konglomerat av svingdører. En samordning av fylkene og fylkesmannen vil dessuten gi store administrative besparelser.

De nye fylkene skal i Venstres reform ha ansvar for næringsutvikling, samferdsel, kultur, helse og de videregående skolene. Innenfor disse oppgavene må man gå opp nye grenser mellom nivåene, slik at mest mulig desentraliseres til primærkommuner og fylker, men også slik at det blir klarhet i hva som er statens oppgaver.

Venstre ser for seg at vi kanskje kan få noen færre fylker og kommuner enn i dag, men er sterkt imot at nye geografiske inndelinger skal skje etter diktat ovenfra – dette må bygge på frivillighet. Kommunene og de nye fylkene skal ikke være statsfilialer, men et selvstendig politisk forvaltningsnivå. Venstre vil derfor avvise A4-løsninger som tvinges på befolkningen uten demokratisk forankring.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [22:06:08]: Jeg registrerer at Regjeringen sier den skal legge den såkalte handlingsregelen til grunn for sin budsjettpolitikk. Hva er

egentlig handlingsregelen? Jo, en regelbundet beregning for bruk av oljepenger. Eller ordrett: innfasing av petroleumsinntekter i takt med forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland.

I sin visdom har kloke hoder beregnet denne avkastningen til 4 pst. Med andre ord: Regjeringen mener det er fornuftig finanspolitikk å bruke 4 pst. av et raskt voksende fond til å betale løpende utgifter på statsbudsjettet. Ansvarlig finanspolitikk avhenger altså ikke av i hvilke sektorer pengene brukes, hvorvidt det finnes ledig kapasitet der pengene brukes, om pengene brukes til drift eller investeringer, eller om pengene brukes i Norge eller i utlandet. Ansvarlighet er uansett 4 pst. avkastning. Om det betyr 10, 20, 50 eller 100 milliarder kr er helt uten relevans. Handlingsregelen er i bunn og grunn ingenting annet enn gammeldags kommunistisk planøkonomi.

Norge er ikke det eneste landet i verden med eget oljefond. Staten Alaska i USA etablerte i 1976 et tilsvarende fond, et fond som pr. innbygger er på størrelse med vårt. Forskjellene i forvaltningen og bruken av avkastningen er imidlertid svært store. Staten Alaska har i gjennomsnitt de siste ti årene hatt en realavkastning på det dobbelte av det Norge har klart, ikke minst fordi Alaska har valgt å investere store deler av sitt fond i eiendom.

La oss forestille oss at Norge hadde benyttet Alaskas investeringsstrategi, og at avkastningen hadde blitt tilsvarende høy. Da ville handlingsregelen vært 8 pst., og ifølge Regjeringens logikk skulle man da brukt dobbelt så mye penger på statsbudsjettet, men paradoksalt nok ville man samtidig vært akkurat like økonomisk ansvarlig. Ganske pussig.

Det er bekymringsfullt at Regjeringen ikke har et mer gjennomtenkt syn på bruken av oljepenger. Strategien er tydeligvis: Tenk på et tall unnfanget ved en tilfældighet, spre det rundt, stå hardnakket på akkurat det tallet, vær nedlatende overfor alle som har et annet syn, stemple disse som uansvarlige, ja nærmest litt uintelligente. Ta for all del ikke hensyn til konjunkturer eller hvorvidt det finnes ledig kapasitet, ikke vurder hvorvidt pengene benyttes til forbruk eller investeringer. Ikke tenk på hvor pengene benyttes, og for all del – beregn effekten av bruk av penger i Norge og i utlandet på akkurat samme måte.

Handlingsregelen dokumenterer med all tydelighet at politikerne har kollektivt abdisert i finanspolitikken.

Gunvald Ludvigsen (V) [22:08:53]: Venstre er uroleg over utviklinga i sjukehussektoren. Det er med rette stor merksemd på dei store og aukande underskota ved sjukehusa. Ved utgangen av året vil det samla underskotet vere på formidable 7,5 milliardar kr. Men det kostar å behandle pasientar. Og når fokuset og krava er at sjukehusa må behandle fleire pasientar, så inneber dette naturleg nok at kostnadene aukar, og følgeleg at underskota aukar. Dei som trur at fleire pasientar kan redusere utgiftene til sjukehusa, har etter mitt skjøn forstått lite. Sjølvsaft kan sjukehusa bli meir effektive, men ein kjem ikkje utanom at behandling av fleire pasientar betyr auka utgifter. Det er ikkje butikk å drive sjukehus.

Personleg har eg store forventningar til framlegginga av Nasjonal helseplan. Det er skuffande dersom Regjeringa ikkje kan leggje fram ein plan no om kva slags funksjonar lokalsjukehusa skal ha. Det skulle vere eit nøkkeldokument, og no veit vi at dette viktige spørsmålet blir utsett. No går det endå lengre tid før vi får ei avklaring i dette spørsmålet. Og kva skjer i mellomtida med dei lokalsjukehusa som er nedleggingstrua? Det blir berre større og større uro.

Lokalsjukehusa må få ei avklaring på kva slags funksjonar dei skal ha. Lokalsjukehus kan ikkje berre vere vegger og tak, dei må ha eit avklara innhald. Og særleg må akuttfunksjonen avklarast.

Det trengst ei betre samhandling mellom lokalsjukehusa og helsetenestene i kommunane. For at det skal fungere som ei samhengande kjede av behandling, må partane vere klar over rollene sine. Her er det intensjonar, men lite substans. Dersom ein heller ikkje no greier å fastsetje innhaldet i lokalsjukehusa, har ein igjen spelt frå seg eit viktig kort.

Å disponere eigen bustad og kunne bu i den så lenge som mogleg er for svært mange det viktigaste aspektet ved alderdomen. Det gir tryggleik, og med den erkjenninga meiner vi i Venstre at ein må satse meir på at eldre og alle som treng omsorg, får høve til å bu heime så lenge som mogleg. For å få til dette må vi omprioritere ein del tiltak og finne nye løysingar i framtida.

Eg la merke til at statsministeren i dag rangerte eldreomsorga som det viktigaste fokusområdet i tida framover, og det er vi i Venstre veldig glad for. Men korleis skal utfordringane møtast? Omsorgsmeldinga har ein grundig gjennomgang av utfordringane. Men eg må berre seie at det er lite nytt for oss å lese i meldinga når det gjeld løysingar. Fleire eldre betyr fleire sjuke eldre, fleire eldre med demens, fleire eldre med angst, osv. Omsorgsmeldinga har mange planar, men manglar stort sett vilje til å prioritere.

Dersom vi skal få ei betre helseteneste, må vi få eit tryggare omsorgstilbod i framtida. Vi må få nok personell til å sikre at eldre får ein verdig alderdom.

Bente Thorsen (FrP) [22:12:04]: Flere av debattantene har i dag vært innom viktigheten av å satse på veier, både på vedlikehold og på investering i veinettet. I løpet av debatten er det mange som har snakket om næringslivet og å legge forholdene til rette for både det eksisterende næringslivet og nyetableringer. Her i landet blir bygging av nye veier regnet som en utgift i budsjettene. Våre naboland ser nytteverdien og sammenhengen mellom næringsliv og veibygging, og løser dette ved å anse veibygging som en statlig finansiert investering. De unngår dermed å pålegge sitt næringsliv økte transportkostnader og bompenger.

Våre nordiske naboland har gjennom flere tiår investert midler, til og med lånte midler, i et omfattende og effektivt motor- og stamveinett.

Mens bompenger tidligere var et lokalt supplement for forskuttering av nye veiprosjekter, er bompenger i dag nesten en forutsetning for i det hele tatt å få bygd og ved-

likeholdt veinettet. Siden statens andel reduseres i takt med økende bompengandel, gir ikke bompenger mer veier. Staten skyver sitt ansvar etter veiloven over på brukerne, til tross for at vi er det landet som har den beste finansielle forutsetningen for å gjennomføre nødvendige prosjekter.

Det er mitt ønske at Regjeringen åpner øynene for den betydelige dokumentasjonen som finnes på lønnsomheten av intensiv veisatsing, og viser vilje til en langsiktig satsing på veiutbygging gjennom å investere en langt større del av vår formue i innenlands infrastruktur. Da kan oppfyllelse av investeringsplanen i Nasjonal transportplan være en start, men det kreves faktisk langt mer dersom man mener alvor, og ikke minst at det er vilje til å legge til rette for næringslivet, ikke bare i deler av landet, men i hele landet.

John Thune (KrF) [22:14:27]: I debatten har flere representanter snakket varmt om å bedre tjenestene i kommunene. Flere har også snakket om behovet for å finansiere disse tjenestene. Det blir mye svart-hvitt om kommuneøkonomi før og etter regjeringsskiftet. Men som ordfører i en minsteinntektskommune i Østfold ser jeg også at vi har hatt realvekst i kommunens inntekter selv i forrige periode. Vi hadde selvfølgelig ønsket oss mer, men vi har ikke sultet i hjel. Vi har faktisk hatt en vekst på nesten 7 pst. i snitt de siste fire årene.

Noen kommuner greide å få til full barnehagedekning, bygge skoler og ta seg av de eldre. Men vi var også med på en sparedugnad for å forbedre norsk økonomi.

Det ble lagt godt til rette for vekst i næringslivet, og den veksten ser vi nå resultatet av. Lokalt fikk vi mange nye bedrifter, vi fikk flere i arbeid, og veksten fortsetter. Arbeidsledigheten synker fortsatt.

Det var muligens ikke så dumt å sikre det økonomiske fundamentet først. Nå kan vi glede oss over at også skatteinntektene til kommunene øker. Det er her vi nå får vekst. Hvis vi bare får beholde den framover, kan det bli bra. For vi trenger mer, og vi får ikke bare plusser. Vi skal også bære mer i en sykelønnsordning, vi får mindre skønnsmidler, økt rente og økt strømpris. Ikke minst får vi flere eldre eldre, og vi ser at også psykiatrien trenger mer.

Det var bra at Regjeringen kom med økte inntekter i år. At vi i tillegg får økte skatteinntekter, skyldes en politikk som ikke bare er tuftet på siste års politikk og regjering. Men kommunene lever ikke lenge av ett godt år. Vi trenger stabil vekst for å møte eldrebølge og andre krav. Det spennende nå er ikke hva vi får i rammetilskudd i morgen, men hva vi får beholde av skatteveksten.

Kommune-Norge har mange utfordringer. For Kristelig Folkeparti handler det om oppvekst, kunnskap og omsorg for folk flest. Nå kommer skatteveksten etter forrige regjering, og det hadde vært hyggelig å beholde den. Skal vi klare utfordringene, må kommunene ha inntekter. Vi må også unngå at staten pålegger oss nye utgifter, som sykepenges, økt rente, høye strømpriser eller oppgaver som det ikke følger penger med.

Det gjelder ikke bare penger, det gjelder også muligheter. Vi er lovet bredbånd, men hva er det? På landsbygda

får vi ADSL, byene får fiber som er hundre ganger sterkere. Bygdas næringsliv trenger faktisk det samme tilbudet på nett som byens næringsliv. De på bygda skal også ha kontakt med resten av verden for å drive sin virksomhet. Når unge studenter kommer tilbake fra studieplassene, har vi lite å tilby når det gjelder nett.

Per Roar Bredvold (FrP) [22:17:54]: Forsvaret har i en årrekke vært under en omstilling som etter Fremskrittspartiets syn har gått for fort, og det militærfaglige har blitt vesentlig glemt. Det viktigste har vært å nå måltallet for reduksjonen, som har vært å redusere antall personer med 5 000, redusere med 2 milliarder kr pr. år på drift og avhende 2 mill. m² bygning. Det sier seg selv at når alt dette skal skje på noen få år, skaper det en viss uro.

Jeg er ikke uenig i at Forsvaret må omstilles, men å omstille etter et budsjett istedenfor å ha et budsjett som ivaretar de interesser og oppgaver vi pålegger Forsvaret, er feil – totalt feil. Det er ingen tvil om at både den forrige regjeringen og dagens rød-grønne har et forsvarsbudsjett som gjør at Forsvaret ikke kan utføre de arbeidsoppgaver vi pålegger det.

Vi husker sikkert alle de skrekkefortellinger vi har hørt de siste årene, om knappe midler til f.eks. innkjøp av drivstoff til våre fartøyer og fly, med det resultat at de ikke ble brukt. Det har vært mangel på penger til å ha øvelser, og militært utstyr blir lagret ute i all slags vær hele året for å spare husleie, en husleie til en selv. Bygningene står der ferdig betalt, men utstyret står ute. Forstå det den som kan.

Det er bred enighet, heldigvis, om at våre nordområder skal styrkes. Dette er Fremskrittspartiet glad for, men samtidig skjer det ting som kan synes meget merkelige. Her kan nevnes at man har stuert vekk en mengde med Leopard stridsvogner, og erstattet disse med vanlige Mercedes-Benz Geländewagen. Jeg skjønner ikke helt hvorfor, og har stilt spørsmål i Stortingets spørretime om dette. Svaret fra statsråden var bl.a. at Geländewagen var mer egnet i internasjonale oppdrag. Det er sikkert riktig, men jeg trodde at når man sier at man skal satse på våre nordområder, betyr det det, ikke at vi skal være en fredsstabilisator ute i verden. Nå senest er det forslaget om Sudan. Der mener jeg at vi ikke har noe å gjøre. Om det skulle vise seg at vi har noe der å gjøre, tror jeg bestemt at vi verken har utstyr eller nok mannskaper eller er forberedt på å løse de utfordringer vi vil møte, som f.eks. barnesoldater og for oss ukjente sykdommer. At vi skal være med på å bevare freden, er soleklart, men vi er allerede på en del steder. Det må være bedre å krafte samle og være på stedet i flere år, som f.eks. i Afghanistan.

Selv om vi har hatt en omstilling i Forsvaret, står utfordringene i kø. Vi har, og får, nye fartøyer som trenger midler. Vi venter på vårt nye helikopter, NH-90, vi trenger nye lastefly som skal erstatte Hercules, vi trenger nye kampfly som skal erstatte F-16, vi trenger nye radarsystemer, vi trenger utskifting av mye av vårt soldatutstyr. Ja, slik kan jeg fortsette. Når vi da samtidig forstår – selv om det kan virke som om det kun er Fremskrittspartiet som forstår – at det er en ubalanse mellom forsvarsforliket og de faktis-

ke utgifter, må dette gå galt. Mener vi noe med å si at vi skal ha et forsvar, må Regjeringen bevilge nok penger til at vi kan ha et troverdig forsvar.

Tove Nyhus (FrP) [22:21:16]: For oss som er opptatt av næringspolitikk, var statsministerens tale i morges skuffende, idet han snakket i 20 minutter nesten uten å nevne næringspolitikk. Statsministeren brukte mye tid på å understreke at Regjeringen jobber for arbeid for alle, men han sa lite om hvordan dette skulle løses.

Fremskrittspartiet mener at sysselsetting i hovedsak må konsentreres om verdiskapende arbeid. Framover i tid vil det kanskje også bli slik at ikke alle kan forvente å være arbeidstakere. Flere og flere må kanskje være innstilt på å skape sin egen arbeidsplass, bli sin egen arbeidsgiver. Det blir derfor enda viktigere at vi tilrettelegger slik at gründere og kreative personer selv kan starte sine egne småbedrifter. Og vi må erkjenne at små bedrifter nødvendigvis ikke har de samme muligheter og ressurser som de større har, til å forholde seg til et offentlig byråkrati og den mengde påbud og bestemmelser som kun de mest innvidde har oversikt over.

Et annet viktig poeng om vi skal få flere småbedrifter, er at vi trenger en fleksibel arbeidsmiljølov, bl.a. med mulighet for midlertidige ansettelser. Den reversering vi så den sittende regjering gjennomføre innen dette området, er dessverre et skritt i feil retning, ikke bare med tanke på småbedriftenes eksistensmuligheter, men også med tanke på sysselsetting.

Et annet eksempel på endringer i rammevilkår som er svært negative for bedrifter og kanskje spesielt småbedrifter, er Regjeringens forslag om nok en gang å endre permitteringsreglene. Fremskrittspartiet ønsker å opprettholde dagens regelverk, som sikrer nødvendig fleksibilitet for bedriftene.

Konkurransedyktig infrastruktur, som f.eks. veiutbygging og utvikling av bredbåndsnett av riktig kvalitet, er andre eksempler på viktige forutsetninger for at bedrifter skal utvikle seg og skape arbeidsplasser. Infrastruktur er ikke luksus for næringslivet, det er mer å se på som et nødvendig anleggsmiddel.

Jeg vet hva jeg snakker om, ettersom jeg selv til daglig er bedriftsleder i en middels stor bedrift. Den erfaring jeg besitter, skulle jeg ønske flere personer i vår rød-grønne regjering kunne ta del i.

Anne Margrethe Larsen (V) [22:24:16]: Det sosialliberale målet om økt frihet for alle innebærer en kamp for global omfordeling av ressurser. Målet for Venstres utenrikspolitikk er en mer rettferdig global fordeling og en styrking av menneskerettigheter og demokrati og å fremme respekt for internasjonal lov og rett.

Bistand er nødvendig for å hjelpe fattige land ut av fattigdommen. Venstre ønsker en særlig fokusering på kampen mot hiv/aids, og bistanden bør særlig styrke kvinners situasjon, rettigheter, utdanning og helse. Utfordringene er store når det gjelder barnefødsler og mødredødelighet, foruten vold og traffickingproblemer.

UNESCO mener at mer enn 100 millioner barn ikke har tilgang på grunnskoler. 55 pst. av disse er jenter, og to tredjedeler av voksne analfabeter er kvinner. I det sivile samfunn er kvinners rolle avgjørende. Det er bl.a. sagt at i Afrika er det kvinnene som bærer og opprettholder samfunnet. Våre bistandsprosjekter må gjenspeile dette i konkrete handlinger.

I den siste tiden har vi fått budsjettlekasjer om en betydelig økning i u-hjelpen. Vi er imidlertid usikre på om denne regjeringen makter å øke bistanden til 1 pst. av bruttonasjonalinntekten. Den forrige regjeringen klarte å gjennomføre en jevn økning i bistandsbevilgningene, opp til 0,97 pst. av brutto nasjonalinntekt i 2006. Vi håper den rød-grønne regjeringen klarer å gjennomføre et lignende løft.

Venstre er enig i at FNs reformarbeid må intensiveres, og at kvinnesatsingen skal være i fokus. Vi reagerer imidlertid på måten bistandsministeren presenterer sin kravliste på for å få mer igjen for FN-pengene. Holdningen om gulrot og pisk kan være med på å undergrave FNs legitimitet. Venstre mener det er utidig og litt arrogant bl.a. å kreve flere norske ansatte, mot at vi yter våre FN-midler. Venstre mener at FN-diplomatiet fungerer best ved samarbeid og konstruktive prosesser i FN-systemet, ikke ved ensidige krav fra enkeltpersoner.

Laila Dāvøy (KrF) [22:27:25]: Stortingsmeldingen om framtidens omsorgsutforminger er endelig kommet til Stortinget. Dette er det mange som har sett fram til, både i og utenfor denne sal.

Kristelig Folkeparti er svært glad for at vårt initiativ til en ny omsorgsplan vedrørende innhold og kvalitet i eldreomsorgen nå er kommet gjennom denne meldingen, som omfatter flere brukergrupper i den kommunale pleie- og omsorgstjenesten. Meldingen inneholder gode faktabeskrivelser. Målet og intensjonene er gode. Men det er noen områder i planen jeg spesielt vil framheve som lite konkrete, og som har skuffet meg. Det gjelder følgende områder:

- Det er mangel på tiltak knyttet til pasienters overgang mellom sykehus og kommune.
- Kvaliteten i tjenestene overlates fullt og helt til lokale utforminger. Vil det skape likhet?
- Opprettelse av eldrecentre er nevnt, uten særlig fokusering på det store potensialet som faktisk kan ligge her, dersom alle kommuner hadde opprettet slike.
- Ethiske komiteer i sykehjem og kommuner som Stortinget tidligere har vært svært positivt til, er blitt til samarbeid mellom Regjeringen, KS og yrkesorganisasjonene om opplæring i etikk for personalet samt en heller upresis formulering om å utvikle modeller for organisatorisk forankring.

Dette er for vagt og for uforpliktende.

Jeg er også skuffet over at en rekke viktige områder blir skjøvet ut i tid. Jeg nevner noen:

- En demensplan kommer i 2007.
- En handlingsplan om spesialisthelsetjenester for eldre kommer senere.
- En tannhelsemelding kommer senere.

- En plan for rehabilitering kommer senere i høst.
- Et nytt investeringstilskudd varsles fra 2008.
- Et høringsnotat om brukerstyrt personlig assistanse kommer senere.

Mange av disse områdene burde vært integrert i den foreslåtte omsorgsplanen.

Mennesker som er avhengige av hjelp, har rett til individuelle tilbud som ivaretar deres integritet og verdighet. En viktig brikke i omsorgstjenestene er den familiebaserte omsorgen. Den skal passe i et puslespill med hjemmebaserte tjenester, avlastningstilbud, tilrettelagte omsorgsboliger og sykehjemsplasser, slik at det blir en helhetlig omsorg etter individuelle behov.

Det er viktig at forholdene legges til rette for at pårørende som ønsker det, kan få ta seg av sine pleietrengende familiemedlemmer. Kristelig Folkeparti ønsker derfor at ordningen med omsorgslønn både skal gjennomgås og styrkes.

Til sist vil jeg likevel uttrykke glede over at Regjeringen så klart har invitert til samarbeid med Stortinget om den endelige utformingen av omsorgsplanen. Det er viktig at alle partier nå samarbeider og forplikter seg til at innhold og kvalitet i de kommunale omsorgstjenestene skal styrkes i årene framover. Jeg ser med spenning fram til morgendagen og til Regjeringens første store bevilgning til Omsorgsplan 2015.

Åge Starheim (FrP) [22:30:41]: I ei tid då det populært vert sagt at næringslivet går så det grin, ei tid då statistikken viser nedgang i talet på arbeidsledige, opplever vi i mitt heimfylke, Sogn og Fjordane, at folketalet går ned. Dette bekymrar meg sterkt.

Etter mitt syn må industriarbeidsplassane vere bereibjelke i lokalsamfunnet. Trygge arbeidsplassar i industrien er heilt avhengig av langsiktige og føreseielege rammevilkår. Eg har sagt det i denne salen tidlegare, og eg gjentek det i dag. Eg vert stadig kontakta av industrileiarar som er fortvila over at rammevilkåra har endra seg i negativ retning i altfor stor grad og altfor ofte. Eg sakna konkrete utspel om rammevilkåra for næringslivet i statsministeren sitt innlegg tidlegare i dag.

Eg registrerer også signala som kjem frå næringslivet, spesielt transportnæringa, der det vert påpeika frustrasjon og fortvilning over noverande regjering si haldning til å overføre store delar av kostnadane for framtidig vegutbygging til næringslivet og til innbyggjarane i form av eit utal bompengestasjonar som er planlagde rundt i heile landet. Vegutbygging er og må vere eit statleg ansvar fullt ut. Brukarane av vegane betaler meir enn nok allereie.

Ikkje minst kjem det sterke signal frå fiskebåtreatiarane om deira vanskar. Dette er ei næring som har enorm betydning for Sogn og Fjordane, både på sjø og land. Reiarane er mellom anna svært spente på kva som vert resultatet av struktureringsiltaka i fiskeriflåten. Både Sogn og Fjordane Fiskarlag og Sogn og Fjordane Rederiforening har vore positive til strukturering, fordi dei ser dette som heilt naudsynt. På same måten som reiarane registrerer også eg at strukturutvalet har delt seg omtrent på midten i

sitt syn på strukturering. For næringa vert det dermed særskilt viktig kva Regjeringa føretek seg i denne saka.

I Sogn og Fjordane er det eit inntekstpotensial på rundt 700 mill. kr pr. år dersom ein får byggje ut planlagde småkraftverk. Mellom anna for mange bønder vil dette vere ei tilleggssinntekt som kan vere avgjerande for vidare drift. Etter mi meining er mange småkraftverk blitt stansa av det som eg vil kalle meiningslause miljøkrav. Dersom lokalsamfunna ikkje skal få lov til å utnytte sine naturlege ressursar, kva skal lokalsamfunna då leve av?

Arnfinn Nergård (Sp) [22:33:31]: Med min bakgrunn som ordfører i en distriktskommune de tre siste periodene er det med en viss forundring jeg registrerer at representanter for partier fra Bondevik II-regjeringen i dag har hevdet at det har vært en vekst i kommuneøkonomien i den samme regjeringens virketid. Det har spesielt vært vist til de to siste årene av den siste perioden. Slik har virkeligheten ikke fortonet seg for svært mange av landets primærkommuner.

Det kan godt være at utsagnet har hatt gyldighet for nominelle verdier, men nominell vekst er som kjent ikke automatisk reell økning. Nominell vekst må også sees i sammenheng med økning eller endring i oppgaveportefølje. For svært mange kommunestyrever utover i landet har budsjettdebatter i flere år i stor grad dreid seg om nedskjæringer, og til dels betydelige nedskjæringer. Dette har vært smertefulle prosesser, og jeg er redd for at i mange kommuner har de såkalte effektivitetsprosesser vært nødt til å bli kjørt så langt at mindre effektivitet har vært svaret. Jeg er redd for at økninger i sykefraværet i kommunal sektor også kan ha en del av sin forklaring i det stadige innsparringsjaget vi opplevde under siste regjering.

Etter fjorårets stortingsvalg fikk vi heldigvis en endring i stortingsflertallet som gjorde at den rød-grønne regjeringen ble etablert, og med den en vilje til å styrke kommunal sektor. For 2006 fikk vi et historisk løft for kommunesektoren som var med på å snu pessimisme og mismot til optimisme og pågangsmot.

I dag har vi fra opposisjonen hørt uttalt bekymring for om kommuneøkonomien framover vil bli god nok. Hva slags bekymringer ville ikke de samme partier ha måttet uttrykt dersom deres egen linje fra Bondevik II-regjeringen hadde blitt videreført? Hva ville situasjonen ha vært med et utgangspunkt som hadde vært 3,8 milliarder kr dårligere enn det vi har i dag, og med utsikter til fortsatte innstramminger? Hvis ikke dette kan kalles en kursendring, hva skal da til for å kunne bruke det uttrykket?

Jeg føler meg ganske sikker på at dagens opposisjonspartier har mange ordførere rundt omkring i landet som ikke ville ha vært de rød-grønne milliardene foruten. Utsagn særlig fra Kristelig Folkeparti-hold tyder på at nettopp dette partiet må føle en større grad av komfort i forhold til kommuneøkonomien enn det gjorde under Erna Solbergs innstrammingslinje.

Basisen for en rettferdig fordeling av velferdsgoder ligger i en godt utbygd kommunesektor, der størrelsen på den enkeltes lommebok ikke er avgjørende for hvilket velferdstilbud som kan tilbys.

Fremskrittspartiets stadige påpeking av valgfrihet i forhold til omsorgstilbud, skoletilbud og andre privatiseringsfremstøt er egentlig å velge tilbud etter størrelsen på bankkontoen. Den rød-grønne regjeringen ønsker et velferdstilbud som ikke er avhengig av hver enkelts sosiale og økonomiske situasjon.

Når statsbudsjettet legges fram i morgen, er det viktig at økningen i kommuneøkonomien vurderes i forhold til hva som hadde vært situasjonen dersom Bondevik-regjeringen hadde fått fortsette sin linje. Jeg føler meg sikker på at forskjellen ville ha vært stor.

Svein Roald Hansen (A) [22:37:06]: Denne debatten skal tradisjonelt være opposisjonens debatt, og opposisjonens mulighet til å få fram sin politikk i forhold til Regjeringens.

Det vi har hørt mest om i dag fra opposisjonens taleresside, er kritikk av Regjeringen. Den ene kritikken går ut på at Regjeringen ikke gjør noe, og ikke følger opp sine løfter fra Soria Moria-erklæringen. Løftebruddregjeringen, sa representanten Børge Brende. Representanten Sponheim sa noe i retning av at kaos, vingling og beslutningslammelse er Regjeringens varemerke. Her må vel representanten Sponheim ha fått med seg et gammelt referat fra et Venstre-møte opp på talerstolen. Nå er påstandene feil, men om Brende, Sponheim og de andre hadde hatt rett, burde ikke det avfødt en viss glede i opposisjonen, og ikke kritikk? Det ville jo betydd at landet ikke ble utsatt for Regjeringens politikk, en politikk opposisjonen mener er feil, uheldig og skadelig for landets framtid.

Den andre kritikken går ut på at Regjeringen ikke har ført landet inn på en ny kurs, slik som vi lovet før valget. Regjeringen viderefører visstnok bare den gamle regjeringens politikk, den regjeringen som dagens opposisjonspartier enten satt i, eller var parlamentarisk basis for – var det vel representanten Carl I. Hagen kalte det for. Men det burde jo i enda større grad gledet opposisjonen. For da ville jo den politikken de mente var så strålende, og som førte til at dagens regjering kom til såkalt dekket bord, fortsatt preget samfunnsutviklingen. Det er bare en låt, sa moren min, og den er ille.

Det disse påstandene viser, er at opposisjonen ikke vet hvilket ben den skal stå på når den angriper Regjeringens politikk. Men det interessante er jo at kritikken går mer på at Regjeringen fører for lite rød-grønn politikk, enn på innholdet i Regjeringens politikk og den nye kursen det gir for samfunnsutviklingen. Det er kanskje ikke så rart, for de fire opposisjonspartiene står ganske langt fra hverandre når de glimtvis snakker om egen politikk og egne visjoner for framtiden. Slik har denne debatten bekreftet at opposisjonen ikke bare spriker, det er jo ikke unaturlig når det er fire partier, men at det fortsatt er en avgrunn mellom det største opposisjonspartiet og de andre. Og den avgrunnen går på det mest sentrale i politikken, det økonomiske. I tillegg er det på viktige politikkområder prinsipielle forskjeller mellom partienes tilnærminger.

De tidligere regjeringspartiene glir fra hverandre. Høyre har gått fra å være et skatte- og skoleparti til å bli et asfaltparti, og inviterer i media Fremskrittspartiet til

samarbeid. Kristelig Folkeparti posisjonerer seg som det konstruktive opposisjonspartiet med klar front mot Fremskrittspartiets politikk og verdier. Og Venstre er og blir Venstre.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [22:40:24]: Det er forunderlig å høre hva representantene til regjeringspartiene klarer å si i dagens debatt. Man forsøker også å fremstille seg selv i et så selvgodt lys at det for meg tenderer til det latterlige. Istedenfor å glorifisere seg selv så til de grader burde de heller kanskje prøve å lytte litt mer til hva stortingspresident Jagland innstendig bad om, nemlig å lytte mer og bedre til sin egen befolkning. Folket der ute har i hvert fall et helt annet syn på Regjeringens vellykkethet så langt enn hva representantene har oppfattet.

Helsepolitikken overfor helseforetakene så langt har vært en katastrofe. Jeg vil sitere leder for hjertekirurgisk avdeling på UNN i Tromsø, som sier at Regjeringens helsepolitikk er snublende nær molbopolitikk. Denne beviste politikken med underfinansiering av helseforetakene sprer usikkerhet. Og når vi vet at flere sykehus av medlemmer i styret i Helse Nord i fortrolige møter er foreslått nedlagt, blir dette en svært dårlig innfallsvinkel for å fremme en god nordområdepolitikk.

En offensiv nordområdepolitikk, hevder Regjeringen. Ja, det kunne vært flott. Men ser vi på hva som faktisk skjer, har Regjeringen ikke engang klart å etablere en daglig arena hvor Norge i fellesskap med Russland kunne gjennomført løsninger overfor fiskeriene og løst fiskeeksportkrisen. Norge og Russland trenger en forståelse av hverandres interesser innen olje og gass. Vi trenger det i forhold til grensesetting, ikke bare i gråsonen og i forhold til Svalbard, men helt opp til Nordpolen. Vi ser også at Regjeringen har klart å trenere omlasting av russisk olje og gass, et samarbeid som ville skapt mange arbeidsplasser i Finnmark.

Norges største økonomiske interesser og utfordringer ligger i nord. Da er det faktisk særdeles viktig å få på plass en arena eller et nordområdedirektorat hvor vi i fellesskap og i samarbeid med Russland kan løse våre felles utfordringer.

Elisabeth Aspaker (H) [22:43:15]: Mange representanter for regjeringspartiene har her i dag tatt opp nordområdene, og det fortelles at oljenæringen er såre fornøyd med Regjeringen. Men slik går det når selvtilfredsheten overskygger virkeligheten. Man hører det man vil høre. Jeg har møtt en usikker næring, en utålmodig næring som etterlyser hva som skal skje når forvaltningsplanen skal opp til revisjon i 2010. For oljenæringen er langsiktig, og langsiktighet er bud nummer én og en forutsetning for å bygge kompetanse og satse.

På et OLF-møte i september fikk politikerne klar beskjed: Allerede i 2007-budsjettet må man ha friske midler til Oljedirektoratet for å kunne skyte seismikk dersom vi skal kunne fremskaffe det kunnskapsgrunnlaget som er nødvendig for å komme videre med åpningen av Nordland VI og VII og Troms II, som skissert i forvaltningsplanen.

Det er ingen hemmelighet at Regjeringen er lite populær i Vesterålen. Det er heller ingen hemmelighet at et samlet politisk miljø i Kirkenes og Sør-Varanger er oppgitt over en miljøvernminister som har satt bom for å videreføre den oljeomlastingsaktiviteten som er igangsatt der, og som har gitt verdifulle ringvirkninger i form av lokale leveranser av varer og tjenester til oljetanker som kommer inn der. Jeg synes også Regjeringen nå skal forklare hvorfor de sier blankt nei til å bygge opp en petroleumstilsynskompetanse i nord med basis i de arktiske utfordringene som er i virksomheten der oppe.

Flere har vist til Regjeringens sterke nordområdesatsing, og det har vært sagt at det er Regjeringen som har snudd kartet på hodet. Men rett skal være rett: Det gjorde NHO lenge før Regjeringen, og det var vel også NHO som fikk statsministeren til å renne over med løfter om storsatsing i nord på årskonferansen i januar.

Dessverre må vi bare konstatere at storsatsingen er blitt til en verbalsatsing, for sjelden har vi sett flere statsråder snakke seg så varme som de har gjort om nordområdene, og sjelden har så store ord blitt til så lite handling.

Om Regjeringen skal unngå et mageplask i nord, må budsjettet i morgen inneholde solide og konkrete tiltak for å gi innhold til den lovede kompetanseoppbygging, infrastrukturoppbygging og den forskning som skal til for å skaffe ny næringsaktivitet i nord. Reiseliv og marin sektor er like viktig som olje og gass. 2007–2008 er utpekt som det internasjonale polaråret, og det er en realitet at man internasjonalt forventer at Norge skal legge på bordet et betydelig bidrag i så måte for å komme videre med globalt veldig viktig klimaforskning i denne sammenheng. I morgen skal altså Regjeringen også opp til forskningseksamen.

Store ord og små bevilgninger, store ord og aktivitetsbegrensninger, slik kan vel egentlig Regjeringens nordområdepolitikk oppsummeres pr. i dag. Så spørs det om dette bildet kan endres med det budsjettet som legges fram i morgen.

Dagfinn Høybråten (KrF) [22:46:37]: En av grunnene til at vi har fått et regimeskifte i Sverige, og til at sosialdemokratene tapte valget der, var at statsminister Göran Persson ikke håndterte situasjonen med et inkluderende arbeidsliv på en god nok måte. Det ble en svær diskusjon om hvor stor arbeidsledigheten egentlig var, og statsministeren bagatelliserte spørsmålet om alle dem som stod utenfor. Det gjør ikke vår statsminister! Han har tvert imot i dag lagt hodet på blokken og sagt at ett av de spørsmål som vil avgjøre om denne regjeringen lykkes, er om man lykkes med å inkludere ikke bare dem som er arbeidsledige, men dem som står utenfor arbeidslivet på grunn av sykdom, funksjonshemning eller av annen grunn. Det er jeg glad for at Regjeringen fokuserer så sterkt på.

Vi har i dag fått vite at det er en ventetid på opptil tre år når det gjelder attføringstiltak, og det er om lag 30 000 ventende i køer i dette systemet. Det burde vi få gjort noe med i en situasjon hvor arbeidsmarkedet skriker etter arbeidskraft. Når budsjettet kommer i morgen, er det av de ting vi

fra Kristelig Folkepartis side særlig vil se etter. Har man lyktes med å få tatt noen kraftfulle grep i forhold til det?

Ellers må jeg si at denne debatten har vært preget av en litt pussig skyggeboksing mellom posisjon og opposisjon når det gjelder det som kommer i morgen, og som altså halve Stortinget ikke kjenner, mens den andre halvdel av Stortinget i debatten oppfører seg som noen sprekkeferdige skoleunger og sier at vi andre kan glede oss til det som kommer. Vi skjønner at vi har noe å glede oss til, men vi skjønner også at medaljen må ha en bakside. Vi er veldig interesserte i å få vite hva som står med liten skrift, og hva som er gjemt bort i hjørnene i budsjettproposisjonene. Det skal vi nok få rikelig anledning til å komme tilbake til i morgen.

Det som jeg synes er alvorlig, er at Regjeringen denne gangen systematisk og offisielt, med statsminister og statsråder i spissen, lekker sentrale godbiter fra budsjettet, samtidig som Regjeringen stiller her til en av de viktigste debattene i Stortinget. Statsråd Enoksen har sågar holdt pressekonferanse mens vi har hatt debatt her, om en viktig sak som Stortinget ikke blir kjent med før i morgen gjennom budsjettproposisjonen. Det kaller ikke jeg respekt for Stortinget! Jeg synes at nasjonalforsamlingen bør tenke gjennom om vi er tjent med å ha en trontaledebatt opp mot budsjettbehandlingen på den måten som vi har hatt nå. Og Regjeringen bør tenke gjennom om dette er en verdig måte å behandle budsjettmaterialet på, både i forhold til velgerne som bare får vite oppsiden, og i forhold til Stortinget som holder en debatt hvor halve Stortinget vet, og halve Stortinget ikke vet.

Siv Jensen (FrP) [22:50:05]: Når man har sittet og lyttet til regjeringspartienes innlegg i debatten gjennom hele denne dagen og kvelden, må jeg jo si at vi i løpet av ett år i dette landet har beveget oss fra et sant helvete – unnskyld uttrykket, president – som vi åpenbart hadde for ett år siden, til nær himmelriket, som vi nå har fått på ett år med en ny regjering.

Jeg synes kanskje at de nye regjeringspartiene skal være litt forsiktige med å ta i bruk så sterke ord og uttrykk som man har gjort i løpet av denne debatten. Her har man snakket om rasering og «katastrofe» – jeg vet altså ikke hva – samtidig som man hyller Regjeringen opp til et nivå som de sikkert fortjener i regjeringspartienes øyne. Men jeg tror kanskje man bør vente til man ser budsjettet i morgen, om vi får noen innfrielse av løfter.

Det er ikke slik, som mange av regjeringspartienes representanter har sagt i denne debatten, at velgerne soleklart gav et ja til at den rød-grønne regjeringen skulle dannes – snarere tvert imot. Det var ikke flertall blant velgerne for en rød-grønn regjering, men valgloven sørget for at Norge fikk en rød-grønn regjering. Og med det bakteppet synes jeg man skal være enda mer varsom med hensyn til å skape et inntrykk av at velgerne nå nærmest ligger og trekker pusten i glede over alt det fantastiske denne regjeringen har gjort, for etter meningsmålingene kan man i hvert fall ikke se at velgerne har oppfattet denne regjeringens fortreffelighet ennå. Men kanskje oppdages dette i morgen.

Men det mest graverende med hele debatten, synes jeg, er Regjeringens totale mangel på respekt for Stortinget. Det er altså slik at vi har valg hvert fjerde år for at velgerne skal få sagt sitt. Da synes jeg, flertallsregjering eller ikke, at man skal ha respekt for de konstitusjonelle spilleregler som gjelder. Man skal ha respekt for velgerne, og man skal ha respekt for at det er nasjonalforsamlingen som skal informeres. Det er oppsiktsvekkende mange lekaskjer fra dette budsjettet, i tillegg til at vi opplever at en statsråd holder pressekonferanse midt under trontaledebatten om en budsjettsak. Det synes jeg er spesielt! Jeg synes at statsministeren bør ta selvkritikk på dette. Det er ikke bra for oss over tid at det utvikler seg en kultur som fremstår som om nasjonalforsamlingen ikke lenger har noen betydning. Det er vi ikke tjent med! Det er denne sal, og denne sal alene, som vedtar lover i dette landet. Den respekten må komme til syne selv om man har en flertallsregjering.

Helt til slutt vil jeg bare si at Fremskrittspartiet kommer til å stemme for forslaget fra Venstre som er omdelt i salen.

Presidenten: Presidenten finner det riktig å understreke det representanten selv fant ut, at det ikke var noe parlamentarisk uttrykk.

Erna Solberg (H) [22:53:28]: Jeg har lyst til å gi ros til Regjeringen. Jeg har lyst til å gi ros til Regjeringen for åpenbart å revitalisere fantasifullheten i norsk politisk debatt. Jeg er altså hemmelig tilhenger av, og jeg har stor glede av innimellom, å lese både «fantasy»-sjanger og science fiction. Etter å ha hørt to timer med treminuttersinnlegg fra Arbeiderpartiet i dag må jeg si at de burde alle forsøke å bli utgitt innenfor den sjangeren.

Det er et eller annet med at folk gjennomskuer dette, for forskjellene er ikke så store. Endringene er ikke så store, og beskrivelsen virker faktisk ganske forundrende på de fleste voksne menneskers forståelse av hva som er utviklingen i vårt samfunn. Jeg er enig i at Regjeringen på noen områder nå har tatt en ny kurs. Jeg mener det er en feil kurs, men jeg tror ikke den står til troende når det gjelder noen av de store karakteristikkene som har vært gitt.

Det var mange som diskuterte: Hvordan blir det når Norge endelig skal få en flertallsregjering igjen etter valget? Hva kommer det til å bety? Regjeringen understreker ofte at den har flertall. Men jeg har begynt å lure på om ikke Regjeringen av og til utviser feil forståelse av hva parlamentarismen dreier seg om. Det er ikke slik i parlamentarismen at Regjeringen har flertall. Det er slik at flertallet har regjering, og det er en distinkt forskjell. De som sent på kvelden ikke kan ta det inn over seg, kan tenke på det til i morgen. Utgangspunktet er denne sal. Det er de som er her, som er valgt av folket, det er de som er oppdragsgivere for Regjeringen. Det krever også at Regjeringen tenker gjennom hvilket forhold den har til Stortinget.

Det er alltid fare for arroganse når man har flertall. Måten arrogansen har kommet til uttrykk på i de siste ukene, er et utall av budsjettlekaskjer som åpenbart har vært regissert, og som har vært styrt med aktiv deltakelse fra

statsråder på en måte som jeg ikke har opplevd fra noen regjering tidligere. At en og annen kulturminister måtte ønske å fortelle at han har noen penger til et lite kulturtiltak, er helt tilgivelig. At en eller annen sprekkeferdig stortingsrepresentant har fått gjennomslag for noe, er helt tilgivelig. Men den regien som har vært nå, er arroganse, og den undergraver hele reformen når det gjelder debattsystemet her. Denne trontaledebatten har vært preget av at regjeringspartiene egentlig helst ville snakke om et budsjett som ingen andre har sett ennå. Det synes jeg man skal ta inn over seg i Regjeringen.

Dagens pressekonferanse synes jeg var toppen av det vi faktisk kan tåle, når en statsråd uten noen spesiell grunn har en pressekonferanse om en budsjettsak. Det er alvorlig ment når opposisjonspartiene reagerer på dette. Det er alvorlig ment når vi sier at vi skal tenke gjennom hvem som er oppdragsgiver for Regjeringen. Det er altså denne salen, og forholdet til oss er av betydning for hvordan dette landet kommer til å bli styrt fremover.

Thorbjørn Jagland hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Lars Sponheim (V) [22:57:02]: Så er vi i den situasjonen at vi etter noen timers søvn i natt skal møtes igjen i morgen. Da vil det være den forskjellen at vi har et ganske likt utgangspunkt for debatten. Da har vi en felles plattform, og da har vi alle fått se hva vi skal diskutere, og vi har ikke den skyggeboksingen som kollega Høybråten gav uttrykk for at det har vært så langt.

Jeg er enig i at det har vært en veldig underlig trontaledebatt. Etter å ha vært med på mange av dem må jeg si at jeg ikke har vært med på noe liknende. Det er veldig rart å få denne todelingen i salen når det gjelder hvilke informasjoner man har om de debattene som foregår, og det er rart av og til å gå ned på kontoret, slå på Internett og lese hvordan listen over et summert budsjett begynner å bli ganske fullstendig ved hjelp av bekreftede lekkasjer på en dag som denne, hvor folk i denne sal kommer med informasjon. Det er slik at dette springer mer og mer ut i offentligheten før det går til Det norske storting og det folkevalgte parlament, og da er det grunnlag for å bruke ganske store ord.

Jeg har sittet i noen regjeringer, og jeg innrømmer at jeg nok har vært med på noen budsjettlekkasjer. Men dette systematiske og – jeg vil si – også formelle lekkasjeregimet vi har sett den siste tiden, gir grunnlag for å stille noen spørsmål fra Stortingets side om vi ikke skal prøve å holde fast på noen viktige prinsipper, nemlig at Stortinget må få lik mulighet til å diskutere forside og bakside av budsjettet, og vi må få dette samtidig med offentligheten. Det er grunnlag for å ha en slik debatt.

Mange vil tro at jeg i denne situasjonen vil svinge meg til de veldig store høyder, med store ord. Jeg vil ikke ennå ta i bruk ord som forakt for Stortinget, men det må være lov til å undre seg over om vi er tjent med dette fra Stortingets side – og det burde gjelde alle.

Jeg må også gi uttrykk for en refleksjon på tampen av debatten som er knyttet til det som tydelig ble sagt fra

statsministerens side før budsjettet framlegges i morgen, nemlig at de 2,5 milliarder kr i inndekning ved kutt i sykelønnsordningen ligger i budsjettet, men at samarbeidet med partene går. Noen av oss har hatt gleden av å snakke med disse partene i løpet av denne dagen også. Da er vi kommet i den underlige situasjonen at når Stortinget i morgen formelt får budsjettet, vil den mest spennende del av budsjettbehandlingen ikke foregå i dette huset, men i det såkalte Stoltenberg-utvalget som skal se på hvordan man skal klare å framskaffe de 2,5 milliardene utenfor dette huset. Det er ikke i samsvar med hva Venstre gjennom historien har oppfattet som det rette forholdet mellom storting og regjering. Og så er vi selvsagt spent på: Hvor er den store x-en i alle disse godbitene som nå er kommet ut, som er helt fundamental for å kunne gi den balanserte budsjettkommentaren? Men vi fortsetter i morgen, og da har vi nye krefter til å gå løs på mange av de samme problemstillingene.

Jeg vil helt til slutt, som en stemmeforklaring, gi uttrykk for at Venstre vil støtte forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet, og selvsagt vårt eget forslag.

Statsminister Jens Stoltenberg [23:00:26]: Først vil jeg gjerne si til representanten Høybråten at jeg mener det er veldig bra at han legger slik vekt på inkluderende arbeidsliv. Det er et område der vi gjerne vil forsøke å komme fram til felles løsninger.

Så er det flere representanter som har tatt opp spørsmålet om lekkasjer, eller saker fra budsjettet som er presentert/omtalt i media. Da tror jeg det er lurt å tenke litt tilbake på hva som har vært situasjonen. Vi har faktisk veldig god dokumentasjon, lange interessante lister, bl.a. fra august i fjor. Da hadde daværende statsminister Kjell Magne Bondevik en presentasjon angående økte fradragsrettigheter for gaver til frivillige organisasjoner, med et beløp og et omfang som langt overskygger det jeg har vært i nærheten av å nevne i mine kommentarer til statsbudsjettet før det er lagt fram. Daværende finansminister Per-Kristian Foss presenterte like godt skatteopplegget, store flotte oppslag om toppskattesatser, skattelettelser og det hele – milliarder av kroner. Jeg kan altså peke på en etter en av tidligere regjeringsmedlemmer i denne sal som på en lang rekke områder og i en lang rekke saker, inklusiv så sentrale temaer som skatteopplegget, har presentert det enten i full offentlighet eller i mer redusert offentlighet, men det har hatt samme funksjon. Derfor må jeg si at når representanter fra de samme partiene står her og har en veldig høy profil, og nærmest på prinsipielt grunnlag mener at det er galt å presentere ting på forhånd, kan ikke jeg begripe at det å snakke om 43 mill. kr til satsing på bomiljøtiltak i Groruddalen skal være noe verre enn lekkasjene om milliarder av kroner i skatteopplegget fra daværende statsminister og finansminister i regjeringen i fjor. Det er punkt 1.

Punkt 2 er spørsmålet om hvor mye bedre det er blitt i Norge. Det har blitt bedre. Så kan man diskutere hvilke ord man skal bruke, og jeg har vært blant dem som alltid har understreket at det har vært en styrke og en fordel ved Norge at det ikke er natt og dag, og ikke himmel eller det

motsatte, man opplever hvis man skifter regjering. Det avgjørende ved valg i Norge er jo retningen, samfunnsutviklingen, forandringen over tid. Det er som to skip som forlater samme havn: Hvis de har ulik kurs, ender de på svært forskjellige steder, selv om avstanden den første tiden ikke er så stor. Nå er det en annen retning for samfunnsutviklingen, det er fellesskap og en rettferdig fordeling, istedenfor privatisering og skattelette. For de over 200 000 familier som har opplevd billigere barnehager, for alle de arbeidsløse som har opplevd økt ledighetstrygd, for de menneskene som opplever at vi fjerner egenandeler, og for de som opplever at det nå ansettes tusenvis av nye lærere og ansatte i eldreomsorgen, er det faktisk en vesentlig forskjell allerede.

Erna Solberg (H) [23:03:48]: Jeg tror ikke opposisjonspartiene hadde reagert hvis dette var en diskusjon om 42 mill. kr til bomiljøtiltak i Groruddalen. Det man har reagert på, er at man ikke har kunnet høre en nyhetsending eller lese en avis i løpet av de siste dagene uten å se milliardoffentliggjøringene fra Regjeringen på nesten alle områder som ligger i budsjettet.

Jeg registrerer at statsministeren ikke synes at noe av dette er kritikkverdig. Jeg registrerer at statsministeren synes det er såre vel det forhold han da skaper i forhold til Stortinget. Det tror jeg faktisk statsministeren bør tenke på på nytt, for det har noe å gjøre med hvordan vi organiserer arbeidet her, f.eks. hvorvidt det i det hele tatt er verdifullt å ha den debatten vi har hatt her i dag, eller om vi skal gå tilbake til rett og slett å få to budsjettdebatter, hvor man da venter til budsjettet er offentliggjort for oss alle før man holder trontaledebatt, som i dag – og som for første gang som jeg har opplevd – fra regjeringspartiens side stort sett er blitt en form for delvis finansdebatt. Vanligvis har det alltid vært opposisjonen som har forsøkt å gjøre denne til en delvis finansdebatt. I dag er det regjeringspartiene som har forsøkt å gjøre det.

Jeg stilte altså et spørsmål tidligere i dag til statsministeren knyttet til de 2,5 milliarder kr som tilsynelatende kommer til å mangle, og ønsker en klarhet i hvordan inndekningen skal skje når statsbudsjettet fremlegges i morgen. Jeg vil gjenta det spørsmålet jeg hadde i replikkordskiftet: Er det slik at det forslaget som kommer i morgen, er alvorlig ment fra Regjeringen, eller er det alvorlig ment at man har en prosess med partene i arbeidslivet som skal resultere i andre typer inndekninger og endringer i sykelønnsutgiftene? Vårt møte med partene i dag tyder jo ikke på at partene har akseptert at det er de som har overtatt salderingsansvaret fra storting og regjering, men tvert imot er deres oppfatning av det arbeidet som nå skal skje, at man skal finne gode og langsiktige tiltak for å få ned sykefraværet. De har ikke overtatt det ansvaret som vi folkevalgte har for å finne salderingene.

Jeg er rett og slett i tvil om vi i morgen mottar et budsjett som vi i det hele tatt kan begynne å arbeide med, når vi mangler en så stor størrelse som hvordan man skal dekke inn 2,5 milliarder kr, og hvordan man skal ta grepene rundt det å få sykefraværet ned.

Jeg vil gjerne få lov til ta en stemmeforklaring i håp om at jeg slipper å løpe opp en gang til.

Vi har tenkt å stemme for forslaget fra Venstre. Vi må få lov å si at vi egentlig ikke har behov for en gründer- og nyskappingskommisjon. Vi registrerte at bladet *Gründer* og *Abelia* kåret vårt program som det suverent beste på begge disse områdene i forbindelse med valgkampen. Men hvis det skal en kommisjon til for å skjønne at Høyre-politikk er bra, er vi tilhengere av å nedsette en slik kommisjon. Det kan være en voksenopplæring for mange.

Når det gjelder de øvrige forslagene, må jeg få lov til å varsle at Høyres gruppe har tenkt å stemme for forslag nr. 5, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet. De øvrige forslagene føler vi er sterkt knyttet opp mot budsjettbehandlingen, og vi kommer derfor ikke til å stemme for dem.

Statsminister Jens Stoltenberg [23:07:54]: Først til statsbudsjettet. Det budsjettet som legges fram i morgen, er selvsagt et saldert budsjett, og jeg tror også jeg understreket det tidligere i debatten. Det vi har invitert partene til, er en dialog, et samarbeid om å finne alternative forslag som gir tilsvarende reduksjon i sykefraværet og i statens kostnader til sykepengene innenfor folketrygdens rammer. Det er grunnlaget, det er det vi arbeider med. Enten kommer vi fram til den type forslag, og da er jo det utmerket, eller så gjør vi det ikke, men da står Regjeringens forslag fast. Jeg håper jo at vi – og jeg vil anstrenge meg til det ytterste for det – kommer fram til omforente løsninger. Jeg vil konsentrere meg om det, og jeg føler at vi har en god dialog med partene når det gjelder det.

Så tilbake til dette med at man reagerer på lekkasjer. Det var omfattende lekkasjer i 2005, det var omfattende lekkasjer i 2004, det var omfattende lekkasjer i 2003 og i 2002 og helt sikkert før det også. Jeg vurderte som opposisjonsleder den gangen å reagere, men tenkte i mitt stille sinn at kanskje en gang kommer jeg i regjering, og derfor lot jeg være.

Men vi har f.eks. en fin liste her fra 2004 fra den daværende regjering, hvor altså finansministeren presenterer skatteopplegget i august, bistandsministeren presenterer bistandsopplegget på 1,5 milliarder kr, Gabrielsen presenterer 1,5 milliarder kr til psykiatrien, kommuneøkonomien presenteres med 1 milliard kr i frie inntekter, politi og rettsvesen presenteres med 300–400 mill. kr den 29. september, fødselspermisjon for fedre presenteres fra Kristelig Folkeparti med 250 mill. kr, trosopplæring 4. oktober med 50 mill. kr, Skogsholm presenterer flere hundre millioner kroner til samferdsel, barnehager presenteres den 3. oktober, osv. Altså, denne listen er så lang at dere burde slippe å høre den. Den er fra 2004, og det som da ble lekket av den daværende regjeringen. Derfor mener jeg at man ikke prinsipielt kan være for egne lekkasjer, og prinsipielt mot andres. Enten mener man det ene, eller så mener man det andre. Det var det ene.

Det siste er bare at denne debatten har jo vist at det ikke er noen linje, ikke noe klart budskap fra opposisjonen. Regjeringen står fast på at vi er i ferd med å forandre Norge

i en god og riktig retning. Vi gjennomfører det vi lovet. Opposisjonen har et veldig sprikende budskap.

Inge Lønning (H) [23:11:04]: Det gir grunn til bekymring at statsministeren åpenbart anser budsjettlekasjer som forbilledlige, og at han har latt seg inspirere slik at han har satt det i system.

Jeg må da få lov å spørre: Betyr det at man akter å fortsette denne praksis og trappe den opp i løpet av denne fireårsperioden, slik at det til sist blir overflødig å holde en finanstale i det hele tatt for Stortinget?

En meget erfaren reporter i NRK fortalte meg – jeg husker ikke om det var i går eller i forgårs – at vedkommende nå hadde gitt beskjed til regjeringsskvartalet at heretter ville man ikke ta imot lekkasjer på under 100 mill. kr, for nå var strømmen blitt så strid at hvis de skulle formidle alt sammen, ville de få heltidsbeskjeftigelse.

Jeg må få lov å minne statsministeren om at det var et enstemmig storting, med tilslutning fra den nåværende statsminister, som vedtok reformen av Stortingets forretningsorden mot slutten av forrige stortingsperiode og som knesatte at trontaledebatten skal gjøres ferdig før budsjettforelegget offentliggjøres. Mener statsministeren at det var, jeg hadde nær sagt, en fiktiv reform, eller mener han at han ikke oppfattet at poenget med det fra Presidentskapets side, og som Stortinget sluttet seg enstemmig til, var at man skulle unngå å havne i en så absurd situasjon som den vi har opplevd med denne trontaledebatten, som er blitt en enda underligere form for ekstra finansdebatt enn de man hadde den gang da trontaledebatten fant sted etter at finanstalen var holdt. Den gang stod i hvert fall alle Stortingets representanter likt når det gjaldt informasjonsgrunnlag.

Jeg må jo si at hvis denne regjering akter å fortsette med denne praksis, så må Presidentskapet overveie å ta opp igjen forretningsordenen til ny revisjon. For den tidligere praksis var i hvert fall vesentlig bedre enn den praksis denne regjering har innført.

Hill-Marta Solberg (A) [23:13:40]: Jeg ber om ordet til en liten kommentar og til en stemmeforklaring på slutten av dagens debatt.

Trontaledebatten er jo opposisjonens debatt, så jeg har lyttet i dag. Jeg har lyttet til opposisjonspartiernes innlegg, og jeg har anstrengt meg for å finne en linje, en retning, for hva som skulle være det politiske budskapet fra opposisjonspartiene i dag. Jeg må bekjenne ved slutten av dagen at det har vært veldig vanskelig å klare å finne noen retning eller noen linje i det som har vært framført, da med ett unntak, nemlig at opposisjonen naturligvis har brukt debatten til å hamre på Regjeringen. Det er for så vidt greit, det er opposisjonens rolle, men det har ikke vært mulig å spore andre klare politiske budskap.

Egentlig må jeg si at denne avslutningen av debatten som noen en gang i tiden kalte «keiserrunden», ikke har så veldig mye keiserlig over seg i dag, for det ender jo opp i en debatt som ikke handler om politiske saker eller politiske retninger, men som faktisk handler om lekkasjer og om hvem som lekket mest hvor og når. Det synes jeg

egentlig er med på å sette karakter på den debatten vi har hatt i dag.

Helt på slutten tillater jeg meg å trekke tråden tilbake til noe av det som var temaet tidligere på dagen. Da handlet det litt om tenner, og hvis jeg med ett ord skal gi min karakteristikk av hvordan jeg har opplevd opposisjonens rolle i dag, tillater jeg meg å si: tannløs.

Stemmeforklaringen er veldig kort og enkel: Jeg anbefaler Arbeiderpartiets gruppe å stemme mot de forslagene som foreligger.

Siv Jensen (FrP) [23:15:52]: Det var egentlig derfor jeg tegnet meg, bare for å gi Arbeiderpartiet en mulighet til å snu i sin stemmegivning.

Det er mulig at Soria Moria-erklæringen ikke er helt ferdigforhandlet. Det er mulig at elementene i Soria Moria-erklæringen er gjenstand for nye forhandlingsrunder, eller at de tre partiene fortsatt ikke er helt enige om det som står der. Men jeg må bare minne om, siden vi andre kanskje har lest Soria Moria-erklæringen bedre enn regjeringspartiene, at forslagene nr. 3, 4, 5 og 6 er ordrett fra Soria Moria-erklæringen. Det vil kanskje være litt synd for de tre regjeringspartiene å stemme mot sin egen regjeringserklæring. Vi trodde faktisk, vi i Fremskrittspartiet i hvert fall, at Regjeringen mente alvor med Soria Moria-erklæringen, men det er mulig at den ikke gjør det.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [23:16:50]: Det er med undring eg registrerer ein smule frustrasjon i forhold til innhaldet i debatten i dag. Det må vera lov å minna om at debatten har trontalen som grunnlag, og i trontalen er det faktisk varsla ei rekkje satsingar frå Regjeringa.

Så er det òg slik at det som vi frå Senterpartiet ser som gjennomgåande frå opposisjonen, er på den eine sida at dei synest innbyrdes ueinige. Det er ikkje noko overraskande. Men det andre er at det faktisk ser ut til å vera utolmod i forhold til å realisera Soria Moria-erklæringa. Det har ikkje vore noko krav i dag om å stilla opp med ytterlegare skattelette, men det har faktisk vore mange innlegg etter kvarandre frå ulike parti som har gått på både å styrkja kommuneøkonomien, å styrkja samferdsel og å ta betre vare på fellesskapet.

Så har statsministeren invitert til ein konstruktiv dialog utover hausten. Det ser vi frå Senterpartiet fram til. Vi trur det kan gjelda mange saker, både det som gjeld kyrkje og stat, og det som ligg litt lenger fram i tid, pensjonsreforma, og det kan vera saker som ligg nærare i tid.

Til slutt vil eg berre frå Senterpartiet si side seia at vi ikkje har noko behov for at Framstegspartiet trekkjer ut enkeltsaker i Soria Moria-erklæringa og bringar dei fram til avstemming her. Vi har tillit til at Regjeringa trutt kvar dag arbeider for å realisera Soria Moria-erklæringa i dialog med det fleirtalet som utgjer grunnlaget for Regjeringa, og òg med opposisjonen. For vår del kjem vi difor òg til å stemma imot dei forslaga som er fremja her i dag. Vi synest faktisk ikkje at dei er naudsynte. Det er sjølv sagt nokre av dei vi er ueinige i, medan det er nokre som er tekne frå Soria Moria-erklæringa, ifølgje Siv Jensen. Vi

synest likevel ikkje det er naudsynt å ha dei til avstemming her.

Inge Ryan (SV) [23:20:15]: SVs gruppe kommer også til å stemme imot, med den samme begrunnelse som representanten Meltveit Kleppa gav.

Ved slutten av møtet har jeg også lyst til å knytte en to–tre kommentarer til debatten. Jeg har sittet her i hele dag. Med unntak av en liten matpause har jeg vært i salen og hørt på det meste.

Det første jeg har lyst til å kommentere, er det som går på dette om man har respekt for Stortinget når man har flertallsregjering. Siden vi kom i regjering, har det stadig vært et tema både i Regjeringa og blant oss tre regjeringspartiene. Det er en ting, som jeg sa i mitt innlegg i dag, som vi er genuint opptatt av, og det er at Stortinget skal bli tatt på alvor, og også at de organene som kommer inn til høringer på Stortinget, blir tatt på alvor. Så de som prøver å si at denne regjeringa ikke tar Stortinget på alvor, har ikke nok kunnskap om hva man tenker når man sitter i en flertallsregjering. Jeg regner med at en del nok hørte mitt første innlegg, og der utdypet jeg litt hvorfor det er viktig.

Det andre jeg har lyst til å kommentere, er noe som har slått meg i dag, særlig blant de mest sentrale politikere i opposisjonspartiene. Som gammel norsklærer snakket jeg ofte om form og innhold i diktene. Jeg syns man stort sett har vært interessert i formen og lite i innholdet. I politikken syns jeg innholdet er langt viktigere enn formen. Når det gjelder dikt derimot, kan også formen være interessant mange ganger, men ikke i politikken. Det at man fra opposisjonen har så lite å komme med når det gjelder innhold, at man må gå til det skrittet at det er form man skal ta Regjeringa på, har overrasket meg.

Så til slutt: Det er en ting som har overrasket meg positivt, og det gjelder alle partiene. Det har vært en god del unge representanter her i dag som har holdt glimrende innlegg. Det borger godt for det politiske Norge i framtida. Både fra opposisjonen og posisjonen syns jeg vi har hatt ungdommer fra tidlig i 20-årsalderen og oppover som har holdt glimrende innlegg. Det har gledet både SV og meg.

Erna Solberg (H) [23:22:49]: De tre parlamentariske lederne for de tre regjeringspartiene har på rekke og rad gått opp og bevist arrogansen overfor Stortingets opposisjon. De har bevist at de ikke ønsker et samarbeid. De har karakterisert politisk innhold som form. De har sittet her og lyttet, det er mulig, men de har ikke hatt ørene åpne. De har ikke lyttet til de politiske meningene andre har, men har valgt å fortsette en tradisjon med å karakterisere opposisjonen istedenfor å gå inn i politisk dialog. Det er min opplevelse, og det tror jeg man skal tenke over når man forsøker å beskytte Regjeringens smule mangel på konduite når det gjelder lekkasjer, på den måten man nettopp har gjort.

Jeg kan godt si at jeg er ikke mest redd for flertallsregjeringens maktarroganse overfor Stortinget. Jeg har lenge gitt uttrykk for at jeg er mest redd for flertallsregjeringens arroganse overfor resten av samfunnet. Det er mange saker vi kan gå inn på i den diskusjonen. Én av dem hadde

vi i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, hvor en åpenbart lite gjennomtenkt endring ble gjennomført uten at det omtrent ble diskutert i dette samfunnet. Jeg snakker om formuesbeskatningen på livrente, som har store konsekvenser for mennesker som er kommet i en uheldig situasjon i livet og må beskytte seg, og bl.a. da har fått livrente. Det er et eksempel.

Jeg må si at holdningen her tyder ikke spesielt på at de invittene man har kommet med om å ha et samarbeid med opposisjonen, er det man lever etter. Vi kan sikkert ta det på kvoten for at man på en sen kveld forsøker å beskytte sin egen regjering på områder. Jeg har hørt innlegg fra alle regjeringspartier som har hatt politisk innhold, som har dreid seg om politiske saker. Jeg har selvfølgelig hørt forskjellige meninger fra fire forskjellige opposisjonspartier. Vi er tross alt fire forskjellige opposisjonspartier. Vi har hørt invitter fra nesten alle partier om å være med på å ta fatt på en av de viktigste utfordringene våre, nemlig det at én av fire i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Det har kommet invitter til at vi på noen av de viktigste områdene kan ha en felles dugnad. Det fortjener ikke den karakteristikken som de tre parlamentariske lederne fra de tre regjeringspartiene nettopp kom med. Det synes jeg faktisk de burde tenke over til neste gang. De skal ha en ydmyk holdning i samarbeid med andre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 110)

Det vil bli ringt til votering.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget skal nå votere i sakene nr. 1–3.

Votering i sak nr. 1

Valgkomiteen hadde innstilt:

Med umiddelbar virkning gjøres følgende endringer i de faste komiteers sammensetning:

1. Stortingsrepresentant Åsa Elvik overføres fra kommunal- og forvaltningskomiteen til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
2. Stortingsrepresentant Rolf Reikvam overføres fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen til kommunal- og forvaltningskomiteen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Valgkomiteen hadde innstilt:

Stortingsrepresentant Dagfinn Høybråten velges som medlem og stortingsrepresentant Jan Sahl velges som varamedlem av Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram 8 forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 2–7, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 8, fra Leif Helge Kongshaug på vegne av Venstre

Det votes over forslag nr. 8, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen nedsette en «gründer- og nyskappingskomisjon» med oppgave å analysere Norges utfordringer i den globaliserte økonomien, og foreslå strategier og virkemidler for en sterkere gründerkultur og en mer nyskapende og fleksibel kunnskaps- og næringspolitikk.»

Så vidt presidenten har oppfattet, støttes dette forslaget av Fremskrittspartiet og Høyre.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre ble med 53 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.31.35)

Presidenten: Det skal så votes over forslagene nr. 1–7, fra Fremskrittspartiet. Så vidt presidenten har oppfattet, støttes forslag nr. 5 av Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Presidenten vil derfor foreslå at det votes over forslag nr. 5 separat, og at det deretter blir en samlet votering over resten av forslagene.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet med å fjerne problemet med at pasienter legges på korridor i sykehus.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 56 mot 51 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.32.24)

Presidenten: Det vil så bli votert over forslagene nr. 1–4, 6 og 7. Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et infrastrukturfond, pålydende 300 mrd. kr. Avkastningen øremer-

kes veiinvesteringer med 70 pst., jernbane- og kollektivtiltak, inkludert bussbasert kollektivtrafikk 25 pst. og bredbånd 5 pst.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Regjeringen gis fullmakt til å avvikle det statlige eierskapet i SAS sammen med regjeringene i Sverige og Danmark.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen øke ressursene og gjennomgå regelverket for å sikre en bedre kontroll med og oppfølging av utlendinger som oppholder seg ulovlig i Norge.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre at sykehusene sikres tilstrekkelige økonomiske rammer til å sikre nødvendig fornyelse av bygninger og utstyr og motvirke en utvikling med økende etterslep på vedlikehold.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre en nasjonal standard for legetjeneste i sykehjem.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å opprette selskapet «CO₂ Håndtering AS» med foreløpig aksjekapital på 1 mrd. kr som gis ansvaret for utvikling av CO₂-verdikjeden med rensing, håndtering og injeksjon, samt dekning av alle kostnader utover EU-nivået på kvoteforpliktelsene. Driftskostnader som skyldes særnorske rense- og håndteringskostnader i forhold til mulige EU-rensekrav dekkes ved driftstilskudd over statsbudsjettet. Selskapet gis i oppgave å ta ansvaret for utvikling og utbygging av nødvendig teknologi og infrastruktur for å iverksette CO₂-verdikjeden.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.32.45)

Presidenten: Presidenten vil foreslå at Hans Majestet Kongens tale til det 151. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

S a k n r . 4*Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 23.34.